

DEMOKRACIJA

Nekdanji predsednik države Milan Kučan je pred dnevi gostil beloruskega predsednika Aleksandra Lukašenka. Medtem ko se tega zadnjega diktatorja v Evropi izogiba ves demokratični svet, ga nekdanji predsednik in slovensko zunanje ministrstvo očitno sprejemata brez vsakršnih pomislekov.

Nevaren diktatorjev poljub

SLOVENIJA
Ljubljanski finančni rop stoletja

POLITIKA
Depala vas kot politični bumerang

INTERVJU
Mag. Rudi Vouk
Več samozavesti ne bi škodilo

Kako hitro je življenje?

Med prvimi operaterji na svetu in kot edini slovenski smo uvedli UMTS (univerzalni Mobilni telekomunikacijski sistem), tretjo generacijo mobilnih telekomunikacij.

Zaradi izpopolnjenega prenosa podatkov (do 384 kb/s) zagotavlja UMTS uporabo vsebinsko bogatih avdio in video storitev ter pošiljanje in sprejemanje multimedijskih vsebin nekajkrat hitreje kot sistem GSM. S tem omogočamo bolj kakovostno uporabo že znanih in razvoj novih storitev. **Mobilnik je tako postal prenosni multimedijski pripomoček**, ki združuje lastnosti telefona, fotoaparata, kamere, interneta, televizije in radia.

Začenjamo novo štetje na področju slovenskih mobilnih telekomunikacij.

Agencija 41, design: LUKAS Studio, foto: T. Gregoric, J. Pušić
Mobitel d.d., 1537 Ljubljana

Mobitel UMTS

Nova generacija mobilnih telekomunikacij

Eni navzgor, drugi navzdol

Prejšnji ponedeljek sem na hitro preletel vabilo na tiskovno konferenco vodje poslanske skupine Evropske ljudske stranke in Evropskih demokratov v evropskem parlamentu Hansa Gerta Pötteringa, ki se je ravno tedaj mudil v Ljubljani, toliko da sem si zapomnil, kje bo konferenca potekala. Ko sem stopil v dvorano, me je prizor kar nekoliko presenetil. V sredini je sedel Pöttering skupaj s prevajalko, na levi strani predsedniki SDS, NSi in SLS Janez Janša, Andrej Bajuk in Janez Podobnik, na drugi strani pa so bili razporejeni nosilci strankarskih list za evropski parlament Franci But iz SLS, Lojze Peterle iz NSi in Miha Brejc iz SDS. Idilična slika, ki jo človek po vsem, kar se je zgodilo med temi strankami v preteklih letih, skoraj ne bi več pričakoval. Tiskovni konferenci je dal poseben čar Pöttering s svojim govorom. "Prve neposredne volitve v evropski parlament so potekale leta 1979, pred 25 leti. Če bi mi takrat kdo rekel, da bodo od 1. maja 2004 članice Evropske unije tudi države, ki so bile pod komunističnim režimom, bi dejal, da je to le vizija in sanje. Vendar se te sanje sedaj uresničujejo, postajajo stvarnost in želja vseh, da bi se kmalu pridružili Evropski uniji in postali del nje. V naši skupini EPP-ED, ki je največja politična skupina v evropskem parlamentu, smo veseli, da imamo izjemno dober odnos s slovenskimi strankami: Slovensko demokratsko stranko, Novo Slovenijo in Slovensko ljudsko stranko. Svojim prijateljem v Sloveniji želim veliko uspeha na naslednjih volitvah in upam, da bodo prišli na oblast. Ena izmed vrednot EPP-ED je solidarnost, naši politični prijatelji lahko računajo na nas, mi pa nanje."

Vstop Slovenije v Evropsko unijo vpliva tudi na slovensko notranjepolitično sceno. Slovenske sredinske in desnosredinske stranke SDS, NSi in SLS bodo postale polnopravne članice (sedaj so pridružene članice) EPP-ED, ki ima največjo politično moč v Evropi. To dejstvo je pomembno za slovenske volivce, ki bodo v evropski parlament prvič volili junija, saj bodo glasovi za slovenske stranke, ki pripadajo tej skupini, dobra investicija, kajti prek

najmočnejše politične stranke v evropskem parlamentu se da doseči veliko več, kot prek tistih, ki imajo manj poslancev. Za volivce Liberalne demokracije Slovenije je evropska realnost verjetno precejšnje razočaranje, saj liberalci v evropskem parlamentu predstavljajo šele tretjo skupino po velikosti. Za Slovenijo, Slovence je nekaj pozitivnega mogoče doseči le v okviru močne politične grupacije. In v Evropi poleg socialistične skupine pomeni največ prav ta desnosredinska politična skupina, ki so ji dali poseben pečat državniki, kot so Schuman, Adenauer, De Gasperi in drugi, ki so hkrati idejni očeti projekta združene Evrope.

Precej drugače je bilo naslednji dan, v torek, na kriznem sestanku Liberalne demokracije Slovenije na Brdu pri Kranju. Sestanek je bil zaprt za novinarje. Vodilni člani LDS so se spraševali, kako rešiti stranko pred polomom na naslednjih volitvah, saj jim javnomnenjske ankete kažejo upad podpore. Spraševali so se, kako naj ravnajo v odnosu do Foruma 21: ali naj bodo do njega v podrejenem, enakopravnem ali nadrejenem položaju. Nekateri so menili, da bi ga bilo najbolje ignorirati. Za Dimitrija Rupla je bila ta dilema nesmiselna, saj je menil, da je povezovanje z nekdanjim predsednikom države Milanom Kučanom, ki je nekoč vodil nedemokratsko komunistično partijo, za stranko, ki se prikazuje kot moderna in demokratična, nesmiselno in nesprejemljivo. Njegovo mnenje ni dobilo podpore, saj so navzoči menili, da jim lahko Forum 21 koristi. Za Rupla in še nekatere je bilo to šokantno in so menili, da je to lakajsko podrejanje največje slovenske stranke Kučanovemu forumu. Dimitrij Rupel je bil zaradi tega celo tako razočaran, da je zavrnil, da bi bil nosilec liste LDS za evropski parlament. To bo sedaj Jelko Kacin. Na kriznem sestanku sta se močno skregala prva dva eldesovca Anton Rop in Gregor Golobič. Slednji je Ropu očital cel kup nespametnih potez, hkrati pa je zavrnil možnost, da bi vodil eldesovski krizni štab. Zato so za predsednika kriznega štaba postavili Slavka Gabra, kar pa je približno tako, kot bi piromana postavili za predsednika gasilskega društva. Gaber je namreč zaradi svoje levičarske usmerjenosti v LDS po Drnovškovem odhodu spet uveljavil levičarsko (delno tudi anarholiberalno) retoriko, ki je sredinsko usmerjeni ljudje ne marajo. Nekdanji prvi človek LDS Janez Drnovšek je namreč dobro vedel, da Gaber zaradi svojih levičarskih stališč stranki lahko samo škodi, zaradi česar ga je zadnja leta svojega predsedovanja stranki postavil na stranski tir.

Nedvomno čakajo LDS naporni meseci, kar pa opozicije ne sme uspraviti. No, seveda se tega dobro zaveda tudi sama.

Metod Berlec

Precej drugače je bilo naslednji dan, v torek, na kriznem sestanku Liberalne demokracije Slovenije na Brdu pri Kranju. Sestanek je bil zaprt za novinarje. Vodilni člani LDS so se spraševali, kako rešiti stranko pred polomom na naslednjih volitvah.

9 Zavzemati se za resnico ...

Sprašujem se, kaj je s tako opevano slovensko poštenostjo in vernostjo.

11 Vlada na smrtni postelji

12 Nevaren diktatorjev poljub

Nekdanji predsednik države Milan Kučan je pretekli teden gostil beloruskega predsednika Aleksandra Lukašenka. Medtem ko se tega zadnjega diktatorja v Evropi izogiba ves demokratični svet, ga nekdanji predsednik in zunanje ministrstvo očitno sprejemata brez vsakršnih pomislekov.

16 Depala vas kot bumerang

V začetku marca 1994 je z združitvijo štirih strank nastala Liberalna demokracija Slovenije, kar je spremenilo politično ravnotežje v državi. To je omogočilo starim silam, da so po Depali vasi še konec istega meseca odstavile obrambnega ministra Janeza Janšo. Tranzicijska levica je bila na vrhuncu svoje moči. Deset let kasneje se kažejo premiki v povsem drugo smer.

18 Ljubljanski rop stoletja

22 Dobičkarji in izgubarji

24 Eldeesovska naveza?

31 Balkanski krog sovraštva

Na zahodnem Balkanu so miroljubna koeksistenca, varnost in politična stabilnost še vedno močno vprašljive. V zadnjem času so nam to najprej potrdili izidi zadnjih volitev v Srbiji, potem pa še nasilni nemiri na Kosovu. Medtem ko so novo kosovsko nasilje mnogi označili kot etnično čiščenje – tokrat naperjeno proti Srbom, je bilo mogoče v reakciji na te dogodke v Srbiji videti mitinge, ki so spominjali na Miloševićeve čase.

34 Več samozavesti ne bi škodilo

Pogovor z mag. Rudijem Voukom

Imam občutek, da se Slovenija psihološko še vedno počuti odvisna od podpore drugih, zaradi česar se ne upa z nikomer skregati, dejansko pa to ni tako. V resnici je Avstrija tista država, ki se mora na evropski ravni večkrat zagovarjati, zato Sloveniji malo več samozavesti ob našem vprašanju ne bi škodilo.

44 Izrabljanje "heroja"

56 Olimpija desetič zapored

Trinajsto državno prvenstvo v hokeju na ledu ni bilo obarvano tradicionalno rdeče-zeleno, temveč rumeno-črno-zeleno.

Demokracija, p.p. 4315, SI - 1001 Ljubljana, obzorja@siol.net; telefon: 01-434-54-48 (uredništvo), 01-434-54-63 (tajništvo); faks: 01-434-54-62

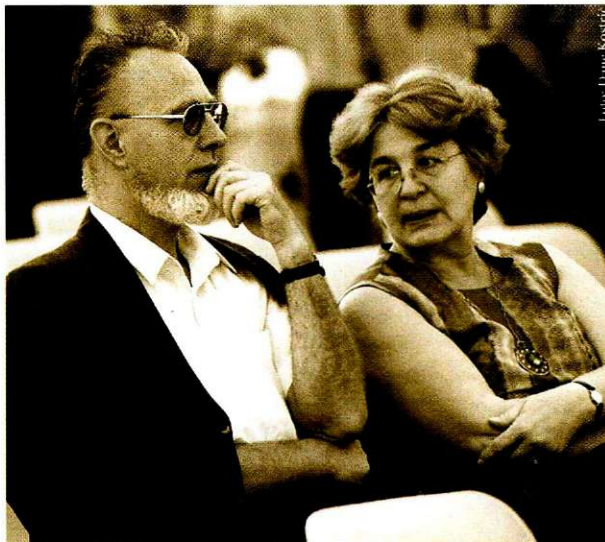
Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec; tehnični urednik: Bojan Jovan; novinarji: Vida Kocjan, Denis Vengust, Mihaela Praprotnik, Monika Maljevič, Barbara Kavtičnik, Gašper Blazič, Aleš Kocjan, Gjyle Vishaj, Ivo Žajdela, Mitja Volčanšek; kolumnisti: dr. Janez Juhant, dr. Janez Jerovšek, dr. Matej Makarovič, dr. Janko Kos, mag. Andrej Aplenc, dr. Peter Starič, dr. Ljubo Sirc, Esad Babačić; stalni zunanji sodelavci: Esad Babačić, Igor Gošte, Miran Mihelič, Peter Colnar, Lovro Kastelic; Vera Ban (p.p. 1716); lektoriranje: Joža Gruđen; skeniranje: Matej Šoper; prelom: Tone Tehovnik, Matej Šoper; realizacija: Nova orbita, d.o.o.; fotografija: Dane Kostric (urednik), Reuters; tisk: Florjancić tisk, d.o.o., Maribor; datum natisa: dan pred izidom; izhaja vsak četrtek; cena 550 tolarjev; izdaja: Nova obzorja, d.o.o.; direktor: Božo Predalič; naklada: 11.000 izvodov; TRR: 24200-9004125033, Krekova banka d. d. Maribor, poštnina plačana pri pošti 1102. Karikatura na naslovnici: Hotimir Gorazd

Nenaročenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik Demokracija med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški oddelke: obzorja.narocnine@siol.net; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Odjave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za tujino znaša 230 evrov oziroma 240 ameriških dolarjev.

Ni treba, da smo "najpridnejša deklica"

Lina Jane Kostić

Pogovarjali smo se z direktorjem Urada za slovenski jezik dr. Janezom Dularjem.

V državnem zboru ta čas na drugo obravnavo čaka zakon o javni rabi slovenščine, s katerim bi generalno in sistemsko uzakonili rabo slovenščine v javnosti. Kako ocenjujete sam zakon?

Zakonski predlog, ki čaka na obravnavo v državnem zboru, načelno podpiram in se mi zdi zelo pomembno, da bi bil sprejet, čeprav se precej loči od različic, pri oblikovanju katerih sem še lahko sodeloval (nazadnje pred letom in pol, potem so me skrbno "držali stran"). Menim, da je zakon mogoče obravnavati kot še ustrezno podlago za nadaljnjo parlamentarno obravnavo ter ga v teku zakonodajnega postopka s pripombami in amandmaji precej približati tistemu, kar v Sloveniji na tem področju že dolgo potrebujemo. Naš jezikovni položaj ni bil nikoli prav idiličen; po državni osamosvojitvi Slovenije se je slovenščina na nekaterih področjih javne rabe res razcvetela, na drugih področjih pa so se še naprej kopičile težave – na primer v gospodarstvu, oglaševalstvu, znanosti – in z vstopom Slovenije v Evropsko zvezo se razmere še zapletajo in zaostrejejo. Preudarna in dejavna jezikovna politika mora zato – poleg drugih ukrepov – poskrbeti tudi za ustrezno pravno ureditev javne rabe jezika oziroma jezikov, v nasprotnem primeru utegne priti v družbenem sporazumevanju do težav in težko obvladljivih sporov.

Katere so po vašem mnenju najpomembnejše novosti, ki jih bo prinesel zakon, če bo seveda sprejet?

Ta zakonski predlog povzema in dopolnjuje vsebino že veljavnih določb iz posameznih zakonov, ki so jezikovno rabo doslej urejali samo po področjih – na primer državna uprava, šolstvo, zdravstvo, občila – vendar z velikimi vrzelmi glede pristojnosti, odgovornosti, sankcij, tako da je bilo mogoče marsikateri predpis izigravati – na primer 20. člen zakona o gospodarskih družbah: imena podjetij –; poleg tega skuša zajeti nova področja

jezikovne rabe, tudi tista, ki jih do nedavnega sploh ni bilo – na primer v informacijski tehnologiji.

Vlada RS je pred nedavnim odpravila nekatere sedanje urade, med njimi Urad za slovenski jezik. Se vam ne zdi nekoliko nenavadno, da se ta urad odpravlja prav zdaj, ko bo slovenski jezik v senci vstopanja v EZ na največji preizkušnji?

Res je "nekoliko nenavadno". Videli bomo, kaj se bo dalo storiti v novih organizacijskih okvirjih ministrstva za kulturo in ali bo ta ekipa kdaj dosegla tisto kadrovske sestavo, ki bi ji res omogočila izpolnjevanje dolgo vrsto nalog urada, navedenih v vladnem ustanovitvenem sklepu.

Kaj odprava urada pomeni za vas? Si boste morali iskati novo službo?

Naloge našega urada se na podlagi vladnega sklepa, ki je bil 13. marca objavljen v Uradnem listu RS, s 1. aprilom prenesejo na ministrstvo za kulturo, skupaj z njimi pa ministrstvo prevzame tudi uslužbenke, pravice proračunske porabe, dokumentacijo, prostore, opremo ter druge pravice in obveznosti urada.

Katere konkretne ukrepe predlagate, da ne bi prišlo do, kot ste dejali, postopnega izrinjenja slovenščine na obrobje javne rabe?

Slovenija bi morala že v času predpristopnih pogajanj odločneje zagovarjati prednostni položaj slovenščine v Sloveniji kot svoj strateški interes, gotovo nič manjši kakor npr. kmetijske kvote. Tudi sedanjio krizo in zastoj pri sprejemanju t. i. evropske ustave bi spetni pogajalci znali izrabit za kaj takega (ne pa da hočemo naivno veljati za "najpridnejšo deklco", ki sploh ne skuša povzročati težav z uveljavljanjem svojih sebičnih nacionalnih interesov). Da ne bo nesporazuma: odločno zagovarjam vstop Slovenije v EZ, zagovarjam pa tudi spremembe v jezikovni politiki EZ, take spremembe, ki bodo omenjene deklaracije in gesla o jezikovni pluralnosti prevedle v zavezujoče pravne norme in realne programe. Ko bomo redni člani EZ, bomo lahko na njeno jezikovno politiko vplivali tudi "od znotraj" – če se te možnosti ne bomo vnaprej ustrašili.

Aleš Kocjan

Bankrot Ljubljane
(Stran 8)

Depalske jare kače
še ni konec
(Stran 10)

Slovenija brez hitrosti
(Stran 14)

Zakon v rokah ljudstva?
(Stran 15)

Ogroženi mlekarji
(Stran 21)

Akademije na cesti
(Stran 26)

Najbogatejša žival
na svetu
(Stran 28)

Praznovale so lutke
(Stran 38)

Nova arheološka
odkritja
(Stran 39)

Materinski dan
(Stran 40)

Soča - sveta reka
(Stran 42)

Letopis jezuitskega
kolegija
(Stran 47)

V deželo Nije
(Stran 48)

Nogometna zmešnjava
(Stran 55)

Večer frfotajočih oblek
in globokih dekoltejev
(Stran 58)

Genialni "komolčar"
(Stran 62)

Z Evropo prihajajo tudi
spretni tatovi
(Stran 65)

Kdaj bodo "zapeli"?

V slovenski javnosti še odmeva koncert ameriške zasedbe Fun Lovin' Criminals v ljubljanskem centru BOF, ki je požela odobravanje številne publike. Kdo ve, morda se bodo ljudje odzvali podobno, ko bodo slovenski kriminalci na sodišču končno prisiljeni "zapeti". Ampak za to bo očitno potrebna sprememba oblasti.

Diktatorji in demokrati

Ko je javnost pretekli teden izbrskala, da se je na obisku pri nekdanjem predsedniku Kučanu mudil beloruski diktator Aleksander Lukašenko, in se začela spraševati, kdo in kako je lahko tistemu plešastemu cepcu izdal vstopni vizum, so na zunanjem ministrstvu pohiteli z razlago, da so mu vizum izdali na priporočilo Evropske zveze. Enemu izmed novinarjev je predstavnik za stike z javnostjo s priporočilom celo zmagoslavno pomahal pred nosom, češ, poglej, ne morete nam očitati, da smo narobe ravnali, saj nam je to priporočila sama EZ. No, ponos ministrovih piarovcev se je sesul tisti trenutek, ko se je izkazalo, da list, s katerim so mahali novinarju pred nosom, ni vreden dosti več od WC-papirja. To namreč ni bilo nikakršno uradno mnenje EZ, ampak sporočilo enega izmed slovenskih predstavnikov v EZ, ki naj bi mu bili tamkajšnji predstavniki v neformalnem pogovoru zatrdili, da za izdajo vizuma ni formalnih ovir. No, na ministrstvu za zunanje zadeve so to izjavo, ki bi jo v normalnih okoliščinah mirno uvrstili v rubriko gostilniške debate, hitro pograbili in razglasili za nič drugega kot uradno stališče EZ.

Glede na to od zdaj dvomim o vseh uradnih stališčih EZ. Predstavljajte si denimo, da nekoč čistilka Fata med čiščenjem evropskega parlamenta reče, da je prejšnji dan videla velikega poraščenega moškega s haromniko pred evropskim parlamentom, naša vrla demokracija pa nato to slovenski javnosti prevede kot uradno sporočilo EZ, da je Lojze Peterle v evropskem parlamentu prevzel funkcijo vratarja. Bi bil hec, nekateri pa zelo veseli. Predvsem tisti seveda, ki ji jim je šlo zelo v nos, ko je Lojze Peterle dobil evropsko nagrado za dosežek leta. Oni bi namreč radi videli, da bi jo prejel Milan Kučan, ker je menda velik demokrat. Slednje naj bi se kazalo predvsem v tem, da v zadnjem času na veliko razpravlja o zahodnih demokratičnih problemih. Tako je, potem ko se je na Kitajskem, kjer se kršenje človekovih pravic razmnožuje hitreje kot tamkajšnje prebivalstvo, pogovarjal o etiki in človekovih pravicah, na Brdu pri Kranju s prvim kandidatom za naslednika Sadama Huseina Aleksandrom Lukaškom razglabljal o širitvi EZ, na ustanovitev svojega foruma pa je povabil velikega demokrata Vaclava Havla, vendar mu ta, ko je ustanavljal podoben forum v Pragi, povabila ni vrnil. Seveda bi Kučanova tiskovna predstavnica Špela Furlan dejala, da se je to zgodilo po naključju in da je predsednik Kučan po srcu velik demokrat. Tako zelo velik, da bo priredil poseben mednarodni simpozij, na katerem bodo dokončno obsodili vse diktatorske režime, vključno s komunističnim, njegovimi voditelji in vohuni vred.

In potem se bomo vsi skupaj zbudili ...

Aleš Kocjan

diktafon

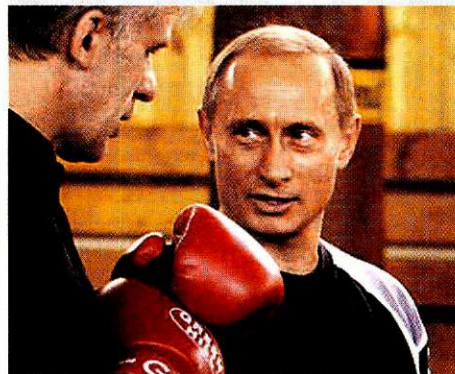

"Če ne podprejo Bohinca, bomo zahtevali ustrezne sankcije."

(Tovariš Miran Potrč je zagrozil, da bo SLS kaznovana, če ne bo podprla ministra Bohinca. Bo morda njene poslance poslal na zaslišanje k Zdenku Roterju?)

"Tudi jaz imam LDS poln kufer."

(Marko Crnković bo moral izprazniti svoje kovčke.)

"Vsa ta leta sem trdo in pošteno delal. Ljudje so to očitno čutili."

(Stari in novi ruski predsednik Vladimir Putin očitno ni nikoli sit garanja, zato je znova zmagal na volitvah.)

"S profesorsko pedantnostjo, pesniškim navdušenjem in človeškim jecljanjem."

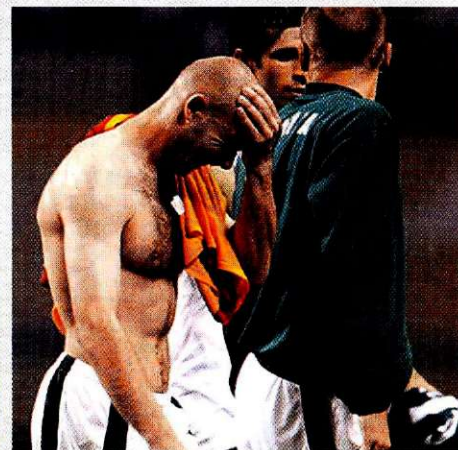
(Pesnik in sociolog Aleš Debeljak razkriva tri svoje adute, ki mu pomagajo pri vzgoji otrok.)

"Zakaj? Kaj bo letalo strmoglavilo?"

(Peter Januš odgovarja na vprašanje novinarke, ali se ne boji vožnje z letalom v Turčijo, kjer bo nastopil na Evrosongu.)

"Ali bo potem, ko bo rdečelaska, prestopila k združenim listi?"

(Tone Fornezzi-TOF je zbežan zaradi spremenjavanja barve las Alenke Paulin, še bolj pa zaradi njenih političnih premikov.)

"Občutek sem imel, kot da sem v zaporu."

(Nogometaš Mladen Rudonja je po desetih dnevih igranja nogometa na Kitajskem, kjer so igrišča ograjena z visokim zidom, "spokal" domov.)

"V Mariboru nam je v ponedeljek pela Natalija Verboten. Ne vem, ali so ljudje prišli tja bolj zaradi nje in njenih doživeto zapetih pesmi ali zaradi naših govorov, toda slišali so oboje."

(Janez Janša meni, da se splača priti na prireditve, ki jih organizira SDS, saj tako ubijejo dve muhi na en mah.)

OBVESTILO BANKE SLOVENIJE!

S 1. aprilom 2004 bodo pristojne enote DURS-a začele z izplačevanjem povišanja plač vsem zaposlenim za leto 2004. Izplačilo se bo izvršilo z enkratno vročitvijo ustreznega bankovca posameznemu zaposlenemu.

Izgled bankovca za 5.000,00 (pet tisoč) slovenskih tolarjev je kot priponka tega obvestila.

Guverner BS

P. S. Obvestilo smo dobili po elektronski pošti. Tako si nekateri razlagajo domnevno Ropovo povišanje plač ...

Astronomsko visoka plača

Pretekli teden smo končno dobili odgovor na že zdavnaj postavljeno vprašanje, kolikšna je plača Jožeta Leniča, predsednika uprave Zavarovalnice Triglav. Podatek, da prejme mesečno 2,6 milijona tolarjev osnovne plače, je le delno točen. Plača se namreč z dodatkom lahko poveča na 3,1 milijona tolarjev bruto, v ta znesek pa ni všteti dodatek za delovno dobo. Leničeva plača naj bi bila osemkratnik povprečne brutoplače (osnova za polovico plače je povprečna plača v Sloveniji, za drugo polovico pa povprečna plača v zavarovalnici v zadnjih treh mesecih), dodatek pa 25 odstotkov osnovne plače in temelji na velikosti in uspešnosti poslovanja skupine Zavarovalnice Triglav. Plače članov uprave so določene v odstotkih plače predsednika uprave, vendar pa nihče ne dobi več kot 85 odstotkov njegove plače. Tako Leniču kot članom uprave pripada tudi odpravnina v višini 16 mesečnih plač, za doseganje in preseganje načrtovanih poslovnih izidov pa lahko prejmejo vsako leto nagrado, ki znaša tudi do šest dodatnih plač. Po prepričanju vodilnih v zavarovalnici je takšno nagrajevanje v skladu s priporočili stanovskih združenj in poslovne prakse. Četudi se Leniču ta znesek ne zdi previsok, dodajmo, da je zavarovalnica še vedno v državni lasti, v njej pa je zavarovalnega tudi več kot 60 odstotkov državnega premoženja, kar pomeni, da gre za monopolno zavarovalnico, kjer je "dobiček lahko dosegati". Pri tem ni zanemarljivo, da je Leniča, člana LDS in pred leti enega najslabše plačanih poslancev, na to delovno mesto postavila politika. Izbran je bil brez javnega razpisa, znani pa so tudi zapleti okrog pridobitve licence za opravljanje zavarovalniških poslov, saj za to ni imel potrebnih referenc oz. potrebnih delovnih izkušenj. Leničeva plača tudi pomeni, da se nadaljuje praksa nagrajevanja vodilnih v zavarovalnici, ki jo je uvedla že Nada Klemenčič. Razlika je morda le v tem, da Lenič zatrjuje, da nima v lasti nobene delnice zavarovalnice, kar pa seveda ne pomeni, da teh nima kdo izmed članov njegove ožje družine.

Jože Lenič mesečno prejme več kot 3,1 milijona tolarjev plače.

V. K.

O primeru Petek v Murski Soboti

Že v začetku marca je postalo jasno, da se bo lahko začelo sojenje zoper obtožene poskusa oziroma pomoči pri poskusu umora novinarja Večera Mira Petka. Senat Okrožnega sodišča v Slovenj Gradcu je v začetku marca zavrnil ugovore zagovornikov obtoženih Andreja Štruca, Nevena Koludroviča, Draga Hojnika, Stanislava Vogrnica in Branka Puca in obtožnica zoper omenjene osebe je postala pravnomočna. Ostalo je samo še vprašanje, kdaj in kje se bo sojenje začelo. Klopčič se je začel odvijati. V torek smo dobili informacijo, da je Višje sodišče v Mariboru kot krajevno pristojno sodišče za nadaljnjo izvedbo kazenskega postopka v primeru Petek določilo, da bo sojenje potekalo v Murski Soboti. Murskosoboškemu sodišču je slovenjgraško sodišče v začetku tedna že poslalo kazensko-preiskovalni spis. Do spremembe je prišlo zato, ker je sedem sodnikov slovenjgraškega sodišča od osmih v primeru Petek opravljajo preiskovalna dejanja in sodelovalo v zunajobravnavnih senatih, pri čemer so vsi imeli možnost seznaniti se z uradnimi zaznamki in izjavami obdolženec. Vse to pomeni, da bi sodniško funkcijo lahko v tem primeru opravljal le en sodnik, kar pa je pri kaznivem dejanju poskusa umora premalo, saj morajo kazenski senat sestavljati dva sodnika in trije sodniki porotniki. Kaj bo sojenje prineslo, je težko napovedati, če pa bodo obtoženi spoznani za krive poskusa umora, jih čaka najvišja zaporna kazen deset ali trideset let. Še vedno pa čakamo

modrosti tedna

"V javnem sektorju nekateri direktorji ali direktorice lekarn, živalskih vrtov, delavskih univerz z le nekaj zaposlenimi dobivajo večmilijonske plače, ki za nekajkrat presegajo najboljše plačane univerzitetne profesorje in znanstvenike. Namesto da bi ukinili individualne pogodbe v javnem sektorju, se predsednik vlade raje ukvarja s petimi tisočaki v gospodarstvu, kar je sicer stvar odnosa med delodajalci in delojemalci."

(Politik Janez Janša)

"Slovenija ima trinajst odstotkov poslank, trinajstodstotni delež občinskih svetnic in šestodstotni delež županj. Se vam zdi veliko? /.../ Je rešitev v kvotah? Vprašanje. Glede na izkušnje v Sloveniji je odgovor negativen. Na zadnjih predsedniških volitvah edina kandidatka ni dobila nobene podpore ne ženskih organizacij ne žensk v politiki ne ženskih revij."

(Novinarka Manica Ferenc)

Miro Petek je le dočakal, da sodijo domnevnim napadalcem nanj.

na imena oseb, ki so naročili napad na novinarja Mira Petka. Po nekaterih informacijah je predsednik parlamentarne preiskovalne komisije Mirko Zamernik že precej nemiren, ker se mu zdi, da se je zadeva začela ustavljati. M. P.

Lokalci SMS želijo spremembe

Lokalci in predsednik niso povsem enotni.

V soboto, 13. marca, so se v Slovenj Gradcu zbrali predstavniki mestnih in lokalnih odborov Stranke mladih Slovenije (SMS). Kot nam je uspelo izvedeti, je bil namen srečanja soočiti mnenja odborov glede aktualnih vprašanj, ki se v zadnjem času pojavljajo v javnosti, predvsem okoli notranjih sporov stranke in njenih priprav na evropske in državnozborske volitve. Lokalni odbori so soglasni, da je stranka na lokalni ravni enotna glede prihodnosti, da je treba v stranko vnesti svežino, ki bo omogočala njen kvaliteten razvoj in prihodnje. Največ kritik je na srečanju letelo na informiranost znotraj stranke. Pisali smo že o tem, da ima v stranki glavno besedo njen predsednik Dominik S. Černjak in nekaj ljudi v njegovi bližini, da pa so lokalni člani stranke potisnjeni na stranski tir. Prav zato je bilo v Slovenj Gradcu mogoče slišati zahtevo, da je treba znotraj stranke izboljšati informiranost in da se ne sme več dogajati to, kar se dogaja danes – da lokalci dejansko niso obveščeni, kaj se v stranki dogaja, ampak informacije o tem dobijo iz medijev. Vročna tema pogovora v Slovenj Gradcu je bila tudi izvedba

kongresa stranke. Sprejeli so sklepe, za katere bi lahko rekli, da niso pisani na kožo sedanjemu predsedniku stranke. Prvi je ta, da je treba redni kongres izvesti do 24. 4. 2004 oziroma najkasneje do oddaje kandidatur za volitve v evropski parlament, to je do 12. 5. 2004. Drugi sklep je bil, naj se popravi status SMS tako, da bo zagotavljal načela demokratičnosti; svet stranke naj se razširi na vsaj 50 članov, pri čemer naj se upošteva ključ lokalne zastopanosti. Zanimiv pa je tudi sklep, naj SMS omogoča včlanitev vsakega posameznika, ki izrazi interes po tem, ne glede na to, ali je že bil član SMS, in vse izključene člane povabi k vnovični včlanitvi v SMS. Skratka, na terenu si želijo sprememb, tem pa sedanje vodstvo ni preveč naklonjeno. M. P.

Novinarji

Od znamenitih šestih zahtev opozicije mineva leto dni in zdi se, da se je razprava o medijski pluralnosti, ki je bila v tem kontekstu najbolj izpostavljena, znašla v nekakšnem zatišju. Morda bo kdo prehitro sklepal, češ da gre za preračunljivost opozicije, ker ji zadnje javnomnenjske ankete dobro kažejo, zato ni dobro načenjati vprašanja medijske pluralnosti. Toda poanta je druga. Finančne nepravilnosti in različne (post)tranzicijske anomalije vladajoče elite so namreč postale preveč očitne, da bi jih mediji lahko pometali pod preprogo. Predsednika vlade Antona Ropa je padec podpore njegovi stranki tako prizadel, da si je upal celo sam podvomiti o medijski pluralnosti, čeprav so se njegovi strankarski veljaki skupaj z društvom novinarjev še pred letom dni hvalili, da je medijska pluralnost v Sloveniji na zelo visoki ravni in da so kritike na račun medijev samo javkanje tistih, ki bi si radi prisvojili nadzor nad njimi.

Delo v tiskovnih predstavništvih je dostikrat bolje plačano in manj stresno kot novinarstvo.

Vprašati pa se moramo, v kakšnem stanju je dejansko slovensko novinarstvo. Slovenski prostor sicer premore fakulteto, na kateri se izobražujejo prihodnji slovenski novinarji, a ne smemo pozabiti, da je točkovi prag za vpis na novinarstvo precej visok, kar je po eni strani pozitivno, vendar pa mnogi, ki bi lahko kasneje postali dobri novinarji, možnosti študija ne morejo izkoristiti. Bolj občutljivo vprašanje pa je, česa naj se novinar sploh nauči na fakulteti. Je to množica raznih teorij komunikološke znanosti? Koristno jih je sicer poznati, a kaj ko v praksi to znanje največkrat ne pri-

de do izraza. Zato ni nič čudnega, da so novinarske hiše dostikrat prisiljene zaposlovati priučene novinarje, torej diplomante in študente drugih znanosti, ki pa imajo pomembno prednost – velikokrat so strokovnjaki na svojem področju. Še vedno pa največji manjko predstavlja področje Cerkve in religije, saj je poznavanje Cerkve, verskih skupnosti

in teologije na splošno slabo in zato podvrženo predsodkom in napačnim interpretacijam. Primer, ko je neki novinarki "ušlo", da je bil Franc Rode imenovan za prefekta kongregacije ustanov posvetnega (!) življenja, je samo vrh ledene gore.

Medtem pa diplomanti novinarstva bežijo iz novinarskih hiš v službe za stike z javnostjo pri različnih ustanovah. Tako je na primer drugi program nacionalnega radia v zadnjih letih izgubil kar nekaj novinarjev in novinark, ki so po dolgoletni praksi zapustili radio (o tem, da na

nacionalni RTV vladajo kaotične razmere, raje ne govorimo) in začeli delati v tiskovnih predstavništvih gospodarskih družb. Da je delo v službah za stike z javnostjo dostikrat bolj plačano in manj stresno kot novinarstvo, seveda ni treba poudarjati. Očitno je FDV res čedalje bolj valilnica "piarovcev", medtem ko je izobraževanje novinarjev prepuščeno drugim fakultetam in seveda novinarjem samim. Zato bi bil pred vstopom v Evropsko unijo povsem na mestu razmislek o tem, koliko je študij novinarstva v taki obliki, kot ga imamo sedaj, sploh še produktiven.

Gašper Blažič

Bankrot Ljubljane

Po zadnjih podatkih se je sedemčlanski nadzorni odbor mestne občine Ljubljana (MOL) 17. marca letos končno seznanil s t. i. pismom posloводства ob koncu revizije računovodskih izkazov za leto 2002. Tako so na županstvu poimenovali revizijo, ki jo je v poslovanju občine opravila revizijska hiša Deloitte & Touche. V času pregleda so razkrili

veliko nepravilnosti, mestni svetniki iz vrst opozicije pa so nato izračunali, da znaša oškodovanje najmanj 5,6 milijarde tolarjev. V to pa ni vštet 3,5 milijarde tolarjev veliko oškodovanje pri spornem nakupu in prodaji Slovenske investicijske banke. V celoti gledano in glede na obseg mestnega proračuna v letu 2002 znaša oškodovanje rekordnih 9 odstotkov letnega proračuna. Dimitrij Kovačič, vodja poslanske skupine SDS in nekdanji direktor mestne uprave, je odkritje pospremil z besedami, da bo Ljubljana bankrotirala,

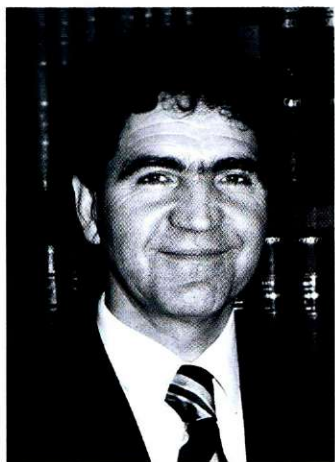
če bo šlo tako naprej. Pri vsem tem moramo vedeti, da so revizorji lani poleti pregledovali le nekatere proračunske postavke. Zato obstaja sum, da je javnosti, mestnim svetnikom pa tudi članom nadzornega odbora ostalo prikrito še marsikaj. Poleg tega so revizorji z izsledki najprej seznanili zdajšnjo županjo Danico Simšič. Končno poročilo so revizorji na podlagi pripomb tudi večkrat popravljali, tako da je končno obliko dobilo šele pol leta po prvem osnutku. Iz prakse pa vemo, da je bilo vmes veliko lobiranja, iz končnega poročila pa črtano vse, kar bi lahko zbujalo najmanjši dvom o verodost-

ojnosti zapisanega. Nedvomno so revizorji poročilo popravili povsod tam, kjer so mestne oblasti lahko dokazale najmanjši dvom o resničnosti revizorjevih ugotovitev. Če to vemo, lahko zapišemo, da vse, kar je v poročilu zapisano, drži kot pribito. To pa je šokantno! Tolikšno oškodovanje Ljubljančanov in posredno tudi vseh slovenskih davkoplačeval-

cev je nedopusten škandal, ki še ni dobil ustreznega epiloga in nič ne kaže, da bi se to kmalu zgodilo. Še več, o razkritjih revizorjev se v javnosti ne govori veliko, mestni svetniki pa še ne vedo natančno, kdaj bodo lahko razpravljali o ugotovitvah.

Nepravilnosti se vlečejo tudi v leti 2003 in 2004. V poročilu je med odgovornimi za nepravilnosti večkrat zapisana zdajšnja županja, kar pomeni, da "napake" še niso odpravljene, nadaljuje se stara praksa. V tej luči je treba gledati tudi županijine izjave, da ne razmišlja, da bi zoper kogar koli podala kazenske ovadbe, kaj šele da bi kriminalisti opravili hišne preiskave ali morda odredili kakšen pripor. To se lahko zgodi samo v Kopru, kjer je na oblasti župan, ki ni iz vrst LDS ali ZLSD, čeprav se je že zdavnaj izkazalo, da obtožbe na njegov račun nimajo nič skupnega z oškodovanjem premoženja koprške mestne občine. Dežurni krivec je tako spet polnil časopisne stolpce in tratil čas televizijskih hiš. Slovenija je res še daleč od demokracije!

Vida Kocjan

Dr. Janez Juhant

Pred kratkim sem imel priložnost govoriti z nekdanjim avstrijskim zunanjim ministrom dr. Aloisom Mockom. Izrazil sem mu hvaležnost za njegovo pokončno držo in odločnost v času vojne za Slovenijo pa tudi ob vojnah v drugih sosednjih državah. Gospod, ki vztrajno kljubuje resni bolezni, je pokazal vidno ganjenost, a je sklenil: "Veste, to smo storili tudi zase!"

Ob tem mi je prišlo na misel, kako (drugače) bi bilo v Sloveniji, če bi imeli v času Demosa za predsednika vlade dr. Jožeta Pučnika in če bi bil predsednik parlamenta recimo dr. Rudi Šeligo. Žal pa nismo imeli prav veliko takih, ki bi bili sposobni kljubovati pastem naivnosti, samovšečnosti, podkupovanja in prodajanja. Nekdanji komunisti so namreč s pridom izrabljali preproste človeške slabosti, da so podaljševali

"... zavzemati se za resnico je zahteva poštenja ..."

Aleš Ušeničnik

svojo oblast in monopol. Humanistični intelektualci so bili voljno orodje njihove manipulacije, v tranziciji so se jim pridružili še novi, ki so tako pokazali svoj pravi obraz. Ta zgodba pa se vleče le predolgo. Vse preveč je še pod njihovim nadzorom – do znanstvenikov in intelektualcev. Tako lahko še danes Kučan dirigira s pomočjo preskušanih kadrov, zraven pa z zamrznjeno strankarsko izkaznico kaže javnosti nedolžen strankarski obraz. Tranzicijski intelektualci ne zmorejo samostojnih odločitev, zato jim lahko dirigirajo z novimi prevarantskimi formulami, kakršen je Forum 21. Značilen primer je Aleš Debeljak, ki bi rad dokazal, da je partijska nomenklatura, ki vlada Sloveniji, civilna družba. Ali pa Vito Turk, ki lahko z ustreznimi podpora izvaja svojo vsemogočnost na Inštitutu Jožefa Stefana.

Posebno humanistika in družboslovje še vedno kažeta posledice nekdanjega nadzora in njegovih podaljškov. Nekateri pač ne morejo, drugi pa nočejo iz tega prisilnega jopiča. Nič ne pomagajo univerzitetne diplome in naslovi. Nekateri znanstveniki in intelektualci so v tranziciji pač preračunali, kaj se bolj splača, ne da bi gledali na svoj obraz, še manj na to, kaj bo o njih pisala zgodovina in kaj bodo o njih mislili njihovi otroci. Seveda ni šlo vedno le za preživetje, ki v Sloveniji ni preprosto: npr. laiški teolog je že vnaprej odpisan v družbi, težave pa ima tudi v Cerkvi, kakor so se izrazili laiški študentje teološke fakultete v pismu dekanu. Zato ni čudno, da kdaj tudi kakemu vztrajnejšemu oporečniku poide sapa in se ni več pripravljen bojevati z mlini na veter.

Beseda intelektualec pomeni človeka, ki ima dolgoročnejši in globlji uvid v tok dogajanj. Za tako življenje pa je potrebna vera, da ni človek samo od danes do jutri. Človek naj bi mislil nase in tudi na druge. Tranzicija pa je mnoge dobesedno uročila. Za-

nos samostojne Slovenije in nove priložnosti so zamislile pogled, spremembe pa so dale priložnost zajemati z veliko žlico, kar je bilo v komunizmu dano le izbranim. Najspretnjeji, ki so bili v preteklosti blizu korita, so zajeli s polno žlico, ne da bi gledali na druge in na skupen jutri.

Sprašujem se, kaj je s tako opevano slovensko poštenostjo in vernostjo. Res je naporno vztrajati pri resnici, pravičnosti in poštenosti. Prav tako ni preprosto preživeti, saj v Sloveniji ni neomejenih možnosti, zaradi česar se kljub pastem veselimo evropske odprtosti. Pokončne glave, ki jih komunistom ni uspelo likvidirati, so se morale po revoluciji umakniti v tujino, drugi smo bili obsojeni na geto ali pa na bolj ali manj prikrito sodelovanje. Tu si je nekdanji sistem izmislil prefinjene metode. Nekaterim je dal celo možnost, da (pavšalno) kritizirajo sistem, zraven pa jih je vpregel v svoje kolesje. Ne le udba.net, tudi druge prefinjene mehanizme prikrita sodelovanja je izumil sistem, da si je zagotovil poslušnost.

Sprašujem se, kaj je s tako opevano slovensko poštenostjo in vernostjo. Res je naporno vztrajati pri resnici, pravičnosti in poštenosti. Prav tako ni preprosto preživeti, saj v Sloveniji ni neomejenih možnosti, zaradi česar se kljub pastem veselimo evropske odprtosti.

Zato pa se sprašujem tudi, na koga naj človek pri nas še kaj da. Včasih mi kdo reče za koga, kako dobro je govoril po televiziji. Potem pa se vprašam, kje so dejanja. Znan intelektualec je pred kratkim trdil, kako je vseskozi pisal vladi, da mora uvesti verouk v šole. Po drugi strani pa je pri njih iskal časti in ugodnosti ter razbijal enotnost v svojih vrstah. Kaj pomagajo zveneče deklaracije, če pa se človek pusti oblastnikom ujeti na prve limanice. Postavljanje osebnih interesov nad interese skupnosti ne more obroditi dobrih družbenih sadov. Državlani si upravičeno postavljajo

vprašanje, čemu plačujejo izobraževanje ljudem, ki naj bi bili njihovi vodniki, pa postajajo njihovi zvodniki, zatiralci in izkoriščevalci.

Težko si je predstavljati, da bo pri nas drugače, če ne bo nikogar več, ki bi zastavil ne le svoje besede, ampak tudi življenje in delo za pravičnejšo družbo. Andrej Gosar je svoje delo, v katerem opiše svoje prizadevanje za "nov družbeni red", naslovil z "Glas vprijočega v puščavi". Verjetno je prav on sam najboljši primer za to, da so si resnica in pravičnost, poštenje in doslednost vedno težko utirale pot do človeških src. Seveda naj bi jim pot tlakovali vsi državljani s svojim prizadevanjem, vladajoči pa s svojo etično držo in ustrežno pravičnostjo. Če državljani ne goje resnicoljubnosti, tudi resnica ne more do njih. Poštenost je zadeva vseh, saj je le na njej mogoče graditi pošteno družbo, v kateri bomo lahko tudi preživeli. Družba si mora namreč zagotavljati etične podlage, iz katerih bo živela, sicer bo teh podlag enkrat zmanjkalo in bomo vsi propadli.

To je mogoče doseči le z dolgoročnim prizadevanjem za vzgojo in izobraževanje, ne samo z nabiranjem novih vsebin, torej z usposabljanjem za kritično in odgovorno delovanje. Oblikovanje samostojnih osebnosti je v državah tranzicijske poslušnosti zahtevna, a nujno potrebna naloga. Kdaj bomo Slovenci stopili na to pot, je težko reči. Vendar namesto nas ne bo tega storil nihče. Zdravo družbo lahko gradimo le tako, da se bomo lahko zanesli drug na drugega, ne pa na lažeh in prevarah. Še posebej kristjanom v postnem času sprašuje vest v tem smislu božja beseda, ki velevala, naj pretrgamo krivične spone.

Depalske jare kače še ni konec

Potem ko so že vsi mislili, da bo zloglasni proces proti četverici pripadnikov MORS, ki so bili obtoženi nezakonitega odvzema prostosti na grozovit način policijskemu špiclju Milanu Smolnikarju leta 1994 v Depali vasi, 20. marca zastaral, je za preseenečenje pretekli teden poskrbelo Višje sodišče v Ljubljani.

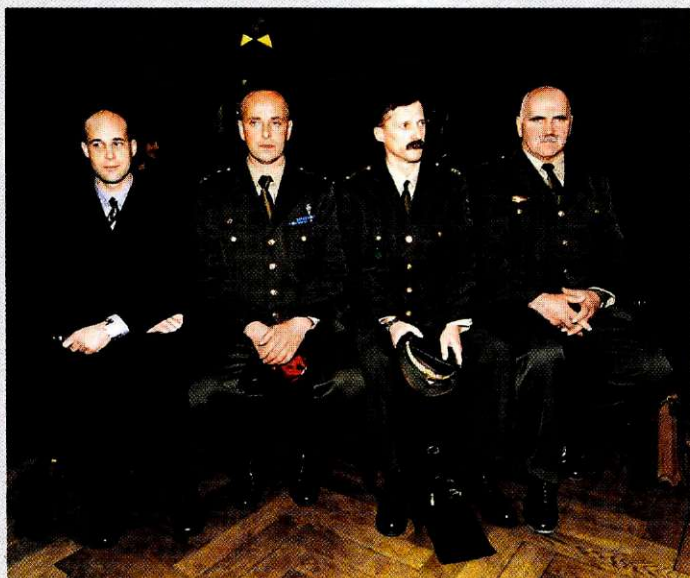
Senat tega sodišča je na seji, na kateri je obravnaval pritožbe, ki sta jih po lanski razsodbi ljubljanskega okrajnega sodišča, ki je razsodilo, da je četverica oproščena odvzema prostosti na grozovit način, vložila tako obramba četverice kot državni tožilec, ugotovilo, da celotna zadeva ni zastarala 20. marca, ko se je zgodil znani dogodek v Depali vasi, ampak "še" 23. marca, ko so Smolnikarja zaradi domnevnih poškodb, ki naj bi jih bil utrpel pri aretaciji, odpustili iz Kliničnega centra Ljub-

ljana. Tako je senat sodišča v ponedeljek še enkrat poslušal povzetek sodbe in stališča zagovornikov in obdolžencev. Slednji so ponovili znana dejstva, da so v zadevi Depala vas delali v skladu s poob-

blastili in po ukazu nadrejenih in da zato vztrajajo, da jih sodišče popolnoma oprosti krivde tudi vistem delu sodbe, v katerem je okrajno sodišče lani zapisalo, da so Smolnikarja aretirali nezakonito,

vendar pa jim za to ni mogoče soditi, ker je zadeva zastarala. Višje sodišče se bo moralo zdaj odločiti (predvidoma naj bi se to zgodilo v roku enega meseca), ali bo zadevo vrnilo v vnovično sojenje ali pa bo o njej razsodilo samo.

Ne glede na to, kako se bo odločil senat, lahko iz dosedanjih razprav na sodišču (zadeva se vleče že nekaj let) ugotovimo, da se je med zaslišanjem prič in obtoženih jasno pokazalo, da aretacije Smolnikarja niso izvedli na lastno pest, ampak so imeli za to vsa pooblastila tako neposredno kot posredno nadrejenih (Toneta Krkoviča in obrambnega ministra Janeza Janše). Glede na to bi bila vsaka razsodba, ki bi ugotovila, da za aretacijo niso imeli pooblastil, veliko presenečenje, hkrati pa potrditev trditve tistih, ki ugotavljajo, da gre za politični proces, namenjen izključno temu, da bi upravičili takratno sporno zamenjavo obrambnega ministra Janeza Janše. **A. K.**

Četverico pripadnikov MORS državno tožilstvo za potrebe politike že več let vlači po sodiščih, čeprav je vsakomur jasno, da četverica aretacije ni izvedla na lastno pest.

Janez Pavel II. odlikoval dva Slovence

Splošno znano je, da je papež Janez Pavel II. močno naklonjen Sloveniji, kar je dokazal z dvema obiskoma pri nas in nedavnim imenovanjem dr. Franca Rodeta za svojega najozjega sodelavca v Vatikanu. Da slednje drži, je Janez Pavel II. pretekli teden potrdil še enkrat, ko je Slovincema izročil visoko papeško odlikovanje Pro Ecclesia et Pontifice. Prejela sta ga zgodovinarica Tamara Griesser-Pečar in zdravnik Tone Kunstelj.

Nagrajenca, ki sta odlikovanje prejela iz rok ljubljanskega nadškofa Franca Rodeta, seveda nista presenečenje, posebej ne za tiste, ki v javnosti že dlje časa spremljajo njuno delo. Griesser-Pečarjeva je širši slovenski javnosti znana predvsem po svojih raziskovanjih in delih, povezanih s Cerkvijo v času komunistične revolucije in poznejšega komunističnega totali-

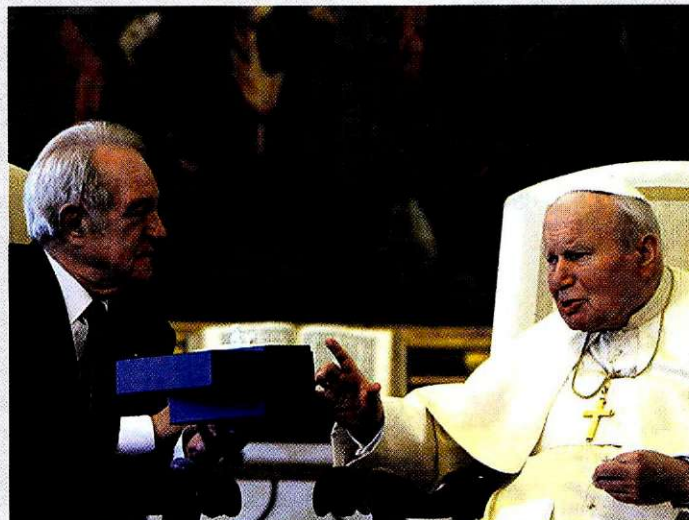
tarne sistema. Njeno najbolj znano delo je knjiga Rožmanov proces, v kateri je skupaj z zgodovinarjem Francetom M. Dolinarjem za potrebe generalnega državnega tožilstva razčlenila sodni proces proti škofu Rožmanu. V njem je opozorila, da je bil proces poln

pravnih napak, njegov namen pa ni bil obsoditi le škofa Rožmana, ampak celotno Cerkev na Slovenskem. Kot je v sporočilu za javnost zapisal tiskovni urad Slovenske škofovske konference, je Tamara Griesser-Pečar odlikovanje prejela zato, ker tematiko, povezano s

Cerkvijo po drugi svetovni vojni, v ozračju duhovne in miselne raznolikosti opisuje na izviren način in na temelju primarnih virov. "Njena odlika je neodvisen pogled na svet in samostojen znanstveni profil, njene raziskave pa odražajo objektivnost in pomenijo prispevek k razčiščenju slovenske polpretek-le zgodovine," so zapisali.

Podobno kot Pečarjeva tudi Tone Kunstelj v slovenskem prostoru ni neznanka. Predvsem v cerkvenih krogih je znan po svojem delovanju na področju priprav na zakon in po svojem odločnem vzemanju za pravice še nerojenih otrok in proti splavu.

V Katoliški cerkvi velja odlikovanje Pro Ecclesia et Pontifice za eno najvišjih papeških odlikovanj, ki jih za zvestobo Cerkvi in izreden prispevek k njenemu ugledu v družbi papež podeljuje laikom in klerikom. Prvo takšno odlikovanje je papež podelil 17. julija daljnega leta 1888. **A. K.**

Papež "ma nas rad", bi lahko rekli, potem ko je Janez Pavel II. odlikoval zgodovinarico Tamara Griesser-Pečar in zdravnika Toneta Kunstlja.

Vlada na smrtni postelji

Zadnji podatki kažejo, da je bila gospodarska rast bruto domačega proizvoda najnižja v zadnjih 11 letih in je znašala le 2,3 odstotka. Poleg tega sta ugledna profesorja Marjan Svetličič in Pavle Sicherl objavila podatek, da je produktivnost slovenskega gospodarstva za evropsko približno 18 let, opozorila profesorja Lojzeta Sočana o napačno vodeni gospodarski politiki v državi pa so itak že dolgo znana. Poleg tega so znani podatki o nizki dodani vrednosti podjetij, nekatera dosegajo manj kot polovico dodane vrednosti podjetij v razvitih evropskih državah. Stvari torej niso rožnate, kot nam želi prikazati zdajšnja vlada, razmere v državi pa lahko na kratko povzamemo tudi z besedami Janeza Janše, predsednika SDS, ko je v intervjuju za revijo Ampak med drugim dejal, da "je oblast, ki jo imamo, v zadnjih 12 letih Slovenijo zadolžila za preko 15 milijard ameriških dolarjev notranjega in zunanjega dolga, kar še danes odplačujemo. To, kar pa so se zdaj zadolžili, bodo pri nas plačevale še prihodnje generacije. Nihče ne upošteva, da marsikaj, kar je bilo narejeno, recimo avtoceste, še ni plačano. Problem ni to, kar je bilo uporabljeno za koristne stvari, problem je, da se je trošilo za nekoristne stvari. Tudi famozno vladno letalo so kupili na kredit". Trditve, ki popolnoma držijo.

Raje pometamo pred tujim pragom

Čeprav se država v zadnjih letih zadolžuje predvsem doma, njen zunanji dolg presega devizne rezerve za več kot 5,6 milijarde dolarjev. Do zadolževanja države pri domačih bankah je zelo kritičen Andrej Bajuk, poslanec in predsednik Nove Slovenije. Meni namreč, da bi morale domače banke podpirati gospodarstvo, predvsem male in srednje podjetnike, država pa naj išče t. i. kreditni potencial v tujini in pusti, da se finančni trg v Sloveniji razvija tako, kot je običajno v tujini. Žal pa v Sloveniji namesto o stanju doma veliko raje razpravljamo o t. i. Evropi dveh hitrosti. Andrej Bajuk na to odgovarja, da ga ta tema ne zanima preveč, raje bi govoril o Sloveniji brez hitrosti. Ta je zdaj brez hitrosti zato, ker se gospodarski razvoj težko premika naprej.

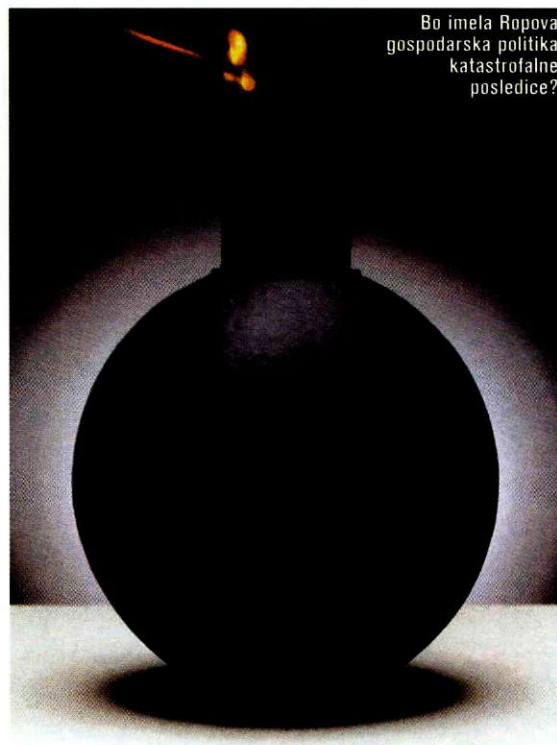
Brez naložb ni razvoja

Bajuk opozarja tudi na to, da v Sloveniji ni tujih naložbenikov. Lani je bila le ena tuja naložba, in še to je bil prevzem nekega hotela v ljubljanski regiji. Pri tem Bajuk opozarja na to, da moramo oblikovati industrijske parke in izboljšati finančno disciplino. Vse to moramo urediti, če želimo prodreti na evropski investicijski trg. "Vlada se obrača na smrtni postelji tudi zaradi svoje davčne in finančne politike. Obrestne mere za potrošniško posojilo so 30-odstotne, banke nimajo posluha za malega človeka, tudi za drobno gospodarstvo ne, na bančnem trgu vladajo oderuške razmere. Tudi davčna politika ni ustrezna," opozarja Bajuk.

Dobički tajkunov niso obdavčeni

Pri tem je opozicija kritična do obdavčitve dobičkov na kapitalskem trgu. Da to področje ni ustrezno urejeno, se je v začetku tega tedna izkazalo v parlamentarni razpravi o spremembah zakona o dohodnini. Zakon je predlagala vlada, SDS pa je v parlamentu dosegla javno razpravo o njem. Slišali smo veliko pripomb, med drugim resna opozorila, da slovenska vlada še vedno ni pripravljena obdavčiti dobičke najbogatejših. Največji dobički se namreč dosegajo pri trgovanju z vrednostnimi papirji na organiziranem in sivem trgu vrednostnih papirjev. Žal se je izkazalo, da vlada na to področje ni pripravljena poseči. Tako se je dogajalo vsa leta doslej, glavni krivec za to, da tovrstni dobički novodobnih tajkunov niso bili obdavčeni, pa je vladni predsednik Anton Rop. Znano je namreč, da se je proti tovrstni obdavčitvi zavzemal vsa leta doslej. Dejstvo pa je, da je bil vsa leta na takšnih položajih, ki so mu dajali to moč. Pri tem spomnimo, da dobi Slovenija od kapitalskega dobička komaj 1,2 do 1,4 odstotka družbenega proizvoda, v Evropski zvezi pa ta delež znaša 3,8, v Luksemburgu na primer kar 7 odstotkov. Na to v opoziciji resno opozarjajo in dodajajo, da "je pri obdavčitvi prihodkov iz tega dela zaslužka država na najnižjem mestu v Evropi. Prav zaradi tega se davčna politika mora spremeniti, prerazporediti je treba bremena davčnega sistema". Glede na obstoječi glasovalni stroj v državnem zboru je malo verjetno, da bi opozorila opozicijskih poslancev padla na plodna tla. Očitno je, da si vladajoča elita še naprej jemlje pravico čedalje hujšega stiskanja pasu malim državljanom, izbranim pa dopušča nebrzdano in nenadzorovano bogatenje.

Vida Kocjan

Bo imela Ropova
gospodarska politika
katastrofalne
posledice?

Opozicija opozarja na izredno nizko gospodarsko rast in majhno število tujih investicij, kar Slovenijo med državami pristopnicami uvršča na zadnje mesto. Tuje investicije so minimalne in ni pričakovati takšne gospodarske rasti, kot jo Slovenija potrebuje, zato ni nikakršnih razlogov za optimizem, ki ga izraža predsednik vlade. Vlada noče obdavčiti dobičkov na kapitalskem trgu in še naprej podpira bogatenje peščice slovenskih tajkunov, ki so si svoje premoženje nagnobili predvsem z nepravilnostmi pri lastninjenju nekdanjega družbenega premoženja.

Nevaren diktatorjev poljub

Nekdanji predsednik države Milan Kučan je pretekli teden gostil beloruskega predsednika Aleksandra Lukašenka. Medtem ko se tega zadnjega diktatorja v Evropi izogiba ves demokratični svet, ga nekdanji predsednik in zunanje ministrstvo očitno sprejemata brez vsakršnih pomislekov.

Obisk beloruskega diktatorja v Sloveniji bi verjetno ostal skrbno zavita skrivnost, če ga ne bi v javnosti razkrili novinarji komercialne televizije. Kot so poročali njeni novinarji, se je Lukašenko v času svojega obiska – šlo naj bi za zasebni obisk na povabilo in stroške gospodarstvenika Janeza Škrabca – izkoristil za smučanje na Krvavcu in srečanje z nekdanjim predsednikom Milanom Kučanom. Prav slednje in dejstvo, da je Kučan Lukašenka sprejel v državnem protokolarnem objektu na Brdu pri Kranju, kar pomeni, da obisk le ni bil povsem zasebne narave, je pri nekaterih, predvsem v opozicijski koaliciji Slovenija, povzročilo največ razburjenja. Tako je Mlada Slovenija sprejem pri Kučanu označila kot veliko zunanje-politično napako, ki bo na pragu vstopa Slovenije v Evropsko zvezo in zveto Nato zmanjšala ugled Slovenije v mednarodni skupnosti. Prvak SDS Janez Janša pa je na zunanje ministrstvo naslovil pisno poslan-

ske vprašanje, zakaj je ministrstvo Lukašenku izdalo vstopni vizum in s katerimi pristojnimi organi Evropske zveze se je posvetovalo pred njegovo izdajo.

Zavajanje ministrstva za zunanje zadeve

Janševo vprašanje je bilo seveda samo posledica dejstva, da se zunanje ministrstvo o razlogih za izdajo vizuma v javnosti vseskozi zapleta. Tako je denimo takoj po prvih poizvedovanjih novinarjev, zakaj je bil Lukašenku izdan vizum, v izjavi za javnost sporočilo,

da je bil vizum izdan po pridobitvi mnenja pristojnih organov Evropske zveze, in se pri tem milo rečeno zlagalo. Tako imenovano priporočilo namreč v resnici sploh ni bilo uradno mnenje EZ ali celo priporočilo, kot so navajala nekatera občila, pač pa je šlo samo za pisno sporočilo, ki ga je eden izmed predstavnikov slovenske misije v EZ poslal na ministrstvo. V njem predstavnik slovenske misije zunanjemu ministrstvu piše, da je med pogovorom s predstavniki Police Unit EU, nekakšnim notranjim ministrstvom EZ, slednje povprašal,

Slovenska vlada v zadnjem času rada poudarja, da si v primeru "izbranih" prizadeva za spoštovanje človekovih pravic, na drugi strani pa brez pomislekov izdaja vstopne vizume tistim, ki človekove pravice množično kršijo.

Lukašenko v ZDA in Evropi velja za nezaželeno osebo, edino pri našem nekdanjem predsedniku je nadvse dobrodošel gost.

ali za izdajo vizuma obstajajo kakšni zadržki, tam pa so mu odgovorili, da formalnih zadržkov, če gre za zasebni obisk, ni. To pa je daleč od kakršnega koli uradnega priporočila organov EZ, kot je v sporočilu za javnost navajalo zunanje ministrstvo.

Verjetno je nesmiselno pričakovati, da bo kdo na ministrstvu za zunanje zadeve za takšno zavajanje javnosti odgovarjal, zelo pa bi bilo dobrodošlo, če bi se na ministrstvu poenotili in v javnosti končno pojasnili, kako je z zadevo. Prav neokusno je namreč, če predstavnik ministrstva v javnosti razlaga, da za zavrnitev vizuma niso imeli zakonske podlage, saj lahko po zakonu vizum zavrnejo samo v primeru, če je za osebo razpisana mednarodna tiralica ali zanjo obstaja nevarnost nezaželene migracije, ko pa je vsakomur jasno, da bi lahko Lukašenku vizum zavrnili iz diplomatskih ali notranje-političnih razlogov. Navsezadnje je tak ukrep prav v primeru Lukašenka pred dvema letoma na vrhu Nata v Pragi uporabila češka vlada, ki Lukašenku ni hotela izdati vizuma za vstop v državo. Nekateri so to potezo označili kot diplomatski škandal, vendar pa večjega razburjenja ni povzročila.

Zadnji evropski diktator

Slednje seveda ne preseneča, še posebej če vemo, kdo je Lukašenko. Danes 47-letni Lukašenko se je na oblast v Belorusiji povzpел leta 1994, že vse od svojega prihoda pa vodi skrajno diktatorsko politiko, ki temelji na izločanju in zapiranju političnih nasprotnikov, zatiranju neodvisnih

Tržiški župan Pavel Rupar je pred leti prepovedal prihod v Tržič Mirjani Marković, ženi srbskega diktatorja Slobodana Miloševića, in tako pokazal, kako bi morali naši organi ravnati v takšnih primerih.

medijev, preprečevanju razvoja pluralnosti in demokracije in prevarah na volitvah. Sklednje se je najočitneje pokazalo na zadnjih predsedniških volitvah leta 2001, ko je Lukašenko svojo zmago razglasil že kakšno uro prej, preden so se volišča zaprla, še prej pa naj bi bili po zatirjanju opozicije njegovi privrženci množično ponarejali volilne izide. To so ugotovili tudi mednarodni opazovalci, ki jim je Lukašenko odobril vizume za vstop v državo šele tik pred volitvami, zato so volitve označili kot nedemokratske, beloruske oblasti pa obtožili prevare, ustrahovanja svojih političnih nasprotnikov in nedopustnega preprečevanja sodelovanja na volitvah.

Zaradi vsega tega je Lukašenko nezaželena oseba tako v ZDA kot v večini evropskih držav. Najbolj znano v zvezi s tem je mnenje parlamentarne skupščine Sveta Evrope, ki je

Na ministrstvu za zunanje zadeve so v izjavah za javnost javnost zavajali s pojasnili, da so vizum Lukašenku izdali na priporočilo Evropske zveze. V resnici je šlo samo za sporočilo enega od predstavnikov Slovenije v EZ, v katerem je zapisano, da so mu tamkajšnji predstavniki Policy Unit EU med pogovorom dejali, da za izdajo vizuma ni formalnih zadržkov.

leta 2002 sprejela posebno resolucijo, v kateri je izrazila zaskrbljenost nad izvajanjem pravice do svobode govora v Belorusiji in opozorila na nedemokratsko volilno zakonodajo, kršitev človekovih pravic, dvomljivo neodvisnost sodne veje oblasti in pomanjkanje prisojnosti nacionalnega parlamenta. Lukašenko je tako kot vsi diktatorji znan po odločitvah in izjavah, ki smo jih vajeni od ljudi njegovega kova. Tako je denimo znana njegova izjava, da je on drevo, vlada, parlament in drugi uradni organi pa le njegove veje; ali pa poteza, s katero je avgusta 2002 zaprl šest McDonaldovih restavracij s pojasnilom, da lahko Belorusi jedo samo v beloruskih restavracijah z rusko hrano, kjer namesto "ameriške nezdrave hrane" jedo zeljno juho, mastne klobase in zabeljen krompir.

sprejema človeka, ki v evropskih državah velja za nezaželenega in ki v svoji državi množično krši človekove pravice. Na to vprašanje je njegova tiskovna predstavnica odgovorila le, o čem naj bi se bila pogovarjala.

Čeprav zdaj kaže, da bi tako Kučan kot zunanje ministrstvo nedavni Lukašenkov obisk najraje čimprej pozabila, se postavlja vprašanje, kako bo ta, predvsem pa sprejem pri nekdanjem predsedniku države, odmeval v evropski javnosti. Za zdaj uradnih odzivov na Lukašenkov obisk – razen začudenja in ogorčenja, ki ga je nad sprejemom Lukašenka novinarjem Slovenskih novic izrazila generalna sekretarka Sveta Evrope Denis O'Hara – ni bilo, dejstvo pa je, da zunanje-političnemu ugledu Slovenije za gotovo ne bo koristil. **Aleš Kocjan**

Nekdanji predsednik Milan Kučan ne zna odgovoriti na vprašanje, ali se mu zdi primerno, da na Brdu sprejema ljudi, ki v svoji državi množično kršijo človekove pravice.

Sestanek v tajnosti

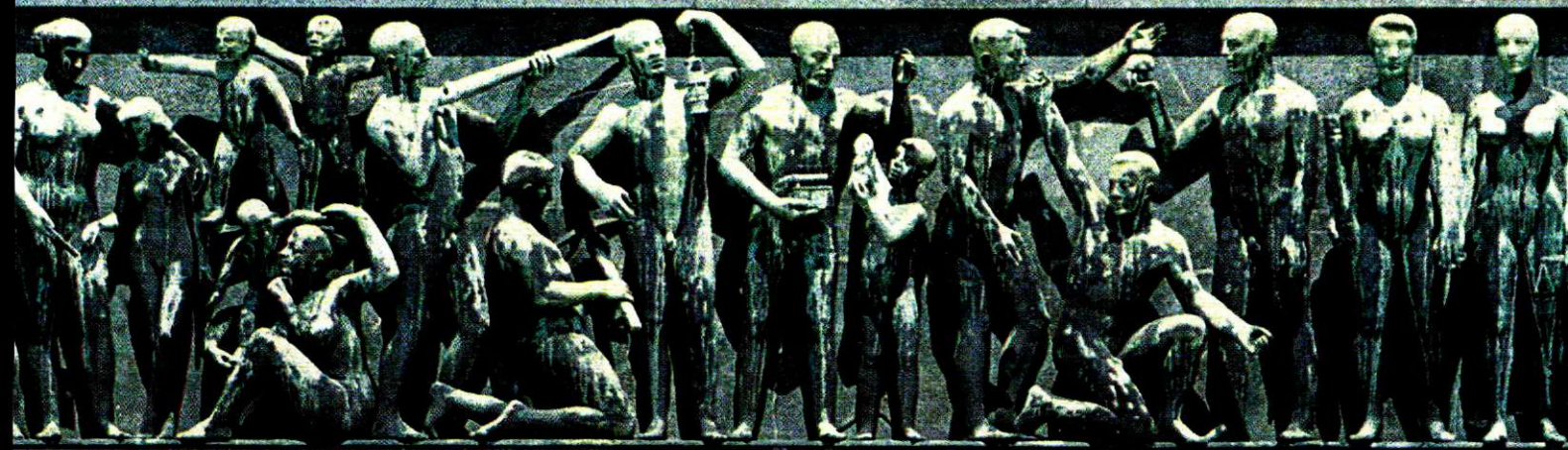
Zaradi vsega tega seveda ne preseneča, da je bil nedavni Lukašenkov sprejem pri Kučanu organiziran v popolni tajnosti in da je bilo Kučanu skrajno nerodno, ko je v javnost prišla novica, koga je pravzaprav gostil na Brdu. Tako je hitel javnosti pojasnjevati, da je pobuda za srečanje prišla s strani Lukašenka in ne z njegove strani in naj se z Lukašenkom ne bi bila pogovarjala nič takšnega (govorila naj bi o širjenju Evropske zveze, slovenskem vstopanju v to zvezo in možnosti Belorusije, da postane članica EZ), zataknilo pa se je, ko smo ga poprašali, ali se mu ne zdi sporno, da

FM 102.1
99.5
stereo
RDS

Radio VIVA

M.Sobota tel: 02/537-1949

Slav Klavžar 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com

Slovenija brez hitrosti

Predsednik NSi Andrej Bajuk je na petkovi tiskovni konferenci govoril o tako imenovani Sloveniji brez hitrosti. Izrazil je kritiko zaradi izredno nizke gospodarske rasti in majhnega števila tujih investicij, kar Slovenijo med državami pristopnicami k EU uvršča na zadnje mesto.

Po Bajukovem mnenju je Slovenija brez hitrosti predvsem na gospodarskem področju. Podatki potrjujejo, da je gospodarska rast zelo nizka, celo najnižja v zadnjem obdobju, saj znaša v letu 2003 le 2,3 odstotka, čeprav je bila včasih precej višja, v letu 2000 skoraj 7-odstotna. Glede na podatke Bajuk meni, da ni razloga za optimizem, ki ga prek medijev širi predsednik vlade, ki je predvidel gospodarsko rast za skoraj četrtino več, kot je ugotovila in javnosti predstavila Banka Slovenije. Bajuk je med drugim dejal, da se iz pregleda javnosti dostopnih podatkov ne da ugotoviti, da bo Slovenija v najkrajšem času dosegla višjo gospodarsko rast in hitreje začela odpravljati zaostanek, ki ga ima glede na povprečje v EU.

Po Bajukovem mnenju so za Slovenijo potrebne investicije, saj brez vlaganj zaman pričakujemo gospodarsko rast. Predsednik NSi se pri tem sprašuje, ali morda predsednik vlade načrtuje višjo gospodar-

sko rast le na podlagi javnih investicij, česar pa ne bi zmogli brez povečanja primanjkljaja. "Dejstvo je, da je Slovenija še vedno zavozlala v praksi, ki je žal postala običajna na Slovenskem. To je dejansko zavračanje tujih investicij in neustvarjanje takšnega ozračja, ki bi slovenskim podjetnikom omogočilo večje angažiranje v našem gospodarstvu, in ne nazadnje, da bi omogočili razvoj podjetništva, predvsem malih podjetij," meni predsednik NSi Bajuk.

V letu 2003 so bile tuje investicije malenkostne. Bila je samo ena tako imenovana greenfield investicija, nova investicija v novo gospodarsko delovanje, in sicer razmeroma majhna investicija v ljubljanski regiji na področju turistične infrastrukture, kar po mnenju NSi ni vzrok za pretirano navdušenje.

V NSi zato menijo, da Slovenija potrebuje popolnoma drugačen pristop. Kot so znova pokazale raziskave, bistveni problem ni v zakonodaji (zato se predsednik Bajuk čudi, da je vlada poslala v obravnavo nov zakon), temveč je treba problem iskati v očitnem pomanjkanju politične volje, da bi uresničevali že sprejete zakone. Tako je spomnil na koalicijsko pogodbo iz leta 2000, ki je zagotavljala, da bo vlada v najkrajšem času odpravila časovni okvir, ki je potreben, da investitor pridobi dovoljenje za investiranje. Po mednarodnih primerjavah je Slovenija glede tega na 43. mestu, saj lahko investitor pridobi dovoljenje povprečno v 66 dneh, vlada pa je ob-

ljubila, da bo ta čas zmanjšala na dva tedna, kar se seveda še ni zgodilo.

Peterle podpredsednik evropskih federalistov

Minuli konec tedna je v Genovi potekal 20. kongres Zveze evropskih federalistov pod naslovom Evropska ustava zdaj. Na njem so se zbrali predstavniki 20 držav, med njimi tudi iz Slovenije. Poudarek kongresa je bil na širitvi Evropske zveze oziroma na organizacijah vzhodno od nekdanje železne zaves. Evropski federalisti se namreč zavzemajo za ureditev Evropske zveze na federalni podlagi. Na kongresu so udeleženci med drugim razpravljali o tem, da Evropska zveza po prvem maju potrebuje zelo dobro organizirano delo po vseh državah članicah, da ne bi prišlo do praznine, ki se lahko pojavi s širitvijo. Prepričanje evropskega kongresa je, da bi proces evropskega združevanja nadaljevali in da bo združena Evropa nastajala prek državljanov, ki so zadovoljni z Evropsko zvezo. V tem smislu organizacija nadaljuje s svojim delom, tako da bo naslednja konferenca maja letos v Pragi. Na kongresu v Genovi so na mesto podpredsednika evropskih federalistov izvolili Lojzeta Peterleta, poslanca Nove Slovenije in opazovalca v evropskem parlamentu.

Kršenje delovne zakonodaje

Inšpektorat za delo je izdal odločbo, v kateri je zapisano, da je vod-

stvo državnega zbora kršilo delovno zakonodajo. Na podlagi decembra in februarja opravljenega inšpekcijskega pregleda je urad ugotovil več kršitev določb delovne zakonodaje, ki urejajo pravice zaposlenih na področju delovnega časa, odmorov in počitkov. DZ je bilo z odločbo naloženo, da mora spoštovati zakonske in druge predpise s področja delovnih razmerij, in sicer je dolžan spoštovati določbe zakona o delovnih razmerjih o omejitvah nadurnega dela največ 20 ur mesečno in o največ 10-urnem delavniku, zaposlenim delavcem pa je treba v okviru njihovih dnevnih delovnih obveznosti zagotoviti tudi pravico do 12-urnega počitka. Ta kršitev se ni nanašala na poslanke in poslance, temveč na zaposlene v službah, ki zagotavljajo državnemu zboru strokovno, administrativno in tehnično podporo za njegovo nemoteno delo, prek delovnega časa pa delajo tudi sodelavci v poslanskih skupinah in si tako nabirajo preveliko število nadur.

Generalna sekretarka državnega zbora Jožica Velišek je obljubila, da se bodo v državnem zboru držali odločbe inšpektorata za delo, hkrati pa meni, da je obremenitev v službah državnega zbora zelo velika in iz dneva v dan večja; še posebej je to opazno v parlamentarnem TV-studiju, v operaterskem servisu, v katerem se pišejo magnetogrami seji, in v zakonodajno-pravni službi.

Mihaela Praprotnik

Po krajšem zatišju okoli sprejemanja zakonodaje, ki naj bi uredila vprašanje tako imenovanih izbrisanih, se je minili teden oglasila koalicija Slovenija s pobudo za zbiranje podpisov za zahtevo za razpis predhodnega zakonodajnega referenduma o zakonu o stalnem prebivanju tujcev z državljanstvom drugih držav naslednic nekdanje

izplačilo odškodnine v absolutnem znesku v njem ni določen, nekatere navidez ustrezne rešitve pa so v luči zadnje odločbe ustavnega sodišča očitno lahko tudi ustavno sporne in dejansko ne predstavljajo ustrezne varovalke pred morebitnimi zlorabami.

Nevarno razvrednotenje

Pobudniki opozarjajo, da Temeljna ustavna listina o suverenosti

Zakon v rokah ljudstva?

SFRJ v Sloveniji, ki so imeli na dan 23. 12. 1990 in 25. 2. 1992 v Sloveniji prijavljeno stalno prebivališče.

Pobuda za referendum o sistemskem zakonu je bila s strani koalicije Slovenija podana že pred časom, vendar jo je ustavno sodišče zavrnilo. Pobudniki razpisa referenduma so bili nad takratno odločitvijo ustavnega sodišča vidno razočarani, predvsem zato, ker so želeli z referendumom preprečiti uveljavitev zakona, po katerem bi stalno prebivališče neselektivno podeljevali za nazaj in omogočali vlaganje odškodninskih zahtevkov.

V koaliciji Slovenija so si vzeli nekaj časa za razmislek in vse je že kazalo, da se bodo odločili za naknadni zakonodajni referendum o t. i. sistemskem zakonu. Minuli teden pa so presenetili s pobudo za predhodni zakonodajni referendum. V obrazložitvi, zakaj se jim zdi potreben predhodni zakonodajni referendum o t. i. sistemskem zakonu, so pobudniki zapisali, da gre za občutljivo področje, pri ureditvi katerega je treba temeljito pretehtati vse rešitve in ga enotno urediti tako, da bodo spoštovane človekove pravice ter druga temeljna načela in vrednote, na katerih je utemeljena naša državnost, kar pomeni, da morajo biti hkrati upoštevani tudi načelo enakosti pred zakonom, splošni interes in načela naravnega prava.

Sprevržena vloga

Po njihovem mnenju predlagani zakon ni ustrezen rešitev tega problema, saj bi lahko v skrajni posledici pripeljal do stanja, da bo sprevrženo zamenjana vloga žrtve in napadalca, saj

bodo zaradi pomanjkljivo oblikovanih rešitev lahko na primer sorodniki padlih v vojni za Slovenijo zavezani k izplačevanju odškodnin tistim, ki se niso odzvali pozivu predsedstva Republike Slovenije k izstopu iz JLA oziroma sestave zveznih organov v roku, določenem v tem pozivu. Pobudnikom referendumu se zdi neprimeren uvajanje strahu kot olajševalne okoliščine, saj je jasno, da je vsakdo, ki je v času vojne za Slovenijo ali pred njo in v roku, ki ga je določilo predsedstvo Republike Slovenije, izstopil iz JLA oziroma sestave zveznih organov, v vsakem primeru tvegalo svoje življenje in življenje svojih bližnjih.

Nekaznovani oficirji JLA

Nadalje se pobudniki referendumov ne strinjajo z rešitvami v zakonu, ki so vezane na pravnomočne obsojbe. Opozarjajo, da v Sloveniji ni bil za svoje početje v času napada JLA na Slovenijo pravnomočno obsojen noben oficir JLA, večina ovadbe je bila zavrnjena, nekateri pa so bili celo oproščeni z obrazložitvijo, da JLA do

oktobra 1991 ni bila sovražna vojska.

“Zakon bo kljub nasprotnemu videzu ustvaril nove neenakosti, nekatere pravna pravila pa bodo očitno izigrana do absurda,” menijo pobudniki referendumov. Zaradi neselektivnosti zakona bo v bistveno slabšem položaju lahko tudi tista oseba, ki je leta 1992 in v obdobju po tem dosledno spoštovala zakone in druge predpise Republike Slovenije, kot pa tista, ki zakonov in drugih predpisov ni v celoti upoštevala in se je celo požvižgala na javne pozive za ureditev svojega statusa, menijo v koaliciji Slovenija. Nadalje opozarjajo, da bi lahko neselektivnost zakona in njegove napačne rešitve pripeljale tudi do povsem protipravne situacije, ko bodo tisti, ki so si skladno z določili temelje ustavne listine in ustavnega zakona za njeno izvedbo uredili svoj status, bili zavezani k plačevanju odškodnin tistim, ki si svojega statusa niso pravočasno uredili.

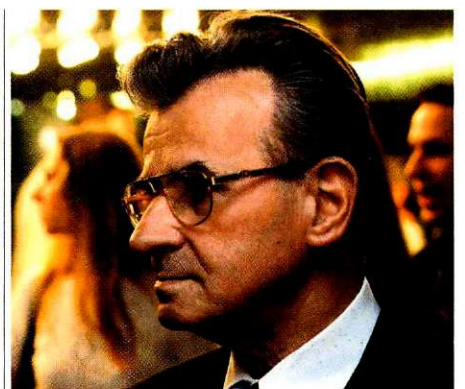
Pobudniki referendumu opozarjajo, da predlog zakona dopušča izplačevanje praktično neomejeno visokih odškodnin, saj maksimum za

ti in samostojnosti RS in ustavni zakon za njeno izvedbo predstavljata pravni temelj slovenske samostojnosti. Prepričani so, da ni dopustno, da bi se s sprejemanjem neustreznih in nepravičnih predpisov oziroma z očitno napačnimi odločitvami državnih institucij in dejanji ustavnih organov dejansko razvrednotila določila temelje ustavne listine in ustavnega zakona za njeno izvedbo. Takšna dejanja po mnenju pobudnikov referendumov pomenijo poskus izničenja temeljnih vrednot slovenske osamosvojitve, zato dajejo pobudo volivkam in volivcem za zbiranje podpisov za zahtevo referendumov, na katerem naj ljudje sami odločijo, ali naj se z zakonom o stalnem prebivanju tujcev z državljanstvom drugih držav naslednic nekdanje SFRJ v Sloveniji, ki so imeli na dan 23. 12. 1990 in 25. 2. 1992 v Republiki Sloveniji prijavljeno stalno prebivališče, vprašanje njihovega statusa uredi tako, kot je predlagano v sistemskem zakonu.

Mihaela Praprotnik

Koalicija Slovenija želi preprečiti sprejetje zakona, ki bi neselektivno podeljeval stalno prebivališče za nazaj in omogočal izplačevanje odškodnin.

ZL in LDS sta se opredelili proti zbiranju podpisov in s tem proti referendumu o t. i. sistemskem zakonu.

**Demonstracije proti
odstavitvi obrambnega
ministra Janeza Janše 28.
marca 1994.**

V začetku marca 1994 je z združitvijo štirih strank nastala Liberalna demokracija Slovenije, kar je spremenilo politično ravnotežje v državi. To je omogočilo starim silam, da so po Depali vasi še konec istega meseca odstavile obrambnega ministra Janeza Janšo. Tranzicijska levica je bila na vrhuncu svoje moči. Deset let kasneje se kažejo premiki v povsem drugo smer.

Depala vas kot bumerang

Po padcu Demosove vlade spomladi 1992 je nastopila svoj mandat druga vlada v samostojni Sloveniji pod vodstvom Janeza Drnovška. Vlado so sestavljale nekatere Demosove stranke in stranke, ki so nastale iz nekdanjih družbenopolitičnih organizacij (postkomunistične stranke). Sledile so jesenske parlamentarne volitve, ki so na prvem mestu ustoličile Liberalno-demokratsko stranko, stranke nekdanjega Demosa, ki so Slovencem izbojevale samostojnost, pa so bile manj uspešne, zaradi česar so se – razen Slovenskih krščanskih demokratov in Socialdemokratske stranke Slovenije – znašle v opoziciji.

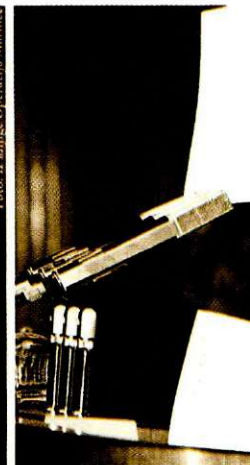
Akcija Ščuka

Stvari so se začele zapletati poleti 1993, ko so pripadniki carine in ministrstva za obrambo na mariborskem letališču odkrili veliko količino ilegalnega orožja. Javnost je z odkritjem seznanil obrambni minister Janez Janša in s tem nevede dregnil v osje gnezdo. Kot se je kasneje izkazalo, se je orožje na mariborskem letališču zataknilo septembra 1992 zaradi previsokih zabojnikov. Orožje je bilo v Maribor pripeljano z ruskimi transportnimi letali iz Kartuma (po nekaterih informacijah naj bi ga bil poslal sam Osama bin Laden) in je bilo namenjeno Bošnjakom (takrat

se je ugodilo, ali ni morda namenjeno celo za slovenske notranjepolitične potrebe). Politično pokritje za prevoz orožja je dal takratni predsednik države Milan Kučan brez vednosti za to pristojnega obrambnega ministrstva. Uvedena je bila preiskava, vendar se ni zgodilo nič.

Zato pa je v naslednjih mesecih stekla akcija Ščuka, s katero se je del kriminalistične službe ministrstva za notranje zadeve lotil nezakonitega delovanja proti ministrstvu za obrambo. Strukture, ki so bile povezane z nekdanjo Udbo, so začele delovati proti obrambnemu ministrstvu, ki je bilo povsem na novo po-

stavljeno in je temeljilo na demokratičnih temeljih. S tem se je sprožila akcija, katere cilj je bil odstranitev obrambnega ministra Janeza Janše, ki je postal za tranzicijsko levico močnejši. Hkrati so v nekaterih kontinuitetnih medijih začeli srdito napadati Janšo, ki naj bi bil odgovoren za trgovino z orožjem. Širile so se tudi govorice o njegovi odstavitvi in domnevnih nepravilnostih na obrambnem ministrstvu. Z dogajanjem je bil seznanjen tudi predsednik vlade Janez Drnovšek, vendar ni reagiral. Stvari so šle celo tako daleč, da je februarja 1994 na notranjem ministrstvu nastal dokument, v katerem je

V osemdesetih letih prejšnjega stoletja je Milan Kučan kot varovanec Ivana Mačka-Matije postal predsednik CK ZKS.

Leta 1994 je Kučanova paradržava tudi s pomočjo takratnega krščanskega notranjega ministra Iva Bizjaka odstavila Janeza Janšo.

Obrambni minister Janez Janša je bil odločen za svoj cilj: s čim bolj argumentno odstavitvijo.

bil načrtovan napad na obrambno ministrstvo, kar bi posledično lahko pripeljalo do državljanske vojne.

Kučanov govor v Novi Gorici

Nekaj dni kasneje je v javnosti močno odmeval govor, ki ga je imel predsednik države Milan Kučan v Novi Gorici. Na javni tribuni je realnost prikazoval sprevrženo in drugim očital tisto, kar je v resnici počela njegova paradržava, ki je temeljila na moči in povezavah, pridobljenih v prejšnjem komunističnem režimu. Kučan je govoril o ustvarjanju tajnih zvez, "ki kot paraobveščevalne službe delujejo nezakonito, zasledujejo nosilce državnih in političnih funkcij, novinarje in javne delavce ...". Bil pa je tudi zelo konkreten: "Za premagovanje sovražnika so postala dovoljena vsa sredstva, ne samo tista, ki jih pozna demokracija, ampak vse tisto, kar z demokracijo nima nobene zveze; to je najprej diskvalifikacija in potem likvidacija, če je potrebno, tudi fizična ...". Za njegove ljudi je bilo to znamenje za akcijo.

Nastanek LDS in Depala vas

V začetku marca 1994 je bil na Bledu strankarski kongres, na katerem so se v enotno stranko združile Drnovškova Liberalno-demokratska stranka, Bavčarjeva Demokratska stranka, Žakljeva Socialistična stranka Slovenije in Tancingovi Zeleni – ekološko socialna stranka. Nastala je Liberalna demokracija Slovenije pod vodstvom Janeza Drnovška. Na neki način je šlo za prevaro in spremembo obstoječega političnega ravnotežja mimo volitev,

Prejšnji teden je Hans-Gert Pöttering (na fotografiji četrti z leve), vodja poslanske skupine Evropske ljudske stranke in Evropskih demokratov, v Ljubljani izjavil, da upa, da bodo na jesenskih volitvah v Sloveniji zmagale stranke, ki so pridružene članice EPP-ED; to so SDS, NSI in SLS. Evropa končno pomaga slovenski demokraciji.

saj so se demokrati in levi del zelenih vključili v liberalno demokracijo, s tem prešli iz opozicije v pozicijo in tako zatajili svoja prejšnja načela in obljube. Predvsem demokrati so pred volitvami opozarjali na nevarnost koalicije med LDS in SKD, z združitvijo pa so se sami postali del te koalicije. Nastala je izredno močna stranka, ki je v koaliciji s krščanskimi demokrati, združeno listo in socialdemokrati imela izrazito prevladujoč položaj. V trenutku je bila Janševa SDSS v vladni koaliciji povsem odveč. Začela se je izpolnjevati Kučanova napoved o likvidaciji. Potreben je bil samo še formalen povod. Tega so dobili z aretacijo policijskega špiclja Milana Smolnikarja pri Depali vasi s strani morisovcev, kar so kontinuitetni mediji razglasili za poseg vojske v civilno sfero. Smolnikar je nezakonito skušal pridobivati informacije z obrambnega ministrstva. Nikogar ni zanimala resnica in Janez Janša je bil na predlog predsednika vlade Janeza Drnovška 29. marca zgodaj zjutraj v državnem zboru razrešen.

litvah. Čeprav so na volitvah dosegle minimalno večino, niso mogle oblikovati vlade, saj sta se oba poslanca manjšin postavila na stran tranzicijske levice. Nato je s pomočjo politične korupcije sledil prestop Cirila Pucka iz SKD v LDS, kmalu zatem pa še izstop SLS iz pomladne koalicije. Liberalna demokracija je sestavila vlado skupaj z ljudsko stranko. Nekaj podobnega se je zgodilo leta 2000, v času Bajukove vlade, ko so poslanci združene SLS+SKD podprli Potrčev predlog popravljenega proporcionalnega volilnega sistema in s tem poteptali sklepe združitvenega kongresa, ki je sprejel odločitev, da se podpre večinski volilni sistem. Leta 2000 je Kučanovi paradržavi uspelo velik del združene stranke SLS+SKD pritegniti na svojo stran, kar je povzročilo veliko razočaranje med pomladnimi volivci. To se je odrazilo jeseni na volitvah. Kljub temu sta Nova Slovenija in socialdemokratska stranka na volitvah dosegli izid, ki jima je omogočil normalno delovanje v opoziciji.

Leta blatenj

Pred desetimi leti je paradržava Janšo začasno politično likvidirala, vendar ni dosegla zelenega cilja, to je njegove izločitve iz političnega življenja. "... Janez Janša je bil v času procesa zoper četverico in v času osamosvojitvene vojne politik, ki ga je spoštovala in častila večina ljudi ..." je v knjigi Svet kot zarota (1996) priznavala Spomenka Hribar. Z Depalo vasjo je za pomladni (desnosredinski) del volivcev postal še prepoznavnejši in načelnejši. Postal je simbol pomladnih strank. V prej omenjeni knjigi ga je Spomenka Hribar skuša-

la tako kot mnogi drugi pisci in komentatorji negativno stigmatizirati: "Janez Janša je najizrazitejši in najmočnejši politik današnjega antikomunizma pri nas. Tehnologija njegove oblastniške volje je takšna, da vzbuja strah in grenko spominja na strah iz preteklih časov." Podobno so Janšo napadali komentatorji, kot so Vlado Mihelj, Boris Jež, Mile Šetinc in drugi, in pri tem uporabljali propagando iz arzenala Kominterne.

Deset let pozneje

Deset let po Depali vasi je jasno, da je bila v tistem času kriminalistična policija zlorabljena v politične namene. Kot je lani priznal poveljnik takratnih policijskih specialcev Vinko Beznik, so v času Depale vasi na policijske oklepnike namestili celo protioleptne rakete brez uradne odobritve – po nalogu paradržave.

In Liberalna demokracija Slovenije, ki je v tistem času nastala tudi s ciljem zrušitve Janeza Janše, je danes v precej drugačnem položaju. Z odhodom Janeza Drnovška in nastopom Antona Ropa je začela izgubljati prihodnih sredinskih. Ljudje so korupcijo, klientizem, astronomsko bogatenje ozkega sloja prebivalstva in čedalje večjo revščino začeli povezovati z njo, zaradi česar v javnosti izgublja podporo.

Zadnji javnomnjenjski premiki kažejo, da je prvi opozicijski politik Janez Janša nedvomno v vzponu in da obstaja realna možnost, da Slovenska demokratska stranka skupaj z Novo Slovenijo na jesenskih volitvah doseže relativno večino. Zdi se, da se Depala vas Kučanovi paradržavi vrača kot bumerang ...

Metod Berlec

Janša je bil pred desetimi leti kljub prepričen. "Je danes in bo jutri," je poudaril tedaj.

V poslovanju mestne občine Ljubljana (MOL) so revizorji ugotovili za 5,6 milijarde tolarjev oškodovanj. K temu je treba prišteti še oškodovanje zaradi banke SIB v višini 3,5 milijarde tolarjev.

V le nekaj letih so bili Ljubljancani tako oškodovani za najmanj 9,1 milijarde tolarjev. Opozicija v mestnem svetu zahteva odstop županje in razpustitev mestnega sveta ter predčasne volitve, hkrati pa bi bilo treba zamenjati večino načelnikov v mestni upravi in sprožiti kazenske

Fotografije: Dane Kostrič in Primož Lavre

Ljubljanski rop stoletja

postopke. Glede na podatke neodvisnih revizorjev so njihove zahteve upravičene. MOL se je namreč v teh letih obnašala kot država v državi.

Revizorji revizorske hiše Deloitte & Touche so v 90 straneh dolgem poročilu o poslovanju MOL ugotovili, da obstaja sum, da je bil mestni proračun v letu 2002 neposredno oškodovan za najmanj 5,6 milijarde tolarjev. K temu je treba prišteti še oškodovanja pri nezakonitem nakupu in prodaji Slovenske investicijske banke (SIB) v višini 3,5 milijarde tolarjev. Poudariti moramo, da je treba oba podatka sešteti, to pa pomeni, da je prejšnja mestna oblast z županjo Viktorijo Potočnik na čelu Ljubljance oškodovala za najmanj 9,1 milijarde tolarjev. Ob dobrih 52 milijard tolarjev vrednem mestnem letnem proračunu to pomeni oškodovanje v višini skoraj 10 odstotkov enoletnega proračuna.

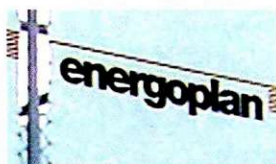
lasti MOL precenjeni za 11 milijard tolarjev. To so sredstva in terjatve, ki se vodijo v poslovnih knjigah, a jih v resnici ni bilo. Poleg tega so ugotovili, da znašajo podcenjene obveznosti MOL v letu 2002 3,4 milijarde tolarjev, kar pomeni, da je imela MOL v resnici za toliko več obveznosti. Pri tem je pomemben podatek, da je bil obseg proračuna v letu 2002 47,3 milijarde tolarjev. Kratkoročnih posojil, ki jih je MOL sicer redno vračala in tudi obnavljala, je bilo v letu 2002 kar za 29,9 milijarde tolarjev. Od tega je občini 24 milijard tolarjev posodila banka SKB. Cvetka Selšek, predsednica uprave te banke, je svetnica LDS v mestnem svetu, kar ni zanemarljivo. Pri tem je treba poudariti, da se je obseg proračunskih odhodkov

MOL v letih od 2000 do 2003 povečal za 44 odstotkov. Za primerjavo navedimo, da se je državni proračun v tem obdobju povečal le za 38 odstotkov. Jože Zagožen, svetnik v mestnem svetu iz vrst SDS, opozarja, da proračuna MOL za leto 2003 in 2004 v najmanj 50 odstotkih temeljita na napačnih predpostavkah. Zagožen je s pomočjo revizorjev poročilo revizorske hiše Deloitte & Touche temeljito pregledal in ugotovil, da so bile glavne nepravilnosti poleg mestne uprave storjene še v javnem podjetju Vodovod – Kanalizacija (VO-KA), v vodstvu družbe Holding, d. o. o., Ljubljana in v Javnem stanovanjskem skladu. Večinska lastnica vseh teh družb je MOL. Pregled obsežnega poročila pa tudi ugotovitve nekaterih članov nadzornega odbora MOL in drugih neodvisnih

revizorjev kažejo, da gre med velikim številom za tri (po velikosti): največja oškodovanja premoženja brezplačni prenos delnic Ljubljanskih mlekarin na Gospodarsko razstavišče, prenos mestnega premoženja v last družbe VO-KA ter nakup zemljišča od Zavarovalnice Triglav in nato prodaja tega družbi Energoplan.

Največja oškodovanja

Med vrednostno največje oškodovanje v letu 2002 sodi dokapitalizacija Gospodarskega razstavišča. Šlo je za t. i. brezplačni prenos delnic Ljubljanskih mlekarin na Gospodarsko razstavišče, katerega direktor je bil Igor Omerza, član LDS in zdajšnji podžupan MOL. Po ugotovitvah revizorjev je Viktorija Potočnik, takratna županja, dala nalog banki za prenos delnic, za to pa ni izvedla ne

Družba Energoplan Ljubljana si je na račun ljubljanskih gospodinjstev lepo opomogla.

Dokapitalizacija Gospodarskega razstavišča sodi med eno največjih nepravilnosti v MOL. Razstavišče je vodil Igor Omerza.

Bistvene ugotovitve revizorjev

Neodvisni revizorji, ki jih je bila mestna oblast primorana najeti na podlagi sklepa prejšnjega nadzornega sveta (mandat mu je potekel decembra 2002), so med drugim ugotovili, da so bila sredstva in terjatve v

javnega razpisa ne cenitve. Tako ni bila znana tržna vrednost (prenos je bil izvršen po knjigovodski vrednosti), ni bilo cenitve, ni bilo razprave na mestnem svetu. Sum neposrednega oškodovanja mestnega proračuna iz tega naslova znaša 1,78 milijarde tolarjev. Pri tem je treba poudariti, da gre za knjigovodsko vrednost in ne za denarno oškodovanje. Prodaja bi se morala izvesti po tržni vrednosti in ne po knjigovodski. Natančno oškodovanje ni znano, ker revizorji zaradi nerevidiranih podatkov leta 2001 niso mogli ugotoviti natančne knjigovodske in tržne vrednosti delnic, menijo pa, da bi lahko tržna vrednost dosegla vsaj trikratno knjigovodsko vrednost delnic. Na podoben način je bilo preneseno tudi mestno premoženje v last Javnega podjetja VO-KA, kjer je bilo oškodovanja za 1,3 milijarde tolarjev. Tudi ta prenos je bil izveden mimo zakonitega postopka. Nadalje je MOL kupila zemljišče od Zavarovalnice Triglav in zanj plačala 445.500 tolarjev za kvadratni meter, nato pa ga je prodala gospodarski družbi Energoplan po 43.000 tolarjev za kvadratni meter. Prodajna cena je znašala samo 9 odstotkov nakupne cene. Na ta način je bila MOL oškodovana v višini 1,66 milijarde tolarjev.

Druga oškodovanja in nepravilnosti

Poleg navedenega so revizorji ugotovili še veliko drugih nepravilnosti, med drugim t. i. neizterjave. MOL je izterjala le 41 odstotkov vseh stanarin in kupnin, preostalih 59 odstotkov je ostalo neizterjanih. Iz naslova drugih prihodkov (najemnin) od premoženja je ostalo kar 65 odstotkov zahtevanih zneskov neizterjanih. Po mnenju Jožeta Zagožna je

Revizijsko poročilo je obremenilo tudi za Danico Simšič, saj ta nadaljuje s staro prakso.

tu v celoti odpovedal Javni stanovanjski sklad. Mesto je kar za 200 odstotkov dražje plačevalo najemnine za prostore, ki jih je imelo v najemu, kot je dobivalo za najemnine prostorov, ki jih je oddajalo državnim službam. Zagožen še ugotavlja, da se je MOL obnašala kot država v državi. "Ni upoštevala zakona o lokalni samoupravi, slovenskih računovodskih standardov, odlokov, predpisov in podobno. Ima nepopolne evidence in registre, napačno obračunava amortizacijo, ni izvedla javnih razpisov, ni izvedla sodnih cenitev. Ni izterjevala svojih terjatev; tako je pri Litostroju 'izpustila' terjatev v višini 1,237 milijarde tolarjev", pravi Zagožen. Vse to je počenjala županja skupaj z nekaterimi posamezniki brez sklepov mestnega sveta in brez njegove vednosti. Vzroki do danes niso odpravljeni, čeprav je Romana Logar, pooblaščenka revizorka in članica nadzornega odbora, že večkrat opozorila, da bi morala županja mestnemu svetu predložiti točen popis vseh obveznosti tako javnih podjetij kot uprave pred predložitvijo proračuna za leto 2004. Zagožen pravi, da proračuna za leto 2004 sploh ni-

Eno največjih nepravilnosti so revizorji ugotovili pri dokapitalizaciji Gospodarskega razstavišča, kjer je bil direktor Igor Omerza, zdajšnji podžupan MOL.

ma smisla sprejemati, saj je dokazano narejen na najmanj 50 odstotkov napačnih predpostavkah in podlagah. "Županja, ta mestna uprava in ta mestni svet očitno nimajo niti volje niti znanja, še manj pa poguma, da bi te katastrofalne nepravilnosti odpravili. Utemeljeno lahko domnevamo, da so se dogajale tudi v drugih letih, ne samo v letu 2002, in se še danes dogajajo," ugotavlja Jože Zagožen. Pri tem ni zanemarljivo, da je bil Borut Lenarčič, eden glavnih izvedbenih krivcev (tako Zagožen) in nekdanji vodja oddelka za nepremičnine, pred nedavnim imenovan za direktorja VO-KA, kjer se je zgodilo naj-

Poslovanje MOL pod vodstvom Vike Potočnik je bilo katastrofalno!

MOL je kupila zemljišče od Zavarovalnice Triglav in za to plačala 445.500 tolarjev za kvadratni meter, nato pa je ga prodala gospodarski družbi Energoplan po 43.000 tolarjev za kvadratni meter. Prodajna cena je znašala samo 9 odstotkov nakupne cene. Na ta način je bila MOL oškodovana za 1,66 milijarde tolarjev. Nada Klemenčič očitno ni sodelovala le pri nakupu banke SIB.

več nepravilnosti. To je bila tudi edina kadrovska zamenjava, ki jo je izvedla zdajšnja županja. Po naših podatkih naj bi bil Lenarčič v zadnjih tednih bolj kot na direktorskem stolčku navzoč v prostorih, kjer je bilo njegovo prejšnje delovno mesto. Poznavalci razmer pravijo, da na oddelku za nepremičnine "ureja" dokumentacijo. Samo mimogrede; nedavno smo lahko v enem od slovenskih dnevnikov zasledili zapis, da si je "Lenarčič na Punti Križi pri Umagu zgradil takšno vilo, da so ljudje mislili, da je nova Mesičeva rezidenca".

Če se bo to nadaljevalo, bo mesto bankrotiralo

O poročilu in ugotovitvah revizorjev so pretekli teden govorili tudi na tiskovni konferenci ljubljanskega odbora SDS. Izrazili so prepričanje, da so nepravilnosti v finančnem poslovanju MOL tolikšne, da bi kazalo znova preveriti legitimnost sedanje mestne oblasti. Andrej Bručan, predsednik mestnega odbora SDS, je dejal, da vidijo rešitev v predčasnih volitvah. Menijo, da v prestolnici sprememb brez temeljitih organizacijskih in kad-

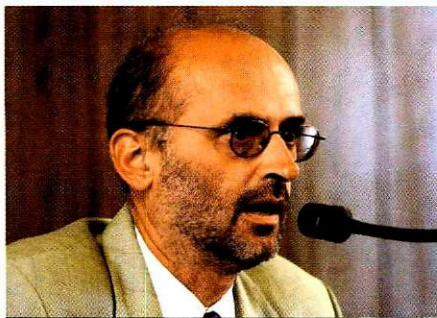
Vika Potočnik je 4. aprila 2002 BA Creditanstalt predložila nalogo za prenos 455.064 delnic ljubljanskih mlekarin na Gospodarsko razstavišče. Prišlo je do oškodovanja za najmanj 50 odstotkov vloška MOL v Gospodarsko razstavišče.

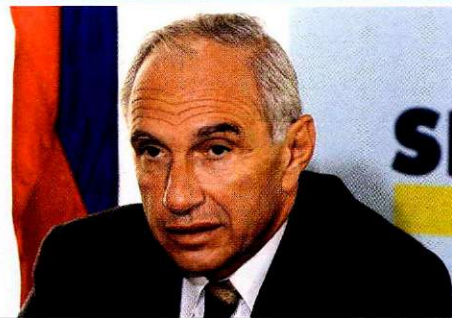
Za zemljišče v Stožicah, kjer naj bi zgradili nov stadion, je MOL plačala 2,176 milijarde tolarjev, od tega 217,6 milijona tolarjev kupnine v bilanci MOL sploh ni bilo evidentiranih.

Jože Zagožen je poročilo revizorske hiše temeljito pregledal in ugotovil, da je bilo oškodovanj in ne pravilnosti kar za 5,6 milijarde tolarjev. K temu pa je treba prišteti še banko SIB.

Dimitrij Kovačič, vodja svetniške skupine SDS v mestnem svetu, opozarja, da bo mesto bankrotiralo, če se nepravilnosti ne bodo odpravile in bo zdajšnja oblast nadaljevala s takšnim delom.

Andrej Bručan, predsednik mestne organizacije SDS, meni da v prestolnici brez temeljitih organizacijskih in kadrovskih sprememb ne bo bolje, zato bi morali najprej razpustiti mestni svet, županja Danica Simšič pa bi morala odstopiti.

»rovskih sprememb ne bo, zato bi se moral najprej razpustiti mestni svet, županja Danica Simšič pa bi morala odstopiti. Dimitrij Kovačič, vodja svetniške skupine SDS, pa je poleg zadolževanja prek vseh razumnih meja omenil tudi "mešetarjenje z nepremičninami", ko naj bi bila MOL te prodajala po bistveno nižji ceni od tiste, po kateri jih je kupila. Ogromno podatkov, ki so predmet zaključnega računa, ne ustreza dejanskemu stanju, je poudaril Kovačič, zato je proračun označil za poneverbo. Dodal je, da v Ljubljani vlada proračunski kaos, in če se bo takšno finančno poslovanje nadaljevalo, bo mesto bankrotiralo. Odgovornosti, so prepričani v mestnem odboru SDS, pa ne nosi le prejšnja županja Vika Potočnik, ampak tudi vodje služb in sedanja županja

Simšičeva, ki tega ni odpravila, nepravilnosti pa je zaslediti tudi v njenem mandatu. V SDS Simšičevi očitajo tudi zlorabo poslovnih določil. Opozicijski svetniki so namreč zahtevali izredno sejo mestnega sveta, na kateri bi – glede na omenjeno revizijsko poročilo – opravili razpravo v zvezi z nepravilnostmi v finančnem poslovanju MOL v letu 2002. Županja je sejo resda sklicala v predpisanem roku, a je to točko uvrstila šele na tretje mesto. Pred tem sta bili namreč predvideni točki o začasnem financiranju MOL do sprejetja proračuna za leto 2004 in vnovično odločanje o razpisu referendumu o graditvi džamije oziroma zahteve za presojo ustavnosti vsebine zahteve za razpis referendumu in posledično zakona o lokalni samoupravi. Tak pristop je, po-

udarjajo, pripeljal do tega, da do razprave o točki, zaradi katere je bila sklicana izredna seja, sploh ni prišlo.

Simšičeva ne namerava odstopiti

Le dan po tiskovni konferenci SDS je tiskovno konferenco sklicala tudi Danica Simšič (ZLSD), ob njej pa je sedel Igor Omerza, član LDS in zdajšnji podžupan MOL. Simšičeva je dejala, da o odstopu ne razmišlja, in dodala, da o morebitnih kazenskih ovadbah zoper vpletene v nepravilnosti v mestni palači se ne razmišlja. Omerza je dejal, da bodo v mestni upravi sprejeli ustrezne popravilne ukrepe. Po njegovem mnenju kljub nekaterim napakom pri poslovanju MOL slednja pri zadolževanju ni delala napak, kar ji očitajo nekateri.

"Kratkoročno se lahko namreč občina zadolži v višini petih odstotkov letnega proračuna (za približno pet milijard tolarjev), česar niso nikoli prekršili, saj so se vedno zadolževali mesečno in dolgove sproti vračali, tako da konec leta niso imeli dolgov. Prav tako je bilo v okviru zakonodaje dolgoročno zadolževanje," je zagotovil Omerza, kar pa so strokovnjaki že pred časom ovrgli. Tudi tako obnavljajoče se zadolževanje, kot si ga je privoščila nekdanja mestna oblast, po slovenskih zakonih ni dopustno.

Postavljena na laž

Danica Simšič je tudi dejala, da je poročilo revizorske hiše, imenovano tudi pismo poslovodstvu, prejela konec februarja in ga takoj poslala nadzornemu odboru. Iz poročila družbe Deloitte & Touche, ta je lani pet tednov revidirala računovodske izkaze MOL za leto 2002 in otvoritvene bilance stanja za leto 2003, pa je razvidno, da je družba končno poročilo o pregledu izdala 23. februarja letos. Pri tem je pomemben podatek, da je županstvo pripombe k poročilu, da je to dobilo končno obliko, dalo kar dvakrat, in sicer prvič 28. novembra 2003 in drugič 20. februarja letos. Na podlagi teh pripomb je nato nastalo končno poročilo, županja pa je bila z izsledki poročila prvič seznajana že 10. septembra 2003. Revizijsko poročilo je županja prejela 18. novembra lani, nato pa je poročilo dne 17. decembra lani obravnaval nadzorni svet MOL. Podobno kot Simšičeva je tudi Igor Omerza pred kratkim v eni izmed televizijskih oddaj zatrjeval, da so na županstvu poročilo revizijske hiše prejeli šele februarja letos. Podatki iz poročila dokazujejo drugače in oba, tako Simšičeva kot Omerza, postavljajo na laž.

Vida Kocjan

Finančni servis MOL je bila vsa leta banka SKB. Cvetka Selsek, predsednica uprave, sedi tudi v mestnem svetu.

Za zemljišče v Rakovi jeli je Vika Potočnik lastnici Terezi Breskvar priznala kupnino v višini 10,291,71 tolarja za kvadratni meter, drugim lastnikom pa le po 1.000 tolarjev za kvadratni meter.

MOL ima v finančnem najemu stavbo nekdanje tovarne ROG, za kar plačuje 73.345,70 evra mesečno. Obrokov je 120, obremenitev proračuna pa bo trajala vse do 26. aprila 2013.

Stavbo na Trubarjevi 39 v Ljubljani je MOL kupila za 1,5 milijona mark in jo oddala v brezplačen najem Hiši eksperimentov, za to pa ni sklenila nobene pogodbe.

Vodstvo in tehnologi Mlekarnarje
Kobarid že dolgo opozarjajo,
da morajo slovenske oblasti
s hrvaško družbo Kraš razre-
šiti lastništvo ali pa vsaj pra-
vočasno pomagati zgraditi
nov proizvodni obrat, saj
zdajšnja tehnologija ne ustre-
za strožjim evropskim predpi-
som in zahtevam, ki jih mora-
jo izpolniti pred vstopom v EZ.

nih tehnoloških pomanjkljivosti, ta-
 koj izpolniti zahtevo po znižanju pri-
 reje mleka s petnajst milijonov
 na komaj dva milijona litrov.
 To pa ne bi pomenilo le za-
 prtega obrata za proizvodnjo
 mleka v prahu, ki se jim s to
 tehnologijo in odkupno ceno
 v primerjavi s konkurenčnej-
 šo svetovno ceno tako in tako
 ne izplača več, ampak tudi ve-
 like omejitve pri drugih mlečnih
 izdelkih. Oškodovani bi bili tudi
 kmetje, saj mlekarna skoraj polo-
 vico mleka odkupi od posoških rej-
 cev. Vodstvo sicer obljublja, da se bo
 potrudilo in viške mleka preusmeri-

Ogroženi mlekarji

Mlekarni grozi izločitev dobršne-
 ga dela proizvodnje, na katero je ve-
 zanih 38 delavcev in številni kmetje
 v Gornjem Posočju. Posledice zaple-
 tov okoli nerešenega lastništva se de-
 jansko vlečejo že nekaj let, saj so slo-
 venske oblasti hrvaškemu podjetju
 Kraš pustile v lasti tudi nekatere ob-
 jekte in zemljišča na Tolminskem,
 Kobariskem in Bovškem. Tako je dan-
 es Kraš lastnik celo dela bovškega
 letališča. Zaposleni v mlekarni so dol-
 go upali, da vpleteni ne bodo poza-
 bili svojih obljub, žal pa se je izkaza-
 lo, da ni tako. Poleg tega zmanjkuje

tudi časa, saj inšpektorji iz EZ zahte-
 vajo posodobitev mlekarnarje. Ker nih-
 če nič ne ukrepa, čas za posodobitev
 predelave mleka pa se izteka, mlekarnar-
 na ostaja čedalje bolj ne-
 močna. Vse kaže, da je
 osamljena tudi upravna
 enota v Kobaridu. Ker je
 bil za prve marčne dni v
 mlekarni napovedan
 obisk evropske veterinar-
 ske inšpekcije, je bila živč-
 nost v tem delu države to-
 liko večja. K sreči veteri-
 narjev ni bilo, kar pa ne

pomeni, da ne bodo nekoč prišli. Di-
 rektor mlekarnarje pravi, da bodo mo-
 rali v mlekarni, če obratu ne bodo
 podaljšali roka za odpravo zahteva-

lo v druge slovenske mlekarnarje. Kljub
 temu se v Kobaridu mnogi sprašu-
 jejo, ali ni vse skupaj le igra, ker se v
 podjetje s težavnim solastnikom ne
 izplača vlagati in bo šlo vse skupaj
 prav kmalu v stečaj ali pa stvar še ni
 tako huda. V mlekarni takšne in po-
 dobne špekulacije zavračajo in na-
 povečujejo, da bodo projekte za
 gradbeno dovoljenje in ureditev pro-
 izvodnje v novi, poslej tolminski
 mlekarni vložili čez poldrugi mesec.
 Žal pa je to tudi vse, saj nimajo mili-
 jarde tolarjev za njeno nadaljnjo po-
 sodobitev.

Miran Mihelič

Vhod v Mlekarno Kobarid,
 tovarno mlečnih izdelkov

Prejeli smo

Vladajoča koalicija ni izkoristila priložnosti

SME UNION SLOVENIJA - Gospodarsko
 združenje podjetnikov malih in srednje velikih
 podjetij (v nadaljevanju besedila: SME UNION
 SLOVENIJA), ki polnopravno sodeluje tudi v ok-
 viru evropskega gospodarskega združenja SME
 UNION (zastopa interese malih in srednje veli-
 kih podjetij, ki trenutno zaposlujejo več kot dve
 tretjini vseh zaposlenih v državah članicah Evro-
 pske unije), je z zanimanjem spremljalo razpravo
 pri predsedniku države dr. Janezu Drnovšku o
 konkurenčnosti slovenskega gospodarstva, ki je
 potekala v začetku meseca marca 2004.

Ob tem SME UNION SLOVENIJA ugotav-
 lja, da vladajoča koalicija kljub temu, da je imela
 v Državnem zboru RS od leta 2000 dalje prep-
 ričljivo večino, in ob tem, da je imela na raz-

polago tudi ves instrumentarij za implementa-
 cijo potrebnih ukrepov za izboljšanje konku-
 renčnosti slovenskega gospodarstva, ni izkoris-
 tila ponujene priložnosti, da bi Slovenija, ki bo
 čez dva meseca stopila v Evropsko unijo, posta-
 la bolj inovativna in podjetniška družba.

SME UNION SLOVENIJA nadalje ugotav-
 lja, da je v Sloveniji prišlo pri izvajanju nujno
 potrebnih reform na področju podjetništva, kot
 so npr. zmanjševanje davčnih obremenitev, po-
 stopne deregulacije in druge nujno potrebne in-
 stitucionalne reforme, do zastoja, ki je posledica
 predvsem nejasne konceptualne in proračunske
 politike vladajoče koalicije. Zato ugotovitev
 statističnega urada, da se je bruto domači proiz-
 vod v lanskem letu povečal realno le za 2,3 od-

stotka, kar je najmanj v zadnjih enajstih letih,
 ne predstavlja nobenega presenečenja.

SME UNION SLOVENIJA ocenjuje, da
 predstavlja povečana javnomnenjska podpora
 sredinskim in desnosredinskim strankam v slo-
 venskem političnem prostoru (še posebej Slo-
 venski demokratični stranki), ki so tako kot v ce-
 lotnem evropskem prostoru tudi v Sloveniji na-
 ravne zaveznice malih in srednje velikih podje-
 tij, pozitiven znak in dobro izhodišče za prihod-
 njo razpravo o konceptu kakovostne gospodar-
 ske rasti, ki mora temeljiti predvsem na idejah,
 znanju, informacijah in novih tehnologijah.

SME UNION SLOVENIJA
Tomaž Toplak, Predsednik

www.sme-union.com, e-mail: info@smeunion.com

Večina najpomembnejših slovenskih podjetij je že objavila poslovne izide za lansko leto. Pregledali smo spremembe v njihovem poslovanju.

Praktično vsa najpomembnejša slovenska podjetja, katerih delnice kotirajo na borzi, so že objavila poslovne izide za lansko leto. Podjetja, ki imajo delnice uvrščene v bolj "prestižno" uradno borzno kotacijo, morajo namreč poslovne izide objaviti do konca februarja, medtem ko morajo podjetja s prostega trga ljubljanske borze to storiti do konca marca.

Pregledali smo objavljene bilance in izkaze uspeha podjetij. V primerjavi s prejšnjimi leti je bilo letos le malo presenečenj. Večina izidov

Dobičkarji in izgubarji

je bila v skladu s pričakovanji analitikov, nekateri pa celo rahlo pod njimi. To je v veliki meri posledica dejstva, da so bila pričakovanja precej visoka. Pri podjetjih, ki so dosegla ne-pričakovano visoko povečanje dobička, pa je večinoma šlo za posledice "računovodskih akrobacij" in ne toliko za spremembe v poslovanju.

Najvišja rast dobička pri Mercatorju

Najvišjo, kar 88-odstotno rast čistega dobička je v letu 2003 dosegel Mercator, ki je objavil izid v višini 8,7 milijarde tolarjev. Prihodki matičnega podjetja so pri tem zrasli "le" za 17 odstotkov in so znašali 161 milijard tolarjev (skupni prihodki vseh podjetij v skupini pa so znašali 331 milijard tolarjev). Mnogo višja stopnja rasti čistega dobička kot stopnja rasti prihodkov iz prodaje naj bi bila predvsem posledica dejstva, da so cene izdelkov v Mercatorjevih trgovinah rasle hitreje kot cene, po katerih je Mercator te izdelke plačeval proizvajalcem. Nekateri analitiki so tudi mnenja, da je dejanski Mercatorjev dobiček zaradi številnih podjetij in operacij v Mercatorjevi skupini težko

ugotoviti in da bi lahko bil v določenih meri "računovodske" narave.

Helios zelo uspešno

Nadvse uspešno je posloval tudi vodilni slovenski izdelovalec barvnih premazov – domžalski Helios. Njegov dobiček je v primerjavi z letom poprej v preteklem letu poletel kar za 70 odstotkov, na 2,9 milijarde tolarjev. Prihodki so zrasli za 38 odstotkov, vendar sam podatek o njihovi višini nima takšnega pomena, saj je Helios holdinska družba (družba, ki se ukvarja z naložbami v druga podjetja). Čeprav se je tudi osnovno poslovanje zelo izboljšalo in povečalo, so k tolikšnemu povečanju čistega dobička precej prispevali tudi enkratni dogodki finančne narave.

Visoka rast dobička tudi pri Gorenju

Tudi Gorenje je čisti dobiček povečalo precej bolj kot prodajo. Čisti izid je zrasel za 22 odstotkov in je znašal 4,8 milijarde tolarjev, prodaja pa se je povečala le za 7,8 odstotka in je dosegla 129 milijard tolarjev. Nekateri analitiki opozarjajo, da je dokaj visoko povečanje dobička pri Gore-

nju v veliki meri posledica povečanja zaloga in je torej tudi v tem primeru morda bolj "računovodskega" izvora. V Gorenju pa na te očitke odgovarjajo, da je rast zaloga posledica večjega obsega prodaje. Zaloge naj bi rasle tudi zato, ker bodo po vstopu v EU na nekaterih izmed trgov nekdanje Jugoslavije za Gorenjeve izdelke veljale (višje) carine kot doslej. Zato izdelke za predvideno letošnjo prodajo na teh trgih proizvajajo in začasno skladiščijo že sedaj. Dodajmo še, da je imelo Gorenje dolgo časa nezadostne skladiščne zmogljivosti, pred nedavnim pa je dokončalo veliko sodobno visokoregalno skladišče. To omogoča skladiščenje dosti večjega števila izdelkov, zato naraščanje zaloga verjetno izvira tudi iz tega naslova.

Uspešen še Merkur

Precej se je povešal tudi dobiček Merkurja, saj je zrasel za 28 odstotkov in dosegel 2,4 milijarde tolarjev. Prodaja se je povečala za 16 odstotkov in je dosegla 121 milijard tolarjev. Vendar kljub rasti, ki jo iz leta v leto izkazuje Merkur, nekateri borzniki dvomijo, ali je Merkurjeva finančna slika dejansko tako bleščača.

Vrnitev Uniona

Najbolj, kar za 90 odstotkov, je čisti dobiček povečala Pivovarna Union. Vendar tolikšno povečanje izvira predvsem iz dejstva, da je bil dobiček v letu 2002 zelo nizek. V letu 2003 pa se je znova povzpел na raven izpred dveh let. Bilo ga je v višini 1,25 milijarde tolarjev. Prodaja se je povečala za 4,4 odstotka in je dosegla dobrih 17 milijard tolarjev.

Delo le navidez boljše

Čeprav so prihodki časopisne hiše Delo zrasli za manj kot 5 odstotkov, na 11,5 milijarde tolarjev, se je dobiček povešal kar za petino, na 840 milijonov tolarjev. Toda izboljšanje Delovega poslovanja je le navidezno, saj je dobiček iz poslovanja upadel že drugič zapored. Povečanje čistega dobička je bilo predvsem posledica večjih davčnih olajšav, ki jih je podjetje lahko uveljavljalo zaradi večjih naložb.

Terme 3000 in Aerodrom uspešno

Pri Termah 3000 oziroma nekdanjih Moravskih Toplicah je čisti dobiček zrasel za 20 odstotkov oziroma precej bolj kot prihodki, ki so

zrasli za 8 odstotkov. Toplice, ki jih je nedavno prevzela Sava, so lani ustvarile 3,6 milijarde prihodkov iz poslovanja in 340 milijonov tolarjev čistega dobička. Višji čisti dobiček je delno posledica velikega števila toplih dni v lanskem letu (zato je bilo več kopalcev) in delno zmanjšanja stroškov.

Aerodrom Ljubljana je še eno izmed podjetij, kjer se je čisti dobiček lani povečal precej bolj kot prihodki iz prodaje. Prihodki od prodaje so se na brniškem letališču povišali le za 5 odstotkov in jih je bilo v višini 4,8 milijarde tolarjev. Vendar je dobiček po plačilu davkov lani vseeno zrasel za 17 odstotkov, na 1,8 milijarde tolarjev.

Tudi Petrol precej povečal dobiček

Petrol je čisti dobiček povečal za 15 odstotkov oziroma precej bolj kot prihodke iz prodaje, ki so se povzpeli "le" za 8 odstotkov. Največji slo-

Krka in Sava vnovič razočarali borznike

Novomeška Krka je borzne vlagatelje že tretje leto zapored razočarala z zelo nizko stopnjo rasti čistega dobička, saj se ta iz leta v leto zmanjšuje. Lani je bila za polovico nižja kot leto pred tem, saj je čisti dobiček zrasel za manj kot 6 odstotkov in je znašal 11 milijard tolarjev. Krkina dosežena rast čistega poslovnega izida je videti še toliko slabša, če pomislimo, da druge generične farmacevtske družbe v zadnjem času mnogo hitreje povečujejo tako obseg kot donosnost poslovanja. Če pomislimo, da lahko precejšen del Krkinega lanskega dobička pripišemo "računovodski" rasti zalog, je poslovni uspeh novomeškega farmacevta še toliko manj prepričljiv. Sicer so se Krkini prihodki iz prodaje povečali za desetino, na nekaj manj kot 86 milijard tolarjev.

ni posledica poslabšanja v osnovnem poslovanju, temveč dejstva, da so imele Terme v letu 2002 velike izredne prihodke iz naslova prejete zavarovalnine za pogoreli del Termalne riviere. Tovrstnega prihodka seveda v lanskem letu ni bilo in posledično je bil nižji tudi čisti dobiček. Sicer so se prihodki iz poslovanja Term Čatež v lanskem letu v primerjavi z letom poprej povzpeli za 12 odstotkov, na 4,75 milijarde tolarjev.

Primorcem upadel dobiček

Vsem trem podjetjem iz t. i. primorskega trojčka je dobiček upadel. Najbolj, kar za 42 odstotkov, se je zmanjšal čisti dobiček Intereurope (znašal je 2,86 milijarde tolarjev), čisti dobiček Istrabenza je upadel za 29 odstotkov, na 2,4 milijarde tolarjev, pri Luki Koper pa za 13,5 odstotka, na 3,9 milijarde tolarjev. Poglavitni razlog za zmanjšanje poslovnega us-

ni se začnjata na zadnjo črko slovenske abecede. Žito je ustvarilo 12,3 milijarde tolarjev prihodkov, kar je za 8 odstotkov manj kot v letu pred tem, in s tem lastnikom pridelalo 90 milijonov tolarjev izgube. Z vidika delničarjev je najbolj žalostno to, da je Žito največje izmed podjetij v panogi, kjer bi bilo mogoče ustvarjati dobre donose (pekarstvo), vendar kljub temu posluje negativno. Za povrhu ima podjetje velik del proizvodnje na dragocenih zemljiščih v BTC, ki bi jih bilo smiselno prodati in podjetje preseliti na cenejšo lokacijo.

Več kot milijardo tolarjev izgube so ustvarila tudi kranjska Živila. Podjetje je res že dlje časa poslovalo slabo, vendar je izkazana izguba v veliki meri posledica računovodske politike novega večinskega lastnika Mercatorja. Kot lahko vidimo, so v lanskem letu uspešno poslovala predvsem

venski naftni trgovec je prodal za 284 milijard tolarjev blaga, pri tem pa je po plačilu davkov ostalo še 6 milijard tolarjev čistega dobička.

Kolinska in Droga različno

Kolinska, ki se v zadnjem času trudi pri povezovanju z Drogo, je v minulemu letu prihodke povečala za nekaj manj kot 5 odstotkov, dobiček pa za malo manj kot 9 odstotkov. Prihodki Droge so se povečali le za odstotek, na 17,6 milijarde tolarjev, medtem ko je čisti dobiček upadel kar za 41 odstotkov. Vendar je to zmanjšanje dobička predvsem posledica računovodskih odpisov vrednosti naložb v Drogina odvisna podjetja. Domnevamo, da je računovodsko izkazani dobiček manjši tudi zaradi zamenjave uprave v Drogi. V Sloveniji se namreč rado dogaja, da se po zamenjavi na vodilnih položajih poudari domnevno slabo delo starega vodstva.

Kranjska Sava, ki je tako kot na primer Istrabenz holdinska družba, je čisti dobiček povečala le za 3 odstotke, na nekaj več kot 1,6 milijarde tolarjev. Borzni vlagatelji so nad Savo že dolgo razočarani, ker ustvarja zelo nizek donos na kapital (le 3,1 odstotka).

Tudi Pivovarna Laško bolj medlo

Pivovarna Laško je še eno v vrsti slovenskih podjetij, pri katerih se je lani dobiček povečal za manjši odstotek, kot se je povečal obseg prodaje. Leta se je namreč lani pri Laškem dvignila za nekaj manj kot 9 odstotkov, medtem ko je čisti dobiček pridobil slabih 5 odstotkov. Laško je lani prodalo za 21 milijard tolarjev piva in drugih pijač in pri tem ustvarilo 2 milijardi tolarjev čistega dobička.

Terme Čatež brez zavarovalnine

Čisti dobiček je najbolj, za več kot polovico (oziroma za 54 odstotkov), upadel Termam Čatež. Vendar ta upad

peha je bil pri vseh treh enak, in sicer v dejstvu, da lani v nasprotju s prejšnjimi leti omenjena podjetja niso imela visokih dobičkov iz prodaje finančnih naložb (kot sta bila v prejšnjih letih Banka Koper in Simobil). Pri Istrabenzu je težava tudi v tem, da po odprodaji velikega dela nekdanjega premoženja išče nove naložbe (turizem, energetika), ki za zdaj še ne dajejo pravih rezultatov. Intereuropa pa se že dlje časa pripravlja na množično odpustanje po vstopu v EU, ko bo veliko delavcev v špediciji ostalo brez dela.

Mlinotestovi prihodki so se zmanjšali kar za 15 odstotkov, na 4,6 milijarde tolarjev, vendar je bilo to zmanjšanje predvsem posledica prodaje mešalnice krmil. Čisti dobiček je zrasel le simbolično (za 0,6 odstotka), na 337 milijonov tolarjev.

Žito in Živila z izgubo

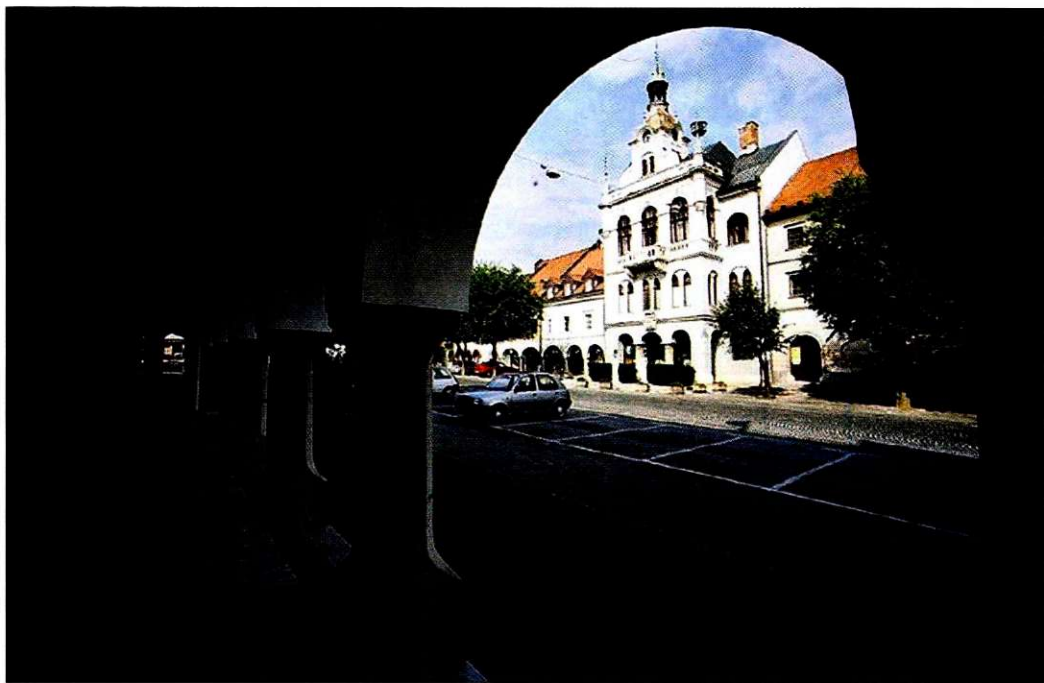
Minulo poslovno leto sta z izgubo končali dve podjetji, katerih ime-

podjetja, ki imajo na domačem trgu monopolen ali oligopolen položaj, ter peščica drugih. V podjetjih, ki se morajo soočiti z močnejšo konkurenco, je bil položaj večinoma precej medel ali celo slab. Te razmere niso nekaj novega, kriza na nekaterih izvoznih trgih jih je le poudarila. V letošnjem letu pa si lahko dodatnih razlik v poslovanju med podjetji obetamo še z avtorizacijo vstopa v EU. Nekatera podjetja bodo namreč zaradi spremenjenih okoliščin na boljšem, druga pa na slabšem. Na splošno lahko rečemo, da se bo zaradi dodatnih carin poslabšal položaj podjetij, ki veliko izvažajo v države nekdanje Jugoslavije, kar se posebej velja za živilsko industrijo. Podjetja, ki večino svoje prodaje ustvarijo na trgih sedanjih in prihodnjih članic EU, bodo zaradi odprave mejnih carinskih postopkov na boljšem. Najslabše pa se bo še vedno godilo podjetjem, ki lahko izkoriščajo monopolni položaj na domačem trgu.

Denis Vengust

**Preiskava zaradi suma
gospodarskega kriminala
v novomeški Komunali si je
v preteklih nekaj tednih
prislužila soj medijskih luči
zaradi eklatantnih preiskav
in začasnega odvzema pros-
tosti domnevno vpletenim.**

Obsežna preiskava je še v polnem teku, zato nam Miran Koren z generalne policijske uprave ni mogel dati natančnih podatkov o razvoju dogodkov, gre pa vsekakor za obsežno in zapleteno operacijo, za katero lahko le upamo, da bo privedla do rezultatov. V začetku meseca je preiskava, ki jo

Eldeesovska naveza?

vodi generalna policijska uprava, stekla s priprtem štirih oseb, domnevno vpletenih v finančno afero velikih razsežnosti. Borutu Novaku, direktorju Komunele v Novem mestu, in njegovi pomočnici očitajo zlorabo položaja ali pravic, neupravičeno sprejemanje oz. dajanje daril ter ponarejanje in uničevanje uradnih listin. Občina in država naj bi bili pri tem oškodovani za več sto milijonov tolarjev.

Hišne preiskave so potekale pri zasebnikih in v Komunali pa tudi v prostorih dveh družb za varovanje, in sicer v dolenskem Sintalu in ljubljanski G 7. Izvršnega direktorja G 7 Marka Bradaca naj bi sumili neupravičenega sprejemanja in dajanja daril. Za pridobitev fizičnega varovanja novomeške Komunele naj bi bil Borutu Novaku plačal družbeništvo v družbi za varovanje Sintal Dolenski v višini 2,5 milijona tolarjev. S podporo Novaka in nekdanjega direktorja slovenske policije Boruta Likarja, ki sta bila tedaj člana nadzornega sveta omenjene družbe, naj bi bil G 7 sovražno prevzel družbo Sintal Dolenski, ki je do januarja lani spadala pod družbo Sintal iz Ljubljane. To so po napačnih navedbah sprva imeli za vpleteno v škandal, a ta že dolgo nima več pod

okriljem Sintala Dolenskega. Predsednik uprave ljubljanskega Sintala Viktor Pistotnik je dejal, da so jim glasovi o domnevni vpletenosti družbe povzročili veliko moralno škodo, ki utegne postati tudi materialna. Ljubljanski Sintal je tako vložil tožbo za razveljavitev sklepov nadzornega sveta o prevzemu Sintala Dolenskega in zahteval spremembo imena nekdanje hčerinske družbe. Pri vsem omenjenem je zanimivo dejstvo, da je Matija Bradac iz Sintala Dolenskega tudi večinski lastnik družbe G 7.

Izvršni direktor G 7 Marko Bradac je policijske ovadbe označil za neutemeljene. Nihče iz G 7 ni bil prid-

žan, sam pa je prepričan, da se bodo oprali vsakega suma. Po njegovo naj bi slo pri ovadbah za spletko konkurence. Pridržane osebe so kriminalisti sicer kmalu izpustili, kar pa še nič ne pomeni. Na tiskovni konferenci, ki jo je imel po izpustitvi iz pripora, je Novak policijske postopke komentiral kot nepotrebne in bil mnenja, da gre za veliko zaroto politikov in gospodarskih nasprotnikov. Dejal je, da so kriminalisti grozili z zaporom tudi odvetnikom in ustrašovali sto zaposlenih v Komunali. Po Novakovem mnenju je slo za ponižanje človeškega dostojanstva z namenom ustvarjanja afer. Na konfe-

renci je Novak zatrdil, da so kriminalisti prekoračili pooblastila, med drugim naj bi bili prisluškovali njegovim telefonskim pogovorom.

Nadzirali same sebe?

Najbolj zanimivo v celotni zadevi je to, da na mestni občini Novo mesto, ki je stoodstotna lastnica Komunele, kot tudi v nadzornem svetu družbe nihče ni zaznal kakršnih koli nepravilnosti. Župan Boštjan Kovačič je javnosti res pokazal (pozno) zavzetost in zahteval od Novaka aktiviranje računskega sodišča, nadzornega sveta občine, in če bo treba, kakšne neodvisne revizijske hiše. Tudi nadzorni svet Komunele mu je pritrtil.

Vse skupaj pa zveni skoraj komedijantsko, če vemo, da je novomeška LDS v to zadevo bolj vpletena, kot bi pričakovali. A pojdimo po vrsti. Borut Novak je član LDS in član mestnega sveta. Za direktorja Komunele ga je postavil mestni svet z eldeesovo večino. Županu Kovačiču je Novak pomagal do zmage na volitvah, saj je bil v njegovem volilnem štabu. Vodja volilnega štaba pa je bil Jože Derganc, predsednik nadzornega sveta Komunele. Med člani nadzornega sveta je tudi Adolf Zupan, predsednik mestnega sveta LDS Novo mesto.

Novomeški župan Boštjan Kovačič je očitno slabo bedel nad sumljivimi posli podjetja v občinski lasti, nič boljši pa niso bili v občinskem nadzornem svetu.

Direktor Komunale odstopil

V ponedeljek, 22. marca, je Borut Novak presenetil javnost z odstopom z mesta direktorja Komunale Novo mesto. To je storil v času, ko je preiskava, v kateri je osumljen več kaznivih dejanj, v polnem teku, in kljub prejšnjim izjavam za medije, da nima nič opraviti s prestopki, ki mu jih očitajo, in da gre v resnici za zaroto politike in gospodarstva. Kaj je povzročilo odstop in ali je Novak to storil sam od sebe ali pod pritiski, bo pokazal čas.

Tako ni čudno, da so 9. in 10. marca, približno teden dni po aretacijah, kriminalisti preiskali tudi prostore občinske uprave. Iskali naj bi bili listine o transakcijah med občino in Komunalo. Preiskava je potekala tudi v pisarni Jožeta Derganca. Kriminalisti naj bi bili opravili nekaj informativnih pogovorov z nekaterimi zaposlenimi in pridobili dokumentacijo, nihče izmed obiskanih pa naj ne bi bil med osumljenimi.

10. marca zjutraj je na novomeški Komunali neznanec neuspešno fizično napadel najprej vodjo splošne komunale Simona Štruklja, nato pa je v sosednji pisarni začel daviti voditeljico računovodske službe Jožico Smodiš. Neuradno naj bi

še preden je zasedel mesto direktorja novomeške Komunale. Novak, rojen leta 1963, je po končanem šolanju za policista leta 1981 začel delati na Policijski postaji Grosuplje, že naslednje leto pa je zaprosil za premestitev. Dodelili so ga v Novo mesto, kar je nekaj posebnega, saj se navadno podobne prošnje rešujejo precej dlje. Med letoma 1981 in 1985 je študiral na Višji pravni šoli v Mariboru, kjer je uspešno in s finančnim krit-

je Novo mesto. Obremenjenost zaradi zahtevnega delovnega mesta je bila najbrž kriva, da do leta 1990 ni končal študija prava, zato so bili na policiji razumevajoči in so sklenili z njim vnovično pogodbo o financiranju študija. V tem času je Novak sodeloval tudi v novomeški manevrski strukturi narodne zaščite.

Ko je Borut Likar, kasnejši direktor slovenske policije, postal direktor Policijske uprave v Novem

Likarja na mesto direktorja policije napredoval tudi Novak, in sicer na mesto šefa uniformirane policije na Policijski upravi Novo mesto. Medtem je jeseni 1993 – tu moramo pohvaliti Novakovo študijsko vnemo in neuklonljivi značaj – že v tretje sklenil pogodbo za študij na pravni fakulteti; bil je redno vpisan (!?), hkrati pa je ostal v delovnem razmerju, se pravi, da je prejemal plačo in mu je tekla delovna doba. Ob teh podatkih bi bilo zanimivo vedeti, ali je Borut Novak končal študij prava oz. ali je vrnil denar za šolnino.

Znano je, da so Novakovi interesi raznovrstni. Tako je bil v začetku devetdesetih med zaslužnimi za ustanovitev LDS v Novem mestu, če-

Pri družbi za varovanje G 7 so ovadbe zoper njih arogantno označili za neutemeljene in kot posledico spletk konkurence. (Na sliki Marko Bradac, izvršni direktor G 7)

Kaže, da je komunalna dejavnost zelo donosen posel, če ga znaš seveda oplemenititi na poseben način in imaš pri tem prave zveze.

bil napad povezan z dejstvom, da je Smodiševa edina v podjetju iz prejšnje sestave in torej edina, ki ni pod vplivom LDS. Po napadu je bilo Smodiševi in njeni družini dodeljeno policijsko varovanje.

Uspešna Novakova kariera

Borut Novak naj bi bil osumljen vrste kaznivih dejanj, a je zelo zapleteno slediti vsem povezavam, saj je direktor Komunale in nekdanji drugi mož slovenske uniformirane policije marsikje vpleten. Med drugim je zastopnik novomeškega čistilnega podjetja Intel in Intel higi ter član nadzornih svetov metliške Kolpe in stanovanjskega podjetja Zarja. Da Novak ni sebičen in zna poskrbeti za družinske člane, lahko sklepamo po podatkih, naj bi bilo med podjetji, ki naj bi imela ekskluzivo za komunalna dela v občini, tudi podjetje Grans, ki ga vodi Novakov brat Alojz.

Zelo sumljiva je tudi osebna "zgodba o uspehu" Boruta Novaka,

jem policije študij končal. V letu, ko je diplomiral, je po pogodbi s policijo nadaljeval študij v 3. letniku ljubljanske pravne fakultete.

Vzporedno s študijsko kariero je uspešno potekala tudi njegova poklicna pot. Leta 1987 je postal namestnik komandirja policijske posta-

mestu, je Novaka postavil za komandirja, čeprav ta ni imel ustrezne fakultetne izobrazbe. Novakov namestnik je postal sedanji direktor novomeške policije Franci Povše (zato je sodelovanje novomeške policije pri preiskavah sporno).

Leta 1992 je hkrati s povišanjem

tudi ni bil njen član (kar kot policist ne bi mogel biti). Oktobra 1995 je LDS pritisnila na tedanjega ministra Andreja Štera, da bi Novaka postavil za namestnika direktorja uniformirane policije, čeprav za to ni imel izobrazbe, a ji to ni uspelo. Vnovič so poskušali pri ministru Mirku Bandlju poleti 1997, a niti ta poskus ni uspel. Ker gre v tretje rado, je februarja naslednje leto Bandelj popustil.

Istega leta, torej 1998, je prišlo do znane afere Vič-Holmec. Pri podtikanjih Marku Pogorevcu je bil tudi Novak, ki je kmalu po interpelaciji in razrešitvi notranjega ministra Mirka Bandlja tudi sam zapustil policijo in se vrnil v Novo mesto. Zanimiva zgodba, mar ne?

Ta čas bi težko napovedovali, kako bo potekala preiskava in kakšni bodo njeni izsledki. Ob vseh sumljivih povezavah vodilnih mož v novomeški občini, Komunali in drugih podjetjih pa smemo pričakovati zanimive ugotovitve.

Mitja Volčanšek

Generalna policijska uprava na Štefanovi v Ljubljani za zdaj molči, toda glede na dogajanje pričakujemo, da bodo tokrat odgovorni plačali.

Predstavniki akademij ugotavljajo, da je projekt graditve treh umetniških akademij (AGRFT, ALU in AG) kljub prizadevanju vseh vpletenih strani za zagotovitev ustrezne lokacije znova umeščen na Metelkovo, ki pa se jim kaže za pozidavo enako nedosegljiva, kot je bila že ob podpisu pisma o nameri leta 2000 (Pismo o nameri za rešitev prostorskih problemov akademij Univerze v Ljubljani; podpisani: Potočnik, prof. dr. Šturm, mag. Šeligo, prof. dr. Mencinger).

Akademije na cesti

Zatorej hkrati izražajo globoko zaskrbljenost, da bo projekt novogradnje akademij v celoti zastal ali pa bo izveden na neustrezen način. Za prestolnico in državo je vsekakor sramota, da tako malomarno ravna s svojo kulturo in na splošno s produkcijo in izobrazbo prihodnjih kadrov, iz katerih bomo črpali umetnost ter ne nazadnje smisel, identifikacijo oziroma samopodobo. Le kako bomo prišli do ustreznih umetniških ustanov, če pa jim ne znamo ponuditi niti temeljnega – prostora za ustvarjanje? Vse se tako že leta vrti na birokratski relaciji med mestno občino Ljubljana, Uradom za investicije Ministrstva za šolstvo, znanost in šport in nadrejenim ministrstvom (MŠZŠ).

Poigravanje z nacionalnim interesom

Zakaj pravzaprav gre? Realizacija projekta treh umetniških akademij pod eno streho ne pomeni samo rešitve prostorske stiske, temveč bi s posebej načrtovanim interdisciplinarnim študijskim programom zagotovili tudi nov ustvarjalni potencial oziroma vidik. Propad projekta pa bi dolgoročno pripomogel k sla-

bitvi slovenske kulture in zmanjšanju njene kompetitivnosti v evropskem kulturnem prostoru. Vse pa kaže, da občinskih in vladnih politikov prav nič ne skrbi morebitni propad projekta, saj še naprej licemersko zastopajo stališča, ki so na ravni političnega taktiziranja in zavlačevanja. "Taktika zavlačevanja ima seveda svoj smisel, saj se bo po prenosu investitorstva na Univerzo v Ljubljani ta problem prepustil prav univerzi," je poudaril dekan AGRFT doc.

Miran Zupanič. Država bo torej v skladu z zakonom o visokem šolstvu univerzi izročila v posest vse premoženje, s katerim univerza sedaj upravlja, in nanjo bodo posledično prešle tudi investicije. Ob tem pa je zagotovito še očiten in dolgoleten problem Metelkove, ki si jo občinska in vladna politika vsekakor želita prikrojiti po lastnih merah (zamislih) in postopoma (nasilno) izriniti z nje že dobra razvejeno in obstoječo neinstitucionalno kulturo. Če pridamo še

vselej navzočo dobička željno slo, zaradi katere dekani treh umetniških akademij vse prevečkrat obstanejo pred denimo predragim zemljiščem (Tobačna) ali pa pred (jasno) še bogatejšim investitorjem (Šumi-Kolosej?), ugotovimo, da se nekdo več kot očitno poigrava z nacionalnim interesom (kulturo)! Potem niti ni čudno, če ljubljanska županja Danica Simšič skliče tajni sestanek, na katerem dekani niso bili zaželeni. Tam vsi navzoči znova pretresajo vse morebitne lokacije (tovarna Rog, nekdanje klavnice ob Mesarski ulici, Litostroj, tiskarna Mladinske knjige, Barje, Tobačna tovarna, Domžale) in ponovno se zavrtimo v politično obarvanem začaranem krogu, ki ponuja neuresničljive parcele in prekoračitve slehernih dogovorjenih rokov. To pa že pošteno razjeda potrpežljivost uporabnikov, študentov in dekanov (dekan ALU red. prof. Kalas, dekan AG izr. prof. Mihelčič in že omenjeni doc. Zupanič). Le-ti so odgovornost za nastali položaj napravili mestni občini Ljubljana, ki do danes ni uresničila obljube iz leta 2000 oziroma ponudila ustrezne nadomestne lokacije, in ministrstvu za šol-

Bogoslav Kalas, dekan ALU: "MŠZŠ je pred časom naredilo devet preveritev lokacij, a nam vseeno nikoli ni bila predstavljena vsa problematika."

Ljubljanska županja Danica Simšič se doslej pri spoštovanju rokov in izpolnjevanju obljub ni izkazala.

Nekdanje mestne klavnice ob Mesarski ulici: ta lokacija je bila praktično že pred realizacijo, a se je zataknilo pri Gradu su Jesenice in ministrstvo za šolstvo.

Ali bo nekdanja Tobačna gostila slovenske umetniško še ne izoblikovane talente? Verjetno ne, ker je zemljišče predrago.

stvo, ki kot nosilec investicije ni presekalo gordijskega voza ter poiskalo prostorsko in cenovno dosegljive lokacije. Opozarjajo pa tudi na molk ministrstva za kulturo, ki se ni niti z eno samo izjavo opredelilo do agonijske, v kateri se je znašel projekt novogradnje umetniških akademij.

Kako poteka iskanje lokacij?

Nekdo (praviloma visok predstavnik mesta) izjavi, da je realna lokacija tainta. Primer: "Predstavniki ministrstva za šolstvo in MOL ter lastniki morebitne nove lokacije, na kateri naj bi zgradili stavbo za tri umetniške akademije, so se na današnjem sestanku pogovarjali o nakupu zemljišča nekdanjih mestnih klavnic ob Mesarski in Poljanski cesti za potrebe akademij. Kot je za Radio Slovenija povedal ljubljanski podžupan Slavko Slak, so na današnjem sestanku našli rešitev za umetniške akademije, ki jo je treba le še konkretno realizirati." (STA, 9. 10. 2003) Nekaj dni zatem nekdo drug (praviloma visok predstavnik MŠZŠ) izjavi, da bodo lokacijo preučili. Čez nekaj tednov isti predstavnik MŠZŠ izjavi, da lokacija tainta ni primerna. "Se vedno ni znano, ali bodo tri umetniške akademije, AG, ALU in AGRFT, dobile svoj težko pričakovani prostor na zemljišču nekdanjih klavnic ob Mesarski cesti. Ljubljanska občina in ministrstvo za šolstvo, znanost in šport sta se do

zdaj uspešno dogovorile o načinu financiranja odkupa zemljišča nekdanjih klavnic, ki je v lasti Gradisa z Jesenic. Tokrat se, kot je poudaril državni sekretar za naložbe na ministrstvu za šolstvo, znanost in šport Herman Tomažič, zapleta pri podjetju Gradis, ki bi po njegovih besedah želelo biti tudi izvajalec gradnje, češar pa mu ministrstvo ne more omogočiti." (Dnevnik, 3. 11. 2003) In končno nekdo (praviloma visok predstavnik mesta) znova izjavi, da je realna lokacija tainta. In tako naprej, dokler se ne zavrtimo v krogu in izvemo, da nekdo pravzaprav manipulira z nacionalnim interesom – kulturo.

Zdajšnje stanje

Iz informacij, ki jih medijem daje nosilec investicije, Urad za investicije MŠZŠ, je razbrati, da znova preučujejo možnost umestitve akademij na Metelkovo. Temeljni problem te lokacije je premajhno zemljišče, ki ga je MOL pripravljena dati na razpolago. Januarja 2003 so namreč MŠZŠ, UL, AG, ALU in AGRFT potrdili prostorski program novogradnje z 24.639 m² bruto tlorisne površine. Zatorej se Uradu za investicije MŠZŠ za razrešitev tega problema ponuja jo naslednje tri možnosti: dokup zemljišča ob Metelkovi (avtošola), takoj ko bo na njem končan denacionalizacijski postopek in če se bodo vpletene strani lahko dogovorile za

ceno. Kdaj bo nakup uresničljiv (če sploh bo), lahko ta trenutek samo ugibamo; poseg v prostor, na katerem deluje AKC Metelkova mesto – z njimi naj bi se pogajala in sklenila ustrezen dogovor mestna oblast. Očitno pa ni tako, saj metelkovci izjavljajo, "da z njimi ne potekajo nikakršni dogovori", kljub načelni naklonjenosti pa za prihod akademij postavljajo zahtevo, "da zaradi novogradenj ne pride do nikakršnih rušenj in drugih destruktivnih posegov v dejavnosti AKC Metelkova mesto"; tretja možnost je opustitev koncepta treh akademij na skupni lokaciji in graditev samo dela (morda ene ali dveh) akademij na Metelkovi. Ta možnost je za akademije seveda nesprejemljiva, pravi dekan Mihelčič. "Zakaj hočemo biti skupaj? Ker pri projektih sijajno sodelujemo in ker imajo naši študenti skupne interese!"

So rešitev Domžale?

Po mnenju upravnega odbora Univerze v Ljubljani (7. 10. 2003) je skupna lokacija akademij v Domžalah najbolj realistična in racionalna rešitev. Upravni odbor se sicer zaveda, da bi bila lokacija akademij v širšem središču Ljubljane nadvse primerna že zaradi ohranjanja vitalnosti mestnega središča in vključenosti študentov v delovanje ljubljanskih kulturnih in umetniških institucij, vendar pa večletna prizadevanja za takšno lokacijo niso dala sadov. Od tega sklepa bo kmalu minilo že pol leta, a se mesto Ljubljana pravzaprav še ni zganilo. Zatorej bodo svoje nezadovoljstvo nad neučinkovitostjo visokošolske investicijske politike javno izrazili na letošnji TRIADI, ki bo pod geslom "Akademije na cesti" potekala od 14. do 16. aprila 2004.

Lovro Kastelic

Želite postati naročnik tednika

DEMOKRACIJA

Pokličite nas na telefon **01/434-54-63**

Huseinova palača bo hotel

Ena najlepših palač strmoglavljene iraškega diktatorja Sadama Huseina v Bagdadu bo postala razkošen hotel za ameriške poslovneže, je sporočil iraški poslovnež, ki vodi obnovitvena dela na palači Adnani. Palačo, zgrajeno v japonskem slogu, bodo spremenili v hotel, ki bo imel pet zvezdic, že kmalu pa bo sprejel prvih 40 gostov. Gre za udeležence prvega trgovskega sejma v Iraku po ameriško-britanskem posredovanju. Dovoljenje za obnovo in spreminjanje palače v hotel so iraškemu poslovnežu, članu iraško-ameriške trgovinske zbornice, izdalečasne koalicijske oblasti, pod njegovim nadzorom pa je še

40 dobro ohranjenih Huseinovi palač. ZDA so nedavno napovedale, da bodo v glavni, republikanski palači odprli ameriško veleposlaništvo.

Rekordno pijani voznik

Vozniku, staremu okoli 30 let, ki se je na jugozahodu Francije konec tedna zaletel v zid, so v krvi izmerili kar 7,7 grama alkohola na liter krvi, poroča francoska tiskovna agencija AFP, sklicujoč se na poročilo območnih policistov. Mladi mož je imel kar precej sreče, saj je bil le laže ranjen, sicer pa bi "odhodu na oni svet" lahko botrovala že količina alkohola v krvi. "Doslej še nisem slišal za tako visoko stopnjo alkohola v krvi. Ob tej količini bi bolj kot do kome zaradi alkohola moralo priti do možganske smrti," je izjavil zdravnik v bolnišnici v Bezieru dr. Mokhles Mastour, kamor so prepeljali alkoholiziranega voznika.

Najbogatejša žival na svetu

Premoženje vseh skupaj znaša 430 milijonov evrov, nobenemu od njih pa nikoli ni bilo treba delati: gre za dvajset najbogatejših živali na sve-

tu, katerih seznam je objavil britanski tabloid Daily Mirror, povzema pa ga torkov tržaški dnevnik Il Piccolo. Na prvem mestu najbogatejših živali je, tako Daily Mirror, nemški ovčar Günter IV. Nemška grofica Karlotta Liebenstein naj bi 84 milijonov evrov zapustila svojemu ljubljencu Günterju III., zaradi pametnih naložb pa ima sedaj njegov sin že 252 milijonov evrov premoženja. Na drugem mestu je šimpanz Kalu, ki je do premoženja prišel leta 2000, in sicer "na račun" avstralskega olimpijskega plavalca Franca O'Neilla. Njegova soproga Patricia se je namreč odločila 74 milijonov evrov zapustiti opici in ne soprogu. V Veliki Britaniji je med živalmi najbogatejša kokoš Gigoo, ki ima na bančnem računu 14 milijonov evrov, podedovala pa jih je leta 1999 po pokojni soprogi založnika Milesa Blackwella. Drugo veliko založniško ime v Veliki Britaniji Christina Foyle pa je prav tako leta 1999 svojim štirinostnim prijateljem zapustila 112.000 evrov. Edina žival, ki je do bogastva prišla z lastnim delom, je psiček Moose, bolj znan kot Eddie v ameriški televizijski seriji Frasier. Mali kuža zasluži za eno epizodo 8.400 evrov in njegovo premoženje naj bi se povzpelo že na 2,5 milijona evrov.

Bogati bolgarski premier

Premoženje 66-letnega bolgarskega premierja Simeona Sakskoburggotskega, nekdanjega bolgarskega kralja, je vredno 90 milijonov dolarjev, kar je trikrat več od skupnega premoženja njegovih kolegov iz razvitih držav: Velike Britanije, Francije, Nemčije in Japonske, je poročal sofijski dnevnik Trud. Bogatejša od Sakskoburggotskega sta po navedbah dnevnika italijanski premi-

er Silvio Berlusconi in njegov kanadski kolega Paul Martin. Kot piše bolgarski časnik, sta bolgarski premier in njegova sestra Maria Luiza z vrnitvijo premoženja nekdanje kraljeve dinastije prevzela nepremičnine, vredne 170 milijonov dolarjev, za katere strokovnjaki trdijo, da je njihova tržna vrednost danes 253 milijonov dolarjev. To premoženje so nacionalizirali po drugi svetovni vojni, ko so nekdanjega kralja z družino izgnali v Španijo. Trud navaja, da je premier v Madridu lastnik 1.250 kvadratnih metrov velike hiše in drugega vrednega premoženja. Poleg večjega števila dvorcev sta

premier in njegova sestra podedovala tudi 1.700 hektarjev gozda v Rili, ki je po ocenah strokovnjakov vreden najmanj 165 milijonov dolarjev.

Titov boeing v Indoneziji

Letalo boeing 727, s katerim je letel nekdanji predsednik SFRJ Josip Broz Tito, se bo kmalu priključil floti novoustanovljene družbe indonezijske pokrajine Papua, je poročala tiskovna agencija SČG Tanjug, sklicujoč se na izjavo Srboljuba Saviča, svetovalca pri omenjenem poslu. Letalo je eno od treh boeingov 727, ki jih bo družba Efata Papua airlines vzela v zakup, letelo pa bo med Džakarto in Papuo. Omenjena družba je namenjena predvsem potnikom s "plitkim žepom". Indonezijska vlada

že pred štirimi leti odpravila vse omejitve za ustanavljanje tako imenovanih nizkoprorračunskih družb, kar je pripomoglo k padcu cen letalskih kart in povečanju letalskemu prevozu na območju. Po Titovi smrti leta 1980 je jugoslovanska vlada Titovo letalo prodala jugoslovanski čarterski družbi Aviogeneks. Z razpadom Jugoslavije leta 1991 in uvedbo sankcij pa je bil Aviogeneks za več kot deset let prisiljen prizemljiti svoja štiri letala. Prvi boeing 727 so tako že dobavili, druga dva pa bosta na novi naslov priletela še ta mesec, je poročala ameriška tiskovna agencija AP.

Zdravniki z najnižjimi plačami

Ukrajinski zdravniki, medicinske sestre in drugo medicinsko osebje so glede na število prebivalcev najštevilčnejši v Evropi, hkrati pa so tudi najslabše plačani, je sporočilo ministrstvo za zdravje v Kijevu. Ukrajina ima na 10.000 prebivalcev 26,7 zaposlenega medicinskega delavca, evropsko povprečje pa je 18 do 24 delavcev. V ukrajinskem ministrstvu za zdravje je zaposlenih 196.000

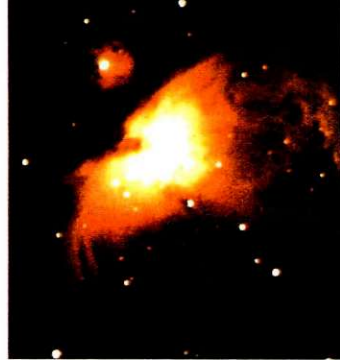

zdravnikov in 470.000 medicinskih tehnikov. Zdravnik stazist zasluži 47 dolarjev mesečno, kvalificirani zdravnik 49 dolarjev, zdravnik s petletno prakso pa 67 dolarjev, je poročala ruska agencija Itar tass. Nizke plače so razlog izredno slabe kakovosti njihovih storitev. Da bi jih spravili v dobro voljo, so jim bolniki prisiljeni dajati "modre kuverte".

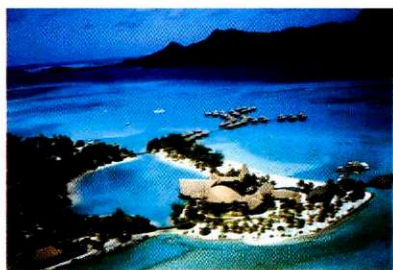
Otok Marlona Branda zaprt za turizem

Turisti ne bodo mogli več obiskovati polinezijskega koralnega otoka Tetiaroa, ki je več kot 30 let v lasti

ameriške filmske legende Marlona Branda, ker so tamkajšnje letališče zaradi slabega vzdrževanja zaprli, tako da so vsi poleti do nadaljnega odpovedani, so sporočili Brandovi predstavniki. Po poročilu civilnega letalstva, v katerem je zapisano, da je letališka steza na tem otoku v zelo slabem stanju in da je krajša za 54 metrov, odkar so jo zgradili leta

1972, je letalska družba Air Moorea 29. januarja nehala leteti za ta otok. Delo je izgubilo tudi vseh 17 zaposlenih v hotelu na otoku, hotel pa so zaprli. Atol Tetiaroa, oddaljen uro vožnje z ladjo od Tahitija, je bil nekoč v lasti kraljeve družine Pomare, ki je vladala Tahitiju v 19. stoletju. Marlon Brand je prvokrat stopil na ta otok med snemanjem filma Upor na ladji Bounty v 60. letih prejšnjega stoletja. Navdušil se je nad lepotami tega polinezijskega atola in ga zelo hitro kupil.

Množično nezakonito kopiranje

Nezakonito kopiranje igranih filmov v Nemčiji skokovito narašča. Študija, ki so jo opravili za potrebe filmskega sklada FFA, kaže, da je bilo lani do avgusta narejenih 13,3 milijono

na nezakonitih filmskih kopij, kar je skoraj toliko kot vse leto poprej. Zaradi tega nastalo škodo ocenjujejo na 800 milijonov evrov. Filmska industrija se je zato odločila, da bo sprožila

kampanjo pod geslom "nezakoniti presnemovalci so faloti", je v četrtek v Berlinu dejala Elke Esser, voditeljica marketinga pri Zukunft Kinu.

Nad debelost z davki

V boju proti debelosti naj bi poleg Velike Britanije tudi Švica uvedla davek na maščobe in sladkor. V Švici je namreč čedalje več debelih ljudi, katerih zdravje je čedalje bolj ogroženo, je izjavilo švicarsko ministrstvo za zdravje in dodalo, da je pripravljeno preučiti predlog nekega poslanca. Ta je od vlade zahteval, da sprejme ukrepe za omejitev porabe maščob, glavnega povzročitelja bolezni srca in ožilja. Zdravljenje teh bolezni predstavlja veliko breme za javne finance. Bistveno povečanje cen živilskih izdelkov z velikim odstotkom maščob bi vplivalo na njihovo porabo, je poudaril predstavnik ministrstva za zdravje Urs Clam in navedel, da bi to sočasno lahko spodbudilo živilsko industrijo, da racionalneje uporablja snovi z veliko vsebnostjo maščob. Novi davek naj bi pomagal ministrstvu pri financiranju programov boja proti debelosti.

Spreminjali bodo učbenike

Desetletja so bili Kitajci prepričani, da je njihov znameniti Kitajski zid iz 3. stoletja pr. Kr., v sedanji obliki pa zgrajen v 15. stoletju, opazen iz vesolja, kar se vseskozi ponavlja v učbenikih za osnovnošolce. Ker pa je prvi kitajski astronom Jang Livei, ki je lani v vesolju prebil več kot dvajset ur, izjavil, da ga iz vesolja ni mogel videti, nameravajo Kitajci popraviti šolske učbenike, so poročali kitajski časopisi. Predstavnik ministrstva za šolstvo, zadolžen za učbenike, je izjavil, da so založnikom že naložili, naj iz učbenikov umaknejo omenjeni podatek.

Bomo živeli 120 let?

Ob ustreznih zdravstveni oskrbi, zasnovani na genski terapiji, bi lahko ljudje v povprečju živeli okoli 120 let, je na znanstvenem srečanju Foruma za azijsko-pacifiško gospodarsko sodelovanje (APEC) na Novi Zelandiji izjavil znani japonski poslov-

než Jošio Macumi. Macumi, generalni direktor sektorja za tehnološke inovacije japonske družbe Itochu, je dejal, da bodo zaradi dosežkov v medicini slabe gene lahko zamenjali z novimi, v ljudi pa bodo vstavljali gene, ki preprečujejo bolezni, poroča nemška tiskovna agencija dpa. "Povprečna življenjska doba bi bila lahko že okoli leta 2025 120 let," je na konferenci v Christchurcu dejal Macumi. Dodal je, da je svet tik pred pojavom "nove industrijske revolucije", ki bo temeljila na računalniških, biotehnoloških in nanotehnoloških. Japonska družba Itochu je na 14. mestu seznama 500 najbogatejših družb na svetu pri reviji Forbes.

Odkrili nov planet?

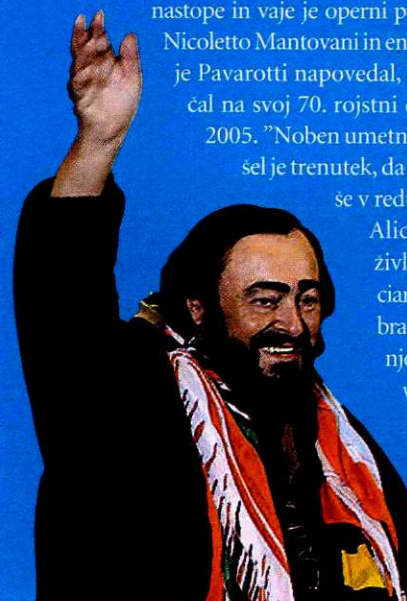
Strokovnjaki ameriške vesoljske agencije (NASA) so v našem sončnem sistemu odkrili novo nebesno telo, ki bi lahko predstavljalo nov planet. Telo, ki velja za največje odkritje v našem sončnem sistemu po odkritju Plutona pred 74 leti, so poimenovali

Sedna po inuitski boginji morij. Kot je danes po poročanju francoske tiskovne agencije AFP pojasnil predstavnik kalifornijskega inštituta za tehnologijo (Caltech) Michael Brown, premer novoodkritega telesa znaša od 1.300 do 1.800 kilometrov.

Po Brownovih besedah je Sedna večja od asteroida, a še vedno manjša od drugih planetov v sončnem sistemu. Prav tako je najbolj oddaljeno znano nebesno telo, ki kroži okoli Sonca. Od Zemlje je oddaljeno okoli 13 milijard kilometrov. Na pogled je rdečkaste barve in tako spominja na Mars. Njegova sestava je najverjetneje iz ledu in kamna. Novo telo so novembra lani prvič opazili znanstveniki v observatoriju inštituta za tehnologijo na jugu Kalifornije.

Pavarotti se je poslovil

Z nastopom v Metropolitanski operi v New Yorku se je zvezdniški tenorist Luciano Pavarotti minuli konec tedna dokončno poslovil od opernega odra. "Želim si lažjega življenja," je po poročanju italijanskih medijev izjavil Veliki Luciano. Ameriški kritiki so opazili, da se je pevec le počasi in z očitno težavo gibal po odru. Poleg tega Pavarottijev glas pri višjih tonih nima več nekdanje jasnosti. Pavarotti je poudaril, da želi shujšati. Po nenadni odpovedi nastopov v Metropolitanki pred dvema letoma je Pavarotti z izjemo ene predstave Tosce v Berlinu svoje žive nastope omejil na kratke koncerte. Več časa kot za nastope in vaje je operni pevec medtem prebil z zeno Nicoletto Mantovani in enoletno hčerjo Alice. Že prej je Pavarotti napovedal, da bo pevsko kariero končal na svoj 70. rojstni dan, to je 12. oktobra leta 2005. "Noben umetnik ni nesmrten, niti jaz. Prišel je trenutek, da končam. Čeprav je moj glas

še v redu, želim biti doma ob svoji Alice, ki je spremenila moje življenje," je pojasnil "Big Luciano". Tenorist, ki se je decembra poročil s pol mlajšo nekdanjo tajnico Nicoletto Mantovani, je lani nastopal s pop-zvezdniki z vsega sveta. Jeseni je izšel nov CD z naslovom Ti adoro s pesmimi, ki so jih za Pavarottija napisali znani italijanski in tuji skladatelji.

Deloholizem

V zadnjih letih se čedalje več govori o deloholizmu. Gre za bolezen, ki se razmeroma lahko zdravi. Praviloma te ljudi k zdravniku spravijo njihovi družinski člani. Nemogoče je trditi, ali je dandanes več tovrstnih bolnikov kot nekoč, res je to, da se je povečalo zavedanje o tem odklonu, ki ga je treba zdraviti. Osebe, ki obolavajo za deloholizmom, imajo posebno psihično strukturo, predvsem so ves čas pod stresom, ker želijo imeti pod nadzorom prav vse, celo čas. Nekateri opravičujejo svojo nenehno delovno zavzetost s tem, da bodo, ko bodo dovolj bogati, nehali delati. Seveda to ne drži. Res je tudi, da ne obolavajo samo moški, ampak tudi ženske. Pogosto se ujamejo v past perfekcionizma. Meje med deloholizmom in zdravim delom je težko določiti, toda najpomembnejše značilnosti so, da oboleli misli samo na delo, vsa druga življenjska področja postanejo nepomembna in nikoli ne zavrne nobene od nalog, ki mu jo naložijo. Vsa njihova energija je usmerjena v delo, nekateri celo pozabijo jesti in ne pazijo več na lastno zdravje.

V senci strahu

Kdo bo naslednja žrtev, se sprašujejo mnogi, ki so z grozo spremljali krvavo dogajanje v Madridu. V sporočilu, v katerem je Al Kaida prevzela odgovornost za teroristični napad v Madridu, naj bi pisalo, da bo prišla na vrsto tudi Italija in da je bil napad na karabinjerje v Nasiriji 12. novembra prejšnjega leta tudi delo muslimanov. Tako so bili vsi oddelki karabinjerjev že kmalu po tem sporočilu v stanju pripravljenosti, najprej pa so strogo zavarovali vse objekte, ki so kakor koli povezani s Španijo. Najstrože so varovane vse železniške postaje in postaje metroja v Italiji, poleg tega nadzorujejo tudi komunikacijo med ljudmi. Sicer pa so sporočila o mogočih terorističnih napadih v Italiji prišla že lani novembra. Po njih so vroče razpravljali o zaprtju podzemnih železnic v Rimu in drugih italijanskih mestih, česar kasneje niso uresničili, poosttrili so samo varnostne ukrepe.

Nove grožnje

Pri afriških lovcih, ki lovijo tamkajšnje primare za hrano, so odkrili nov virus. Za zdaj še niso opazili, da bi povzročal kakšno bolezen, toda strah, da bo za aidom prišla nova pandemija, ni odveč. Tudi ta virus namreč izvira iz Osrednje Afrike, od tamkajšnjih opic, ki so jih lovili za hrano. Znanstveniki žal ne vedo, za kakšnimi boleznimi se boleha opice in ali se klice prenašajo na človeka. Odkrili so, da se je z novo odkritim virusom, ki pri opicah sicer ne povzroča nobene bolezni, okužilo kar 1.100 ljudi iz devetih vasi, protitelesa pa je imelo le deset ljudi. Toda nevarnost zaradi tega še ni izničena, saj se virusi zelo hitro spreminjajo – nekateri soji istega virusa so zato lahko veliko nevarnejši kot drugi. Najbolje bi bilo popolnoma ustaviti trgovino z opičjim mesom, kar bi bilo mogoče, če bi lahko zagotovili zadostno količino druge mesne hrane. Sumijo tudi, da primati povzročajo tudi izbruhe mrzlice in ebrole.

Branje misli

Približujemo se marsičemu, o čemer so najprej govorile risanke in fantastični filmi. Strokovnjaki Nase so izdelali računalniški program, ki lahko ugame besede, še preden so izgovorjene – po živčnih impulzih v grlu in ustni votlini. Senzorni oddajniki, nameščeni na brado in na obe strani vratu udeležencev preizkusa, so ojačili tresljaje glasilk, grla in ustne votline, še preden se je slišal glas. Na tak način bi lahko naredili tudi napravo za branje misli – če bi bili senzorji še močnejši. Biološke signale bi lahko zaznali tudi, če bi človek besedilo bral le zase, ne da bi pri tem premikal ustnice. Kmalu bodo podobne naprave za komunikacijo lahko uporabljali astronauti, potapljači in gluhohe. Teoretično bodo senzorji kot v znanstveni fantastiki prenašali signale govora celo s planeta na planet, tehnologija pa bo uporabna tudi za diskretne pogovore, na primer na prepolnem avtobusu ali v konferenčni dvorani, brez bojazni, da bi kdo od nepovabljenih slišal pogovor.

Ugodnosti za nove naročnike revije Demokracija:

- prvi mesec boste revijo prejeli brezplačno
- brezplačno prejmete majico Demokracija
- sodelujete v žrebanju za eno od knjig naše založbe

Naročnina na revijo Demokracija je lahko tudi darilo.

Naročilnica

Akcija - novi naročniki - prvi mesec **brezplačno!**

Plačilo s položnico • Uredništvo revije Demokracija • p.p. 4315, 1001 Ljubljana

DEMOKRACIJA

ime in priimek: _____

datum rojstva: _____

ulica: _____

kraj, poštna št.: _____

pošiljati začnete dne: _____

datum: _____

podpis naročnika: _____

Davčni zavezanec: ☐ da ☐ ne

Če želite 8-odstotni popust pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate: ☐ upokojenec ☐ invalid ☐ brezposeln ☐ študent ali dijak

S to naročilnico se zavežem, da bom naročnik Demokracije najmanj eno leto!

cena: 550 SIT

Prejšnji teden so
na Kosovu gorele
srbske hiše.

Fotografije: Reuters

Balkanski krog sovraštva

Na zahodnem Balkanu so miroljubna koeksistenca, varnost in politična stabilnost še vedno močno vprašljive. V zadnjem času so nam to najprej potrdili izidi zadnjih volitev v Srbiji, na katerih so zmagali skrajni nacionalisti, potem pa še nasilni nemiri na Kosovu. Medtem ko so novo kosovsko nasilje mnogi označili kot etnično čiščenje – tokrat naperjeno proti Srbom, je bilo mogoče v reakciji na te dogodke v Srbiji prepoznati prizore, ki so z gesli "gremo na Kosovo" spominjali na Miloševićeve čase.

Nemiri na Kosovu so v začetku prejšnjega tedna mnoge presenetili. Med presenečenimi so bili vsekakor tudi kosovska mednarodna uprava, njena policija in vojaške sile Nata KFOR. Na Kosovu se je sicer po letu 1999, ko so odgovornost zanj po Natovem vojaškem posegu prevzeli Združeni narodi, zvrstilo precej medetničnih incidentov, vendar se je njihova pogostost zmanjševala, čim bolj so se oddaljevali časi oboroženega konflikta s konca prejšnjega stoletja.

Najhujši neredi po petih letih

Posamezni dogodki, kot so bile

aretacije nekaterih voditeljev nekdanje Osvobodilne vojske Kosova, so kosovsko javnost sicer razburili in pripeljali do protestov, ki pa so bili kratki in večinoma nenasilni. Eden takih primerov je bila na primer tudi aretacija poveljnika Kosovskega zaščitnega korpusa generala Agima Çekuja v Sloveniji. Toda ko so slovenske oblasti na zahtevo mednarodne skupnosti generala izpustile, je bila glavna škoda popravljena in protesti so prenehali.

Mednarodna uprava je na podlagi prejšnjih primerov pričakovala postopno umirjanje razmer pa tudi čedalje manjšo pripravljenost kosovskega prebivalstva, da se udeležuje različnih protestov, še posebno takih, ki prerasejo v nasilje. Prejšnji teden se

je to prvič po letu 1999 zgodilo v večjem obsegu, temu primerna pa je bila tudi nepripravljenost varnostnih sil na Kosovu, da se s tem soočijo. Izkazalo se je, da niti po številčnosti niti po opremljenosti niso bile do- rasle situaciji, kar je končno tudi pripomoglo k največjemu številu žrtev po skoraj petih letih: 28 mrtvih in približno 600 ranjenih. Med ranjenimi je bilo tudi precej pripadnikov mednarodnih mirovnih sil. Mednarodne mirovne sile, katerih obseg se je v prejšnjih letih sicer zmanjšal na 18.500 članov, so morale po dolgem času spet dobiti večje okrepitve: iz Avstrije, Danske, Nemčije, Francije, Italije, Velike Britanije in ZDA.

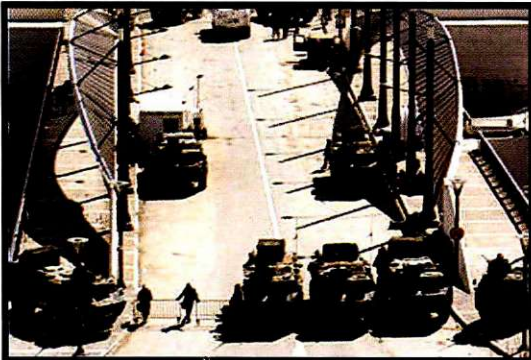
Toda kje so vzroki za novo zaostritev na Kosovu, zaradi katere se postavlja vprašanje, kaj je mednarodni upravi v zadnjih letih sploh uspelo doseči? In kaj nova zaostritev pomeni za prihodnost Kosova in celotnega območja od Bosne do Makedonije?

Kje so vzroki?

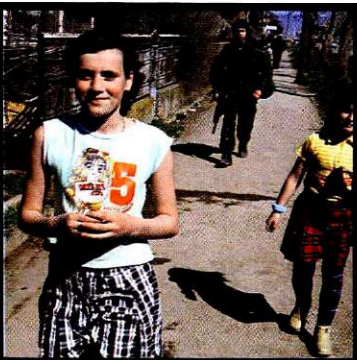
Neposreden povod za nered je bila smrt treh albanskih otrok, ki so uto- nili v reki Ibar, ko so bežali pred Srbi, ki so jih preganjali s psi. Smrt otrok je že sama po sebi dovolj usoden dogodek, da sproži pri ljudeh močne reak-

Mednarodne sile na Kosovu – presenečene in nepripravljene ob nenadnem izbruhu neredov

Mednarodna uprava je na Kosovu dovolila teritorialno delitev po etničnem ključu in vzpostavljane vzporedne srbske oblasti.

Šestdeset odstotkov kosovskega prebivalstva je brezposelnega. To povzroča probleme.

Protesti v Srbiji: gesla in spodbujanje demonstracij s strani oblasti spominjajo na čase Miloševićevih "mitingov".

» cije, vendar je v ozadju še vrsta dolgoročnejših in bolj zapletenih vzrokov.

Prvi vzrok je vsekakor ohranjanje sovražstva med kosovskimi Albanci in Srbi, ki je v vojni leta 1999 doseglo svoj vrhunec, po tem pa ni prišlo do nobenega resnega poskusa sprave. Velika večina vojnih zločinov je ostala nekaznovana. Obletnica začetkov oborožene Natove intervencije, ki je bila prav prejšnji teden, je lahko še dodatno obudila spomine: pri Albancih na čase, ko so bili žrtve množičnega srbskega etničnega čiščenja Kosova, pri Srbih pa na njihov vojaški poraz in kasnejša povračilna dejanja s strani Albancev. Za ujetost v preteklosti je poskrbela tudi nova srbska vlada nacionalističnega premijera Koštunice, ki vlada ob podpori Miloševićevih socialistov.

Toda ujetost v preteklosti ni samo posledica nerazčiščene preteklosti in odsotnosti sprave, ampak tudi pomanjkanja upanja glede prihodnosti. Ta se namreč zdi temna tako s političnega kot z gospodarskega vidika.

Brez vizije

Najprej je to povezano z dejstvom, da je mednarodna skupnost brez vizije o prihodnosti Kosova. Deklarativno se mednarodne institucije zavzemajo za enotno, multi-etnično in demokratično Kosovo, čeprav se realnost od tega precej oddaljuje. O vprašanju prihodnjega statusa pa se niti ne želijo izrekati.

Spet na deklarativni ravni mednarodna uprava kot pogoj za odločitev o prihodnjem statusu Kosova postavlja zrelost kosovskih političnih institucij. Vendar to postavljanje pogojev v resnici ni racionalna politika palice in korenčka (pri čemer bi bila na primer politična ne-

odvisnost nagrada za izkazano politično zrelost), ampak je bolj posledica nesposobnosti mednarodne skupnosti, da bi sploh sprejela odločitev o prihodnjem statusu. Kosovski Albanci ne morejo sprejeti nobene povezave s Srbijo, srbske oblasti ne morejo sprejeti dokončne izgube Kosova (v skrajnem primeru bi zadržale vsaj kakšen njegov pomembnejši del). Podobna stališča do tega kot Srbi zagovarjajo Rusi, ki imajo v ZN pravico do veta. Nad kosovsko neodvisnostjo se ne navdušujejo niti voditelji držav Evropske zveze, saj jih skrbijo učinki take poteze na preostali del nemirnega zahodnega Balkana. Prebivalcem Kosova in njihovim demokratično izvoljenim voditeljem torej mednarodna skupnost glede zanje ključne zahteve – prihodnje samostojnosti – tako ali tako ne obljublja ničesar oprijemljivega ne glede na to, kako "zrelo" se bodo obnašali.

Naslednji problem je v tem, da mednarodna uprava na Kosovu ne zagotavlja niti tega, kar formalno zagovarja. Načelo ohranjanja enotnosti Kosova na multietničnih načelih je

uprava ZN že sama grobo prekršila, ko je na srbskih območjih na Kosovu dovolila obstoj vzporedne srbske oblasti, neposredno vodene iz Beograda. Dovolila je delitev po etničnem ključu, ki ustreza tako srbskim kot albanskim skrajnežem, prepričanim, da pripadniki nobene od teh dveh etničnih skupin pod nobenim pogojem ne morejo sodelovati.

Temu se pridružuje občutek ogroženosti na obeh straneh. In podobno kot imajo mnogi kosovski Srbi občutek, da jih mednarodna uprava premalo varuje, imajo mnogi kosovski Albanci občutek, da mednarodna uprava neupravičeno privilegira Srbe, na primer pri zaposlovanju.

Demokratična ali kolonialna oblast?

Podobno problematična je uveljavitev načela demokratičnosti. Kosovo ima parlament, vlado in predsednika na podlagi volitev, ki so ustrezale mednarodnim standardom svobode in poštenosti. Toda pomen vsega tega je vprašljiv, ker lahko (neizvoljeni) mednarodni upravitelj Kosova zavrne katero koli odločitev

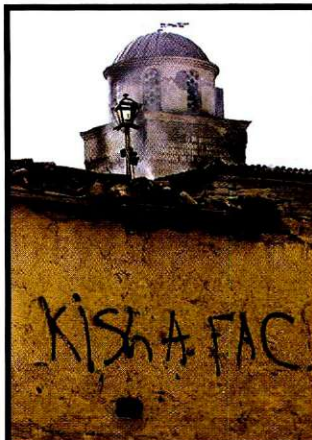
voljenih oblasti, kar v praksi tudi zelo pogosto stori. Upravljanje Kosova tako mnoge spominja na nekakšno kolonialno vladavino in še dodatno prinaša frustracije med politiki in drugimi državljani.

Znani kosovski politični analitik in urednik dnevnika Koha Ditore Veton Surroj pripisuje krivdo za to tako mednarodni upravi kot albanskim kosovskim politikom, ki jim manjka pravega interesa in sposobnosti za resnično vodenje Kosova.

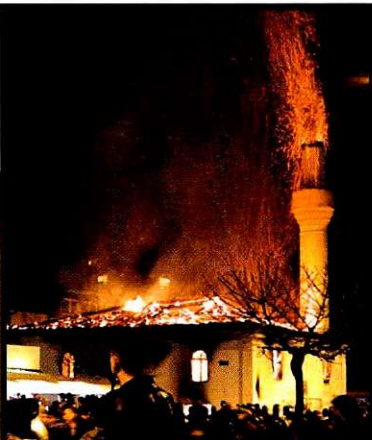
Tako formalna nemoč kot pomanjkanje voditeljskih sposobnosti, ki jih omenja Surroj, pomagata k nizki avtoriteti demokratično izvoljenih kosovskih voditeljev. Če je avtoriteta takšnih voditeljev nizka, so običajni državljani toliko lažji plen demagogije različnih skrajnežev, ki po Surrojevem mnenju v veliki meri stojijo za zadnjimi nemiri. Verjetno edino svetlo izjemo med institucijami predstavlja Kosovski zaščitni korpus, uniformirana, vendar neoborožena formacija (naslednica nekdanje uporniške OKV), ki uživa med ljudmi visok ugled in je tako tudi lahko pomembno pomagala pri umiritvi zadnjih neredov.

Medijska cenzura

Problem pomanjkljive demokratičnosti je povezan tudi z odkrito medijsko cenzuro, ki jo izvaja Začasna komisija za medije. Kosovski novinarji tako na primer niso smeli spraševati predstavnikov mednarodne uprave in mednarodnih sil o vzrokih zadnjih neredov na Kosovu. Mnogih podatkov preprosto niso smeli objaviti. V nemirih je na primer umrlo več Albancev kot Srbov, vendar točno število razmerje ostaja skrivnost. Zgo-

Požgana pravoslavna cerkev na Kosovu (levo) in požgana džamija v Beogradu (desno): barbarstvo na obeh straneh – kruta balkanska realnost

dilo se je celo, da je kosovska televizija na vrhuncu dogajanja ostala praktično brez novic. Namesto aktualnih dogodkov so lahko tako njeni gledalci spremljali slaboumen albanski partizanski film iz stalinističnih časov Enverja Hoxhe ...

UNMIK cenzuro opravičuje s preprečevanjem netenja etničnega sovraštva, vendar so lahko njeni učinki zelo dvorezni. V dobi globalnih medijev informacij ni več mogoče skriti, glavni učinek cenzure je zato predvsem krepitev nezaupanja.

Vprašljiva ni samo demokratičnost, ampak tudi učinkovitost UNMIK, ki v imenu ZN upravlja Kosovo. Glede na svojo praktično

izjemno neugodna kombinacija. Posledica je splošen občutek brezupnosti, s tem pa tudi večja dojemljivost za skrajne politične ideje.

Barbarstvo

Seveda nobena stiska ne opravičuje barbarstva, kakršnega smo lahko videli v zadnjih dneh. Kosovski Albanci so požigali pravoslavne verske objekte in zasebne srbske hiše. Območni upravnik UNMIK za sever Kosova David Mitchell je to označil kot "protisrbsko nasilje, ki ima za cilj etnično čiščenje, kar pa nikakor ne bo uspelo".

Srbske oblasti so medtem dopustile, da so srbski protestniki po-

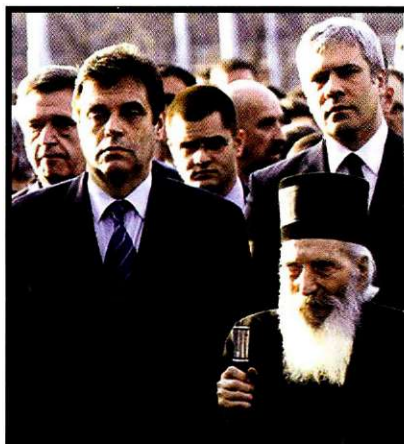
skimi objekti, tudi tistimi, ki pripadajo tujim religijam. Vrednotno-moralni razkroj oziroma anomija današnje kosovske družbe, v kateri so tradicionalne vrednote razpadle, moderne (zahodnjaške) pa se (še) niso utrdile, predstavlja še enega od resnih problemov za stabilnost in razvoj Kosova. Kaže, da so se Albanci od Srbov naučili najslabših stvari, oboji pa so znova dokazali, da so še daleč od civilizirane Evrope.

Nevarna delitev Kosova

In kaj zadnji dogodki pomenijo za prihodnost Kosova in širšega območja? Nekateri analitiki, kot je Surroj, ki je svoje ocene predstavil

kot albanskim skrajnejšem primeru na dejansko razdelitev. Eni in drugi morda upajo, da bi se nad to idejo, ki jo izvoljeni kosovski voditelji sicer zavračajo, navdušila tudi mednarodna skupnost.

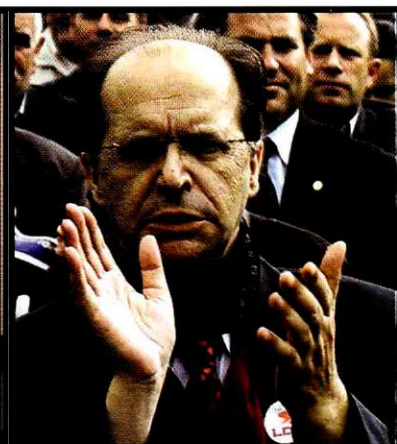
Toda delitev Kosova bi bila za balkansko regijo nevaren scenarij, ki je veliko bolj tvegan kot pa sama kosovska neodvisnost. Meja med Kosovom in Srbijo obstaja že iz jugoslovanskih časov, medtem ko bi razdelitev Kosova pomenila risanje novih mej. Tak primer bi lahko potegnil za seboj Srbe v Bosni, ki bi po podobnih načelih zahtevali združitve s Srbijo in s tem izzvali novo vojno. Enakim načelom bi lahko sle-

Vojislav Kostunica, novi srbski premier, vnaša v srbsko politiko nacionalistične poudarke.

Harri Holkeri (desno), mednarodni upravitelj Kosova. Mednarodna civilna uprava se ob izbruhu nasilja v Kosovski Mitrovici ni izkazala.

Glavni albanski politik Ibrahim Rugova je pozval prebivalstvo Kosova k strpnosti in miru.

suverenost nad pokrajino je UNMIK najbolj neposredno odgovoren za številne pojave korupcije in katastrofalno gospodarsko stanje. Uprava je bolj oteževala, kot pa spodbujala investicije. Šestdesetodstotna brezposelnost in prebivalstvo, katerega povprečna starost je 18 let, sta

žgali džamijo v Beogradu in v Nišu (žrtve v teh primerih niti niso bili Albanci, saj jih tam praktično ni več, ampak muslimanska bošnjaška manjšina v Srbiji). Poleg tega so srbske demonstracije, ki jih je neposredno spodbujala oblast, ta je tudi zaprlo šole in poslala učence demonstrirati, močno spominjale na čase zloglasnih Miloševićevih "mitingov".

Srbsko uničevanje katoliških in muslimanskih verskih objektov je bilo v nedavnih balkanskih vojnah pogosta praksa. Posebno zaskrbljivo pa je, da so verske objekte začeli požigati tudi Albanci, ki tega prej nikoli niso počeli. Do neke mere je lahko to povezano z razkrojem vrednot tradicionalne albanske družbe, ki so sicer strogo prepovedovale kakršno koli znašanje nad ver-

v intervjuju za britanski BBC, domnevajo, da so lahko ti nemiri uvod v razdelitev Kosova. Albanski skrajneži so po njegovi oceni načrtno izzvali beg Srbov iz osrednjega dela Kosova proti severu pokrajine, predvsem v srbski del Mitrovice. Koncentracija srbske manjšine v enem delu ob njihovi praktični odsotnosti v drugih delih bi se lahko zdela tako srbskim

dila albanska manjšina v Makedoniji in po istem etničnem načelu zahtevala priključitev zahodne Makedonije h Kosovu in/ali Albaniji.

Politična prihodnost Balkana ostaja torej tvegana in nevarna. Prelaganje odločitev, ki je bilo za mednarodno skupnost značilno v zadnjih letih, problemov prav gotovo ne bo rešilo, ampak jih lahko samo poglobi.

Gjyle Vishaj

RUMENE STRANI

SLOVENIJA-TEL

INTER
MARKETING

www.rumenestrani.com

intervju

Preobraćanje: Miroslav Babić

Rodil se je leta 1965. Po končani slovenski gimnaziji v Celovcu je študiral pravo na Dunaju, sedaj pa je odvetnik v Celovcu. V 90. letih je bil tajnik Enotne liste, že vrsto let pa je občinski odbornik Enotne liste v svoji domači občini Dobrla vas. V letih 1999/2000 je vodil Narodni svet koroških Slovencev, od 2003 je podpredsednik te zastopniške organizacije koroških Slovencev. Kot odvetniku je Vouku uspelo pred avstrijskim ustavnim sodiščem med drugim izbojevati odločbo o razširitvi veljavnostnega območja glede pripustitve slovenščine kot uradnega jezika in glede dvojezičnih krajevnih napisov.

V začetku marca so na Koroškem potekale deželne volitve. Kljub drugačnim napovedim je zmagala svobodnjaška stranka pod vodstvom Jörga Haiderja. Kje vidite vzroke za ta preobrat?

V prvi vrsti ne gredo zasluge za to samo Haiderju, ampak je treba vzroke iskati predvsem pri drugih strankah. Vsak drug nasprotnik Haiderja bi te volitve dobil, samo gospodu Ambrozyju to ni uspelo. V mislih imam kandidata socialdemokratov na Koroškem, ki je v dveh, treh mesecih zaigral prednost več kot desetih odstotkov, ki jo je prav gotovo imel. Ambrozy je primer zastarelega politika, ki je odraščal v sedemdesetih letih in se od tedaj ni nič spremenil. Korošči očitno niso želeli, da bi se vrnilo tisto ob-

so se skušali iti osebnostni volilni boj. In tako je star aparatčik proti Haiderju moral podleči.

Vas je presenetilo, da so se svobodnjaki in socialdemokrati tako hitro po volitvah dogovorili za oblikovanje deželne koalicije, zaradi česar bo Haider še naprej ostal deželni glavar?

Da in ne. Presenetilo me je, da se je to tako hitro zgodilo. Presenetilo me je tudi zato, ker ta koalicija socialdemokratom povzroča ogromno škodo, ker so postali neverdostojni. V volilnem boju so govorili, da z gospodom Haiderjem ni mogoče nikakršno sodelovanje, ker se gre prijateljske stike z diktatorji, na primer s Huseinom, ker se ne zna omejiti, saj se druži z nekdanjimi in tudi današnjimi nacisti, ker primerja Busha s Huseinom, hkrati pa pravi, da Izrael ni demokratska država in podobno. Vse to so v volilnem boju poudarjali, sedaj pa so s Haiderjem sklenili koalicijo, s čimer so povsem izgubili verodostojnost. Če pogledamo vsebino teh dveh strank, pa nas to ne preseneča. Že v preteklih letih koroška socialdemokracija ni preveč nasprotovala Haiderju. Prevzemali so njegove teze, tudi v odnosu do koroških Slovencev. Med njimi praktično ni razlike, samo da je Haider bolj pod drobnogledom tuje javnosti, drugi pa ne.

Kako pa gledate na poraz ljudske stranke?

Njen poraz nas nekoliko boli, kajti ta stranka je z izjemo zelenih jasno skušala izpostaviti Haiderjeve napake, česar pa ljudje niso nagradili. To je bila poteza, ki smo si je že dolgo želeli, to namreč, da bi neka stranka jasno povedala, kaj je sprejemljivo in kaj ne. Takoj po volitvah so se začeli od tega poslavljati, saj se jim zdi, da so prav zaradi tega izgubili. Očitno s tem niso nagovarjali prave publike. Njihovi volivci te vse-

samostojno na deželnih volitvah. Brez Slovencev zelenim verjetno ne bi uspelo, kajne?

Brez Slovencev bi bil izid verjetno prav na meji. Verjetno ne bi prišli v deželni zbor. Zato se je slovenska Enotna lista zavestno odločila, da ne bo kandidirala, ker v deželnem zboru nujno potrebujemo četrto stranko, saj na Koroškem že trideset let velja tristranski sporazum o manjšinskih zadevah. Nobena od teh treh strank (socialdemokrati, ljudska stranka in svobodnjaki) glede manjšinskega vprašanja ni želela samostojno odločiti, kar je pomenilo, da je vedno obveljala najslabša možnost. Upamo, da je s tem tristranskim sporazum zgodovina in da bomo v zelenih našli partnerja, ki bo pripravljen naše zahteve prenašati v deželni zbor. Doslej te možnosti ni bilo. Seveda ni mogoče pričakovati kakšnih čudežev, saj gre za majhno stranko. Pomembno pa je, da bo mogoče nekatere zahteve v deželnem zboru predstaviti in da ne bo več mogoče, da so si vsi enotni, da je 7. člen avstrijske državne pogodbe izpolnjen, kot so počeli v preteklosti.

Se vam zdijo realna namigovanja, naj bi v prihodnje znižali desetodstotni volilni prag, ki je bil uveden leta 1979 z namenom, da je preprečil vstop Slovincem (slovenski stranki) v deželni zbor? Je ta morebitna sprememba realna?

To, mislim, je realno, ker ni več mogoče resno argumentirati, zakaj bi to ostalo tako, kot je.

Prebral sem, da je v drugih avstrijskih deželah štiriodstotni prag.

V nekaterih deželah je štiriodstotni prag, drugje petodstotni. Se pravi, da bo tudi na Koroškem prišlo do uvedbe nečesa podobnega. Razloga za tako visok prag ni več, vendar so obstajali politični vzroki, da do tega ni prišlo

Sloveniji malo več samozavesti ne bi škodilo

Pogovor z
mag. Rudijem
Voukom

dobje. Haider je vodil najprofesionalnejši volilni boj, kar si jih lahko sploh predstavljamo. Nobenemu od njegovih nasprotnikov pa ni uspelo ustrezno (verodostojno) in na primeren način pokazati na njegove številne napake od manjšinske problematike, protievropske naravnosti do slabe gospodarske politike. Vsega tega jim ni uspelo prodati, vsebina ni igrala nikakršne vloge, pri tem

bine ne marajo, saj je bila do pred kratkim prav ta stranka nosilka nemškega nacionalizma.

Pri tem se zdi, da je edina pozitivna točka zadnjih deželnih volitev vstop zelenih v koroški deželni zbor, kar je prav gotovo zasluga Slovencev. Očitno je, da je bilo taktično modro, da slovenska Enotna lista tokrat ni nastopila

že prej. Sedaj je kljub temu uspelo priti v deželni zbor še četrta stranka, kar pomeni, da ta nedemokratska ovira ni več smiselna.

Če bi uvedli štiri- ali petodstotni prag, ali bi Enotna lista lahko prišla v deželni zbor?

Kljub temu ne, ker koroških Slovencev preprosto ni več toliko. Ob stoo odstotni enotnosti »

» bi bil ta prag za nas previsok. To oviro bi preskočili pred dvajsetimi leti, ko še ni bilo zelenih in bi mi predstavljali opozicijsko linijo. Sedaj so se uveljavile nove stranke, še posebej zeleni; ti pri večinskem narodu poberejo tisti segment, ki bi ga mi potrebovali, da bi ta prag preskočili. Za Enotno listo je tudi štiriodstotni prag previsok.

Haider je nedvomno zmagal tudi zaradi nasprotovanja odločbi avstrijskega ustavnega sodišča, ki zahteva postavitve novih dvojezičnih topografskih oznak na južnem Koroškem. Omenjena odločba je vaša zasluga. Kot vemo, se je vse začelo z namernim prometnim prekrškom ...

Da, ker pač ni bilo druge poti, kako do tega priti. Sedaj imamo nenavadno situacijo. Imamo črno na belem, da imamo prav, vendar se kljub temu ni zgodilo nič. Očitno gre za avstrijsko posebnost. V Evropi so nekatere države, ki preprosto rečejo, da manjšinam nekaterih pravic nočejo dati, ker po njihovo niso potrebne. Te države so potem deležne mednarodne kritike. To se je zgodilo več državam, ki so morale potem pod evropskim pritiskom to zakonodajo popraviti; če tega niso storile, so še danes deležne kritike. Z Avstrijo je drugače. Na papirju ima manjšinske za-

Zvezni kancler je manjšinske zadeve prepustil Haiderju in to je cena, da koalicija lahko deluje. Dokler zvezna vlada ne bo čutila dovolj političnega pritiska, do takrat bo to tako ostalo. Slovenija in evropska javnost morata povečati pritisk.

točno deset odstotkov Slovencev, dvojezični napis, za neki kraj na Zilji, kjer pa je Slovencev trideset ali štirideset odstotkov, pa ne. V predlogu

V slovenskih časopisih vedno piše, da so govorili tudi o manjšinskem vprašanju, ko pa beremo avstrijske, tega ne omenjajo.

deve kar urejene, problem pa je, da jih ne uresničijo v praksi, zaradi česar smo na ravni Turčije.

Bistvo prej omenjene odločbe je, da se zniža prag za postavitve dvojezičnih topografskih oznak na Koroškem s 25 na 10 odstotkov slovenskega prebivalstva v posameznem kraju. Kljub tako imenovanim konferencam konsenza in pogajanjem s Schüsslovo vlado se ni zgodilo nič. Menda je v načrtu nova "konferenca konsenza"?

Napovedana je bila taka konferenca. Ali bo do nje prišlo, je še vprašanje. Haider je napovedoval, da ne bo, dokler bo on deželni glavar, nobenega dodatnega dvojezičnega napisa. Nesmiselno se je pogovarjati, če nekdo že vnaprej pravi, da ne bo rezultata. Odvisno je od političnega pritiska. Zvezni kancler je manjšinske zadeve prepustil Haiderju in to je cena, da koalicija lahko deluje. Dokler zvezna vlada ne bo čutila dovolj političnega pritiska, do takrat bo to tako ostalo. Slovenija in evropska javnost morata povečati pritisk. Mi seveda nimamo interesa biti na taki konferenci, kot je bila prejšnja, ko so nam ponudili nesprejemljive predloge ...

Schüssel vam je ponudil nekaj deset dvojezičnih napisov.

Okoli petdeset krajev, ampak brez sistema, brez vsake logike. Tako je za neki kraj, kjer je

ni bilo nikakršne razumne podlage. In če hočeš imeti sistem, da obvelja, mora biti vsaj taka, da je lahko razložljiva. Če mislijo resno, naj predložijo resne predloge, potem se bomo pogovarjali.

Odločba avstrijskega ustavnega sodišča o dvojezičnih topografskih napisih je bila sprejeta leta 2001. Bo kdo odgovarjal zaradi njene neuresničitve?

Za to si prizadevamo. Nespoštovanje odločbe ustavnega sodišča ne more ostati brez sankcij.

So mogoče kazenske sankcije, če se odločba ustavnega sodišča ne spoštuje?

Prav to vprašanje ni razčiščeno, saj takega primera v preteklosti še nismo imeli. Povsod po civiliziranem svetu se odločbe sodišč spoštujejo, še posebej odločbe ustavnega sodišča. Priče smo stanju, ko ne vemo, kako bi ravnali v takem primeru. Vlagamo ovadbe na državno tožilstvo zaradi zlorabe uradnega položaja in podobno. Za sedaj še nismo bili uspešni, dosežen pa je zanimiv vmesni korak. Imamo odločbo državnega tožilstva, ki je zavrglo kazenski pregon pristojnega koroškega uradnika, ampak ne z argumentom, da bi bilo pri tem kaj narobe, temveč z argumentom, da mu na subjektivni ravni mu ni mogoče ničesar očitati. Se pravi,

naj bi bil preneumen, da bi vedel, kaj je predpisal. Dobro. To je bilo enkrat. Ob naslednji ovadbi ne bodo mogli reči, da ni nič vedel, saj je bil s tem že v prvem primeru seznanjen. In če je tak primer, ni dvoma, da bodo tudi vsi drugi odgovorni zanj izvedeli. Tako se ne bo več mogoče igrati z manjšinskimi vprašanji in bodo člani deželne vlade vedeli, da je to resna stvar, ki ima zanje kazensko pravne posledice.

Proti komu konkretno ste vložili kazensko ovadbo?

Šlo je za deželnega svetnika Dörflerja iz svobodnjaške stranke, ki je pristojen (ali bo to tudi po volitvah, še ne vemo) za ceste. V Šmihelu pri Pliberku so zgradili novo obvoznico in na njej je bilo treba postaviti nove kazipote. V Šmihelu so bili do zdaj vsi napisi dvojezični, kar je ena redkih izjem, Dörfler pa je ukazal na novi obvoznici postaviti samo nemške napise. Glede tega je državno tožilstvo ugotovilo, da je naredil napako, vendar mu subjektivno tega ne more očitati, ker očitno ni vedel za predpise. To je čudna argumentacija, saj predpisi veljajo že več kot četrto stoletje, poleg tega obstaja odločba ustavnega sodišča, tako da je res nenavadno, da bi deželni svetnik o tem tako malo vedel. Dobro, tako so odločili. V naslednjem primeru se na to ne bo mogoče več sklicevati.

Slovenski politiki se pogosto srečujejo z avstrijskimi, vedno se govori o dobrih odnosih med Slovenijo in Avstrijo, vendar se zdi, da to koroškim Slovincem nič ne pomaga. Se premalo izpostavljajo problemi, s katerimi se srečuje slovenska narodnostna skupnost na Koroškem?

Vse skupaj je zelo nenavadno. Ko beremo slovenske časopise, v njih vedno piše, da so govorili tudi o manjšinskem vprašanju, ko pa beremo avstrijske, tega nikoli ne omenjajo. Tako ne vemo, kaj je res, saj nas ni zraven. Razumem, da ima Slovenija kot država svoje interese in da ti niso nujno enaki kot interesi naše narodne skupnosti na Koroškem, da smo na neki način močnejši dejavnik. Kljub temu sem prepričan, da bi Slovenija lahko bolj poudarjala to vprašanje.

Večina vaših rojakov na Koroškem vas zaradi odločnosti in načelnosti zelo ceni. Za nekatere pa ste zaradi svojih stališč na neki način radikalec, skrajnež. Se vam zdi, da bi slovenska manjšina na Koroškem z odločnejšim nastopom lahko dosegla več?

Da sem skrajnež? To je vedno odvisno od tega, kaj pojmuješ za normalno stanje. Nekdo je radikalen, skrajnež, če se odmika od normalnega stanja. Če nekdo reče, da je normalno sta-

nje to, da se ne spoštuje ustava, da je normalno stanje, da se ne spoštujejo odločbe ustavnega sodišča, se s tem ne morem strinjati. Še posebej pa ne, če potem nekdo zahteva spoštovanje ustave in ga zato prvi razglasi za radikalca, skrajneža. Zame kršenje ustave ni normalno stanje. Zame je prej skrajnejši tisti, ki pravi, "kaj me briga pravna država". In če nekdo zagovarja nespoštovanje ustave samo zato, da bi ugajal večini, je to nesprejemljivo. To ni demokratično in vodi v totalitarno državo. Če vlada populizem, tisto, kar želi večina ne glede na pravice manjšine, v to ne morem privoliti. Če je zavzemanje za normalno stanje radikalnost, potem sem radikalec.

S tem sva pri predstavljanju slovenske manjšine in manjšinskih organizacij. Kako se Narodni svet koroških Slovencev (NSKS) v načinu delovanja in zavzemanju za vašo narodnostno skupnost razlikuje od Zveze slovenskih organizacij (ZSO)? Ali igrajo tu še vedno glavno vlogo ideološke razlike, saj je v preteklosti veljalo, da je NSKS bolj desno usmerjen, ZSO pa bolj levo?

Ideološko vprašanje že dolgo ne igra prav nobene vloge več. Manjšinsko vprašanje ni ideološko vprašanje in ne more biti. NSKS in Komunistična stranka Avstrije zastopata zelo podobna stališča pri manjšinskem vprašanju. Pa sem daleč od tega, da bi bil komunist. Niti ne gre za taktična vprašanja, po kateri poti se da kaj doseči, pa čeprav se da tudi o tem pogovarjati. Nekdo je bolj pragmatičen, nekdo bolj odločen in podobno. Pomembno je, da obstaja skupen cilj. Danes je problem, da skupnega cilja ni več. Glavni problem ZSO, predvsem njenega predsednika Šturma, je nekakšna sprijaznenost s tem, da ni mogoče uresničiti manjšinskih pravic, ki pa jih imamo. Očitno se je pripravljena, čeprav tega ne pove glasno, tem stvarjem odpovedati. In Avstriji zelo dobro uspeva instrumentalizirati nekatere ljudi s tem, da se jim dajejo določeni položaji: da si na primer predsednik sosveta, da igraš pomembno vlogo, da se pojavljaš v medijih, na televiziji, v zameno za to pa manjšinskih pravic ne zahtevaš tako glasno. Nekateri so očitno pripravljene to ponudbo sprejeti.

Letošnji Prešernov nagrajenec in vaš rojak Florjan Lipuš je imel v Cankarjevem domu zanimiv, hkrati pa precej črnogled govor o usodi koroških Slovencev. Bil je tudi kritičen.

Bilo je zanimivo, da so bili vsi presenečeni zaradi take kritike, dejali so tudi, da je njegov govor treba resno vzeti in razmisliti, ali ima Florjan Lipuš prav ali ne. Od tega je minilo že mesec in pol, zgodilo pa se ni prav nič. Mislim, da je imel Lipuš zelo prav, vendar se mi zdi, da je bil njegov govor

bolj bob ob steno. Mislim, da je zavestno o teh stvareh govoril v Cankarjevem domu, ne tu na Koroškem ob kakšni priložnosti, ker naslovniki njegovega govora nismo samo koroški Slovenci. Mislim, da je naslovnik tudi Slovenija sama. Ta nam sicer vedno pravi, da smo subjekt, v katerega se ne vtika, vendar to ni mogoče. Ni mogoče nekomunicirati. S tem ko Slovenija sprejema naše strukture, kakršne so, se dejansko vmešava, še posebej s tem, ko pravi, naj take strukture ostanejo. Mi se že leta trudimo, da bi prišli do demokratizacije naših struktur, skupnega zastopstva, do zavezanosti manjšinskih funkcionarjev ne samo svoji organizaciji, ampak tudi ljudstvu.

Omenili ste željo po enotnem zastopstvu. Ali ni že Koordinacija koroških Slovencev (KOKS) nekaj takega?

To je vmesna rešitev, ki pa ne deluje tako, kot naj bi. KOKS je nekakšna vmesna komisija med NSKS in ZSO, ki niti ni pristojna za vse

Srednjeročno bo treba ustanoviti skupno manjšinsko strukturo, ki pa mora biti demokratično legitimirana.

zadeve in se ne upošteva niti ne sklicuje več v zadnjem času. In sedaj, ko skupinica ljudi nastopa z namenom, da bi bila nekakšna tretja manjšinska predstavniška organizacija, kar dejansko ni, in jo eden izmed partnerjev v KOKS – ZSO – resno jemlje, KOKS se bolj izgublja pomen. Srednjeročno bo treba ustanoviti skupno manjšinsko strukturo, ki pa mora biti demokratično legitimirana. Ne moremo preprosto reči, da imamo nekaj organizacij in vsaka od njih naj pošlje dvajset ljudi v skupno zastopstvo. To ne gre, saj ena organizacija predstavlja na primer pet tisoč ljudi, druga na primer tisoč, tretja sto, četrta pa na primer samo enega človeka. Tako ne more biti.

Že od lanskega leta smo pričeli prav nasprotnim prizadevanjem, saj je vaš nekdanji predsednik Bernard Sadovnik po razhodu z NSKS začel ustanavljati nekakšno tretjo manjšinsko predstavniško organizacijo. Za manjšino verjetno to drobljenje ni dobro.

Mislim, da ni, saj se s tem uničuje tisto, kar poskušamo doseči zadnjih petnajst let, to je, da pridemo do skupne organizacije ob upoštevanju vse pluralnosti. Zanimivo je, da je prav Bernard Sadovnik kot dolgoletni tajnik Enotne liste in kot predsednik Narodnega sveta vse to zastopal. Pred leti je celo dejal, da gospoda Šturma v svoji domači občini noče videti, dokler ni pripravljen za skupno organizacijo. In ko je v Narodnem svetu zaradi številnih napak izgubil podporo kot predsednik, je začel ustanavljati tretjo manjšinsko organizacijo, se pravi, da je za-

čel podirati vse, za kar si je v preteklih letih prizadeval. Sedaj pričakuje, da ga bo kdo podprl. Po moje med koroškimi Slovenci nima prav nobene podpore. To je njegov odbor in nič več. V Avstriji ni dobil uradne podpore, edino kancler Schüssel ga je postavil za člana sosveta. Mi smo se proti temu pritožili. Bomo videli, kaj bo iz tega. Pomembneje je, ali bo dobil podporo med ljudmi, vendar za zdaj te podpore ni.

Za koroške Slovence je pomembna skrb Slovenije za zamejce. Se vam zdi, da bi naša država lahko več naredila za koroške Slovence?

Slovenija ima na mednarodni ravni dovolj možnosti. Kot članica Evropske unije bo imela teh možnosti še veliko več. Slovenija se mora zavzeti tega, da ni več majhna država, majhen narod. Slovenija je enakopravna članica evropske družine in naj se kot taka tudi obnaša. Če bi se nekaj podobnega, kot se dogaja pri nas, dogajalo na Južnem Tirolskem, bi Avstrija takoj reagi-

rala in povsod tam, kjer je to le mogoče, dajala to točko na dnevni red. Avstrija bi takoj zahtevala, naj Italija na tem območju vzpostavi ustrezne razmere za delovanje njihovih rojakov v Italiji. Imam občutek, da se Slovenija psihološko še vedno počuti odvisna od podpore drugih, zaradi česar se ne upa z nikomer skregati, dejansko pa to ni tako. V resnici je Avstrija tista država, ki se mora na evropski ravni večkrat zagovarjati, zato Sloveniji malo več samozavesti ob našem vprašanju ne bo škodilo, tudi zato ne, ker ne gre samo za koroške Slovence, ampak za slovensko identiteto. Zakaj sploh je nastala država Slovenija? Zato ker smo Slovenci, drugače sploh ni razloga, da Slovenija, ta mala država, sploh obstaja. Če rečemo, da narodnost ni več vrednota, potem Slovenci ne potrebujemo več lastne države, ker je veliko ugodnejše stvari reševati v širšem krogu. Temelj nastanka in obstanka Slovenije je, da smo Slovenci, zato je v interesu Slovenije, ne samo v našem, da se Slovenija bolj zaveda Slovencev zunaj svojih meja.

Slovenija bo v kratkem postala članica Evropske unije. Bo s tem prišlo do uresničitve programa Zedinjene Slovenije. Je to pretiravanje?

Mislim, da ni pretiravanje. Gre za definicijo pojmov. Nihče ne želi več spreminjati meja, to bi bil anahronizem in iluzija. Lahko pa pride do Zedinjene Slovenije na kulturnem, gospodarskem in še marsikaterem drugem področju, ker bo to odvisno od Slovencev samih. Ostale bodo samo še administrativne meje, drugače pa bo možnost boljšega povezovanja in delovanja v skupno dobro.

Metod Berlec

Lutkovni ustvarjalci in ljubitelji lutk po vsem svetu so letos že drugo leto praznovali svoj dan. Mednarodno združenje lutkarjev UNIMA je za svetovni dan lutk in lutkovne umetnosti izbralo 21. marec, ki je tudi svetovni dan poezije.

Generalni sekretar UNIMA Slovenija Robert Waltl je ob predstavitvi dejavnosti ob svetovnem dnevu lutk na kratko orisal zgodovino domače lutkovne umetnosti. Pravi, da začetek lutkarstva kot posebne

Praznovale so lutke

gledališke forme na Slovenskem sodi v zanimiva, za gledališko zgodovino pomenljiva leta, zaznamovana

vih iskanj. "Pred zapleteno mnogostranostjo sodobnega sveta stojijo nadarjeni ustvarjalci, ob kate-

svojem boju za mesto v svetu novih umetnosti se lutka počasi, a z gotovostjo prebija k umetnosti, ki

stva praznovali od 19. do 21. marca. V ta namen so pripravili brezplačen ogled lutkovnih predstav, in sicer v Lutkovnem gledališču Ljubljana, Mini teatru na ljubljanskem gradu, v KUD France Prešeren, v Hiši otrok in umetnosti in v kulturnem društvu Koruzno zrno v Slovenski Bistrici. V programu pa so poleg omenjenih sodelovali še gledališče Glej, KUD Unikat in Lutke Zajec.

Letošnjo poslanico je pripravila finska lutkovna umetnica in nekdanja predsednica svetovne lutkarske organizacije UNIMA Sirppa Sivori-Asp. V njej nagovarja lutkovne umetnike, ki igrajo za otroke, in jim skozi življenjsko izkušnjo daje priporočila o pomembnosti in posebnosti igranja za ta krhka otroška bitja.

Barbara Kavtičnik

Slovensko lutkarstvo je v prehodnem obdobju: slutiti je čas novih iskanj.

z rojstvom pomembnih imen sodobnega evropskega gledališča: Eugena Ionesca, Jeana Geneta, Jeana Anouilha, Maxa Frischa, medtem ko so bile domače razmere le malo naklonjene razvoju domače dramske in gledališke umetnosti. Po njegovih navedbah se je v letih 1910—1913, ko so se v številnih evropskih prestolnicah odpirala pomembna lutkovna gledališča, oplemenitena z eksperimenti in avantgardnimi hotenji, zaokrožilo prvo obdobje prizadevanj slikarja Milana Klemenčiča za slovensko lutkovno gledališče. Takratna lutkovna gledališča so bila predvsem v rokah likovnih umetnikov in prvih avtorjev izvirnih lutkovnih besedil.

Slovensko lutkarstvo je v prehodnem obdobju: slutiti je čas no-

rih verjamemo, da bodo za vsa vprašanja našli povsem primerne lutkovne oblike. Nekateri se izogibajo primerjavi in poudarku skupnih potez človeka in lutke, ker trdijo, da je veliko večja neskladnost med njima.

Lutke res niso tiste sorte, da bi se bahale, rade pa prikazujejo bahavost in človeški napuh in se mu veselo posmehujejo, niso junaki, ki bi posnemali, ne divjaki, ki bi jih obsojali, zanje ni nikakršnih poti, po katerih naj ne bi hodile, in ne nevarnih poti, ki naj bi se jih izogibale. Prav vse poti v estetsko, v vse človeško, so odprte. Varnega, zdravega in neverjetno dolgočasnega provincializma si lutke, čeprav so jih tja venomer umeščali, niso mogle nikoli zares privoščiti. V

je vredna njene človeške brezmejnosti," poudarja Waltl.

Predstave in poslanica

V slovenskih lutkovnih gledališčih so drugi svetovni dan lutkar-

Obsežna izkopavanja, ki jih je Zavod za varstvo kulturne dediščine, OE Celje, začel izvajati lani septembra ob obnovi Mariborske ceste v Celju, so odkrila staro strugo reke Savinje, ki je v prvih stoletjih tekla po severnem robu rimskega mesta, v njej pa ostanke lesenega mostu z 205 hrastovimi piloti.

Arheologi so med izkopavanjem ob Mariborski cesti tudi ugotovili, da je Savinjo prečkala rimska cesta Celeia—Poetoviona, ob njej pa so

Nova arheološka odkritja

stale stanovanjske stavbe iz druge polovice prvega in drugega stoletja. V poznorimskem času je na ruševinah teh stavb nastalo skeletno grobišče, datirano med drugo polovico tretjega in četrto stoletje. Doslej je bilo izkopanih 57 grobov.

Predsednica Slovenskega arheološkega društva dr. Irena Lazar, ki je prejšnji teden spriču izjemnosti novih odkritij pripravila tiskovno konferenco, je dejala, da so najzanimivejše najdbe arheologe čakale pod stanovanjskimi objekti severno od rečne struge. Ob koritu so namreč odkrili ostanke dveh

svetišč z osrednjim prostorom, ki ga zamejujeta obodna zidova in tako varujeta najsvetejši del templja. Mlajše svetišče, ki je stalo tik ob rečnem bregu, je bilo nekoliko manjše, v osrednjem prostoru pa so bile odkrite v celoti ohranjene keramične posode, stekleni predmeti in baza za žrtvenik. Strokovna komisija arheologov je pred sprostitev severnega dela izkopnega polja odločila, da se manjše svetišče ohrani in predstavi na novi lokaciji. Svetišče je že bilo zavarovano, podzidano ter dvignjeno in umaknjeno na varen prostor. Najverjetneje bo razstavljeno v lapidariju Pokrajinskega muzeja Celje.

opuščeno, nad njim pa nasuta utrjena plast za nove objekte.

Na priložnostni razstavi v Arheološki zbirki celjskega Pokrajinskega

javnostih in z najlepšimi najdbami iz svetišč tudi o duhovni kulturi rimskih prebivalcev mesta. Sicer pa bodo izkopavanja ob Mariborski cesti, ki jih

ga muzeja so na ogled najzanimivejše najdbe iz izkopavanj, ki pričajo o keltski preteklosti Celja, obrtnih de-

izvaja podjetje Arhej iz Sevnice, potekala predvidoma do sredine aprila.

Barbara Kavtičnik

Na kratko

Muzikal Gospodar prstanov

Fantastični ep Gospodar prstanov bodo priredili v razkošen muzikal na londonskem West Endu. Produkcija v vrednosti osem milijonov funtov bo najdražji muzikal doslej, predstava pa bo predvidoma trajala tri ure in pol. "Prepričan sem, da skozi muzikal lahko prikažemo celotno dogajanje v Srednjem svetu," je izjavil koproducent Kevin Wallace in dodal, da po 25 letih dela v gledališču pozna "moč teatra pri pripovedovanju takšnih zgodb". Kraljeva vrnitev je zadnji del trilogije Gospodar prstanov in je letos prejel 11 oskarjev. Za potrebe muzikala bodo najeli več deset igralcev v vlogah hobitov, vilincev, ork in drugih likov, predstava pa bo vsebovala tudi epske prizore bitk. Predstavo pripravljajo zaradi ogromnega zanimanja za Tolkienova dela, odkar je Peter Jackson leta 2001 posnel prvi del trilogije z naslovom Bratovščina prstanov.

Stara kultura

Arheologi so odkrili, da je po propadu starejšega svetišča na nekoliko višji legi, malo odmaknjeno od Savinje, pozidano novo, večje svetišče. Slednje je bilo verjetno ob koncu prvega stoletja

Petindvajseti marec je materinski dan in ne pomeni konkurence dnevu žena, saj nosi svojevrstno vsebino, ki se prilaga sodobnemu času in namenja pozornost vsem (in bodočim) materam. Praznujmo ga!

Materinski dan se zgodovinsko navezuje na čaščenje matere v antičnem svetu. Zgodnja obredja, posvečena veliki materi vseh bogov, so bila povezana z marčevimi idami. Pri starih Rimljanih so imeli praznik matronalijske, ko so dobile sužnje za kakšen dan posebne pravice, poročeni moški in ženske pa so se obdarovali.

Krščanska cerkev je obudila tako praznovanje in ga je posvetila ma-

Materinski dan

teri Cerкви ali Devici Mariji. Materinski dan so prvič praznovali v Združenih državah Amerike leta 1910. Obhajajo ga na drugo majsko nedeljo. Zaščitni znak tega praznika je bel nagelj, ki simbolizira milino, sladkost, čistost in vztrajnost.

Po drugi svetovni vojni so začeli materinski dan kot civilni praznik slaviti tudi v Evropi, in sicer na različne dneve v mesecu maju. Cerkev na Slovenskem ga je s proslavami in mašami praznovala na dan Marijinega oznanjenja 25. marca. Pri kristjanih se je samodejno vzpostavila zveza med materinsko ljubeznijo in sposobnostjo žrtvovanja po Marijinem zgledu.

8. marec izgublja pomen

Materinski dan kot verski praznik je pri nas po drugi svetovni vojni zamenjal mednarodni dan žena kot spomin na ženske demonstracije 8. marca 1909 v Ameriki, ko so ženske zahtevale volilno pravico. Pobuda za mednarodni dan žensk je prihajala od ameriških socialistov, kasneje pa so jo prevzele nemške socialdemokratke, ki so leta 1910 zapisale naslednjo izjavo in z njo določile mednarodni dan boja socialistk za politične in socialne pravice: "Socialistične ženske vseh dežel prireajo v soglasju z razredno zaved-

no politično in sindikalno organizacijo proletariata v svojih deželah vsako leto dan žensk, ki služi v prvi vrsti agitaciji za žensko volilno pravico." Ob dnevu žena so hoteli počastiti ženske, ki so bile v vsakdanjem življenju mnogokrat zapostavljene, zlasti pa preobremenjene. Na ta dan so poklanjali cvetje in druga darila, praznovali v družinah in tudi v podjetjih. Vendar pa

vse kaže, da smo osmomarčevski dan žena že prerasli. Ženske smo se emancipirale in se v marsičem postavile ob bok moškim ter zastopamo različne položaje v družbi, ki so nam v interesu. Ženske se vedno bolj uveljavljajo tudi v politiki, kjer so sicer v manjšini, za kar pa ni krivo zatiranje, temveč manjše zanimanje nežnega spola za politično sfero. Ženske v Sloveniji

so celo više izobražene kot moški, čeprav ne zasedajo najvplivnejših mest.

Potreba po materah

Znano je, da število rojstev v Sloveniji upada. V letu 2002 se je v Sloveniji rodilo 17.347 otrok, leta 1981 pa 30.000. V dobrih dvajsetih letih se je torej število rojstev skoraj prepolovilo. Pogostejša so rojstva pri priseljencih, pri avtohtonih Slovencih pa redkejša. Zato je pravih Slovencev v državi čedalje manj. Leta 1991 jih je bilo 87,6, leta 1953 pa 96,5 odstotka. Slovencev bo leta 2050 manj kot 70 odstotkov. Če se bodo razmere v rodnosti poslabšale, bodo Slovenci tedaj v manjšini.

Vse najboljše, drage mame

V zadnjem času se materinski dan znova uveljavlja. Prav tako je umesten tudi namen praznika: ta svet potrebuje mame! Potrebuje jih za svoj obstoj; potrebuje vse ženske – zdajšnje in bodoče matere. Ni res, da vse moderne samske ženske brez otrok nasprotujejo materinskemu dnevu, češ da so ostale brez rožice. Tudi same so hčerke in nekoč bodo postale mame ...

Pa sklenimo z mislijo Toneta Pavčka: "Vsaka mama je prava mama. Dana za srečo in na veselje. Prava in ena sama. Za vse življenje." Barbara Kavtčnik

RADIO OGNJIŠČE

RADIO DOMAČIH LJUDI

DRUŽINA JE SVETINJA

Koncert ob materinskem dnevu.

26. marca ob 19. uri v športni dvorani Nazarje.

Nastopili bodo: Slapovi, Policijski orkester, Otroški zbor osnovne in glasbene šole Nazarje, Trio Moj dom, Darja Čremožnik, Barbara Čretnik, Jure Sešek, Ida Baš, Matjaž Merljak, Nataša Ličen.

Vstopnice v predprodaji: Radio Ognjišče, Knjižnica Mozirje, Muzej Vrbovec, župnijski uradi v Zg. Savinjski dolini.

Pridružite se nam!

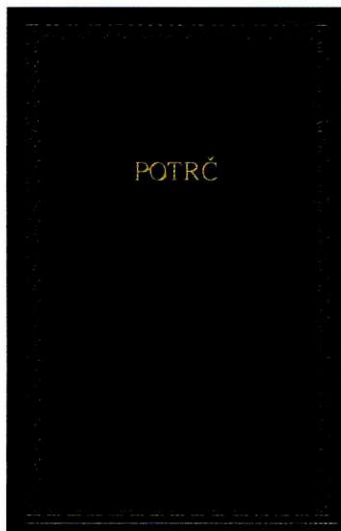
01/512-11-26 <http://radio.ognjisce.si>

Ivan Potrč

Založba DZS

Pisatelj Ivan Potrč (1913—1993) danes ni v ospredju, saj je socialni realizem njegove proze stvar zgodovine. Toda Potrč je bil ne glede na svoj povojni politični uredniški angažma dober pisatelj. Bil je kronist življenja na Ptujskem polju. Skoraj v vseh svojih delih se vrača k ljudem, ki so se vtisnili vanj v otroštvu in mladosti. Literarna zgodovinarica Helga Glušič ga je označila z naslednjimi besedami: "Potrčev umetniškoustvarjalni prin-

cip je v slovenski povojni prozi edinstveno samosvoj zaradi močne dramatičnosti njegove proze, zaradi izredne uprtosti v erotično naravo kmečkega človeka in zaradi naravne, pogosto sunkovite in predmetno nasicene epske pripovedi." V zbirki *Slovenska klasika* je ponatisnjenih šest njegovih novel in roman *Na kmetih*. Spremnjo besedo je napisal Iztok Ilich.

Varstvo spomenikov

ZVKDS

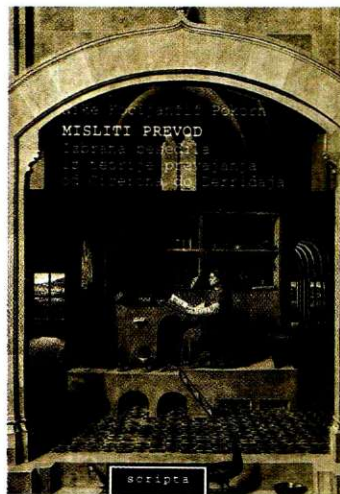
Strokovno revijo *Varstvo spomenikov* izdaja Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije. 40. številka prinaša vrsto zanimivih prispevkov: *Sancija objekta z vodno cisterno na Ajdnu* (Milan Sagadin), *Tri fare v Rosalnicah v luči najnovejših arheoloških raziskav in obnovitvenih del* (Judita Lux, Robert Peskar), *Šablonirani tekstilni vzorci kot pomožna metoda slogovne analize srednjeveškega stenskega slikarstva* (Alenka Vodnik), *Zidava in opremljanje dvorca Novo Celo sredi 18. stoletja* (Igor Weigl), Re-

staviranje stranskih oltarjev iz grajske kapele sv. Jurija z gradu Ortnek (Lucija Močnik), *Popotresna obnova nekdanje kaplanije v Kobaridu* (Andrejka Ščukovt), *Obnova žužemberškega gradu med letoma 1981 in 2001* (Tomaž Golob), *Kopiranje Robbovega vodnjaka – nekaj pripomb* (Matej Klemencič), *Poslanstvo muzejev na postem v sodobnosti* (Ljubo Lah).

Misliti prevod

Študentska založba

V zbirki *Scripta* je izšlo besedilo **Nike Kocijančič Pokorn** *Misliti prevod*, izbrana besedila iz teorije, prevajanja od Cicerona do Derridaja. Procesom prevajanja, vlogi in položaju prevoda so se v preteklosti posvečali mnogi prevajalci, filozofi, literarni teoretiki, jezikoslovci in semiotiki. Na obravnavo prevajalske problematike lahko naleto v mnogih področjih humanistike in v vseh obdobjih evropske misli. Prva ohranjena besedila v evropskem prostoru, ki so govorila o problemih, ki nastajajo pri prevajanju, so nastala že v antičnem obdobju. Skozi zgodovino so se prevajalci veliko ukvarjali z dilemo, ali prevajati dobesedno ali po smislu ali nekeje vmes. Sto knjigo smo zdaj dobili odličan prerez sko-

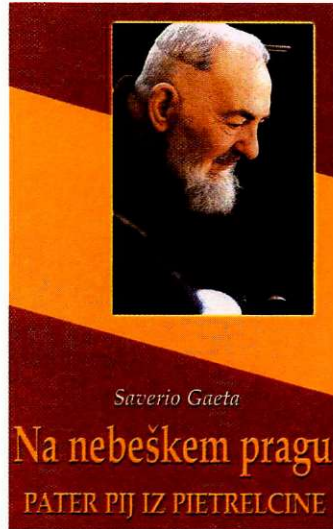

zi besedila, ki govorijo o prevajanju, od Cicerona, Hieronima in Luthra prek Benjamina, Gadamerja in Steinerja do Derridaja in še mnogih drugih sodobnih teoretikov prevajanja.

Pater Pij

Založba Ognjišče

Redko je bil prostrani trg pred baziliko sv. Petra v Vatikanu tako poln

kot 16. junija 2002, ko je papež Janez Pavel II. razglasil za svetnika priljubljenega patra Pija iz Pietrelcine. V duhovnika je bil posvečen leta 1910 in že mesec po posvečenju je prejel znamenja Kristusovih ran, ki so leta 1918 postale vidne kot stigme. Sveže so ostale celih petdeset let. Od leta 1917 do konca svojega življenja je živel v samostanu San Giovanni Rotondo, kamor so se zgrinjale množice vernikov. Slovel je kot spovednik. Knjigo o patru Piju (1887—1968) je Saverio Gaeta zasnoval tematsko. V enainvajsetih poglavjih govori o značilnih odlikah in pojavih življenja patra Pija, in sicer na podlagi pričevanj ljudi, ki so z njim živeli. Knjigi je dodano poglavje z opisom Pijeve življenjske poti.

Andrej Žigon

Založba Družina

V knjigi *Andrej Žigon "Aleluja"* s podnaslovom *Srečanje s prerokom našega časa*, ki jo je uredil Božidar Magajna, so na zanimiv, bolj "alelujski" način zbrane duhovite in iskrive misli pokojnega Žigona ter osebni zapisi in spomini ljudi, ki so Andreja Žigona poznali in cenili. Žigon je bil nadarjen fant, vendar ga je huda nesreča prizadela. Pristal je na obrobju, toda z vsem srcem se je posvetil ljudem, ki so se bolj na obrobju. Silovito se je zavzemal za reveže in smetiščarje našega rojaka patra Petra Opeke na Madagaskarju. Ves izkupiček od te knjige bo šel za dejavnost Opekovega misijona na Madagaskarju.

Pedenjpravljica

Prešernova družba

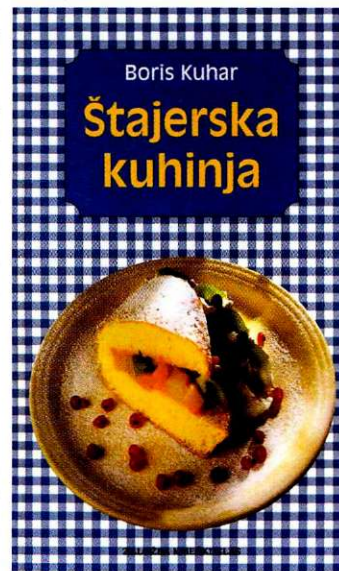
Niko Grafenauer je napisal številne pesniške zbirke za otroke. V

zbirki *Sedem velikih*, založba Prešernova družba jo izdaja ob svoji 50-letnici, so zdaj zbrane v zbirki *V pedenjpravljico prost vstop*. Tako se otroci spet lahko srečajo, tokrat v eni knjigi, s priljubljenimi zbirkami pesmi *Pedenjped*, *Kaj je na koncu sveta*, *Kaj ima sonce najraje*, *Avtozaver* in *Kam pelje vlak?*, *Nebotičniki*, *sedite in Stara Ljubljana*. Pesmi je ilustrirala Marija Lucija Stupica.

Štajerska kuhinja

Založba Kmečki glas

V knjigi *Štajerska kuhinja* etnolog **Boris Kuhar** predstavlja Štajersko z bogato in raznoliko domačo kuhinjo pa tudi naravne in kulturne znamenitosti ter etnološko dediščino. Knjiga zajema 12 kulinaricnih območij, začeni s tistim delom

Zasavja, ki se bolj nagiba k štajerski kot h Kranjski. Nadaljuje s Savinjsko in Šaleško dolino, Celjsko kotlino, z Južnim in Vzhodnim Pohorjem, s Kozjakom in Kobanskim, z Dravsko dolino, delom Slovenskih goric, z Dravskim in s Ptujskim poljem, Haložami, Kozjanskim, Posoteljem in z Bizeljskim. Prinaša več kot 170 receptov (npr. bučna juha, štajerska kislja juha, štajerski lonce, kurentova juha, boflonka, krhljanka, pečena medena buča, stročji fižol s smetano, štajerski krap, puran z mlinci, štajerski fižolov golaž, pohorski žganci, pohorska gibanica, pohorska omleta...). Ne manjka niti besed o dobri kapljici. **I. Ž.**

Slovensko-italijanski odnosi oziroma dogodki na slovenskem zahodnem etničnem ozemlju so bili v 20. stoletju nadvse živahni, burni in tragični. Sosednja Italija je v obdobju med 1915 in 1943 intenzivno posegala na slovenski etnični prostor, pri čemer je za zasedbo in italijanizacijo slovenskega ozemlja uporabljala najbolj grobe genocidne prijeme.

Avstro-ogrski vojak ob grobu na pobočjih Rombona

Soča - sveta reka

Slovenci se občasno sicer zavedamo tega početja naših sosedov, vendar so vedno v ospredju besede o obdobju po letu 1920 oziroma po rapalski pogodbi, ki je določila pomik italijanske meje globoko na slovensko ozemlje.

Omenjajo se fašistični genocidni prijemi, na koncu pa še italijanska agresija na Slovenijo leta 1941 ter fašistično vojaško pustošenje po tako imenovani Ljubljanski pokrajini do jeseni leta 1943. Nikoli nisem razumel naših politikov, novinarjev in publicistov, zakaj so iz tega okvirja izpuščali obdobje med letoma 1915 in 1917 oziroma 1920, čas prve svetovne vojne in dogajanje takoj po njej. Leta 1915 je namreč Italija vstopila v vojno na strani antantnih sil (po grozljivem londonskem paktu z dne 26. aprila 1915) z izključnim namenom zasesti in poitalijančiti zahodni del slovenskega etničnega ozemlja. Pri tem se ni mogoče znebiti vtisa, da je pri tem izpuščanju zelo pomembnega obdobja igral posebno vlogo termin fašizem oziroma protifašizem, na katerega so slovenski komunisti vezali svoj projekt prevzemanja in ohranjanja oblasti.

V obdobju med 1915 in 1920 slovenskega ozemlja niso kar dvakrat zasedli fašisti, ampak Italijani. In ne le to, strahotne žrtve in opustošenje, ki jih je pustila za seboj tako imenovana soška fronta, imajo na vesti iz-

ključno Italijani. Račun za to jim ni bil nikoli izstavljen. Morda bo kdo porekel, da je takrat ključno vlogo odigrala mednarodna politika, v kateri smo bili Slovenci nepomemben drob. Že, vendar je eno "mednarodna politika" tistih časov, nekaj bistveno drugega pa so nacionalni interesi Slovencev – in seveda resnica.

"Pripravljalno" obdobje

V zbirki *Korenine* je založba Nova revija izdala obsežno študijo *Soča, sveta reka*, napisala jo je zgodovinarica dr. Petra Svoljšak, ki govori o italijanski zasedbi slovenskega ozemlja v letih med 1915 in 1917. Knjiga razčlenjuje italijansko zasedbo slovenskega ozemlja v obdobju prve svetovne vojne, to je od 24. maja 1915 (vstop Italije v vojno) do 24. ok-

tobra 1917 (italijanski poraz pri Kobaridu), ko se je italijanska vojska umaknila s slovenskega etničnega ozemlja. Obravnava torej "pripravljalno" obdobje za priključitev dela slovenskega etničnega ozemlja Italiji po končani vojni proti Avstro-Ogrski. To je bilo doslej, čeprav eno pomembnejših področij življenja Slovencev med veliko vojno, še neraziskano vprašanje prve svetovne vojne na slovenskih tleh. Slovensko zgodovinopisje se je ukvarjalo predvsem s političnimi vidiki in učinkom vojne na slovensko zgodovino, medtem ko so drugi pisci pisali predvsem o bojih na soškem bojišču.

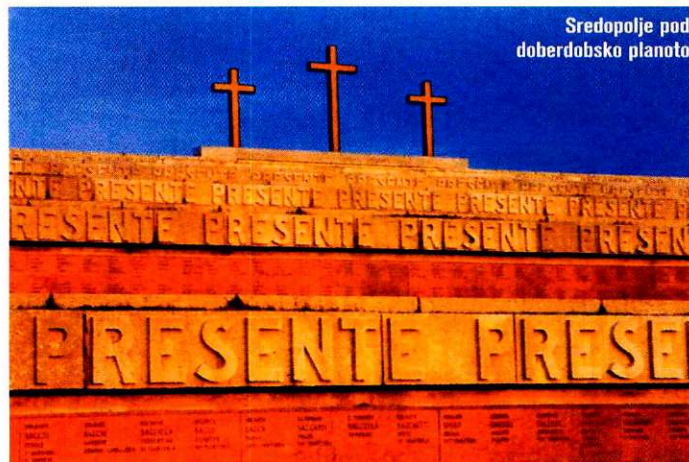
Italijanska okupacija Brd, območja Kambreškega in Gornjega Posočja leta 1915 je bila sicer neposredna posledica vojaških doga-

janj na soški fronti, vendar se je avtorica v knjigi osredinila na vprašanje uprave in njenih posledic v življenju civilnega prebivalstva. V knjigi se tematsko prepletata dva vidika: načelna ureditev italijanske zasedbe, ki je prikazana skozi številne odredbe, ukaze in navodila italijanskih zasedbenih oblasti, ter delovanje italijanskih zasedbenih oblasti na zasedenem slovenskem ozemlju. Razmere med okupantom in zasedenim ozemljem je prikazano na vseh področjih javnega življenja.

Kršenje vseh pravil

Zasedeni slovenski kraji so v novi italijanski upravni ureditvi, ki je iz praktičnih in mednarodnopravno obvezujočih razlogov obdržala avstrijsko ozemeljsko organizacijo, sodili v civilna komisariata za politični okraj Gradišče ob Soči (vključno z zasedenimi kraji okraja Gorica okolica) in Tolmin. Avtorica je iz študije izvzela okupacijo Gorice po 9. avgustu 1916, ki predstavlja poseben sklop in samostojno upravo. Tudi problematiko begunstva z zasedenih ozemelj v Italijo je izvzela, saj jo je deloma že raziskala in objavila.

Italijanska zasedba Posočja je torej predstavljena skozi delovanje civilnih komisariatov. Italijanske vojaške oblasti so morale na zasedenem ozemlju delovati v skladu z medna-

Sredopolje pod doberdobsko planoto

rodnimi konvencijami o vojni na kopnem, in sicer skladno s 4. haasko konvencijo iz leta 1907. Ker so posamični členi konvencije dopuščali različne interpretacije, so italijanske zasedbene oblasti to "pravno praznino" s pridom izkoriščale. Zato se v raziskavi vsa vprašanja uprave kot rdeča nit spleta okoli središčnega problema, to je spoštovanja haaskih načel in njihovega kršenja s strani okupanta. Pri tem se postavi vprašanje sankcioniranja kršitev, saj v obdobju prvega svetovnega spopada ni bilo neke formalne ustanove s takšnimi pooblastili, da bi mogla kakorkoli kaznovati kršilce. Med-

ti enoletno "zatišje" od preboja avstrijsko-nemške vojske oktobra 1917 do sklenitve premirja 3. novembra 1918 in vnovične (obsežnejše) zasedbe ni moglo izničiti izkušenj na področju uprave. Leta 1918 je upravo zasedenih ozemelj znova prevzel Generalni sekretariat za civilne zadeve in nadaljeval s svojim delom po načelih in načinih, ki jih je lahko preizkusil in izbrusil v času medvojne zasedbe. Območja, ki jih je maja 1915 zasedla italijanska vojska, so bila po državni pripadnosti formalno avstro-ogrska, toda v nacionalnem oziru so bila slovenska oziroma etnično mešana.

vsakodnevnem upravljanju svojega življenja soočiti s številnimi novimi uredbami, navodili in ukazi v italijanskem jeziku. Jezik, ki so ga uvedle italijanske zasedbene oblasti, je bil eden od središčnih problemov, s katerimi so se morale te oblasti spoprijeti po prihodu na slovenska ozemlja. Slovence niso razumele in zanjo niti ne marale. Zato pa so morale utrditi položaj italijanske, ki je pravzaprav utemeljevala in opredeljevala delovanje italijanske uprave in s pridobitvijo statusa uradnega državnega jezika na slovenskih ozemljih tudi potrdila razši-

obrnava knjiga, so dokazali, da je bil ta čas ne le z vojaškega, temveč s političnega in nacionalnega vidika odločen za prihodnost tega dela slovenskega ozemlja. Hkrati je preizkušanje okupacijskega sistema v tako kritičnem času, kot je vojna, pomenilo pomembno preizkušnjo učinkovitosti uprave na zasedenih ozemljih in priložnost, da se pokažejo njene morebitne pomanjkljivosti, ki jih bo mogoče odpraviti v času, ko bo Italija obljubljena ozemlja priključila "matični" državi. Na tem mestu ne smemo prezreti ugotovitve pravnikov, da so bile v praksi v ozemeljskih zahtevah vendarle uspešnejše tiste države,

Položaji nad Sočo

Orodja, s katerimi so Italijani posegali po slovenskem ozemlju, so bila mnogovrstna.

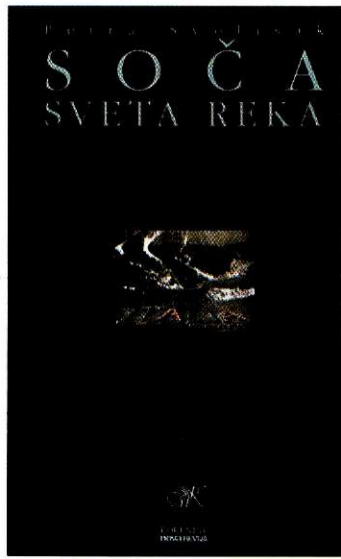
narodno vojno pravo je sicer dopuščalo okupacijo, vendar pa je tudi "odredilo", da mora okupant (Italija) v celoti spoštovati zakonodajo suverene države (Avstro-Ogrske), ker ima zasedba začasen značaj.

Temelji za naprej

Poudariti je treba, da je Italija na marsikaterem področju nastopala kot suveren s trdnim in odločnim namenom, da upravo, ki jo je uvažala na zasedenih ozemljih v času vojne, utrdi in z njo nadaljuje ter jo nadgrajuje ali poostruje tudi po sklenitvi premirja. To namero italijanskih oblasti nedvoumno in zgovorno dokazuje natančno in skrbno izdelan sistem uprave na vseh področjih javnega življenja. Dogodki leta 1918 so ne nazadnje pokazali, da je bilo medvojno uvajanje novega pravnega in državnega reda na zasedenih ozemljih koristno, zatorej je bil cilj zasedbe med letoma 1915 in 1917 v resnici postaviti temelje dokončni upravni ureditvi "odrešenih" ozemelj. Ni-

Italijanizacija

Reka Soča ni le zgodovinsko utemeljena, temveč je tudi simbolična rdeča nit knjige, skozi katero se prepletata zgodba o postavljenih in doseženih ciljih italijanske politike in vojske na zasedenih ozemljih in pripoved prebivalcev zasedenega Posočja, ki so se morali pri

ritev italijanskega državnega prostora na slovenski etnični prostor.

Poleg postavitve osrednjega urada v Vidmu sta delovala civilna komisariata v Kobaridu in Krminu. V prvih tednih zasedbe so bili posebno pozorni na varnost in javni red, v sklop katerih so sodili izgon prebivalstva iz vasi pod neposrednim ognjem, aretacije in internacije ter decimacije civilnega prebivalstva v Vilšu in Idrskem. Posegli so na področje cerkvene uprave, kjer so na mesta interniranih slovenskih duhovnikov postavili namestnike, včasih tiste, ki so ostali, ali pa kar vojne kurate. Posebne pozornosti je bilo deležno šolstvo, ki je doživelo popolno trikolorno preobrazbo. Ta je doletela tudi slovenska imena, priimke, kraje, vode, gore in druga toponomastična imena. Prikazno je tudi zdravstvo in gospodarstvo na zasedenem ozemlju.

Zapolnjena vrzel

Dogodki, dejanja in dejavnosti italijanskih zasedbenih oblasti, ki jih

ki so same ali prek zaveznikov zasedle "sovražnikova" ozemlja. Očitno to ni veljalo le za komunistično partizansko "osvoboditev" slovenskega etničnega ozemlja na Koroškem, Goriškem in Tržaškem maja 1945 ...

Avtorica je na predstavitvi knjige poudarila, da bi obravnavanje zgodovinskega dogajanja na tem geografskem prostoru moralo in moglo biti stičišče med italijanskimi in slovenskimi razmišljanji o skupni preteklosti, o tem, kaj nas je delilo in združevalo. Toda določene tematike so edino skupno točko našle v historiografski pozabi in vanjo je sodila tudi italijanska zasedba slovenskega ozemlja med prvo svetovno vojno.

Knjiga zgodovinarke Petre Svoltjak *Soča - sveta reka* zapolnjuje izjemno pomembno vrzel v slovenskem zgodovinopisju. Le upamo lahko, da bo to pomembno delo poslej upoštevano pri vseh, ki se bodo kakorkoli ukvarjali s političnimi razpravami in odločitvami v zvezi s slovensko-italijanskimi odnosi.

Ivo Zajdela

Aprila 2003 so v ljubljanski vojašnici, ki se še vedno imenuje po Francu Rozmanu-Stanetu, odkrili spomenik omenjenemu vojaku revolucije, kot da ta Slovenija ne ječi pod množico partizanskih spomenikov.

Franc Rozman-Stane je bil junija 1943 prisiljen zapustiti Štajersko vsaj iz dveh razlogov. Nemci so mu med spanjem, tako rekoč v objemu, ustrelili njegovo ljubezen Vero Šlander, pri tem pa je bil tudi sam huje ranjen, že drugič v nekaj mesecih. Če je hotel ostati živ, mu ni preostalo drugega, kot da se umakne na Dolenjsko.

Fotografije: Primož Lavre

Izrabljanje "heroja" 11. del

V Kočevskem rogu, v partizanski bolnišnici Jelenbreg, ga je dr. Bogdan Brecej operiral in mu iz ramenskega sklepa odstranil kroglo. Po nekaj tednih je okrevljal. Medtem ga je komunistično oziroma revolucionarno vodstvo nagradilo za vse, kar je zanj storil v dveh letih bojevanja. Premočno pot, ob kateri so ostajala številna trupla ubitih, številke gredo v stotine, in neizmerno gorje, ki ga je moralo prenašati civilno prebivalstvo povsod tam, kjer je Rozman partizanil, se je splačala. Partiji in revoluciji je vse to veliko pomenilo. Čim več žrtev in čim več trpljenja prebivalstva sta bila ključ, da revolucija zmaga in pride na oblast. Zato so mu za nagrado dali pravzaprav največ, kar so mu lahko. 13. julija 1943 so ga imenovali za komandanta Glavnega štaba NOV in POS. Že nekaj pred tem so mu podelili čin generalmajorja, septembra 1944 pa še generallajtnanta (formalno je to storil Josip Broz-Tito).

Nagrada za lojalnost

Vsa pričevanja govore, da je bil

Rozman preprost človek, ki se je predvsem rad družil z "navadnimi" borci, saj se je v družbi izobražencev počutil slabo pa tudi slab govorec je bil. Bil je zelo majhne postave in je po tem izrazilo izstopal. Mnogi pišejo, kako so bili razočarani, ko so ga prvič videli, saj so si za vodilnega komandanta predstavljali postavnejšega človeka. Bil je živčna osebnost, saj mnogi prav tako omenjajo njegovo strastno kajenje, ko je kadil praktično brez prestanka, od jutra do večera, cigareto pa je nenehno prelagal iz enega konca ust v drugega. Predvsem pa je Rozman odraščal v revščini, nikoli se ni šolal in gibal v kakšnem srednjem razredu. Bil je preprost človek, neizobražen, vendar naravno bister. Zaradi vsega tega je bil pravzaprav idealen primer lojalnega vojaka za vodstvo revolucije. Tisto, kar je počel, je počel temeljito. Ker se je bojeval z vsem žarom, kar je spremljalo tveganje, drznost in brezkompromisnost, je tudi napredoval hitro, že v Španiji, v Sloveniji, kjer je vodilnega kadra sprva primanjkovalo, pa še bolj.

V vseh normalnih okoliščinah bojevanja bi Rozmana že zdavnaj odstavili. Revolucija v razmerah okupacije seveda niso bile normalne okoliščine, ampak izrazito specifične. Partizani so se morali bojevati na dveh frontah, če so hoteli uspevati in se krepiti: proti okupatorju in – za partijo – proti notranjim političnim nasprotnikom. Zato Rozmana, ko je poleti 1942 na Štajersko od 550 pripeljal samo 120 borcev, 70 pa jih je na poti v različnih okoliščinah padlo, niso odstavili. Prav tako ne zaradi odgovornosti pri uničenju Pohorskega bataljona, ne zaradi porazov na Dobrovljah, ne zaradi strahotnih okupatorjevih represalij (leta 1942 so Nemci zaradi Rozmanovih akcij na Štajerskem ustrelili 886 ljudi oziroma talcev, poleg tega pa so izseljevali njihove družine). Odstavljen ni bil zato, ker je vse to bilo v načrtu in interesu CK KPS, IO OF in "glavnega poveljstva slovenskih partizanskih čet".

Poleg vsega tega je bil Rozman revolucionarnemu vodstvu izrazito lojaln, in to za ceno smrti. Na ro-

ko so mu šle tudi širše okoliščine razvoja dogodkov poleti 1943 v svetu in v Sloveniji. Prav v času njegovega vzpona, ko se je junija spogledoval s smrtjo, tako rekoč hkrati pa je postal glavni komandant slovenskih partizanov, so se tudi v Sloveniji dogajali pomembni premiki. Italija je kmalu kapitulirala, Nemci, ki so zasedli prej italijansko okupacijsko ozemlje, pa so ostreje (na Dolenjskem, kjer je bilo središče revolucije) nastopali le v nekaj ofenzivah. Partizani so imeli med temi ofenzivami zelo hude izgube, toda kot smo ugotovili, je bil to za vodstvo revolucije pozitiven podatek.

Del mašinerije

Ko so ga nagradili s funkcijo komandanta "glavnega poveljstva NOV in POS", mu je končno uspelo, prišel je na vrh. Poslej mu ni bilo treba več umirati po štajerskih hribih in dolinah, kjer so ga Nemci nenehno hajkali. V novi funkciji, obdan z mogočniki komunistične partije, se je "počutil kot riba v vodi", je

v knjigi o njem zapisal Tone Marinček. Toda tudi v novi vlogi se ni odvajal in postal strateg in vodja iz pisarne. Neposredno je sodeloval pri skoraj vseh najpomembnejših partizanskih napadih na Dolenjskem. Toda njegove odločitve niso bile avtonomne. O vsem pomembnem se je odločalo na posvetu z vodilnimi v CK KPS, z Borisom Kidričem, Edvardom Kardeljem, Borisom Kraigherjem, Ivanom Mackom, Francem Leskoškom in drugimi.

Na komandantskem mestu je zamenjal Ivana Mačka-Matijo. Za načelnika glavnega štaba so postavili Milovana Šaranovića, edega izmed oficirjev, ki jih je v "pomoč" Sloveniji (prek Kardelja) poslal Josip Broz-Tito. Politični komisar je namesto Kidriča postal Boris Kraigher, nagrajen pa je bil tudi drugi veliki "španec", ki smo ga v tej zgodbi pogosto srečevali, Dušan Kveder-Tomaž, ki je postal načelnik operativnega oddelka. Kidrič in Maček sta se tako lahko bolj posvetila pomembnejšemu delu, spremljanju in načrtovanju dogajanja iz ozadja, neposredno iz centralnega komiteja KPS.

Koordinator uničevanj

Že takoj julija 1943, ko je postal komandant, so najboljši dolenjske brigade izvršile skupni napad na Žužemberk. 23. julija sta jih pri Dolenjskih Toplicah pred odhodom v napad pospremila in jim vlila revolucionarnega žara Rozman in Edvard Kardelj. Boj za Žužemberk od 25. do 27. julija 1943 je bil silovit. Toda kljub štirim brigadam, ki so sodelovale v napadu, Gubčeve, Cankarjeve, Tomšičeve in Šercerjeve, in kljub rušilnosti napada ta ni prinesel končnega uspeha. Prinesel je le mnoge smrti, strahotno uničenje in trpljenje civilnega prebivalstva. V začetku maja 1944 so napad na Žužemberk ponovili. Ta je bil še silovitejši in še bolj uničujoč.

31. julija 1943 je Rozman obiskal bojišče pri Selah pri Šumberku. Tam so dan prej bili ubiti trije pomembni partizanski poveljniki, med njimi Rozmanova desna roka Šaranović. Rozman je septembra neposredno vodil napad na Grčarice, predvsem pa napad na turjaški grad. Tam

je celo neposredno sodeloval pri "pogajanjih". Tako kot pri drugih spopadih, za katerimi – v narodnem pogledu – ni bilo nobenih koristi (ta je bila le za komuniste), ampak velika škoda, nosi Rozman neposredno odgovornost tudi za zločinske napade v Grčaricah in na Turjaku.

Rozman nosi tudi neposredno krivdo za napad Tomšičeve brigade na Grahovo 24. novembra 1943, saj je 14. divizijo neposredno usmeril tja iz Loške doline, in za strahoten zločin, ki so ga partizani tam pustili za seboj, ko so dobesedno sežgali več kot 30 branilcev, med njimi enega največjih slovenskih pesnikov sploh Franceta Balantića. Prav tako je neposredno vodil napad na Kočevje 12. decembra 1943, kjer so pustili za seboj silno opustošenje in smrti. Ubitih je bilo 31 domobrancev in več kot sto napadalcev oziroma partizanov (37 iz Tomšičeve, 55 iz Loške, 6 iz Šercerjeve brigade itd.). Rozman je bil ves čas – do danes! – zaradi vseh teh silnih smrti le junak, brezmadežni junak. V resnici pa je bil poleg Kardelja, Kidriča in mnogih drugih revolucionarjev le okrutni zločinec, neposredno odgovoren za strašne zločine.

Življenja brez vrednosti

V začetku leta 1944 je neposredno sodeloval pri odločitvi, da se 14. divizija pošlje na Štajersko. Tej je tja res uspelo priti, tokrat po dolgi poti čez Hrvaško, toda tam je doživela eno samo zasledovanje. Nemci so jo v enomesečni nenehni hajki povsem razbili, tragedije preživelih partizanov so bile nepojm-

ljive (npr. ozeblina). Vendar je bil Rozman tako pri tej kot pri večini drugih "strateških" odločitev le izvrševalec Kardeljeve in Kidričeve volje. Štajersko je bilo nekako pač treba "okupirati". Za prihod na oblast je bilo treba obvladovati celotno slovensko ozemlje. Žrtve pri tem niso bile nikoli nič pomembne. Partizanski borci so bili prežeti s silno propagando in sploh niso vedeli, za kakšne peklenske načrte se v resnici bojijo in dajejo svoja življenja. Res je, preživeli so bili po vojni nagrajeni s privilegiji in pokojninami. Mrtvi pa so ostali mrtvi. Ves povojni čas so se revolucionarji z njihovim številom trkali po prsih in se z njimi legitimirali. Celó še danes to sprevrženo počno. Janez Stanovnik je nedavno na veliko mahal s številkami, češ, "na naši strani" je padlo 25.330 borcev ali 35,3 odstotka vseh žrtev, ali "naša stran" je dala dve tretjini žrtev, "vaša" pa le tretjino. Tiho bi naj bil! Namesto da bi ti ljudje ob svoji neposredni odgovornosti za te silne žrtve, za opustošeno domovino in za 45-letno komunistično-udbovsko diktaturo, ki je slovenski narod za dolgo časa duhovno opustošila, molčali, si drznejše govoriti celo, da je "njihova" stran dala "šestkrat večje število civilnih žrtev" kot pa nasprotna. Za slednjo od teh žrtev kot seveda tudi za one na nasprotni strani nosijo edino krivdo le slovenski komunisti oziroma revolucionarji in partizani. Nasprotna stran – prav zaradi revolucije, ki je zlorabila okupacijo! – ne more nositi nikakršne krivde. Sama je bila namreč žrtev teh strašnih zlorab.

Ni padel kot junak

Nemci in domobranci so šli leta 1944 na Dolenjskem revolucionarno-partizanskemu gibanju celo tako na roko, da si je Franc Rozman-Stane omislil luksuzni avtomobil s svojim šoferjem, ki ga je vozil naokrog. Morda bom z naslednjimi stavki koga razočaral. Naj mu pojasnim, da sem velik nasprotnik pretiravanja, da o najrazličnejših teorijah zarot sploh ne govorim. Tega je vedno polno med ljudmi, mnogi imajo to radi, zato je včasih prav mučno komu dopovedovati, da je že sama resnica dovolj kruta in da pri tem ni treba pretiravati.

Zanimivo, da mi je nekdo prav na začetku pisanja te kratke zgodbe o zločinstvu Franca Rozmana-Stane poslal obsežno pismo, v katerem mi opisuje, kako Rozman 7. novembra 1944 pri Črnomlju ni umrl zaradi nesreče, ko je preizkušal čuden angleški minomet, ampak da so ga načrtno ubili, ker naj bi bil preveč nacionalno usmerjen. To je seveda pravljica za navivne oziroma za tiste, ki jih resnica ne zanima. Rozman je bil prototip človeka, ki ni za komuniste predstavljal nobene "nevarnosti" oziroma konkurence (v nasprotju z ubitima dr. Alešem Stanovnikom in dr. Stankom Vukom). Bil je vodljiv in neizmerno lojalen. Partija mu je dala vse, zato je tudi on vračal partiji vse. Nesreča z minometom na dan, ko so hoteli v Črnomlju na veliko praznovati obletnico oktobrske revolucije, je podrobno opisana v literaturi in je povsem jasna.

Rekvizit revolucije

Rozmana so skrivoma pokopali v Kočevskem rogu. Ko so po vojni gradili grobišče sredi Ljubljane, ob slovenskem parlamentu, kjer naj bi Slovenci večno slavili velikane revolucije, je, vsaj kar se Rozmana tiče, grobnica "narodnih herojev" ostala kenotaf, prazen grob, čeprav je bilo razglašeno in na njej piše, da je pokopan tam. Za revolucijo izrabljen (izžet do konca) je ostal zakopan nekje v Rogu. Tudi spomenik v Lokvah pri Črnomlju ni na kraju, kjer se je zgodila nesreča. A kaj bi to, za komuniste resnica ni bila nikoli pomembna. Pomembne so bile in so predvsem koristi. »

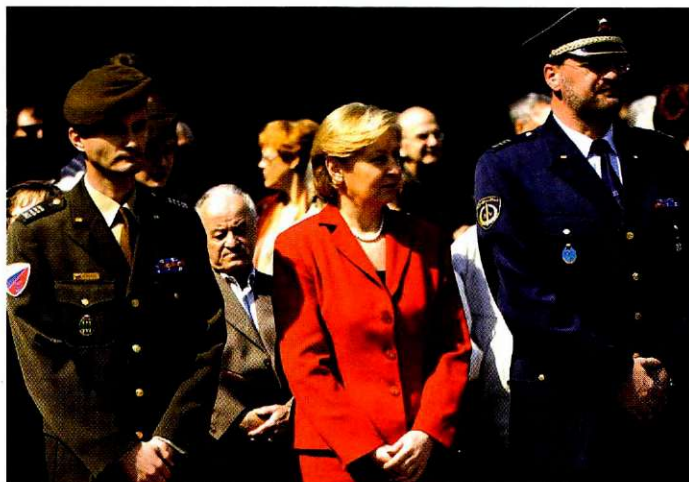
Glavna vojašnica Slovenske vojske še vedno nosi ime po razvitem komandantu.

» Boris Kidrič je na Rozmanovem pogrebu v Črnomlju svoj govor začel z naslednjimi oznakami: "Bil si človek iz delavskega razreda, sin naših osnovnih ljudskih množic. Na življenje in smrt si bil zvest svojemu ljudstvu, na življenje in smrt si sovražil naše ljudske in narodne sovražnike." Pri tem je treba današnjega bralca, ki ni več revolucionarne retorike, opozoriti, da zloženke "osnovne ljudske množice" in "svoje ljudstvo" pomenijo predvsem komuniste.

Predsedstvo Avnoja (beri revolucije) je Rozmana že nekaj dni po smrti odlikovalo z redom "narodnega heroja". Za nove žrtve svojega projekta so pač potrebovali vzornike in junake. Po Rozmanovi smrti je vodstvo revolucije s svojim značilnim kadrovanjem nadaljevalo in na njegovo mesto komandanta glavnega štaba postavilo drugega velikega "španca" – Dušana Kvedra Tomaža. Tudi to o njih pove vse.

Legendarni general?

Rozman še danes velja za neomaževano osebnost, čeprav je bil na čelu revolucionarne partizanske vojske. To "mu je" uspevalo le zato, ker je bil le vojak, ne pa tudi politik. Po njem se imenujejo mnoge ulice po slovenskih mestih. V Mariboru npr. Ulica heroja Staneta, čeprav je res, da je v štajerski prestolnici vse polno ulic, ki nosijo imena po celi "armadi" herojev, kar dovolj pove o tamkajšnjih oblasteh. Po njem so nosile ali še nosijo ime celo šole (OŠ Franca Rozmana-Staneta Dragatuš) in vojašnice, na primer glavna vojašnica v Ljubljani, v Mostah, kjer je nameščena 1. brigada Slovenske vojske. Tam sta ljubljanska županja Danica Simšič in polkovnik Branimir Furlan, poveljnik prve brigade Slovenske vojske, 25. aprila 2003 odkrila velik spomenik "legendarnemu partizanskemu generalu" (tako Delo). Le kdo ga je plačal? Kot da Slovenija ne bi bila že okovana s spomeniki revolucije in zločinstva. Pred spomenik so postrojili častno četo Slovenske vojske in "veterane druge svetovne vojne" (nenadoma so "veterani", nič več borci). Nasploh je nekaterim trdim komunistom v Slo-

Odkritje Rozmanovega spomenika sta organizirala in počastila ljubljanska županja Danica Simšič in polkovnik Branimir Furlan.

venski vojski uspelo dodobra "zlizati" Slovensko vojsko, veterane iz leta 1991 in borbe iz časa revolucije. Eden takih je npr. Miha Butara, sin revolucionarja, predsednik Združenja slovenskih častnikov, ki ga očitno država plačuje le še za negovanje tradicij pridobitev revolucije. Odkrivati spomenik zločincu trinajst let po demokratizaciji Slovenije o tej družbi pač nekaj pove. Butara se je med govorom leta 1999 v Lokvah pri Črnomlju ob 55. obletnici Rozmanove smrti kot glavni govornik o Rozmanu znebil celo naslednje: "Bil je velik buditelj slovenske zavesti." Samo nevednež in ignorant resnice lahko javno izjavi nekaj takšnega.

Fundacija kot prevara

Zveza borcev je pred leti ustanovila Fundacijo Franca Rozmana-Staneta. Njen glavni namen je pomagati pri ohranjanju partizanskih (nekoč revolucionarnih, še pomnite tovari-

ši?) tradicij. Ustanova naj bi med drugim financirala izdajanje partizanskih knjig in tako skrbela za nadaljevanje petdesetletne propagande. V resnici gre pri fundaciji za nadaljevanje prelivanja denarja iz najuspešnejših slovenskih podjetij (ta namreč vplačujejo v sklad) in za plačevanje likanja podobe zločinske komunistične revolucije. Že dve leti zapored smo junija lahko gledali ali poslušali na nacionalni televiziji in radiu neposreden prenos iz Cankarjevega doma, ki ga je za potrebe financiranja svoje dejavnosti organizirala Fundacija Franca Rozmana-Staneta.

Rozmana torej veselo zlorablja jo še danes. Kdaj si bomo Slovenci zaslužili, da nas bodo tisti, ki še vedno živijo na račun pridobitev revolucije – te temeljijo na največjem genocidnem zločinu v slovenski zgodovini – nehali podcenjevati in žaliti! V tem kratkem pregledu Rozmanove revolucionarne poti smo

se zadržali predvsem v prvem letu in pol vojne na Slovenskem. Videli smo, kako številne žrtve, predvsem med civilisti, je zahteval takšen način upornišva, kot so se ga šli komunisti na Slovenskem. V tej zgodnji fazi okupacije niso domači uporniki nikjer drugje po Evropi (razen v Jugoslaviji, kjer so ga organizirali komunisti) izvajali takšnih akcij proti okupatorju. Povsod so se omejevali le na organizacijske priprave in kvečjemu na sabotažne akcije, pa še te so takoj ustavili, če se je okupator začel maščevati nad civilnim prebivalstvom.

Dežela lažnih mitov

To, da se je bilo treba okupatorju upreti takoj, z vsemi sredstvi in na vse načine ne glede na žrtve, je mit, ki so ga komunisti indoktrinirali neverjetno uspešno. Nenehno se čudim, ko polušam floskule, kako se je bilo treba upreti takoj, kako so se eni takoj uprli, drugi pa so zamujali, pri čemer se celo mešajo pojmi, kako so si ti drugi zaradi svojega cinčanja kar zaslužili komunistično smrt. Le kje je pri takšnih izjavah temeljni občutek za to, kaj je v nekem trenutku prav? Najlaže se je junačiti, kako se je proti fašistom in nacistom bilo treba upreti takoj in brez rezerve. Upreti in se upirati seveda, toda neskončna odgovornost je, kdaj in seveda kako to počneš.

Če neka pamet nosi odgovornost za smrt tolikih ljudi, če je storila neskončno gorja svojim sonarodnjakom, če je s svojim partizanjenjem "osvobodila" deželo tako, da jo je za pol stoletja vkenila v udbovsko diktaturo, ki je slovenskemu narodu v temelju spremenila "slovenski narodni značaj", kot si je zadala nalogo leta 1941, potem ni nič čudnega, če se neki njen predstavnik lahko še danes znebi naslednje: "Zgodovine ne moremo spremenjati. Zgodovina je že napisana." Ali res? Tako kot o mnogih stvareh je bil tudi o Francu Rozmanu-Stanetu napisan le mit. Vse, kar bi ta mit lahko problematiziralo, je bilo v povojni publicistiki dosledno izpuščeno. Izpuščenega pa je bilo, kot smo videli, zelo veliko.

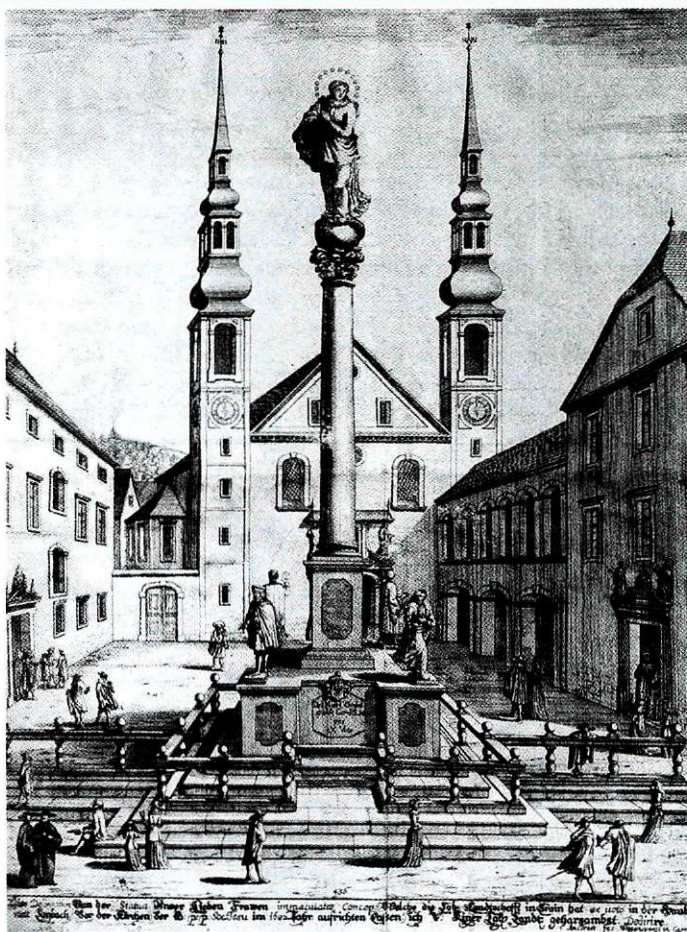
Ivo Žajdela

Nekateri Slovensko vojsko krčevito poskušajo navezati na zločinski projekt komunistične revolucije.

Jezuitski kolegij
v Ljubljani

Letopis ljubljanskega jezuitskega kolegija smo zdaj dobili tudi v slovensščini. Gre za eminenten vir zgodovine gimnazijskega šolstva in hkrati tudi najzgodnejšega visokega šolstva (1619) na Slovenskem. Prva knjiga obravnava obdobje od ustanovitve kolegija leta 1596 in sega do leta 1891. S prevodom bo tudi širša javnost lahko videla, da jezuiti niso zanemarjali slovenščine.

služil pojav bičarjev v spokornih procesijah. Za zgodovino gledališke umetnosti so dragocena poročila o dramskih predstavah, s katerimi so se dijaki posameznih razredov predstavljali javnosti. Umetnostni zgodovinarji ne bodo prezrli podatkov o zidavi kolegija in šentjakobske cerkve, njenih prenovah in inventarju. Za razvoj šolstva so dragoceni podatki o številu dijakov v ljubljanskem kolegiju. Za lokalno zgodovino Ljubljane so med zanimivimi podatki o statusu jezuitskih dijakov v mestu, ki so občasno tudi povzročali nered, o navzočnosti tuje vojske, ki je finančno hudo bremenila mesto, o incidentih med vojniki in meščani. Kronist je verno zapisoval pojave kužnih bolezni v mestu in okolici, potrese, požare in poplave, ki so občasno pestili mesto, točo, ki je oklestila pridelek. Zelo podrobno je opisana nesreča, ko je med nevihto 28. aprila 1686 ponoči udarila strela v smodniški stolp na grajskem griču. Eksplozija je stolp

Letopis jezuitskega kolegija

Družbo Jezusovo (jezuite) je ustanovil baskovski podeželski plemič Ignacij Loyola, leta 1540 pa jo je potrdil tudi papež. Red si je zadal za cilj notranjo prenovalo Cerkev z organiziranjem duhovnih vaj, pridigo in katehezo, predvsem pa z oblikovanjem katoliške inteligence, ki se je oblikovala v kolegijih. Kolegiji so se hitro širili po Evropi. Leta 1597 so prišli tudi v Ljubljano in se nastanili pri sv. Jakobu. Svojo dejavnost so zapisovali v letopis, ki je danes prvovrsten zgodovinski vir za preučevanje 17. stoletja. Ker so ga pisali v latinščini, so ga lahko doslej preučevali in uporabljali le redki znanstveniki. Založba Družina je zato pred dobrim letom *Historio Annuo Collegii Societatis Iesu Labacensis* oziroma *Letopis ljubljanskega kolegija Družbe Jezusove* za obdobje 1597–1691 izdala v knjižni obliki in ob izidu je bilo rečeno, da se pripravlja tudi prevod iz latinščine v slovenščino. Zdaj je založba izdala

tudi slovenski prevod *Letopisa*, ki ga je opravila Marija Kiauta. Urednik zahtevne izdaje je bil France Baraga, spremno besedo pa je napisal zgodovinar France M. Dolinar.

Letopis je eminentni vir zgodovine gimnazijskega šolstva in hkrati najzgodnejšega visokega šolstva

(1619) na Slovenskem. Kot pove že naslov, gre v njem za neke vrste "vsakoletni obračun" življenja in dela članov ljubljanskega jezuitskega kolegija. Prinaša nam natančne podatke o stanju v ljubljanskem kolegiju in k njemu priključeni rezidenici, nekdanjem kartuzijanskem samostanu v Pleterjah, o spremembah v kolegiju (za vse v kolegiju umrle člane so v *Letopisu* napisani nekrologi), o stanju šole (gymnasium) in konvikta (seminarium), o jezuitski dejavnosti v cerkvi in šoli, o njihovih sijajnih praznovanjih, procesijah in šolskih gledaliških predstavah, o bogatih darovih meščanov in o dogajanju v ljubljanskem mestu in okolici.

V *Letopisu* je skoraj za vsakega nekaj. Etnologe bodo zanimali opisi jezuitskih procesij z znamenitimi gibljivimi slikami in dramskimi prizori. Podrobnejšo raziskavo bi si za-

porušila do tal in naredila ogromno škodo na stavbah po mestu in v okolici, seveda tudi na bližnjem jezuitskem kolegiju in šentjakobski cerkvi. Veliko pozornost je namenil obiskom odličnikov in predstavnikov vladarske hiše v mestu in v kolegiju.

Javni nastopi gojencev kolegija, njihovo število se je v 17. stoletju ves čas gibalo med 500 in 700 dijakov, so bili od samega začetka v različnih jezikih, tudi v slovenščini, kar se iz letopisa jasno vidi in demantira nekatere trditve v preteklosti, da so jezuiti zanemarjali slovenski jezik.

Delo ni namenjeno le redkim raziskovalcem zgodovine, marveč vsem nekdanjim in sedanjim klasikom, saj pomeni ljubljanski jezuitski kolegij začetek njihove tradicije. Prevod končno razkriva, kolikšna raznolikost življenja se skriva v tem delu. Slovenci smo morda celo prvi evropski narod, ki je ta izjemni vir svoje nacionalne zgodovine prevedel v svoj materni jezik.

I. Ž.

LETOPIŠ
Ljubljanskega kolegija Družbe Jezusove
(1596–1691)
HISTORIA ANNUA
Collegii Societatis Iesu Labacensis

V deželo Nije

PETER PAN

Predstavljajte si svet, kakršnega niste še nikoli videli, kjer je vsak dan pustolovščina, kjer vam nikoli ni treba odrasti ali se postarati. To je svet Petra Pana – žvenketanje mečev besnih nasprotnikov, plapolajoča angleška zastava, transcendentalna draž letenja, čarobna moč skrivnega poljuba.

Brezčasna pripoved, polna pustolovščin, razkritij in sanj Peter Pan navdušuje občinstvo, odkar so jo pred sto leti premierno uprizorili na londonskih odrih. Klasična zgodba

J. M. Barrieja o dečku, ki ne želi odrasti, je doživela številne inkarnacije, na platnu pa je do sedaj v celoti nismo nikoli videli. Z neobzdržano domišljijo, nenasitno željo po pustolovščinah in sodobno čarovnijo posebnih učinkov je Peter Pan prva igrana filmska različica po dobi nemega filma.

Tokrat prvič v glavni vlogi nastopa deček, Jeremy Sumpter. Vile se bodo lesketale in v Deželi Nije bo vse polno čudes, a pazite se! Bitke med Kljuko in Petrom Panom nista še nikoli bojevala tako enakovredna nasprotnika. Zgodba se začne v ledeno hladni noči v zadržanem edvardijanskem Londonu, ko Wendy Darling mlajša brata navdušuje s pripovedkami o drznih mečevalcih in

Režija: P. J. Hogan
Producenti: Lucy Fisher, Patrick McCormick, Douglas Wick
Scenaristi: J. M. Barrie, Michael Goldenberg, P. J. Hogan
Igrajo: Jason Isaacs, Jeremy Sumpter, Rachel Hurd-Wood, Lynn Redgrave
Slovenski glasovi: Jernej Kuntner, Samo Kozlevčar, Lucija Grm, Tjaša Železnik, Gregor Čušin, Irena Prosen, Jaka Vizintin, Ana Kregar
Premiera: 25. 3. 2004
Distribucija: Continental film

kapitanu Kljuki, legendarnem gusarju, ki se ne boji ničesar – razen ure, ki tiktaka. A ura tiktaka tudi za Wendy. Njen oče je oznanil, da je napočil čas, da odraste. Po tej noči ne bo več zgodb. Stroga teta Millicent jo bo pripravila za vstop v odraslost in poroko.

Darlingi ne vedo, da ima tudi Peter Pan rad Wendyjine zgodbe in da pripotuje od zelo daleč, da bi jih poslušal. Ko se tistega večera z ljubosumno vilo Zvončico prikažeta v otroški sobi, poženeta v tek kolesje neverjetne pustolovščine za Wendy in

Predmestje

Marjana in njegovo družino prijatelj zmoti vselitev mladega para druge nacionalnosti v njihovo predmestje.

Skozi skrivno snemanje zaljubljenega para se razkrivajo tragične usode družine, ki za svojo lastno nesrečo vedno krivi druge. Predmestje je film o porajajoči se ksenofobiji in na-

cionalizmu. To je zgodba o predmestju v človeških dušah. Je film o ljudeh srednje generacije, ki na predmestnem kegljišču preživljajo večere in v obliki neobveznih, s humor-

jem začinjenih pogovorov premlevajo svoja življenja. Ti pogovori pa razkrivajo njihove življenjske zgodbe, ki so večinoma neuresničene, zavožene, izgubljene in nesrečne. Dobrohotni in na videz zabavni gostje predmestnega kegljišča postajajo čedalje nevarnejši, ko se v njihovo predmestje priseli mlad par druge nacionalnosti, ki je drugačen

njena brata. Skozi okno mu sledijo kot jata ptic. Letijo nad strehami londonskih hiš, ki se kopajo v mesečini, skozi galaksijo bleščečih planetov in zvezd v čarobno Deželo Nije. Tam s Petrom in Najdenčki v njihovem skrivnem podzemnem domu začno svoje vznemirljivo novo življenje, v katerem pravila odraslih ne veljajo. Spopadajo se s pirati, zlobnimi morskimi deklicami, velikanskim krokodilom, in kar je še najhuje, z jeklenim krempljem, ki binglja s Kljukine desne roke. Wendy in njena brata kmalu spoznajo, iz kakšnega testa so. Nenehen boj med Petrom Panom in Klju-ko doseže vrhunec na izjemnem koncu začaranega sveta Dežele Nije.

Za majhne in velike otroke

Zgodba o popotovanju Petra Pana in Wendy skozi nočno nebo je zakoreninjena v kolektivni zavesti kot ponavljajoče se sanje – ker je tako fantastična in opojna, se ji ne mo-

reš upreti. Je veliko več kot romantična nostalgija ali preprosta zgodba za lahko noč. Peter Pan predstavlja naše najbolj prvinske upe in strahove. Njegova mogočna čustvena resnica, ki jo porajata fantastična možnost letenja in pustolovščine, je tako univerzalna kot brezčasna. Tehnološko je zdaj ravno pravi čas, da se zgodba pove na velikem platnu. S filozofskega gledišča pa svet bolj kot kadar koli prej potrebuje sanje, domišljijo in vero, k čemur vse nas spodbuja Peter Pan. Petra Pana imajo radi povsod po svetu zaradi mikavne neverjetno velikanske pustolovščine, v Britaniji pa je še nekaj več. Nekaj let pred smrtjo leta 1937 je sir James Barrie vse pravice za Petra Pana poklonil londonski bolnišnici Great Ormond Street Hospital (GOSH). Karizmatični deček, ki ni želel odrasti, od takrat rešuje življenja zelo bolnih otrok. **Monika Maljevič**

od njih, ki nima nič, vendar ima vse – ima ljubezen. Na horizontu dveh mladih življenj se beda predmestne-žev vidi še jasneje. Iz preproste, smešne in zabavne ideje o skrivnem sne-manju mladega para pri njunem ljubljenu se razvije strašna slika ksenofobičnega nerazumnega sovraštva, ki za svojo lastno nesrečo vedno

krivi druge. V tem sovraštvu pa se skriva jasna vzporednica s porajanjem fašizma, čaščenjem nacionalne čistosti, ki povzroči etnično čiščenje in vse civilizacijsko zlo, ki se je kljub tragični izkušnji druge svetovne vojne z vso silovitostjo ob koncu dvajsetega stoletja znova pojavilo v balkanskem delu Evrope.

PREDMESTJE

Režija:	Vinko Möderndorfer
Producenta:	Eva Rohrman, Forum Ljubljana
Scenarist:	Vinko Möderndorfer
Igrajo:	Renato Jenček, Peter Musevski, Jernej Šugman, Silvo Božič, Tadej Toš, Maja Lešnik, Alenka Cilenšek, Silva Čušin, Marinka Štern, Katarina Stegnar
Premiera:	25. 3. 2004
Distribucija:	Ljubljanski kinematografi

na kratko

Oskarjevka **Nicole Kidman** in latino lepotica **Jennifer Lopez** bosta stopili skupaj pred kamere v filmu *American Darlings*, drami, katere zgodba se odvija na predvečer Perl Harbourja in vključitve Amerike v drugo svetovno vojno. V središču filma je ženski swing bend, ki se združi s skupino črnskih in latino glasbenikov, in to prav v času, ko je ženskam strogo prepovedano, da nastopajo v moških klubih. Kidmanova pri projektu sodeluje tudi kot producentka, soproducenta pa sta še Craig Zadan in Neil Merona, bolj znana kot producenta muzikala *Chicago*. Scenarij za film je še vedno v pripravljalni fazi.

Zvezda filmske trilogije *Gospodar prstanov* **Viggo Mortensen** (na velika platna kmalu prihaja njegov film *Hidalgo*) se poteguje za vlogo v španskem pustolovskem filmu *Altriste*. Mortensen naj bi prevzel glavno vlogo zloglasnega kapetana Altrista, španskega vojaka, ki je postal plačanec in kot takšen sodeloval v kraljevih vojnah v 16. stoletju. Film bo režiral Agustin Diaz Yanes, v drugih vlogah pa bodo nastopili mehiški igralec Gael Garcia Bernal kot Altristov prijatelj Indigo in španska igralka Elena Anaya kot Indigova ljubica. Filmski proračun znaša okoli 24 milijonov dolarjev, kar je največji španski filmski proračun vseh časov. Film bodo posneli v španščini, Mortensnu pa španščina ne dela težav, saj je dolga leta živel v Argentini.

Najnovejši film bratov Coen, remake komedije *Gangsterska peterka* iz leta 1955, bo premierno prikazan v Evropi na letošnjem filmskem festivalu v Cannesu. V glavni vlogi, ki jo je v prvotni različici interpretiral Alec Guinness, nastopa Tom Hanks, film pa bo ugledal luč sveta 18. maja. Za Hanksa bo to prvi film, prikazan v Cannesu, brata Coen pa sta na tem festivalu sodelovala že s šestimi filmi. Festival bo 12. maja odprla Slaba vzgoja (*La mala educacion*) Pedra Almodóvarja; film, ki so ga pretekli teden predstavili v Madridu. V prvotni različici *Gangsterske peterke* v režiji Alexandra Mackendricka tolpa prevarantov zasede hišo v Londonu, od koder namerava izvesti velik rop. Brata Coen pa sta filmsko zgodbo prestavila na jug Združenih držav. Gospodinj, ki je v tem primeru fanatično religiozna, igra Irma P. Hall, v drugih vlogah gangsterjev pa nastopajo Marlon Wayans, J. K. Simmons, Ryan Hurst in Tzi Ma. Tokrat Ethan Coen tudi režira, medtem ko je kot režiser doslej nastopal le Joel, Ethan pa kot producent.

Otroški pisatelj **Dr. Seuss** je pretekli teden posmrtno nagrajen z zvezdo na hollywoodskem Pločniku slavnih, prihodnji teden pa bo izšel DVD z njegovim filmom *The Cat in the Hat*. Seuss, njegovo pravo ime je bilo Theodor Geisel, je umrl leta 1991, nagrado pa je sprejela njegova vdova Audrey. Na slovesnosti je iz slavne knjige *The Cat in the Hat* bral Spencer Breslin, 11-letnik, ki v filmu igra skupaj z Mikeom Myersom. Jim Carrey je bil zvezda filma *Kako je Grinch ukradel božič*, ki je prav tako nastal po delu Dr. Seussa. "Če bi Ted to videl, mislim, da bi rekel: Hvala Bogu, da sem mrtev, saj je zasebnost zelo cenil," je rekla njegova žena Audrey. Johnny Grant, častni župan Hollywooda, je dejal, da je bil Seuss človek, ki je s čarobnostjo vstopil v zavest generacij mladih in njihovih staršev in tako milijonom otrok pomagal, da se naučijo brati. Seuss je napisal več kot 40 knjig, ki so se prodale v več kot petsto milijonov primerkov po vsem svetu. Myersova filmska priredba dela *The cat in the Hat* je bila v Ameriki premierno prikazana lani na zahvalni dan in je takoj dosegla vrh lestvice najbolj gledanih filmov.

Radio Krka
106.6 MHz

PETEK,

26.3.2004

Slovenija 1

1

6.00	TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.15
6.20	TEDENSKI IZBOR
6.30	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	M. LOBODA: SEDEM NA MAH, LUTKOVNA IGRICA
9.45	ODDAJA ZA OTROKE
10.05	ENAJSTA ŠOLA, ODDAJA ZA RADOVEDNEŽE
10.35	ŠTAFETA MLADOSTI
11.15	MODRO
11.50	FOLKLORNA SKUPINA EMONA, 2/4
12.15	FLAMENCO Z DIJAKI SREDNJE BALETNE ŠOLE IZ LJUBLJANE
12.25	FRASIER, AM. HUMORISTIČNA NAN., 3/24
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	OSMI DAN
13.45	ANDREJ HIENG: NORI MALAR, IZVIRNA TV IGRA
14.55	VSADKANJIK IN PRAZNIK, PONOVITEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.45	PLEME, ANG. NANIZANKA, 12/26 (VPS 16.50)
17.10	IZ POPOTNE TORBE: RIŽ (VPS 17.10)
17.35	MEDVEDJA UGANKA, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 17.40)
18.30	ZREBANJE DETELJICE (VPS 18.30)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.40	ŠPORT, VREME, MAGNET
20.00	NAJŠIBKEŠI ČLEN, KVIZ (VPS 20.00)
20.50	PRAKSA, AMERIŠKA NAN., 20/22 (VPS 20.55)
21.30	TOTI, IZBOR FILMOV IZ VIDEO FESTIVALA V MARIBORU (VPS 21.35)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	POLNOČNI KLUB (VPS 22.50)
0.00	NOČNI IZBOR
0.00	DNEVNIK, ŠPORT
0.50	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 00.55)
1.10	MEDVEDJA UGANKA, ANG. DOKUMENT. ODD.
2.05	ZBUDI SE, JOHNY, MADŽARSKI FILM (VPS 02.10)
3.25	POLNOČNI KLUB
5.10	THE LUCKY CUPIDS, KONCERT SLOVENSKE ROCKABILLY SKUPINE (VPS 05.00)

Slovenija 2

2

7.45	TELETEKST TV SLOVENIJA do 08.00
8.00	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	OSEBNO, POGOVORNA ODDAJA
9.35	MOSTOVI - HIDAK: MOJ GOST, MOJA GOSTJA... - VEND...GEM...
10.05	DICK VAN DYKE, AM. NANIZANKA, 55/158
10.25	VIDEOSTRANI
11.00	TV PRODAJA
11.30	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
16.15	TV PRODAJA
16.50	VIDEOSPOTNICE, PONOVITEV
17.25	OSEBNO, POGOVORNA ODDAJA (VPS 17.25)
17.55	SKOZI ČAS (VPS 17.55)
18.10	DICK VAN DYKE, AM. NAN., 56/158 (VPS 18.10)
18.35	DRUŽINA MAME FLORE, AMERIŠKI FILM, 2., ZADNJI DEL, PONOVITEV (VPS 18.30)
20.00	ŠEST ŽENA HENRIKA VIII., ANGLEŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 3/4 (VPS 20.05)
20.50	TV FOLK, LJUDJE EVROPSKIH MEST: DUBLIN (VPS 21.00)
21.20	SOUTH PARK, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 4/17 (VPS 21.25)
21.45	DIVJI BILL, AMERIŠKI FILM (VPS 21.55)
23.20	SLOVENSKA JAZZ SCENA: SAMO ŠALAMON ORNETHOLOGY QUARTET (VPS 23.30)
0.15	24, AMERIŠKA NAN., 18/24, PON. (VPS 00.25)
1.00	VIDEOSTRANI

Kanal A

A

9.15	TV prodaja
9.20	Xena, 6. sezona, ponovitev 19. dela am. nad.
10.10	Varuhi luke, 6. sezona, pon. 28. dela avst. nan.

11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Xena, 6. sezona, 20. del ameriške nadaljevanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 109. del ameriške nadaljevanke
14.40	Vsi moji otroci, 6. del ameriške nadaljevanke
15.30	TV prodaja
16.00	Varuhi luke, 6. sezona, 29. del avstralske nanizanke
16.55	Ha!: Skrita kamera, humoristična oddaja
17.25	Mi smo pa družinal, 14. del ameriške humoristične nanizanke
17.55	Moja najstnica, 16. del am. nanizanke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Romantični film: Povratek iz kome, kanadski film
21.45	Nori na petek: Guinessova knjiga rekordov, angleška dokumentarna serija
22.35	Osournovi, 2. sezona, zadnji del dokumentarne serije
23.05	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

POP TV

6.35	Beyblade, risana serija
7.00	Dogodivščine Jackie Chana, risana serija
7.25	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.15	Masčevanje ljubezni, ponovitev 44. dela španske nadaljevanke
9.10	Skrivnost ljubezni, ponovitev 139. dela venezuelske nadaljevanke
10.00	TV prodaja
10.30	Čudež življenja, ponovitev 136. dela venezuelske nadaljevanke
11.20	Družinske vezi, ponovitev 66. dela brazilске nadaljevanke
12.15	Trenja, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Družinske vezi, 67. del brazilске nadaljevanke
15.55	Čudež življenja, 137. del venezuelske nadaljevanke
16.55	Skrivnost ljubezni, 140. del venezuelske nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Masčevanje ljubezni, 45. del španske nad.
19.00	24UR
20.00	Akcija: Potopljeni svet, ameriški film
22.30	Pazi, kamera!
23.00	Teksaški mož postave, 6. sezona, 4. del ameriške nanizanke
23.50	XXL premiere
23.55	Poslednji zvezni šerif, ameriški film
1.45	24UR, ponovitev
2.45	Nočna panorama

TevePika

TV

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, tema: dotik, gostja: Meta Fonda, pon
10.00	Poslovni dnevnik, oddaja o gospodarstvu
11.00	Sanjska poroka, serija oddaj o pripravah na poroko, vodi: Inti Šraj, pon
11.30	Klepet z jasnovidko Maručo, pon
12.00	A to je to?, zabavno poučna oddaja, vodi: Alenka Štrnad - Reza, pon
12.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov
17.30	Šola na Jupitru, pon
18.00	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
18.30	Do zdravja tudi tako, Diagcenter, vodi: Jana Debeljak, pon
19.00	24 UR, prenos v živo
20.00	The Kwashen Retashy, glasbeni show
21.30	Znani in zanimivi, gost: Vid Kavčičnik, prvič
22.00	Štiri točke, oddaja o hisnih ljubljencih, pon
22.30	Ljubezen do čebelarstva, pon
23.00	BODI IDOL 2004, zabavno glasbena oddaja, vodi: Rebeka Dremelj, pon
01.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

TV3

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Sto izložb, sto strasti, ponovitev
09.40	TV prodaja

10.00	Prenos 35. redne seje DZ RS
18.00	Ilirika, turistična TV prodaja
18.30	Pokemoni, risani film
19.00	Rokomet, moja igra
19.30	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	Supernov@ Multi Talents Slovenija, reportaža
21.00	Zakuhajmo z Deso, razvedrilna oddaja
22.00	Izmišljeni, ameriška komedija, 1996
00.00	TV prodaja
00.30	Videostrani

SOBOTA,

27.3.2004

Slovenija 1

1

6.00	TELETEKST TV SLOVENIJA do 07.20
6.20	TEDENSKI IZBOR
6.30	KULTURA
6.30	ODMEVI
6.55	ZGODBE IZ ŠKOLJKE
7.25	MALE SIVE CELICE, KVIZ
8.20	KINO KEKEC: KRALJČIN NOS: HARMONY NA POČITNICA, ANG. FILM, 3. DEL (VPS 08.25)
10.00	TEDENSKI IZBOR
10.00	NAJŠIBKEŠI ČLEN, KVIZ
10.45	POLNOČNI KLUB
12.00	TEDENSKI IZBOR
12.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.10	TEDENSKI IZBOR
13.10	MARCEL BUH - JURJI PERVANJE: VRTIČKARI, TV NANIZANKA, 10., ZADNJA EPIZODA: EINSTEIN
13.40	RAD IMAM LUCY, AMERIŠKA ČB NANIZANKA, 168. EPIZODA
14.05	MERLIN - ČAROVNIJA SE REDI, AMERIŠKI FILM (VPS 14.05)
15.30	O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 15.30)
15.55	SLOVENCI V ITALIJI (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 16.50)
17.15	OZARE
17.20	TROJA - BOJIŠČE MITOV, NEMŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 17.20)
17.50	SLOVENSKE MAGAZIN (VPS 17.55)
18.15	COFO COF, RISANA NAN., 3/26 (VPS 18.20)
18.40	RISANKA (VPS 18.45)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.25	ŠPORT
19.35	UTRIP
19.50	VREME
20.00	OB 100-LETNICI ROJSTVA PESNIKA SREČKA KOSOVELA (VPS 20.00)
21.00	PESNIŠKI IN ČLOVEŠKI OBRAZ SREČKA KOSOVELA (VPS 21.00)
21.55	PRVI IN DRUGI (VPS 21.55)
22.20	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.20)
22.50	POD RUŠO, AMERIŠKA NADALJEVANKA, 4/13 (VPS 22.50)
23.45	NOČNI IZBOR
23.45	DNEVNIK, ŠPORT
0.25	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 00.25)
0.45	NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR
1.10	TROJA - BOJIŠČE MITOV, NEMŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA
1.40	SLOVENSKE MAGAZIN
3.05	NOČ LOVCA, AMERIŠKI ČB FILM (VPS 03.05)
4.35	PRVI IN DRUGI
5.25	OB 100-LETNICI ROJSTVA PESNIKA SREČKA KOSOVELA
6.25	PESNIŠKI IN ČLOVEŠKI OBRAZ SREČKA KOSOVELA

Slovenija 2

2

7.45	TELETEKST TV SLOVENIJA do 08.00
8.00	VREMENSKA PANORAMA
8.35	TV PRODAJA
9.05	GLASBENO JUTRO: KD PIHALNI ORKESTER LOGATEC (VPS 09.05)
9.35	MOSTOVI - HIDAK, PONOVITEV
10.05	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
10.55	TV PRODAJA
11.30	SP V UMETNOSTNEM DRSANJU, PLESNI PARI - PROSTI PROGRAM, POSNETEK IZ DORTMUNDA (VPS 11.30)
13.00	MAGAZIN LIGE PRVAKOV (VPS 13.00)
13.30	DORTMUND: SP V UMETNOSTNEM DRSANJU, ŽENSKA - PROSTI PROGRAM, VKLJUČITEV V PRENOS (VPS 13.30)

16.55	SLOVENSKA POLKA IN VALČEK 2004, PONOVITEV (VPS 16.55)
18.25	ROSA IN CORNELIA, ITALJI. FILM (VPS 18.30)
19.50	SKOZI ČAS (VPS 18.20)
20.00	PRIDIGA RIBAM: ČUDEŽNI ROG, KOPRODUKCIJSKA NAD., 1/3 (VPS 20.05)
20.55	VNOVIČ V BRIDESHEADU, ANGLEŠKA LITERARNA NADALJEVANKA, 3/11 (VPS 21.10)
21.50	ČUDOVITA STVAR, DANSKI FILM (VPS 22.05)
23.15	SOBOTNA NOČ (VPS 23.30)
1.15	24, AMERIŠKA NADALJEVANKA, 19/24, PONOVITEV (VPS 01.30)
2.00	VIDEOSTRANI

Kanal A

A

8.55	TV prodaja
9.25	Vsi moji otroci, ponovitev 2. dela ameriške nadaljevanke
10.15	Vsi moji otroci, ponovitev 3. dela ameriške nadaljevanke
11.05	Vsi moji otroci, ponovitev 4. dela ameriške nadaljevanke
11.55	Vsi moji otroci, ponovitev 5. dela ameriške nadaljevanke
12.45	Vsi moji otroci, ponovitev 6. dela ameriške nadaljevanke
13.35	Goodyear liga, oddaja
14.00	Dannyjeve zvezde, v živo
15.00	Dr. Phil, pogovorna oddaja
15.55	Oprah Show, pogovorna oddaja
16.50	Goodyear liga, Union Olimpija: Crvena zvezda, prenos
18.40	Napad skritih kamer, dokumentarna serija
19.10	Simpatije, 6. sezona, 9. del ameriške nanizanke
20.00	Kriminalka: Slepe miši, ameriški film
21.40	Znova na prostosti, 2. sezona, 6. del ameriške nanizanke
22.35	Polnočna modrina, ameriški film
0.15	Ekstra magazin, ponovitev

Pop TV

POP TV

7.30	TV prodaja
8.00	Ringa-Raja:
8.00	Moj prijatelj Roki, sinhronizirana risana serija
8.10	Zelenjavci, sinhronizirana risana serija
8.45	Malinji dol, sinhronizirana risana serija
8.55	Super punce, sinhronizirana risana serija
9.20	Pujsek Blasko, sinhronizirana risana serija
9.30	Action Man, sinhronizirana risana serija
9.55	Levi kralj, sinhronizirani risani film
10.45	Bobek in Ciril, sinhronizirana risana serija
11.10	Beyblade, risana serija
11.35	Dogodivščine Jackie Chana, risana serija
12.00	Šolska košarkarska liga
13.00	Padec v zločin, ameriški film
14.25	Mladici narave, 4. del dokumentarne serije
15.35	Zgodbe oceanov, 4. del dokumentarne serije
16.10	Izginjajoči raji na zemlji, 1. del dokumentarne serije
17.15	24UR - vreme
17.20	Deloholik, nemški film
19.00	24UR
20.00	Lepo je biti milijonar
21.10	Mehikanka, ameriški film
23.25	Sramota, francosko-angelski film
1.25	24UR, ponovitev
2.25	Nočna panorama

TevePika

TV

11.00	Tekmovanje Barcaffe Ski Open 2004 in pokal Toli, pon
11.30	Do zdravja tudi tako, Diagcenter, vodi: Jana Debeljak, pon
12.00	Na Piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
13.00	Pod Zidano marelo, oddaja z narodno zabavnimi ansambli, pon
14.30	Drom - Pot, romska oddaja, pon
15.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, tema: alkoholizem, gost: dr. Janez Rugelj, pon
15.30	Klepet z jasnovidko Maručo, pon
16.00	Video top 30, lestvica glasbenih spotov
18.15	Zeleni vodnik, oddaja o hortikulturi, prvič
18.45	Z glavo na zabavo, prvič
19.00	Predah v gibanju, gost: Anton Komat, vodi: Jana Debeljak, pon
20.00	Sanjska poroka, serija oddaj o pripravah na poroko, vodi: Inti Šraj, prvič
20.30	A to je to?, poučno zabavna oddaja, vodi: Alenka Štrnad - Reza, pon
21.00	Šola na Jupitru, pon

21.30 Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
22.00 ABCD, svet avtomobilizma, pon
22.30 Ljubezen do čebelarstva, pon
23.00 The Kwashen Retashy, glasbeni show, pon
00.30 Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

07.00 Videostрани
08.00 TV prodaja
09.00 Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 150. dela
09.25 Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 151. dela
09.50 Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 152. dela
10.10 Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 153. dela
10.35 Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 154. dela
11.00 Ski Open, smučarsko tekmovanje
11.30 Za vas in mesto, ponovitev
12.30 Štiri tacke, ponovitev
13.00 TV prodaja
13.30 Angleška nogometna liga, prenos
15.30 Raketa pod kozolcem, ponovitev
17.00 Zakuhamo z Deso, ponovitev
18.00 TV prodaja
18.30 Automobile
18.45 Ilirika, turistična TV prodaja
19.15 Videalisti, glasbene lestvice
20.00 Hrvatski idol, reportaža
21.00 Angleška nogometna liga, posnetek
22.45 K1, športni program
23.45 TV prodaja
00.15 Videostрани

NEDELJA,

28.3.2004

Slovenija 1

7.05 TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.25
7.30 ŽIV ZAV: BISERGOR: KJE SE SKRIVA PIŠKOT, LUTKOVNA NANIZANKA, 6/15;
MEDVEDEK, RISANA NANIZANKA, 13. EPIZODA: MARCELINO KRUIH IN VINO, RISANA NANIZANKA, 4/26; PIKA NOGAVIČKA, RISANA NANIZANKA, 3/26 (VPS 07.30)
9.25 O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR, PONOVITEV
9.50 SLEDI, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 09.55)
10.20 POMAGAJMO SI, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 10.25)
10.55 DIVJA AZIJA, FRAN. POLJUDNOZNANSTVENA SERIJA, 5/12 (VPS 10.55)
11.20 OZARE, PONOVITEV
11.30 OBZORJA DUHA (VPS 11.30)
12.00 LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV MARIBOR
13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.15 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA (VPS 13.15)
13.15 SKRITA KAMERA
13.20 ČLOVEK IN POL
13.30 ČLOVEŠKI FAKTOR
13.35 NEDELJSKO OKO
13.40 GLAS LJUDSTVA
13.45 HALO, LEON
13.55 PET MINUT SLAVE
14.00 PLANETV
15.00 SKRITA KAMERA (2)
15.05 ŠPORT NA DANAŠNJI DAN
15.10 VABILO ZA DVA
15.25 NEMOGOČE
15.30 TRIKOTNIK
15.50 TOTAL
16.10 GLASBENI DVOBOJ
16.30 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.45 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA (VPS 16.45)
16.45 FENOMENI
16.50 LORRELLA
17.05 PREDMET POŽELEJNA
17.20 DRUŽABNA KRONIKA
17.35 VSAKDANIK IN PRAZNIK (VPS 17.35)
18.35 ŽREBANJE LOTA (VPS 18.30)
18.40 RISANKA (VPS 18.40)
18.55 VREME (VPS 18.55)
19.00 DNEVNIK
19.25 ŠPORT
19.35 ZRCALO TEDNA
19.50 VREME
20.00 SPET DOMA (VPS 20.00)
21.50 PETI ELEMENT (VPS 21.35)
22.45 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.30)
23.15 PAT GARRETT IN BILLY THE KID, AMERIŠKI FILM (VPS 23.05)

1.20 NOČNI IZBOR
1.20 DNEVNIK, ŠPORT
2.25 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA

Slovenija 2

7.45 TELETEKST TV SLOVENIJA do 08.00
8.00 VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
11.00 TV PRODAJA
11.30 VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
12.10 TV PRODAJA
12.40 SLOVENSKI KVARTET KLARINETOV (VPS 12.40)
13.05 ŠPORTNI FILM
14.10 DORTMUND: SP V UMETNOSTNEM DRSANJU, REVILJA, PRENOS (VPS 14.10)
16.55 MAGAZIN DESKANJA NA SNEGU (VPS 16.55)
18.55 SKOZI ČAS (VPS 18.50)
19.05 VINKO M+DERNDORFER: PARADIŽ - POKRAJINA ŠT. 2, TV TRILOGIJA, ZADNJI DEL (VPS 19.00)
20.00 KAKO SO SNEMALI NOMADE NEBA, FRANCOŠKA POLJUDNOZNANSTVENA ODDAJA (VPS 20.05)
20.55 NAŠE SKRIVNO ŽIVLJENJE, AVSTRALSKA NADALJEVANKA, 10/22 (VPS 21.00)
21.45 PLESNI UTRINKI: JAŠ OTRIN, URŠA VIDMAR, ŠTEFAN CAPRAROIU (VPS 21.50)
21.55 IZ BALETNEGA ARHIVA:
21.55 NAŠI BALETNI UMETNIKI - LYDIA WISIAK: UJETI KORAKI ... (VPS 22.00)
22.15 HRESTAČ IN LANNERJEV VALČEK (VPS 22.25)
22.40 SOUTH PARK, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 4/17, PON. (VPS 22.50)
23.05 24, AMERIŠKA NADALJEVANKA, 20/24, PONOVITEV (VPS 23.10)
23.50 VIDEOSTRANI

Kanal A

9.20 TV prodaja
9.50 Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 105. dela ameriške nadaljevanke
10.40 Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 106. dela ameriške nadaljevanke
11.30 Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 107. dela ameriške nadaljevanke
12.20 Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 108. dela ameriške nadaljevanke
13.10 Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 109. dela ameriške nadaljevanke
14.00 Dannyjeve zvezde, gost Aleš Rod
15.00 Dr. Phil, pogovorna oddaja
15.55 Oprah Show, pogovorna oddaja
16.50 Resnica TV skandalov, dokumentarna oddaja
17.40 Čarovnice, 3. sezona, 18. del ameriške nan.
18.30 Planet 10
19.00 Non Stop Music
20.00 Družinski film: Ne povej nikomur, ameriški film
21.40 Tihi zločin, 1. sezona, 7. del ameriške nanizanke
22.35 Obsedena s preteklostjo, ameriški film
0.15 Dannyjeve zvezde, ponovitev

Pop TV

7.30 TV prodaja
8.00 Ringa-Raja:
8.00 Moj prijatelj Roki, sinhronizirana risana serija
8.10 Zelenjavci, sinhronizirana risana serija
8.45 Malinji dol, sinhronizirana risana serija
8.55 Super punce, sinhronizirana risana serija
9.20 Pujsek Zlatko, sinhronizirana risana serija
9.30 Action Man, sinhronizirana risana serija
9.55 Sneguljčica, sinhronizirani risani film
10.45 Bobek in Ciril, sinhronizirana risana serija
11.10 Beyblade, risana serija
11.35 Dogodivščine Jackie Chana, risana serija
12.00 Šolska košarska liga, ponovitev
12.55 Prijateljska zarota, ameriški film
14.35 Oh, ta osemdeseta, 4. del ameriške humoristične nanizanke
15.00 Na deželi je lepo, 2. sezona, 6. del avstralske nanizanke
15.50 Mestece za vedno, 1. sezona, 5. del ameriške nanizanke
16.40 Mesto brez milosti, ameriški film
18.15 24UR - vreme
18.20 Triki Jamieja Oliverja, 2. sezona, 19. del angleške dokumentarne oddaje
19.00 24UR
20.00 Lepo je biti milijonar, oddaja z ljudmi z nadpovprečno visokim IQ-jem
21.30 Športna scena
22.30 Porno producenta, ameriški film

0.35 24UR, ponovitev
1.35 Nočna panorama

TevePika

9.20 Knjiga na muhi, oddaja o knjigi, pon
9.30 Razgledovanja, potpisna reportaža, pon
10.00 A to je to!, zabavno poučna oddaja, vodi: Alenka Strnad - Reza, pon
10.30 Ljubezen do čebelarstva, pon
11.00 Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
11.30 Sanjska poroka, serija oddaj o pripravah na poroko, vodi: Inti Šraj, pon
12.00 Pod židano marelo, oddaja z narodno zabavnimi ansambli, pon
13.30 TV DRAŽBA z Mariom, dražba slik, pon
14.00 Drom - Pot, romska oddaja, prvič
15.00 Tam kjer je veselje doma, narodno zabavni program z turističnimi informacijami
17.30 Tekmovanje Barcaffe Ski Open 2004 in pokal Toli, pon
18.00 Znani in zanimivi, gost: Vid Kavtčnik, pon
18.30 Jana, oddaja o sončni strani življenja, tema: dotik, gostja: Meta Fonda, pon
19.00 Na Piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
20.00 Rebeka to sem jaz, promocija zgoščenke in modna revija, prvič
21.30 ABCD, svet avtomobilizma, pon
22.00 Razgledovanja, potpisna reportaža, pon
22.30 Do zdravja tudi tako, gost: dr. Peter Gregor, vodi: Jana Debeljak, pon
23.00 Petkova pomenkovanja, gostja: Marjana Petman, prvič
00.00 Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

07.00 Videostрани
08.00 TV prodaja
09.00 Pokemoni, sinhronizirana risana serija
11.00 Rad igram nogomet
11.30 Za vas in mesto, oddaja o kmetijstvu in turizmu
12.30 Risanke
13.00 TV prodaja
13.30 Sijaj, ponovitev
14.00 Ski Open, smučarsko tekmovanje
14.30 Automobile
14.45 TV prodaja
15.00 Angleška nogometna liga, prenos
17.00 Ilirika, turistična TV prodaja
17.30 Sijaj, ponovitev
18.00 Ekskluzivni magazin
18.30 Naš vrt
19.00 Videalisti, glasbene lestvice
20.00 Izbrani, ameriški triler, 2000
21.50 Reporter X
22.20 Angleška nogometna liga, posnetek
00.10 K 1, športni program
00.50 TV prodaja
01.20 Videostрани

PONEDELJEK,

29.3.2004

Slovenija 1

6.10 TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.15
6.30 TEDENSKI IZBOR
6.30 UTRIP
6.45 ZRCALO TEDNA
7.00 DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00 POROČILA (VPS 09.00)
9.05 TEDENSKI IZBOR
9.05 IZ POPOTNE TORBE: RIŽ
9.20 RISANKA
9.30 POČITNICE DO ZADNEGA DIHA: MERA ZA MERO, DOKUMENTARNA NANIZANKA, 2/5
9.45 PLEME, ANGLEŠKA NANIZANKA, 12/26
10.10 RAZPOKE V ČASU: STUDENEC GRENKIH SOLZA (KOSTANJEVICA), IGRANO-DOKUMENTARNA NANIZANKA, 13/17
10.40 SPET DOMA
12.30 PRVI IN DRUGI
13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME
13.30 TEDENSKI IZBOR
13.30 OBZORJA DUHA
14.00 LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV MARIBOR
14.50 VSAKDANIK IN PRAZNIK, PONOVITEV
15.55 DOBER DAN, KOROŠKA (VPS 15.55)

16.30 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50 RADOVEDNI TAČEK: HLEBEC (VPS 16.50)
17.00 OBJEMI IN POLJUBI, KRATKI DOKUMENTARNI FILM (VPS 17.05)
17.15 ZGODBE STAREGA MEDVEDKA, RISANKA, 13/26 (VPS 17.20)
17.35 NOMADI SEVERA, NEMŠKA POLJUDNOZNANSTVENA ODDAJA (VPS 17.35)
18.25 ŽREBANJE 3X3 PLUS 6 (VPS 18.25)
18.35 ŽREBANJE ASTRA (VPS 18.35)
18.40 RISANKA (VPS 18.40)
18.55 VREME (VPS 18.55)
19.00 DNEVNIK
19.40 ŠPORT, VREME, MAGNET
20.00 JULIJA, AVSTRIJSKA NADALJEVANKA, 11/13 (VPS 20.00)
20.55 SVETOVNI IZZIVI (VPS 20.55)
21.25 UMETNI RAJ (VPS 21.25)
22.00 ODEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50 ŽUPAN IZ CASTERBRIDGEA, ANGLEŠKA LITERARNA NADALJEVANKA, 2, ZADNJI DEL (VPS 22.50)
0.35 NOČNI IZBOR
0.35 DNEVNIK, ŠPORT
1.25 DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.30)
1.50 NOMADI SEVERA, NEMŠKA POLJUDNOZNANSTVENA ODDAJA SVETOVNI IZZIVI
2.40 UMETNI RAJ
3.10 MADAME BUTTERFLY, AM. FILM (VPS 03.40)
3.35 GLASBENA ODDAJA

Slovenija 2

7.45 TELETEKST TV SLOVENIJA do 08.00
8.00 VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
9.05 PRIMORSKI MOZAIK, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 09.05)
9.35 TEDENSKI IZBOR
9.35 SLOVENCI V ITALIJI
10.05 DICK VAN DYKE, AM. NANIZANKA, 56/158
10.25 VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
11.00 TV PRODAJA
11.30 VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
12.25 TV PRODAJA
13.00 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA, PONOVITEV
17.00 SKOZI ČAS (VPS 17.00)
17.15 DICK VAN DYKE, AM. NAN., 57/158 (VPS 17.15)
17.40 NAPREJ, AMERIŠKI FILM, PON. (VPS 17.45)
20.00 KONČNICA (VPS 20.05)
21.00 STUDIO CITY (VPS 21.00)
21.55 ŠTUDENTSKA (VPS 22.00)
22.25 VIDEOSPTNICE (VPS 22.30)
22.55 BRANE RONČEL IZZA ODR (VPS 23.00)
0.20 24, AMERIŠKA NADALJEVANKA, 21/24, PONOVITEV (VPS 00.25)
1.05 VIDEOSTRANI

Kanal A

9.15 TV prodaja
9.20 Xena, 6. sezona, ponovitev 20. dela ameriške nadaljevanke
10.10 Varuhi luke, 6. sezona, ponovitev 29. dela avstralske nanizanke
11.00 Non Stop Music, ponovitev
12.30 TV prodaja
13.00 Xena, 6. sezona, 21. del ameriške nadaljevanke
13.50 Mladi in nemirni, 3. sezona, 110. del ameriške nadaljevanke
14.40 Vsi moji otroci, 7. del ameriške nadaljevanke
15.30 TV prodaja
16.00 Varuhi luke, 6. sezona, 30. del avstralske nan.
16.55 Hal: Skrita kamera, humoristična oddaja
17.25 Mi smo pa družina!, 15. del ameriške humoristične nanizanke
17.55 Moja najstnica, 17. del am. nanizanke
18.25 XXL premiere
18.30 Non Stop Music
20.00 Ubežnika, ameriški film
21.45 Mikser: Vsi županovi možje, 4. sezona, 19. del ameriške humoristične nanizanke
22.15 Raymonda imajo vsi radi, 3. sezona, 26. del ameriške humoristične nanizanke
22.45 Domače kraljestvo, 4. sezona, 23. del ameriške humoristične nanizanke
23.15 Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.05 Beyblade, risana serija
7.30 Dogodivščine Jackie Chana, risana serija
7.55 Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje

8.45	Maševanje ljubezni, ponovitev 45. dela španske nadaljevanke
9.40	Skrivnost ljubezni, ponovitev 140. dela venezuelske nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Čudež življenja, ponovitev 137. dela venezuelske nadaljevanke
11.50	Družinske vezi, ponovitev 67. dela brazilске nadaljevanke
12.40	Športna scena, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Družinske vezi, 68. del brazilске nadaljevanke
15.55	Čudež življenja, 138. del venezuelske nadaljevanke
16.55	Skrivnost ljubezni, 141. del venezuelske nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Maševanje ljubezni, 46. del španske nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Pod eno streho, 4. sezona, 6. del sosedске nadaljevanke
20.55	Sedma nebesa, 7. sezona, 8. del ameriske nan.
21.50	Nasa sodnica, 3. sezona, 7. del ameriske nan.
22.45	XXL premiere
22.50	Tretja izmena, 3. sezona, ameriska nanizanka
23.45	24UR, ponovitev
0.45	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	The Kwashen Retashy, glasbeni show, pon
11.00	ABCD, svet avtomobilizma, pon
11.30	Zeleni vodnik, oddaja o hortikulturi, pon
12.00	Sola na Jupitru, pon
12.30	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
13.00	Video top 30, lestvica glasbenih spotov
16.45	Z glavo na zabavo, pon
17.00	Štiri tacke, oddaja o hišnih ljubljencih, pon
17.30	Do zdravja tudi tako, Diagcenter, vodi: Jana Debeljak, pon
18.00	Sanjska poroka, serija oddaj o pripravi na poroko, vodi: Inti Šraj, pon
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	24 UR, prenos v živo
20.00	Na Piki aktualna pogovorna oddaja, vodi: Brane Šalamon
21.00	A to je to?, zabavno poučna oddaja, vodi: Alenka Strnad - Reza, prvič
21.30	Znani in zanimivi, gost: Vid Kavčičnik, pon
22.00	Priprava na praznovanje ob vstopu Slovenije v EU
22.50	Knjiga na muhi, oddaja o knjigi
23.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.30	TV DRAŽBA z Mariom, dražba slik, živo
00.00	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

06.00	Videostрани
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Automobile
09.25	Risanke
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja
12.25	Videalisti, glasbene lestvice
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	Angleška nogometna liga, ponovitev
16.15	TV prodaja
16.30	SuperNov@ Multi Talents Slovenija, ponovitev
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 155. del italijanske telenovele
18.00	Ilirika, turistična TV prodaja
18.30	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	Moderna orožja
21.00	Agencija, 19. del ameriske nanizanke
22.00	Smrtonosna kombinacija, am. triler, 2001
23.45	K1, športni program
00.45	TV prodaja
01.15	Videostрани

TOREK,

30.3.2004

Slovenija 1

6.00	TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.15
6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	RADOVEDNI TAČEK: HLEBEC
9.20	OBJEMI IN POLJUBI, KRATKI DOKUMENTARNI FILM
9.35	ZGODBE STAREGA MEDVEDKA, RISANKA, 13/26
9.45	MARSUPILAMI, RISANA NANIZANKA, 9/26
10.05	SPREHODI V NARAVO: LIPICANCI
10.30	NOMADI SEVERA, NEMŠKA
10.30	POLJUDNOZNANSTVENA ODDAJA
11.20	VSADKANJIK IN PRAZNIK
12.20	SLOVENSKI MAGAZIN
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	UMETNI RAJ
13.40	SVETOVNI IZZIVI
14.10	PETI ELEMENT
15.05	JULIJA, AVSTRIJSKA NADALJEVANKA, 11/13, PONOVITEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK: POTEKANJA - BARANCOLŠOK (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	PRAVLJICE MIKE MAKE: ZAKAJ SI 1. APRILA IZMIŠLUJEMO POTEKAVŠČINE?, OTROŠKA NANIZANKA, 22/26 (VPS 16.50)
16.55	RISANKA
17.00	MLADI VIRTUOZI: META SKOK (KITARA) IN KAJA PRODNIK (KLAVIR) (VPS 16.55)
17.20	KNJIGA MENE BRIGA - ALAIN DE BOTTON: UMETNOST POTOVANJA, PON. (VPS 17.15)
17.40	DR. TONE WRABER, DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 17.40)
18.10	ŽIVETI JE SMRTNO NEVARNO, DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 18.10)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.40	ŠPORT, VREME, MAGNET
20.00	INFORMATIVNA ODDAJA (REFERENDUM) (VPS 20.00)
21.30	LANGOBARDI V VILI MANINI, DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 21.30)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	GLADIATORJI 2. SVETOVNE VOJNE, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 11/13 (VPS 22.50)
23.40	SODBA, NEMŠKA DRAMA (VPS 23.40)
1.05	NOČNI IZBOR
1.05	DNEVNIK, ŠPORT
1.55	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 02.05)
2.15	DR. TONE WRABER, DOKUMENTARNA ODDAJA
2.45	INFORMATIVNA ODDAJA (REFERENDUM)
4.15	SODBA, NEMŠKA DRAMA

Slovenija 2

7.45	TELETEKST TV SLOVENIJA do 08.00
8.00	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
9.05	GLASNIK, ODDAJA O KULTURI TV MARIBOR (VPS 09.05)
9.35	TEDENSKI IZBOR
9.35	DOBER DAN, KOROŠKA
10.05	DICK VAN DYKE, AM. NANIZANKA, 57/158
10.25	VIDEOSTRANI
11.00	TV PRODAJA
11.30	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
14.55	TV PRODAJA
15.30	ŠTUDENTSKA, PONOVITEV
16.05	STUDIO CITY, PONOVITEV
17.05	VIDEOSPOTNICE, PONOVITEV
17.35	SKOZI ČAS (VPS 17.30)
17.50	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 58/158 (VPS 17.45)
18.15	VNOVIČ V BRIDESHEADU, ANGLEŠKA LITERARNA NAD., 1/11, PON. (VPS 18.20)
20.00	FRASIER, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 4/24 (VPS 20.05)
20.20	SAŠA VUGA: MAISTROVA NAJDLJŠA MARIBORSKA NOČ, TV IGRA (VPS 20.35)
22.00	ELVIS IN MARILYN, ITALIJANSKI FILM (VPS 22.15)

23.30	VIDEOSPOTNICE (VPS 23.45)
0.00	24. AMERIŠKA NADALJEVANKA, 22/24, PONOVITEV (VPS 00.15)
0.45	VIDEOSTRANI

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.20	Xena, 6. sezona, ponovitev 21. dela am. nad.
10.10	Varuhi luke, 6. sezona, ponovitev 30. dela avstralske nanizanke
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Xena, 6. sezona, zadnji del ameriske nad.
13.50	MLADI IN NEMIRNI, 3. sezona, 111. del ameriske nadaljevanke
14.40	Vsi moji otroci, 8. del ameriske nadaljevanke
15.30	TV prodaja
16.00	Varuhi luke, 6. sezona, 31. del avstralske nan.
16.55	Hal: Skrita kamera, humoristična oddaja
17.25	Mi smo pa družina!, zadnji del ameriske humoristične nanizanke
17.55	Moja najstnica, 18. del am. nanizanke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Akcija: Nesmrtni, ameriski film
21.45	Mikser: Vsi zupanovi možje, 4. sezona, 20. del ameriske humoristične nanizanke
22.15	Raymonda imajo vsi radi, 4. sezona, 1. del ameriske humoristične nanizanke
22.45	Domače kraljestvo, 4. sezona, 24. del ameriske humoristične nanizanke
23.15	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.05	Beyblade, risana serija
7.30	Dogodivščine Jackie Chana, risana serija
7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Maševanje ljubezni, ponovitev 46. dela španske nadaljevanke
9.40	Skrivnost ljubezni, ponovitev 141. dela venezuelske nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Čudež življenja, ponovitev 138. dela venezuelske nadaljevanke
11.50	Družinske vezi, ponovitev 68. dela brazilске nadaljevanke
12.45	Sedma nebesa, 7. sezona, ponovitev 8. dela ameriske nanizanke
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Družinske vezi, 69. del brazilске nadaljevanke
15.55	Čudež življenja, 139. del venezuelske nadaljevanke
16.55	Skrivnost ljubezni, 142. del venezuelske nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Maševanje ljubezni, 47. del španske nad.
19.00	24UR
20.00	Preverjeno
21.00	Živiljska zgodba: Sestrin varuh, ameriski film
22.45	XXL premiere
22.50	Tretja izmena, 3. sezona, ameriska nanizanka
23.45	24UR, ponovitev
0.45	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Petkova pomenkovanja, gostja: Marjana Petman, pon
10.30	Drom - Pot, romska oddaja, pon
11.00	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klariča, prvič
11.30	Zeleni vodnik, oddaja o hortikulturi, pon
12.00	Video top 30, lestvica glasbenih spotov
18.20	Knjiga na muhi, oddaja o knjigi
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	24 UR, prenos v živo
20.00	BODI IDOL 2004, zabavno glasbena oddaja, vodi: Rebeka Dremelj, prvič
21.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, prvič
22.00	Tekmovanje Barcaffe Ski Open 2004 in pokal Toli, prvič
22.30	Znani in zanimivi, gost: Vid Kavčičnik, pon
23.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.30	Med danes in jutri, pogovori s predsedniki političnih strank, prvič
00.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

06.00	Videostрани
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Moderna orožja, dokumentarna oddaja
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
11.00	Zakuhajmo z Deso, ponovitev
12.00	TV prodaja
12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	Angleška nogometna liga, ponovitev
16.15	TV prodaja
16.30	Ekzkluzivni magazin, ponovitev
17.00	Naš vrt, ponovitev
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 156. del italijanske telen.
18.00	Ilirika, turistična TV prodaja
18.30	Pokemoni, risani film
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
19.30	Novosti slovenskih založb, reportaža
20.00	Adijo, ljubimec, ameriska komedija, 1999
21.50	Krog smrti, am. kriminalna drama, 2001
23.40	Ekzkluzivni magazin, ponovitev
00.10	Automobile
00.25	TV prodaja
00.55	Videostрани

SREDA,

31.3.2004

Slovenija 1

6.00	TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.15
6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	PRAVLJICE MIKE MAKE: ZAKAJ SI 1. APRILA IZMIŠLUJEMO POTEKAVŠČINE?, OTROŠKA NANIZANKA, 22/26
9.10	PIPSI, RISANA NANIZANKA, 7/26
9.35	SMER VESOLJE, RISANA NANIZANKA, 6/26
10.05	MLADI VIRTUOZI: META SKOK (KITARA) IN KAJA PRODNIK (KLAVIR)
10.20	KNJIGA MENE BRIGA - ALAIN DE BOTTON: UMETNOST POTOVANJA
10.40	DR. TONE WRABER, DOKUMENTARNA ODDAJA
11.10	ŽIVETI JE SMRTNO NEVARNO, DOKUMENTARNA ODDAJA
11.35	SLEDI, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA
12.05	POMAGAJMO SI, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA
12.40	HALO, LEON
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.25	TEDENSKI IZBOR
13.25	NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR
13.50	TROJA - BOJIŠČE MITOV, NEMŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA
14.20	INFORMATIVNA ODDAJA (REFERENDUM)
15.55	MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	POD KLOBUKOM (VPS 16.50)
17.25	VOLKOVI, ČAROVNICE IN VELIKANI, RISANA NANIZANKA, 14/38 (VPS 17.25)
17.45	SVETLOBA TEMNIH OBRADOV, DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 17.45)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.40	ŠPORT, VREME, MAGNET
20.00	SEDMI PEČAT: (A)TORZIJA, SLOVENSKI KRATKI IGRANI FILM (VPS 20.00)
20.15	ŠEŠTENJE, SLOVENSKI FILM (VPS 20.15)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME
22.55	OMIZJE (VPS 22.55)
0.30	NOČNI IZBOR
0.30	DNEVNIK, ŠPORT
1.20	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.20)
1.40	SVETLOBA TEMNIH OBRADOV, DOKUMENTARNA ODDAJA
2.30	PARK ROW, AMERIŠKI ČB FILM (VPS 02.35)
3.50	OMIZJE
5.45	GLASBENA ODDAJA

Slovenija 2

7.45	TELETEKST TV SLOVENIJA do 08.00
8.00	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	CITY FOLK, LJUDJE EVROPSKIH MEST: DUBLIN
9.30	MOSTOVI - HIDAK: POTEKANJA - BARANGOLŠOK
10.00	DICK VAN DYKE, AM. NANIZANKA, 58/158
10.25	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
11.00	TV PRODAJA
11.30	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
15.40	TV PRODAJA
16.10	ŠEST ŽENA HENRIKA VIII., ANGLEŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 3/4, PONOVITEV
17.10	VIDEO SPOTNICE, PONOVITEV
17.40	SKOZI ČAS (VPS 17.40)
17.55	CELJE: PRIJATELJSKA NOGOMETNA TEKMA, SLOVENIJA - LATVIJA, PRENOS (VPS 17.55)
20.05	ŠPORTNI FILM
20.25	LJUBLJANA: EVROLIGA V KOŠARKI, UNION OLIMPIJA - PAU ORTHEZ, PRENOS (VPS 20.25)
22.30	PIRANHA, AMERIŠKI FILM (VPS 22.30)
0.00	VIDEO SPOTNICE (VPS 00.00)
0.30	VIDEOSTRANI

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.20	Xena, 6. sezona, pon. zadnjega dela ameriške nadaljevanke
10.10	Varuhi luke, 6. sezona, ponovitev 31. dela avstralske nanizanke
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Herkul, 5. sezona, 1. del ameriške nadaljevanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 112. del ameriške nadaljevanke
14.40	Vsi moji otroci, 9. del ameriške nadaljevanke
15.30	TV prodaja
16.00	Varuhi luke, 6. sezona, 32. del avstralske nanizanke
16.55	Hal: Skrita kamera, humoristična oddaja
17.25	Samski stan, 1. sezona, 1. del ameriške humoristične nanizanke
17.55	Moja najstnica, 19. del am. nanizanke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Ekstra magazin
20.50	Ameriška pita Ruby Wax, angleška pogovorna oddaja
21.30	Mikser: Vsi županovi može, 4. sezona, 21. del ameriške humoristične nanizanke
22.00	Raymonda imajo vsi radi, 4. sezona, 2. del ameriške humoristične nanizanke
22.30	Domače kraljestvo, 4. sezona, zadnji del ameriške humoristične nanizanke
23.00	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.05	Beyblade, risana serija
7.30	Dogodivščine Jackieja Chana, risana serija
7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Maševanje ljubezni, ponovitev 47. dela španske nadaljevanke
9.40	Skrivnost ljubezni, ponovitev 142. dela venezuelske nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Čudež življenja, ponovitev 139. dela venezuelske nadaljevanke
11.50	Družinske vezi, ponovitev 69. dela brazilске nadaljevanke
12.45	Preverjeno, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Družinske vezi, 70. del brazilске nadaljevanke
15.55	Čudež življenja, 140. del venezuelske nadaljevanke
16.55	Skrivnost ljubezni, 143. del venezuelske nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Maševanje ljubezni, 48. del španske nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	TV kriminalka: Dobra stran smrti, ameriški film
21.40	Na kraju zločina, 3. sezona, 11. del ameriške nanizanke
22.35	XXL premiere
22.40	Tretja izmena, 3. sezona, ameriška nanizanka
23.35	24UR, ponovitev
0.35	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
10.00	Štiri tacke, oddaja o hišnih ljubljencih, pon
10.30	Tekmovanje Barcaffe Ski Open 2004 in pokal Toli, pon
11.00	A to je to!?, poučno zabavna oddaja, vodi: Alenka Strnad - Reza, pon
11.30	BODI IDOL 2004, zabavno glasbena oddaja, vodi: Rebeka Dremelj, pon
13.00	Video top 30, lestvica glasbenih spotov
17.30	Šola na Jupitru, živo
18.00	Zrela leta z Melanijo Šter, oddaja za tretje življenjsko obdobje, prvič
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	24 UR, prenos v živo
20.00	Pred volitvami v evropski Parlament, prvič
20.30	ABCD, svet avtomobilizma, prvič
21.00	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež
21.30	Z glavo na zabavo, pon
21.45	Knjiga na muhi, oddaja o knjigi
22.00	Predstavitveni film Enduro Kanin, prvič
23.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.30	Sanjska poroka, serija oddaj o pripravah na poroko, vodi: Inti Šraj, pon
00.00	Na Piki aktualna pogovorna oddaja, vodi: Brane Šalomon, pon
01.00	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Agencija, 5. del ameriške nanizanke
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Videalisti, glasbene lestvice
11.45	Automobile
12.00	TV prodaja
12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	Terror iz templja, korejski ZF film, 1999
16.15	TV prodaja
16.30	Agencija, ponovitev
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 157. del italijanske telenovele
18.00	Ilirika, turistična TV prodaja
18.30	Pokemoni, risani film
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	SuperNov@ Multi Talents Slovenija, reportaža
21.00	Detektiv Shame, am. akc. komedija, 1994
21.50	Siljaj
22.30	Reporter X
00.50	TV prodaja
00.20	Videostrani

ČETRTEK,

1.4.2004

Slovenija 1

6.00	TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.15
6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	VOLKOVI, ČAROVNICE IN VELIKANI, RISANA NANIZANKA, 14/38
9.15	RISANKA
9.25	POD KLOBUKOM
10.00	ZGODBE IZ ŠKOLJKE
10.35	SVETLOBA TEMNIH OBRAZOV, DOKUMENTARNA ODDAJA
11.30	DIVJA AZIJA, FRANCOŠKA POLJUDNOZNANSTVENA SERIJA, 5/12
11.55	KIP (GENERALA MAISTRA), DOKUMENTARNA ODDAJA

13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	SPET DOMA, PONOVITEV
15.05	GLADIATORJI 2. SVETOVNE VOJNE, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 11/13, PONOVITEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK: POD DROBNOGLEDOM - NAGYÖT? ALATT (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	NA LINIJI, ODDAJA ZA MLADE (VPS 16.50)
17.25	JASNO IN GLASNO (VPS 17.25)
18.05	HUMANISTIKA (VPS 18.10)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.40	ŠPORT, VREME, MAGNET
20.00	TEDNIK (VPS 20.00)
21.00	OSMI DAN (VPS 21.00)
21.30	KNJIGA MENE BRIGA (VPS 21.30)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	GLASBENI VEČER - DMITRIJ ŠOSTAKOVIČ: SONATA ZA VIOLU, FRANCOŠKI GLASBENO DOKUMENTARNI FILM (VPS 22.50)
0.05	NOČNI IZBOR
0.05	DNEVNIK, ŠPORT
0.55	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.00)
1.15	JASNO IN GLASNO
1.55	HUMANISTIKA
2.25	TEDNIK
3.20	OSMI DAN
3.50	SPET DOMA
5.55	GLASBENA ODDAJA

Slovenija 2

7.45	TELETEKST TV SLOVENIJA do 08.00
8.00	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
9.05	EVROPSKI MAGAZIN, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 09.05)
9.35	MOSTOVI - HIDAK, PONOVITEV
10.05	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
11.00	TV PRODAJA
11.30	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
15.20	TV PRODAJA
15.50	KAKO SO SNEMALI NOMADE NEBA, FRANCOŠKA POLJUDNOZNANSTVENA ODDAJA, PONOVITEV
16.50	VIDEO SPOTNICE, PONOVITEV
17.20	SKOZI ČAS (VPS 17.20)
17.35	DICK VAN DYKE, AM. NAN., 59/158 (VPS 17.35)
18.05	MESTO ILUZIJ, AMERIŠKI ČB FILM, PONOVITEV (VPS 18.05)
20.00	VELIKANI KIPARSTVA 20. STOLETJA: ROBERT RAUSCHENBERG, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 20.05)
20.55	MEJA NA REKI: ZGODBA O MESTU RADGONA, DOKUMENTARNI FILM (VPS 20.55)
21.50	POSEBEN POGLED: HOTEL TERMINUS - ŽIVLJENE IN ČAS KLAUSA BARBIJE, FRANCOŠKI ČB FILM (VPS 21.45)
2.05	VIDEO SPOTNICE (VPS 02.05)
2.35	24. AMERIŠKA NADALJEVANKA, 23/24, PONOVITEV (VPS 02.35)
3.20	VIDEOSTRANI

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.20	Herkul, 5. sezona, ponovitev 1. dela ameriške nadaljevanke
10.10	Varuhi luke, 6. sezona, ponovitev 32. dela avstralske nanizanke
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Herkul, 5. sezona, 2. del ameriške nadaljevanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 113. del ameriške nadaljevanke
14.40	Vsi moji otroci, 10. del ameriške nadaljevanke
15.30	TV prodaja
16.00	Varuhi luke, 6. sezona, 33. del avstralske nanizanke
16.55	Hal: Skrita kamera, humoristična oddaja
17.25	Samski stan, 1. sezona, 2. del ameriške humoristične nanizanke
17.55	Moja najstnica, 20. del am. nanizanke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Krimic: Sprejemljivo tveganje, kanadsko-ameriški film
21.40	Tajni agenti, 2. sezona, 7. del angleške nanizanke
22.40	Samo bedaki in konji, 2. sezona, 1. del angleške humoristične nanizanke
23.20	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.05	Beyblade, risana serija
7.30	Dogodivščine Jackieja Chana, risana serija
7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Maševanje ljubezni, ponovitev 48. dela španske nadaljevanke
9.40	Skrivnost ljubezni, ponovitev 143. dela venezuelske nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Čudež življenja, ponovitev 140. dela venezuelske nadaljevanke
11.50	Družinske vezi, ponovitev 70. dela brazilске nadaljevanke
12.45	Na kraju zločina, 3. sezona, ponovitev 11. ameriške nanizanke
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Družinske vezi, 71. del brazilске nadaljevanke
15.55	Čudež življenja, 141. del venezuelske nadaljevanke
16.55	Skrivnost ljubezni, 144. del venezuelske nad.
17.55	24UR - vreme
18.00	Maševanje ljubezni, 49. del španske nad.
19.00	24UR
20.00	Trenja
21.30	Popolni četrtki: Prijatelji, 10. sezona, 8. del ameriške nanizanke
22.00	Na kraju zločina: Miami, 1. sezona, 9. del ameriške nanizanke
22.55	XXL premiere
23.00	Prevarant, dokumentarna oddaja
0.05	24UR, ponovitev
1.05	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	A to je to!?, zabavno poučna oddaja, vodi: Alenka Strnad - Reza, pon
10.00	Med danes in jutri, pogovori s predsedniki političnih strank, pon
11.00	SKL, solska košarkarska liga, prvič
12.00	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klarica, pon
12.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov
17.30	Zrela leta z Melanijo Šter, oddaja za tretje življenjsko obdobje, pon
18.00	Pred volitvami v evropski Parlament, pon
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	24 UR, prenos v živo
20.00	Pod Židano marelo, oddaja z narodno zabavnimi ansambli, prvič
21.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, prvič
22.00	Predstavitveni film Enduro Kanin, pon
23.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.30	Med danes in jutri, pogovori s predsedniki političnih strank, prvič
00.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Kako preživeti, 5. del ameriške serije
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja
12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	Povem ti, ameriška romantična komedija, 1998
16.15	TV prodaja
16.30	SuperNov@ Multi Talents Slovenija, reportaža
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 158. del italijanske telenovele
18.00	Ilirika, turistična TV prodaja
18.30	Pokemoni, risani film
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	SuperNov@ Multi Talents Hrvatska, reportaža
21.30	Brazil, Angleška ZF komedija, 1985
23.50	Automobile
00.05	TV prodaja
00.35	Videostrani

PETEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Knjižne minute (presoje)
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar tedna
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
17.00	Ob petkih pospravljamo podstrešje
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	2. in 4. Skriti zaklad
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Iz Mohorjeve skrinje
21.15	Ponovitev Komentarja tedna
21.30	Mozaik dneva
22.00	Klasčna glasba
	Ponovitve:
23.00	Doživljaj gora in narave
24.00	Srečno na poti
04.40	Radio Vatikan

SOBOTA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Naravoslovne zanimivosti
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Sobotna iskrica
10.30	Poročila, Vaša pesem
11.00	Za življenje, danes in jutri: 1. Besede mičejo 2. Zakonci 3. Svet oblikuje mlade 4. Betanija
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Glasbena voščila

15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
16.00	Mali oglasi
17.00	Slovenec Slovenca vabi
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Naš gost
19.30	Poročila
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Radijska molitev
21.00	Škofov govor pred nedeljo
21.15	1. Gospod kliče 2.-4. Vodnik po Sv. pismu 3. Jezus živi
	Ponovitve:
22.00	Za življenje
23.00	Obala neznanega
24.00	Slovenec Slovenca vabi
04.40	Radio Vatikan

NEDELJA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Škofov govor za nedeljo (ponov.)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Prenos sv. maše
10.00	Oznanila
10.15	Graditelj slovenskega doma
11.00	Poročila, osmrtnice, obvestila
11.15	Kmetijska oddaja
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Glasbena voščila
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
17.00	Slovenec po svetu in domovini
18.30	Sakralna glasba
19.30	Za otroke
19.45	Škofov govor za nedeljo
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Obala neznanega - izzivi vere
21.30	Radijski roman
	Ponovitve:
22.00	Naš gost
23.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
23.30	Sobota ob 21.15
00.30	Graditelj
04.40	Radio Vatikan

PONEDELJEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Iz založbe TDO
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi

13.30	Stare, ma lepe
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
17.00	1. Zdravstvena 2. O šolstvu 3. Pravne zagate 4. Za streho nad glavo
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Glasovanje za Vašo pesem
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Prijatelji radia Ognjišče
21.30	Mozaik dneva
22.00	1. Zanimivosti nočnega neba
	Ponovitve:
23.00	Sakralna glasba
24.00	Slovenec po svetu in domovini
04.40	Radio Vatikan

TOREK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
16.00	Glasbena voščila
17.00	Šport na Radiju Ognjišče I.
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Šport na Radiju Ognjišče II.
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	1. Luč v temi, 3. Vstani in hodi 2. 4. in 5. Juretov večer
21.30	Mozaik dneva
22.00	1. in 3. Sončna pesem, 2. 4. in 5. Svetloba in sence
	Ponovitve:
23.00	Ponedeljek ob 17.00
24.00	Prijatelji radia Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

SREDA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)

07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
10.15	Srečno na poti
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Zlati zvoki
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
16.00	Mali oglasi
17.00	Pogovor o
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Aktualna tema
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Sveta vera bodi vam luč (radijska kateheza)
21.30	Mozaik dneva
22.00	Glasba z znanko
	Ponovitve:
23.00	Šport na Radiju Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

ČETRTEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
09.30	Založba Družina
10.00	Poročila
10.15	Doživljaj gora in narave
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar Družine
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
16.00	Glasbena voščila
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	1.-3. Dijaška oddaja 2.-4. Skavtski potep
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Karavana prijateljstva I.
21.30	Mozaik dneva
22.00	Karavana prijateljstva II.
	Ponovitve:
23.00	Pogovor o
24.00	Sveta vera bodi vam luč
04.40	Radio Vatikan

Esad Babačić

Nogometna zmešnjava

Kot lahko razberemo iz izjave predsednika NZS Rudija Zavrla, ki jo je dal našemu edinemu športnemu dnevniku, se za novo nogometno prestolnico potegujeta Celje in Maribor. Zdaj je torej že jasno, da je Ljubljana dokončno potonila v svojstveno dekadenco.

Žal so se uresničile moje najbolj črne slutnje, da bodo na koncu zmagali tradicionalni nasprotniki nogometa, ki so se med vse splošno evforijo le malce potuhnili, tako kot znajo naši dragi malomeščani. Vzporedno s kalvarijo okrog morebitne graditve novega stadiona se potaplja tudi naš najpopularnejši nogometni kolektiv, ki mu grozi izpad v četrto ligo, kar je enako popolnemu propadu. Alfa in omega kluba, kot so Jurija Schollmayerja poimenovali v že omenjenem časopisu, si je takšen prestižni naziv vsekakor zaslužil, saj je več kot očitno, da se vse vrti okrog njega. Iz priloženega lahko dojamemo, da bo prav on tisti, ki bo Olimpiji sodil, če bo tako hotela NZS. Seveda obstaja možnost, da bo krovna nogometna organizacija še enkrat popustila, česar pa lastnik kluba ne verjame. Tokrat se ne bom spuščal v to, kdo ima prav in kdo ne, saj se je vse skupaj že preveč zapletlo. Res je, da so bili grehi storjeni že pred Schollmayerjem, zato ga lahko razumemo. To pa še ne pomeni, da se je treba zaradi grehov iz preteklosti in krivic iz sedanjosti "sežgati" skupaj s klubom. Olimpija je vendarle institucija, pa naj bo njeno stanje še tako klavrno. Odprava takšnega kluba bi bila predvsem škoda za navijače, ki so zaljubljeni v nogomet in svoj klub. Stara fraza je, da se nogomet igra zaradi navijačev, in šele ko ti oni obrnejo hrbet, lahko zapustiš bojno po-

lje. Prej pa moraš igrati, kot da je vse v najlepšem redu. Dokler bo zadnji privrženec zelenih stal na severu, bo Olimpija nosila sveto ime. Prepričan sem, da je Schollmayer dober diplomat in da je slo samo za grožnjo, s katero je hotel opozoriti na morebitne posledice vztrajanja okrog licenciranja. Zdaj bodo morali popustiti vsi vpleteni, saj lahko edino tako pride do konsenza. Zanima me le, kdo je tisti, ki se noče pogovarjati z drugo stranjo. Nedeljska tekma za Bežigradom je bila posebna tudi zato, ker so prišli na stadion le najbolj zagreti privrženci kluba; teh je bilo kakšnih tristo, kar je najboljši odraz zdajšnjega stanja v slovenskem nogometu nasploh. Seveda je bilo v takšnem ozračju mogoče slišati marsika-

kel novinar in prijatelj Borut Mehle: "Veš, kaj mi je všeč pri Mavriču, to, da gre vedno na polno!" S tem je hotel povedati, da zanj ni pomembno, ali igra proti Liverpoolu ali Šmartnemu, vedno bo do konca motiviran. In res je bil "Mrga", kot ga kličejo navijači, izjemno zanesljiv, kar niti ni bilo težko proti bledemu Šmartnemu. Kako čudna je naša prva liga, smo se lahko prepričali ob izidih z drugih igrišč; tako je denimo Maribor izgubil proti slabemu Dravogradu in zapravlil možnost, da bi ušel zasledovalcem, labilna Ljubljana, pri kateri se očitno nekaj dogaja, pa je tuširala vzpenjajočo se Muro. Da o težavah Celja niti ne govorimo, sploh pa ob takem moštvu in infrastrukturi. Narobe svet, bi lahko dejali, saj je zdaj

Res je, da so bili grehi storjeni že pred Schollmayerjem, zato ga lahko razumemo. Kar pa še ne pomeni, da se je treba zaradi grehov iz preteklosti in krivic iz sedanjosti, "sežgati" skupaj s klubom.

tero na račun igralcev, sodnikov in selektorja, ki si je ogledoval reprezentančni potencial. Kljub črnim oblakom nad Bežigradom je bilo razpoloženje med redki mi navijači nadvse sproščeno in hudomušno, tako da smo se vsi zabavali. Edino kar je zmotilo sedmino, je bil izvrsten rezultat, ki nikakor ni bil v skladu z resničnim stanjem. Seveda tudi Šmartno ni bilo nasprotnik, ki bi lahko kaznoval ravnodušnost zelenih. Fantje imajo očitno motiv, ali kot je med srečanjem lepo re-

spet vse kot pred začetkom spomladanskega dela. Če nič drugega, vsaj v tem obziru ni dolgčas, saj dejansko ne vemo, kdo bo komu zagrenil življenje; tudi slabi očitno niso nič slabši od najboljših, če o presežnikih sploh lahko govorimo. Vse skupaj je ena prav fina zmešnjava, v kateri se ne ve, kdo pije in kdo plača. Izenačenost seveda ni nič slabega, toda red vendarle mora biti, če ne zaradi drugega, vsaj zaradi selektorja, ki bo popolnoma obupal nad igralci iz naše elitne lige.

Za nepoučene se je 13. državno prvenstvo v hokeju na ledu razpletlo prav presenetljivo. Finale namreč ni bil obarvan tradicionalno rdeče-zeleno, temveč rumeno-črno-zeleno.

Privrženci derbijev med Jesenicami in Olimpijo so se morali tokrat zadovoljiti z zaloško Slavijo in večnimi zmaji. Podobna situacija je bila sicer že v sezoni 1998/99, a za zeleno mizo. Tedaj se Jesenice zaradi finančnih težav niso udeležile ene prvenstvene tekme in so bile zato suspendirane. Slavija se je tudi tedaj (sicer po lažji po-

Finalna hokejska bitka

Olimpija desetič zapored

ti) uvrstila v finale, vendar se Olimpiji takrat ni konkretnije upirala.

Olimpija

Olimpija se tudi tokrat ni zmenila za jeseniške zdrahe in je rutinirano dosegla že deseto zaporedno zvezdico. Če gledamo s stališča železarjev, je to pravzaprav popolna dekad(ent)na prevlada ljubljanskih zmajev v hokejski igri, ki jim toliko pomeni. Kadar gre zares, Ljubljanci delujejo premočno. Jeseničani v rednem delu prvenstva sicer premagujejo Olimpijo (tudi v gosteh), v sklepnih obračunih pa kot po pravilu potegnejo krajši konec. V letošnji sezoni so si usodo zapečatili že v oktobrskem porazu s Slavijo, a gre po vseh teh letih zanesljivo že za kompleks. Na drugi strani pa, ko se državno prvenstvo približuje koncu, Olimpija čedalje bolj krepi svojo samozavest in izkazuje izkušnost. Poleg tega ustrezno dopolnjuje igralški kader in nasploh vsako sezono izstrelji kakšen nov hokejski up. V nasprotju z varčnimi in trmastimi Gorenjci, ki zadnja leta prisegajo izključno na doma vzgojene fante, se Olimpija za finalne obračune vselej smiselno okrepi tudi s kvalitetskimi tujimi hokejisti. Tokrat sta tehtnico v prid Olimpije zanesljivo prevesila tako odlični finski vratar Tommi Satosaari kot tudi ameriški napadalec Chris

Corrinet (8 tekem je odigral za Washington Capitals v NHL), ki tako uspešno nadaljuje tradicijo severnoameriškega pridiha v vrstah Olimpije. Corrinet je torej naslednik nepozabnih Neila Sheehyja, Trevorja Joba, Chrisa Imesa in Eda Kastelica, ki so v severnoameriškem slogu utrjevali in tudi utrdili Olimpijo na slovenskem hokejskem prestolu.

Jesenice

Jeseničani so se kasneje, po izpadu, sicer tolažili, da je bilo državno prvenstvo tako izenačeno, da je eden izmed trojice pravzaprav moral izpasti. Žal so se pred finalnim obračunom z večnimi tekmeci izpadli prav sami, kar je hokejske navdušene

ce pod Mežakljo zavilo v malodušje. Letošnja sezona se je zanje šokantno razpletla. Bili so nadvse ogorčeni, jezno so oprezali za morebitnimi krivci in otožno zrlj v svojo bogato hokejsko zgodovino in na bleščeče poosmosvojitvene izide. Jeseničani so denimo leta 1991 pod taktirko Vladimirja Krikunova prikazali odlične predstave, ki so tedaj železarjem zopet povrnila naslov najboljših hokejistov na ledu. Mešanica bojevitih, doma vzgojenih hokejistov in tehnično odlično podkovanih ruskih igralcev je bila tedaj prava za osvojitve naslova državnih prvakov v sezonah 1991, 1992 in 1993. Jesenice so se Olimpiji torej uprle z ruskim hokejskim pridihom. Le kdo se ne spomi-

nja vragolij Povečerovskega, Varjanova, Malgina, Kvartalnova, Kadikova, Šamolina, Rahmatuljina in drugih, ki so prve tri sezone v samostojni Sloveniji na obraze jeseniških navijačev zvaljali številne nasmeške. Slabo kadrovanje, finančne težave in številni odhodi hokejistov proti Ljubljani in čez mejo pa so jeseniški hokej pripeljali na rob propada. Vrhunec črnega obdobja je bila že omejena izključitev moštva iz državnega prvenstva v sezoni 1998/99. Od takrat jeseniški hokej išče pravo pot k stari slavi. Za zdaj je še ni našel.

Slavija

Če je nekdo otožen, se drugi veselijo. Tokrat so se veselili hokejisti Sla-

Matjaž Sekelj, trener Olimpije: "Že celo sezono je nad nami pritisk desete zvezdice. Večino tekme smo zaostajali, a po zaslugi velike vztrajnosti in na koncu tudi Tommija nam je le uspelo. Čestital bi Slaviji za zelo dober odpor, saj končni izid v zmagah ne kaže pravega razmerja moči na ledu."

Marjan Gorenc, trener Slavije: "V tej seriji smo dobili le dve tretjini, kar je bilo premalo za končno zmago. Tokrat smo pokazali, kako bi morali začeti vsako tekmo. V srečanje smo šli agresivno in z veliko želje, a to na koncu vseeno ni zadoščalo."

vije pod strokovnim vodstvom odličnega trenerja in nekdanjega Olimpijinega reprezentanta, 40-letnega Marjana Gorenca. Večinoma so hokejisti Slavije sicer odvečneži, pribežniki ali odslužniki iz Olimpije, a so zato bolj motivirani. Povrh pa jim je Gorenc vcepil preudarno, mestoma preračunljivo in borbeno igro z dovršeno obrambno taktiko. Taktično spominjajo na igro beloruske reprezentance z OI v Salt Lake Cityju, ki se je pod vodstvom nekdanjega jeseniškega trenerja Krikunova uvrstila celo v polfinale. To je bila namreč ostra obrambna postavitev z izjemno hitrimi prehodi v napadalno tretjino in dovršeno učinkovitostjo. Za nameček pa se je Slavija okrepila še z izvrstno in preverjeno četrterico slovaških igralcev. Karol Bartanus, Peter Gallo, Peter Slamiar in Marek Tatar so v rednem delu DP dajali ton in tempo Slavijini igri in niso skoparili z vrhunskimi hokejskimi vložki. V finalnem obračunu proti Olimpiji so sicer nekoliko zastali, a vsekakor potrdili svojo kakovost. Očitno je pokrita dvorana v Zalogu že obrodila prve sadove, kakršne pogosto prinaša urejeno, mirno in delavno (hokejsko) okolje. Zavzetost in "klapa" pa sta dodali še tisti prepotrebni ščepec k prvemu resničnemu uspehu.

Tommi Satoari, vratar Olimpije: "Presrečen sem! Dobro smo odigrali večino tekme in pohvalil bi soigralce za dobro igro v obrambi. Predvsem smo dobro ustavili njihovo igro z igralcem več, kar je bilo odločilno. Slavija ima dobro ekipo in ni nam bilo lahko."

Luka Simšič, vratar Slavije: "Pred dvema letoma smo bili četrti, lani tretji, letos pa smo že tik pod vrhom. Naslov je sicer zaslužen v rokah Olimpije, mi pa smo si več kot zaslužili finale. Vseskozi sem verjel v svoje soigralce, pohvalil pa bi tudi naše tujce."

Olimpija Slaviji kravato

Olimpija je v finalu Slaviji obesila "kravato". Zmagoslavje v vseh štirih tekmah je bilo pričakovano, njihova kakovost pa ne bi smela biti najvišja. Prva (1:0) je bila izjemno borbeno, skorajda šahovska in obrambna, kjer je odločila ena napaka. Mušičev udarec, bolj podaja kot strel, je namreč usodno končal za Simšičevim hrbotom. V drugih dveh dvo-

bojih (4:0 in 4:1) je Olimpija dokončno položila na mizo vse svoje adute in izničila vsakršne pomisleke glede morebitnega zmagovalca. Zadnja tekma pa je bila prava lepota. Razvidno je bilo, da je Slavija v boj vstopila docela sproščeno. Igrala je domiselno, a še vedno po merah svojevrstne taktike. Tudi Olimpija je odigrala korektno, a če bi posplošili, bi lahko zapisali, da je bil to dvo-

boj Blejcev in Slovakov. (Naj najprej spomnim, da letos zaradi pomanjkanja sredstev ni tekmovalo blejsko hokejsko moštvo.) Izredno igro so v odločilni četrti tekmi namreč prikazali blejski pribežniki Dejan Žemva (Slavija), Aleš Mušič, Egon Murič (oba Olimpija) in Slavijina Slovaka Bartanus in

Slamiar. Pravzaprav so vsi zadetki padli po iskrivih kombinacijah omejenih hokejistov. Slavija je sicer vselej povedla (dvakrat Žemva in Bartanus), Olimpija pa je izkušeno lovila izid in izenačevala (Mušič, Murič in Jurij Golčič po sijajni cik-cak dvojni podaji z Mušičem). Četrta tekma se je nato dramatično zavlekla v podaljšek, šele po kazenskih strelah pa je Olimpija slednjič dvignila zmagovalni pokal. Povprečno vratarji sicer ubranijo več kot 60 odstotkov kazenskih strel, a se odlični Edo Terglav ni prepustil statistiki in je v maniri igralca NHL ukanil hokejskega veterana Luko Simšiča. Zavlado je nepopisno veselje in Olimpiji je deseti zapored in 18. v njeni zgodovini zasvetila hokejska zvezdica državnega prvaka.

Lovro Kastelic

na kratko

PET MRTVIH NA NOGOMETNI TEKMI

Vsake toliko časa športno javnost pretresejo novice o nasilju na nogometnih stadionih, ki se mnogokrat konča tragično. Zadnja tak-

Nasilje in z njim povezane nesreče na stadionih postajajo očitno nekaj vsakdanjega.

šna vest prihaja iz mesta Qameshli na severu Sirije, kjer je pretekli teden med paniko, ki je izbruhnila pred nogometno tekmo med moštvoma Al-Džihad in Al-Futu-

va, življenje izgubilo pet oseb. Kot so povedale priče dogodka, so navijači Al-Futuve pred prvim sodniškim žvižgom nasprotne navijače obmetavali s kamenjem, zaradi česar je kakšnih 2.000 navijačev Al-Džihada skušalo pobegniti s stadiona. Pri tem je nastala splošna panika, v kateri so ljudje pomendrali drug drugega.

PUŠNIK ODPSTOPI

Potem ko gre celjskemu nogometnemu klubu CMC Publikum po lanski odlični sezoni letos vse samo še navzdol, se je pretekli teden njegov trener Marijan Pušnik odločil, da bo odstopil z mesta trenerja. Pušnik je v svoji odstopni izjavi, ki jo je podal klubski upravi, zapisal, da odstopa zaradi slabih

rezultatov članskega moštva in neizpolnitve ciljev, ki mi jih je postavilo vodstvo kluba, za kar se čuti odgovoren kot trener in kot vodja strokovnega sveta. Uprava je Pušnikov odstop sprejela, klub pa bo odslej vodil trener Janez Zavrl.

NAJVEČJI ZASLUŽKARJI MED SKAKALCI

Slovenska tiskovna agencija je pretekli teden objavila lestvico največjih zaslužkarjev v svetovnem pokalu v smučarskih skokih v sezoni 2003/2004. Na prvem mestu se je tako znašel norveški skakalec Roar Ljøekelsoey, ki je v letošnji sezoni zaslužil 233.881 švicarskih frankov. Z 211.340 švicarskih frankov mu sledi Finec Jane Ahonen, temu pa z 145.046 švicarskimi franki Norvežan Sigurd Pettersen. Naši skakal-

Roar Ljøekelsoey je med smučarji skakalci letos zaslužil največ.

ci so se znašli bolj pri dnu lestvice. Rok Benkovič je z vsega 7.000 franki na 27., Robert Kranjec pa s 1.000 franki na 37. mestu.

Fotografiji: Reuters

Večer frfotajočih oblek in globokih dekoltejev

V Cankarjevem domu v Ljubljani so v petek zvečer že sedmič podelili slovenske nagrade na področju medijev in popularne kulture. Podeljenih je bilo 14 pozlačenih kipcev, največ, po dva, pa sta jih prejela skupina Siddharta in oddaja Tistega lepega popoldneva.

Med viktoriji popularnosti, ki jih izberejo bralci revije Stop, je viktorja za TV-osebnost dobil Boštjan Romih, za najboljšo TV-oddajo je bila izbrana nedeljska oddaja RTV Slovenija Tistega lepega popoldneva, najboljša radijska osebnost je Andrej Karoli, najboljša radijska postaja Val 202, nagrado za najboljšega glasbenega izvajalca pa je prejela skupina Siddharta. V kategoriji strokovnih viktorjev, dobitnike kipcev izberejo člani Akademije Viktor, je viktorja za obetavno medijsko osebnost odnesel Peter Poles, najboljša igrana TV-oddaja je kratki film režiserke Maje Weiss Balkanski revolveraši, za najboljšo informativno in dokumentarno TV-

oddajo pa so bili tudi letos, že sedmič, nagrajeni Odmevi. Najboljša voditeljica informativne oddaje je po mnenju članov Akademije Viktor Mojca Širok, Tistega lepega popoldneva je nagrajena še kot najboljša zabavna TV-oddaja, Peter Poles pa je prejel tudi viktorja za najboljšega voditelja zabavne TV-oddaje.

Dvakratni nagajenci – skupina Siddharta

Poleg tega so podelili še viktorje za posebne dosežke; prejeli so jih primorski igralec in glasbenik Iztok Mlakar in igralec Branko Đurić-Đuro. Po mnenju Akademije Viktor si je viktorja za posebne dosežke zaslužila tudi skupina Siddharta, viktorja za življenjsko delo pa je dobila pisateljica, radijska novinarica in tudi avtorica besedil nekaterih

najbolj znanih slovenskih popevk, kot sta Pegasto dekle in Poletna noč, Elza Budau.

Celotna prireditev, na kateri ni manjkalo glamurja, globokih ženskih dekoltejev (najglobljega bi lahko pripisali Barbari Drnač) in razkošnih av-

Viktor za življenjsko delo – Elza Budau

tomobilov, se je začela s sprejemom nominirancev na rdeči preprogi pred Cankarjevim domom in nato nadaljevala v Gallusovi dvorani. V dveinpurnem programu sta poleg nominirancev in dobitnikov viktorjev najprijetneje izstopala voditelja Tjaša Železnik in Jure Zrnec, ki sta s spoščenostjo in domiselnimi skeči skrbela za dobro razpoloženje v dvorani in pred TV-zasloni. Svoje delo sta opravila tako dobro, da jima je na koncu celo vedno kritični Jonas, letos je nastopil v vlogi izročevalca viktorja, moral priznati, da se po dolgem času na prireditvi znova dobro zabava. A. K.

The Darkness se cenijo

The Darkness zahtevajo približno 345 milijonov tolarjev za nastop na poletnem festivalu, in to le 12 mesecev po svojem nastopu za odprtje Glastonburyja 2003, ko so dobili preračunano približno 28.000 tolarjev. Lani so bili visoko cenjeni novinci na glasbeni sceni prvi, ki so nastopili na koncertu (in tudi dokaj neznani), a po izvrstnem letu so prav oni najbolj zaželeni in vodilna skupina na letošnjem festivalu. Potem ko so osvojili tri na-

tonburyja Michael Eavis, ki še vedno ni izdal celotnega seznama nastopajočih na letošnjem poletnem koncertu, je ta konec tedna potrdil, da so The Darkness med pomembnejšimi nastopajočimi. "Lani smo jim plačali (preračunano) okoli 28.000 tolarjev, a ko smo jih letos povabili na nastop, so bili znova navdušeni," je dejal Eavis.

Nagrajena Siddharta

Siddhartin ovitek angleške izdaje plošče 'Rh-', ki je bila natisnjena v omejeni nakladi 1.500 izvodov in je bila zasnovana kot transfuzijska vrečka, prodajala pa se je na transfuzijskih stojalih, je ta konec tedna na 13. slovenskem oglaševalskem festivalu v Portorožu prejel veliko nagrado (Grand Prix) v kategoriji druga oglasna sredstva (embalaža in oprema prodajnih mest). Ovitek je oblikoval Sašo Dornik in skupina Ventilator. Za ta ovitek so izdelovalci prejeli tudi nagrado na Zlatem bobnu.

J. Lo in Marc Anthony par?

Jennifer Lopez, ki se je tik pred svojo tretjo poroko premislila in svojega Bena zapustila, naj bi menda našla novo srečo. Igralka sedaj uživa (skrivno) romanco s pevcem Marcom Anthonyjem, ki se uradno še ni ločil od svoje žene Dayanare Torres. Jennifer je,

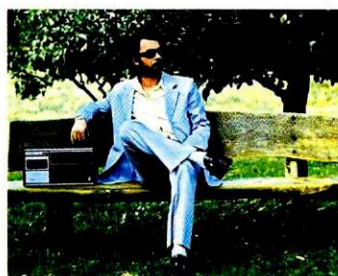
tik preden je spoznala raperja P. Diddyja, nekaj časa že bila v zvezi z Marcom. V zadnjem času so ju nekajkrat opazili v Miamiu, nazadnje v klubu Mynt, kjer sta sedela pri isti mizi kot Naomi Campbell in Tommy Lee, nekdanji mož Pamele Anderson, ki sta, kot se govori, tudi novi par.

Magnifico posnel nov spot

Magnifico je pred dnevi posnel nov videospot za pesem Nisi za mene ti – drugi singel iz še vedno aktualnega albuma Export-import.

Čeprav je skladba Hir aj kam, hir aj go še vedno nepogrešljiva v vseh klubih in na vseh zabavah, se je Magnifico odločil, da bo posnel spot za

nekoliko bolj umirjeno skladbo, s katero se je znova uvrstil visoko na domače glasbene lestvice. Magnifico je

zamisel za video dobil že v studiu med snemanjem skladbe, za uresničitev te zamisli pa je poskrbela ekipa Doma svobode; režijo je tokrat prevzel Igor Gajič, Pepi Sekulič pa je poskrbel za potrebno scenografijo.

grade brit in prodali več kot milijon kopij debitantskega albuma Permission To Land, skupina pričakuje, da bo nastopila na vrsti podobnih festivalov po Evropi. Organizator Glas-

EVJ
ELEKTROPROM

EVJ
ELEKTROPROM d.o.o.
Loke 22
1412 KISOVEC
tel.: 03 56 57 150
fax: 03 56 71 488

www.elektroprom.si

- ♦ projektiranje strojnih in elektro instalacij in geodetske storitve
- ♦ bar sedmica
- ♦ lokalna televizija ETV

- ♦ trgovina EVJ Center
- ♦ elektroinstalacije
- ♦ centralne kurjave, vodovod, plinske instalacije
- ♦ kabelsko komunikacijski sistemi
- ♦ grafitne ščetke
- ♦ tiskana vezja
- ♦ delovni stroji in nizke gradnje

SDS

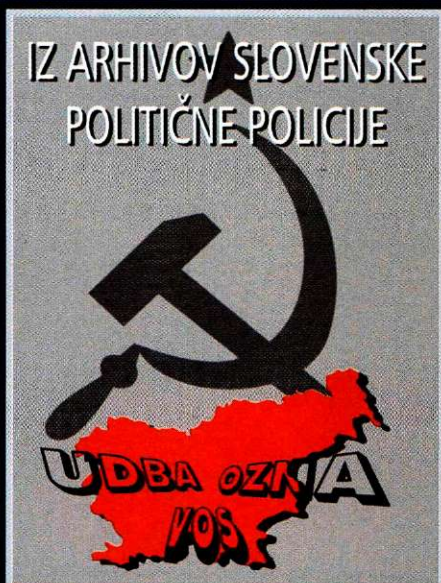
N.Si
Nova Slovenija

Brez mater bi bil svet prazen!

Ob materinskem dnevu iskreno voščimo
vsem našim materam.

Ženski odbor SDS in Ženska zveza N.Si

KNJIGA IZ
ARHIVOV
SLOVENSKE
POLITIČNE
POLICIJE
JE ENA
NAJBOLJ
ISKANIH
KNJIG.

Razkriva podrobnosti slovenskih komunističnih tajnih služb vključno z imeni njenih članov. Zajema obdobje od zametkov ustanavljanja teh služb leta 1941, obdobje revolucije in druge svetovne vojne in obdobje poveljnih pobojev. Konča se z letom 1950.

ZA KNJIGO, KI OBSEGA 520 STRANI, BOSTE ODŠTELI 5.000 TOLARJEV (V CENO NI VKLJUČENA POŠTNA).

Knjigo lahko naročite na številki 01-434-54-63 ali prek elektronske pošte: obzorja.narocnine@siol.net

horoskop

Oven (21. marec – 20. april)

V tem času boste nekoliko v zmedenem stanju, predvsem kar zadeva vaše partnerstvo. Kaže, da ste se skrili za svojo ograjico in ne pustite nikogar blizu. Tako bo najbrž tudi prav, dokler se ne pomirite. Ob primernem vabilu ne boste ostali doma.

Bik (21. april – 21. maj)

Vse vrste ustvarjalnosti ležijo v vas kot pozabljeni dragulji – potrudite se, da se jih boste spet spomnili. Po drugi strani se po vaših mislih podi precej neumnosti in nepomembne navlake. Znebite se je.

Dvojčka (22. maj – 21. junij)

Več kot navadno boste razmišljali o svoji prihodnosti. Lahko naredite več načrtov, lahko pa znova premislite stare. Tako se boste bolj zavedeli svojih možnosti. Ta teden bo zelo ugoden za ljubezen.

Rak (22. junij – 21. julij)

V svojem osebnem življenju boste stopili v novo fazo in menili boste, da boste dosegli svoje cilje, če se boste natančno determinirali. Pazite, romantika ni najbistvenejši del vašega življenja, zato se ne vznemirjajte.

Lev (22. julij – 21. avgust)

Počutili se boste sposobne izraziti svoje argumente in mnenja. Odpreti pa se morate tudi za ideje, ki bi jih drugi radi delili z vami. Nov pritok denarja vam bo olajšal poslovanje. Ko vas bo nekaj stvari vznemirjalo, bodite zbrani.

Devica (22. avgust – 21. september)

S svojimi financami delajte vsaj malo bolje, sicer bodo trpele. Iznajdljivost vam bo pomagala kot vedno in izkopal se boste iz prav neprijetne situacije. Službene zadeve bodo tekale po načrtih, če pa ste v šoli, se boste morali bolj potruditi.

Tehdnica (22. september – 22. oktober)

Spet imate čudovite možnosti za nove začetke, vendar se bodo tega veselile le tiste tehdnice, ki se neprestanih začetkov še niso naveličale. Drugim bo nekoliko neprijetno, posebej če bo šlo tudi za novo okolje. Veliko sreče!

Škorpion (23. oktober – 21. november)

Merkur imate v ravno pravi poziciji in prijetnosti vam ne uidejo. Žal ne bodo držali dogovori o urah, ko bi se morali s kom srečati ali kam iti. Bolje bi bilo, če bi imeli bolj fleksibilne dogovore. Neko srečanje utegne biti zelo zanimivo.

Strelec (22. november – 20. december)

Bolj se boste začeli zavedati svoje energije, pa če boste dobivali dobro ali slabo povračilo. Malce pregledajte svoje navade, ne bo vam škodilo česa popraviti. Privoščite si kaj branja za dušo.

Kozorog (21. december – 19. januar)

Cel kup organizacijskih opravkov je na vidiku, vse skrbi pa se večinoma vrtijo okoli družine in doma. Poleg tega vas čaka še romantično srečanje, ki vam bo povrnilo izgubljeno energijo. Včasih preverite, ali vas bližnji res razumejo, kaj hočete povedati.

Vodnar (20. januar – 18. februar)

Če imate posebne želje oziroma če imate posebne zahteve, ki jih morate postaviti, boste za to imeli največ priložnosti sredi tedna. Nekomu boste odlično svetovali in spraševali se boste, zakaj sebi ne zmorete tako dobro pomagati.

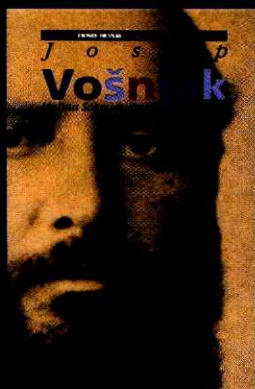

Ribi (19. februar – 20. marec)

Vrata se vam bodo odprla tam, kjer ste že skoraj obupali. Neka oseba vas bo neizmerno privlačila, posebej kar zadeva način razmišljanja. Pri delu pa pazite na vse podrobnosti, da boste natančno vedeli, kaj se dogaja.

50 let
Štajerski val
137,1 MHz in 137,6 MHz

RADIO ŠTAJERSKI VAL, D.O.O., ŠMARJE PRI JELŠAH
ASKERČEV TRG 21, 3240 ŠMARJE PRI JELŠAH
UPRAVA: (03) 817 12 10, STUDIO: (03) 81 71 230
WWW.RADIO-SHAJERSKI-VAL.SI

**MALINA SCHMIDT-SNOJ
JOSIP VOŠNJAK**

Zdravnik, politik in književnik, predvsem pa rodoljub, ki je bil za svoj narod po potrebi tudi ognjevit taborski govornik. 292 strani, 11.400 SIT

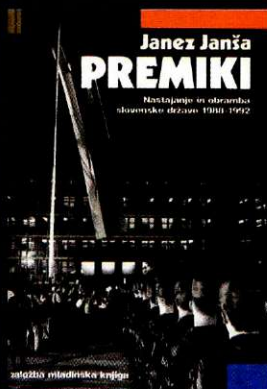
**TONE KUNTNER
MATI SLOVENIJA**

Pesmi pesnika slovenske pomladi, tradicije, vrednot. 72 strani, 1.500 SIT

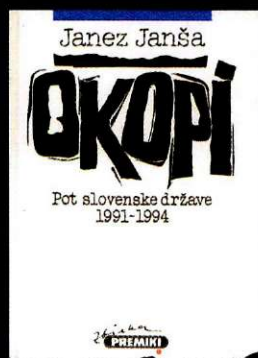
**MILAN ZVER
DEMOKRACIJA**

Avtor je razlenil koncepte demokracije v politični misli na Slovenskem v prvi polovici 20. stoletja. 254 strani, 4.400 SIT

**JANEZ JANŠA
PREMIKI**

Knjiga, ki je bila prodana že v več kot 61.000 izvodih. Nastajanje in obramba slovenske države 1988–1992. 363 strani, cena 1.800 SIT

**JANEZ JANŠA
OKOPI**

Politični razvoj slovenske države do leta 1994. Prodana je bila že v več kot 17.000 izvodih. 309 strani, 1.800 SIT

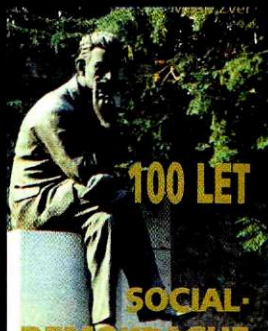
**SILVINO IN MAIDI EILETZ
ZGODOVINA NEKE KOLABORACIJE**

Boljševiki so v prvi svetovni vojni kolaborirali z vojnimi sovražnikom Nemčijo. 368 strani, 6.727 SIT

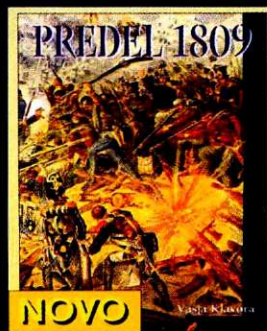
**MILAN ZAJC,
FRANCE KOZINA,
FRANCE DEJAK
UŠLI SO SMRTI**

Poročila treh rešencev iz množičnega grobišča v Kočevskem rogu leta 1945. 244 strani, 3.906,00 SIT

**MILAN ZVER
STO LET
SOCIALDEMOKRACIJE**

Prikaz klasičnega obdobja slovenske socialdemokracije in njene vnovične oživitve konec prejšnjega stoletja. 125 strani, 1.500 SIT

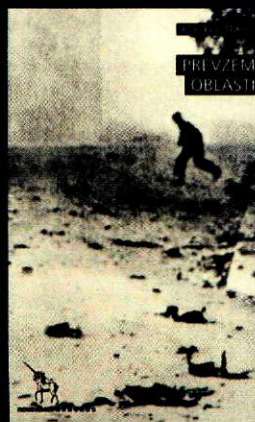
**VASJA KLAVORA
PREDEL 1809**

Avtor je šel po sledovih vojskih spopadov Napoleona in Francozov z Avstriji na Slovenskem leta 1809. 330 strani, 6.727 SIT

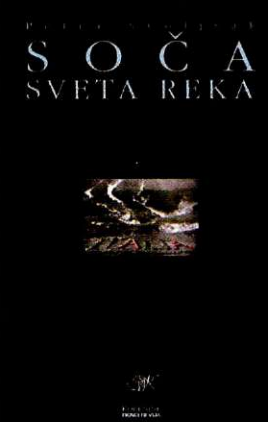
**ANDREJ RAHTEN
POZABLJENI
SLOVENSKI PREMIER**

Dr. Janko Brejc je po razpadu Avstro-Ogrske postal prvi slovenski premier. 344 strani, 4.232 SIT

**CZESŁAW MIŁOSZ
PREZJEM OBLASTI**

Avtor slika travmatično dogajanje med II. svetovno vojno, čas, ko je bil Poljski vsiljen komunistični sistem. 236 strani, 7.760 SIT

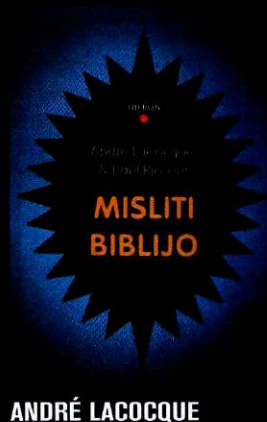
**PETRA SVOLTŠAK
SOČA, SVETA REKA**

Monografija slovenskega Posočja, ki na podlagi obsežnega arhivskega gradiva raziskuje razmere med italijansko okupacijo. 428 strani, 10.980 SIT

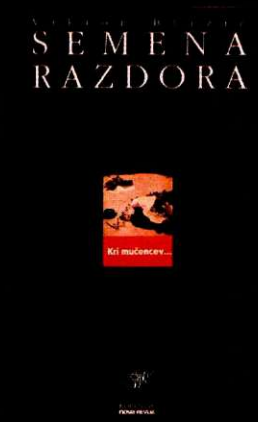
**GERSHOM SCHOLEM
POGLAVITNI TOKOVI
V JUDOVSKI MISTIKI**

Predmet Scholemovega zgodovinopisja, s katerim je revidiral razumevanje judovske zgodovine, je judovska mistika. 670 strani, 12.260 SIT

**ANDRÉ LACOCQUE
IN PAUL RICŒUR
MISLITI BIBLIJO**

Dialoska zbirka razlagalnih razprav o izbranih besedilih hebrejske Biblije uveljavljenega strokovnjaka za hebrejsko Biblijo. 516 strani, 10.500 SIT

**VIKTOR BLAŽIČ
SEMENA RAZDORA**

Komunistična partija je nevihtno vojno ozračje izkoristila za obračun z drugimi mislečimi in v ta okvir sodijo tudi politični umori. 196 strani, 6.770 SIT

Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana

**ČLANSTVO V KLUBU SAMOROG
VAS NE OBVEZUJE K NAKUPU**

CENEJŠE VSTOPNICE V GLEDALIŠČIH IN DRUGIH KULTURNIH USTANOVAH

**POPUSTI PRI NAKUPU KNJIG
IN CD PLOŠČ OD 10 - 50%**

telefon: 01 433 40 74, e-mail: info@samorog.com, [www: samorog.com](http://www.samorog.com)

[illegible]

DANILA, ERITEM, DINARA,
NZ, LON, JOŽI, TANAKA,
STANISLAVA, IKS,
KARANTENA, OK, ABANO,
AKSAKOV, KOMI, ALO,
NOČ, AR, ZATIČ, ERIKA,
LIKALO, REMI, AS, ETANOL,
EROTIKA, CILKA, IVAN
OMAN, OA, ZORA, EVA

1. nagrada: EVGEN ŽMAK,
Hrošče 16, 6230 Postojna

2. nagrada: SAŠA CERAR,
Linhartova 66,
1000 Ljubljana

3. nagrada: VINKO KOREN,
Magozd 4, 5222 Kobarid

Dobitnikom čestitamo in jih hkrati prosimo, da nam pošljejo svojo davčno številko.

- 1. nagrada:** bon v vrednosti **7.000,00 tolarjev** za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog
- 2. nagrada:** bon v vrednosti **5.000,00 tolarjev** za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog
- 3. nagrada:** bon v vrednosti **3.000,00 tolarjev** za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog

Nagradno križanko izrežite in najpozneje do
1. 4. 2004 pošljite na naš naslov:
Demokracija, p.p. 4315, 1001 Ljubljana,
s pripisom "Nagradna križanka".

- **22. 3. 1875** se je v Neaplju rodil Anton Codelli, plemeniti Fahrenfeld, ki je bil zadnji potomec italijansko-nemške rodbine, ki je imela med svojo največjo močjo velike posesti na Kranjskem.
- **23. 3. 1754** se je v Zagorici rodil slovenski matematik Jurij Vega. Bil je matematik in artilerijski oficir, ki si je z vojaškimi dejanji pridobil naziv barona.
- **24. 3. 1835** se je v Sv. Petru pri Celovcu rodil slovenski fizik svetovnega slovesa Jožef Stefan.
- **24. 3. 1919** je odbor slovenske Glasbene matice ustanovil konservatorij. Prvi vpis vanj je bil za vse instrumente, teorijo, solo petje, operno in dramsko šolo.
- **24. 3. 1999** je začel Nato z napadom na vojaške v cilje v Jugoslaviji. Do akcije je prišlo, ker predsednik Jugoslavije Slobodan Milošević ni hotel ustaviti nasilne akcije in pobiranja Albancev na Kosovu.
- **25. 3. 1874** se je v Ljubljani rodil telovadni organizator, vaditelj in pisec Viktor Murnik. Slovensko sokolstvo je razvil v vsestransko telovadno gibanje. Telovadne vrste in posamezniki so pod njegovim vodstvom na svetovnih prvenstvih in olimpijskih igrah dosegali velike uspehe.
- **25. 3. 1881** se je rodil madžarski skladatelj, muzikolog in pianist Bela Bartok.
- **25. 3. 1957** so v Rimu podpisali dogovor o Evropski gospodarski skupnosti. Podpisale so ga Francija, Italija, ZR Nemčija, Belgija, Nizozemska in Luksemburg.
- **26. 3. 1511** je prišlo do najhujšega rušilnega potresa na Slovenskem. Stresla sta se Idrijsko in Furlanija, in to tako močno, da so se podrli vsi gradovi na Slovenskem.
- **26. 3. 1917** je Kranjski deželni odbor odkupil graščino Golnik za zdravljenje tuberkuloznih vojakov.
- **27. 3. 1845** se je rodil nemški fizik Wilhelm Röntgen. Leta 1895 je odkril žarke X, ki so jih po njem poimenovali rentgenske.
- **28. 3. 1749** se je rodil markiz Pierre Simon Laplace, francoski matematik, astronom in utemeljitelj nebesne mehanike.
- **28. 3. 1862** se je rodil francoski predsednik vlade Aristide Briand, ki je izvedel ločitev Cerkve od države. Na neki razstavi se je Briand ustavil pred sliko dve objeti žensk. Avtor mu je razložil, da je hotel prikazati Pravičnost, ki objema Mir. Briand je ob tem pripomnil: "Odlično! Objemata se verjetno zato, ker se redkokdaj vidita."

Genialni "komolčar"

V časih, ko je komolčarstvo dober pridobitniški način življenja, spomnimo, da je znal svoje komolce, seveda s povsem drugačnimi cilji, uporabljati tudi slovenski skladatelj in pianist Jurij Mihevc, ki se je rodil v Ljubljani, **22. marca 1805**. Znan je bil namreč tudi kot virtuoz, ki si je pri igranju na klavir pomagal s komolcem.

Ko je nadobudni mladenič končal gimnazijo v Ljubljani, je odšel na Dunaj, kjer pa ga je glasba veliko bolj zanimala kot očetovo navdušenje nad pravom. Kot glasbenik je kasneje deloval v Franciji. Zapisikov o Mihevcu je doma malo, znano pa je, da je napisal 300 klavirskih skladb in priredil okoli 200 skladb drugih skladateljev.

Oktobra leta 1836 se je po več kot desetletni odsotnosti prišel pokazat rojakom Ljubljančanom. Zanimiva je napoved pete točke sporeda njegovega koncerta. V njej je prišla do veljave Mihevcova posebnost – igranje s komolcem. Poročilo s tega koncerta navaja uspeh, ki ga je Mihevc dosegel v Ljubljani: "Kot skladatelj in klavirski virtuoz je žel mnogo zasluženega odobravanja. Posebno je vzbudila splošno senzacijo njegova igra s komolcem, s katerim je v basu spremljal igranje obeh rok, skakal in celo kromatične teke izvajal z občudovanja vredno čistostjo ..."

Werner von Braun

V Nemčiji je skupina ljubiteljskih navdušencev, ki so sanjali o medplanetarnih potovanjih, delala v časih kar usodne poskuse z raketami na tekoče gorivo. Leta 1930 se jim je pridružil osemnajstletni študent Werner von Braun, ki se je rodil **23. marca 1912**. Ko je prišel na oblast Hitler, so jih leta 1936 premestili v nov raziskovalni center na baltiški obali.

Med 2. svetovno vojno je von Braun sodeloval pri razvoju prve velike rakete na tekoče gorivo V-2. Skupina, ki jo je vodil, je leta 1942 prvič uspešno izstrelila prvi V-2, raketo, ki so jo kasneje uporabili za bombardiranje Londona in Antwerpna. V-2 je bila dobra raketa, "njena edina napaka je bila, da je pristala na napačnem planetu," je nekoč dejal von Braun. Vojaške in politične voditelje je opozorila na možnosti raket z velikim dosegom. Medcelinske balistične rakete so bile faza v razvoju, ki ga je omogočila V-2.

Po letu 1945 je živel v ZDA. Bil je direktor Marshallovega centra za vesoljske polete in glavni načrtovalec ameriške Nacionalne uprave za aeronavtiko in vesolje (NASA). Leta 1958

je zgradil nosilno raketo za prvi ameriški satelit in razvil raketo Saturn za polete na Luno.

Zgodovina zgodovinarjem

25. marca 1941 sta predsednik vlade Kraljevine Jugoslavije Dragiša Cvetković in zunanji minister Aleksandar Cincar Marković na Dunaju podpisala pristop Jugoslavije k trojnemu paktu. Trojni pakt so sklenile Nemčija, Italija in Japonska. Obvezale so se, da si bodo pomagale, če bo katera od njih napadena. S tem so mislile predvsem na ZDA.

Že naslednji dan, po pristopu Jugoslavije k trojni pogodbi, je prišlo v vseh večjih mestih do demonstracij. V Beogradu je prišlo s pomočjo angleške obveščevalne službe do državnega udara generala Simovića.

Ob sedanjem pozivu politikom, naj prepušijo zgodovino zgodovinarjem, ni odveč

spomniti, da so komunistični voditelji, tako kot to še vedno počnejo nekateri naši politiki, zagovarjali in ukazovali "resnico", da so se ljudje takrat na poziv komunistične partije uprli in odšli po njeni poti "v lepšo prihodnost" ... Novejše razlage teh dogodkov pravijo, da se je z demonstracijami ljudi, padcem vlade in nastopom generala Simovića Jugoslavija praktično uvrstila v zaveznitvo proti nacizmu in fašizmu in s tem na stran zmagovalcev 2. svetovne vojne.

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridržuje pravico do krajšanja pisma, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

Srečanje z diktatorjem

Kot skupina zaskrbljenih mladih državljanov Republike Slovenije smo ogorčeni nad potezo nekdanjega predsednika Milana Kučana, ki je na Brdu pri Kranju gostil zadnjega diktatorja na stari celini Aleksandra Lukašenka.

Prevod iz BBC News:

Predsednika Belorusije Lukašenka zahodne države – vlade obtožujejo neupoštevanja demokracije in človekovih pravic, domnevajo pa tudi, da je organiziral "skupine smrti", da bi se tako znebil političnih nasprotnikov.

Belorus jih obtožuje vohunjenja in poskusa strmogavljenja njegovega režima. Presenetil je z negovanjem odnosov z "izobčenimi" državami, kot sta npr. Kuba in Irak. Sam in tudi politični nasprotniki so Belorusijo primerjali z Jugoslavijo, preden je padel režim njegovega prijatelja Slobodana Miloševića. Z veliko volilno zmago leta 1994 pride na oblast. Bil je posebej, nekdanji kmetijski upravljavec, znan kot človek, ki je ne pričakovano premagal komunistično organizacijo. Prebivalcem Belorusije obljublja, da država ne bo imela ničesar od gospodarske reforme, red se bo nadaljeval in država se bo hitro približevala Rusiji. Sodeluje z delavci na podeželju in z industrialci, rad se slika z njimi in vseh mu je, če mu pravijo Batka (oče). Sloves si je začel nabirati leta 1996 ob zadnjem komunističnem diktatorstvu, ko je uporabil referendum o pravnih spremembah, da se je znebil parlamenta. Novi parlament mu je podaljšal nadzor nad sodstvom. Varnostne sile

so na veliko začele izvajati nasilje nad člani opozicije in ministri, ki so jih vrgli iz vlade, so pogosto pristali v zaporu. Nekaj ljudi je tudi izginilo. Lukašenko verjame v diktatorstvo, saj pravi, da je vse drugo nestabilno. Drugi o njem pravijo, da je popoln diktator, saj pri vodenju države ne upošteva nikogar. Bojeval se je za združitev Rusije in Belorusije s strašenjem ruskih svobodnjakov, da je bil Kremlin njihov zadnji politični uspeh. Mogoče je njegovo vladanje povezano z nesrečnim otroštvom v neki beloruski vasi, ko naj bi ga bili žalili, ker njegova mati ni bila poročena. Sam se je poročil, a se je kmalu ločil. Vlada že sedem let, kandidiral pa bo tudi za naslednjih pet let; mogoče bo tudi podaljšal možnost kandidiranja za predsednika na 3-kratni mandat ali celo več.

(Vir: <http://news.bbc.co.uk/1/hi/world/europe/116265.stm>)

V svojem imenu in v imenu demokracije, vseh mučenih, zatiranih in umorjenih Belorusov pričakujemo javno opravičilo nekdanjega predsednika Milana Kučana.

Janez Tomc, Jure Emeršič, Igor Semič, Janez Moškrič in Žiga Konjar, Ljubljana

Pajaci in kljukci

Trenja 4. marca na POP TV so v anketi jasno pokazala nezaupanje prebivalstva do politike LDS in ZLSD, saj so to njuno politiko ocenili z 88 odstotki kot kritično, nezaupanja vredno kontinuitetno politiko, ob cenzusu prek 23.000 glasovalcev med gledalci oddaje. Kontinuitetno politiko je kot dobro na koncu oddaje podprlo le 8 odstotkov glasovalcev. Mirno lahko rečemo – še en visok anketni poraz nomenklature v razmerju 88 : 8. To, kar je bodlo v oči in ušesa, je bilo obkla-

danje prvaka SDS Janeza Janše z vsemi mogočimi negativnimi prilastki. Vendar je med

oddajo postalo jasno, kar je v javnosti in med prebivalstvom že nekaj časa razvidno, da so obtožbe in podtikanja Janši kontraproduktivna in škodujejo le vladajoči nomenklaturi. Ljudje so preprosto prepoznali lažnivost nomenklature in kljukcev in njihovemu zamorjenemu videzu in govorjenju ne verjamejo več; dvomijo celo takrat, ko se ti trudijo govoriti verodostojno in argumentirano. Pri slovenskih levičarjih se uresničuje ocena, ki jo je za francoske levičarje izrekel filozof in psihoanalitik Jacques Lacan v angleščini, ker ni želel omadeževati francoščine: foolery and knavery. Ti levičarski lastnosti sta izpeljani iz angleških besed fool in knave, označujeta pa neumneže in lopove, bedake in podležje, zmedence in prevarante – skratka, pajace in kljukce.

Trenja so pokazala, kako se je Janša uspešno ubranil množičnih napadov eldesovih kljukcev, in sicer argumentirano in z dejanskimi podatki. Z odličnim pregledom situacije in z natančnim spominom je prepričljivo obvladoval TV-sceno in dokazoval, da mu izurjeni ideologi levice, kot so Gaber, Miheљak in Kacin, tudi množično niso več kos in mu ne sežejo niti do kolena. Gaber je izstopal predvsem z obrekovalno narejenostjo, zmrdljivim pačenjem obraza in manipulativno neprepričljivostjo, Miheљak z depresivno pomensko izpraznjeno

akrobatiko, značilno depresivno relativizacijo in jecljavo živčnostjo, Kacin pa je govoril počez v prazno in v tri dni, kot da je pomembno zasedi čimveč razpoložljivega časa. Vse to je gledalec Trenj doživljal v izrazju na obrazih, v komičnih in zlaganih vidnih in izgovorjenih epizodah, ki so pomenile hkrati samoponižanje in neaktualnost nastopajočih pajacljev tranzicijske levice. Skozi to oddajo je tako postalo posredno očitno, da ob takem nastopanju zagovornikov levice podpora volivcev upada in se vztrajno usmerja k nadaljnjemu padanju. Intelktualna raven Janševih nasprotnikov je bila preprosto prenizka v svoji zlaganosti, neumnosti, zabitosti, podlosti in prevari. Tudi skozi tovrstno javno komunikacijo slovenski opazovalec politične scene spoznava nesposobnost vladavine neuspešne in zločinske preteklosti, njenih političnih in govornih običajev vse do danes.

Hkrati se ustanavlja Forum 21, imenovan tudi Forum KK (po zgodovinski kontinuiteti Kardelj-Kučan, po komunistični Bazi 20 v Kočevskem rogu), ki naj bi bil strateški, poslovni in možganski trust (politično-kapitalski monopol odločanja) v slogu politbiroja Kominterne, z nalogo konsolidacije, združevanja in oblikovanja slovenske levice v evropskem okolju, vendar s preizkušenimi balkanskimi metodami vladanja in odločanja iz javno nepreglednega ozadja. Čedalje

jasneje prihaja v zavest ugotovitev, da smo si Slovenci z ustanovo nekdanjega predsednika države nakopali nadležen in neustrezen rekvizit kominternovske preteklosti, ki v zasnovi foruma uresničuje koncept zlizanosti nekdanje komunistične in sedanje demokratske oblasti po načelu ma- »

fije. S tem se podaljšuje vladavina nekdanje komunistične nomenklature. S tednikom Žurnal, ki postavlja Kučana znova na prvo mesto, pa se že kaže politbirojevska usmeritev tednika, saj Kučanu nesramežljivo sledijo Pahor, Drnovšek in Rop, Janša pa se pojavlja še za Ruplom, Podobnikom in Gabrom, na osmem mestu. Podpora prebivalstva leviči pada, SDS prehiteva LDS. Ko pomen Toševga Politbarometra ugaša, je Žurnalov termometer vse bolj podoben Kučanovemu politbarometru. Kako se Žurnal financira, postaja naposled tudi razumljivo – iz nekdanjega družbenega kapitala slovenskih podjetij v Avstriji in drugod. Za bralce Žurnala velja tako načelo: ko odprete časopis, se previdno ustavite, saj vstopate v "Bezirk" propagandnega glasila tranzicijske levice. Ta perspektiva se pozornemu bralcu odkrije že ob vsakokratnem Steinbuchovem uvodniku. Steinbuch namreč ni nikakršen graški fijakar, temveč je zamaskirani izvošček Kučanove kontinuitete. Pajaci in kljukci ali burkeži in lažnivci nas obletavajo in nam govorijo skozi politične in medijske samogovore kontinuitete. Napredek pa takšen – v slogu Foruma 21.

Dr. Anton P. Železnikar,
Ljubljana

Boj za evropski denar (1)

V tedniku DEMOKRACIJA z dne 11. 3. 2004 je bil objavljen prispevek vašega novinarja Aleša Kocjana z naslovom Boj za evropski denar, v katerem je zapisal vrsto neresnic in grobih žalitev pa tudi napak, ki terjajo odgovor. Kar po vrsti.

1. Razlog za odpoved pogodbe o zaposlitvi dr. Urošu Staniču in mgr. P. M. Oblaku (nima doktora

RADIO
96,4 MHz
Slovenske gorice
Ta pravi!
Tig osrednove 5, 2230 Lomart, tel. 02/729 02 20, 720 73 24, fax: 02/720 73 22
ELEKTRONSKA POŠTA: radio@radio-sg.si, INTERNET STRAN: www.radio-sg.si

radio cerkno
ukv - stereo - rds
90,9 MHz 97,2 MHz 99,5 MHz 103,7 MHz

ta, kot ste navedli), je v dejstvu kršitev pogodbe, ki delavca obvezuje, da upošteva na Institutu Jožef Stefan sprejeta pravila poslovanja. Delovala sta v nasprotju z akti, ki jih sprejme direktor na podlagi pooblastila iz statuta instituta. Oba sta naklepno pripeljala stanje odnosov do take stopnje, da ni bila mogoča več nobena komunikacija z njima. Vaša navajanja v članku so neresnična, saj ne obstaja nikakršno "ozadje" oz. "boj, kdo lahko razpolaga z določenim odstotkom sredstev, ki jih inštitut dobi od evropskih ustanov". Za vseh 82 projektov 5. Okvirnega programa EU, ki jih je pridobil inštitut in med katere spada tudi projekt IRC, ki ga je vodil dr. Stanič, veljajo ista jasno in javno zapisana pravila. Treba pa je vedeti, da je projekt IRC omogočilo 50-odstotno sofinanciranje s strani instituta s sredstvi, ki so jih prispevale druge raziskovalne skupine. Dr. Stanič in mgr. Oblak nista poskrbela za sofinanciranje projekta npr. iz gospodarstva, pač pa izsiljevala od direktorja denar instituta, iz česar posledično sledi, da brez sredstev instituta tudi projekta IRC ne bi bilo.

2. Zapisano v članku pod naslovom Turk – diktator?, ki govori o direktorjevi "domnevni pretirani avtoritarnosti in samovolji" in še marsikaj drugega, je neresnično, zlonamerno in zavajajoče podtikanje. Da vaši "viri in nekatera dejstva govorijo drugače", boste pač morali doka-

zati. Gre za grobo blatenje direktorja, vodstva in sodelavcev instituta, kar škodi časti in dobremu imenu vseh prej omenjenih in ima nedvoumno hude posledice na poslovanje instituta. In še ena napaka: dr. Jure Zupan ni nekdanji član SAZU, kot navajate, saj član SAZU ni bil nikoli!

3. V zvezi s "Turkovim nepotizmom" pa najprej le to, da prof. dr. Vito Turk kot direktor vodi inštitut od leta 1996 naprej. Torej ni mogel "v času Turkovega vodenja inštituta zaposliti obeh sinov", kot navajate. Dr. Boris Turk se je zaposlil na inštitutu leta 1987 in dr. Dušan Turk leta 1992. Tudi ni res, da dr. Dušan Turk vodi oddelek (prav odsek) za biokemijo in molekularno biologijo. Izbira vodij odseka je na IJS določena s statutom in pravili o organiziranosti instituta, kar pomeni javni razpis, predstavitev kandidatov pred Znanstvenim svetom IJS, soglasje le-tega in Upravnega odbora IJS, šele temu sledi sklep direktorja o imenovanju vodje odseka. Torej zopet vrsta netočnosti oz. neresnic in podtikanj vašega vira, na katerega se nenehno sklicujete!

4. Poseben odgovor pa zahteva groba neresnica, podtikanje in žalitev, da je direktor prof. Turk "svojemu sinu Dušanu iz sredstev, ki jih je IJS imel na voljo za tako imenovano uravnoteženje programskega financiranja celotnega IJS, dodelil več kot dvainpolkratno povečanje sredstev, zaradi česar so drugi raziskovalni pro-

grami dobili temu ustrežno manj", in vprašanje, ali "se denar za raziskovanje v IJS deli po družinskem ključu".

Resnica je popolnoma drugačna in vašemu viru dobro znana. Ob uvedbi programskega financiranja so bila programskim skupinam, ki so se kvalificirale v evalvacijskem postopku, ki ga je vodil NZRS pod predstvom prof. dr. Jureta Zupana, dodeljena sredstva v višini 5-letnega povprečja projektnih ur vseh raziskovalcev, ki so bili vključeni v posamezno programsko skupino (načelo dediščine). Nato je takratno ministrstvo za znanost in tehnologijo (MZT) vsem javnim raziskovalnim organizacijam (JRO) dodelilo še dodatne ure glede na obseg projektnih ur v letu 1997 (tako imenovano uravnoteženje, ki ga omenjate v članku), ki naj bi jih direktorji oz. dekani razporedili na posamezne programe po svoji presoji. Namen je bil, da bi na ta način lahko zaokrožili programske skupine ali pa podprli perspektivne programe. Končni predlagani obseg vseh programov je potem odobril Svet za znanost in tehnologijo. IJS je iz tega obsega ur prejel 83.520 ur. Razdelili so jih tako, da so za vsak program izračunali razliko med dediščino in obsegom projektnih ur za leto 1997, pri čemer direktor instituta ni sodeloval. Ugotovljeno razliko za programe znotraj posameznega odseka so si dogovorno razdelili nosilci programov znotraj odseka. Torej je dota ostala znotraj odseka in ni bilo nič odvzetega drugim raziskovalnim programom odsekov IJS!

Po razdelitvi ur na programe je od 83.520 ur ostalo nerazporejenih 6.113 ur. Te ure pa je po svoji presoji razdelil direktor med 5 programov, od katerih je program 503 dr. Dušana Turka dobil 1.122 ur, torej nekaj manj kot petino razpoložljivih sredstev, druge ure pa je razdelil med preostale 4 programe iz informatike, kemije okolja in fizike.

Naj sklenemo z ugotovitvijo, da je bil vaš "vir", ki ga stalno citirate, nedvomno seznanjen s celotno politiko financiranja programa in pravil, na podlagi katerih so bila finančna sredstva razdeljena. Očitno so podatki, ki vam jih je vaš "vir" posredoval, kot tudi vaše iz tega izhajajoče interpretacije netočni, neresnični, zavajajoči, žaljivi in tendenciozni. Vse skupaj z več kot očitno določenim namenom škodovanja ugledu Instituta Jožef Stefan, njegovemu vodstvu in sodelavcem, kar ima lahko hude posledice za vse oškodovane.

Natalija Polenec,
Institut Jožef Stefan

Lažni branilci človekovih pravic (1)

V svoji zadnji kolumni (11. marca) se Marija Vodišek navdušuje nad "jasnim in odličnim člankom Tonea Jerovška" v Ampaku in sprašuje, ali mu bo Krivic kaj oporekal. Če bi uredništvo Demokracije objavilo moje pismo z naslovom Dr. Umek "nadgradil" Jerovška, ki sem ga poslal 25. januarja, pa doslej ni bilo objavljeno, bi tudi gospa Vodiškova lahko vedela, da sem mu že oporekal. Njegovi lažni trditvi namreč, ki jo je že pred člankom v Ampaku lansiral na POP-TV, da je bilo v 13. členu ustavnega zakona leta 1991 "jasno zapisano, kaj ta člen nalaga tujcem". Prav ničesar jim ne nalaga – to si je Tone Jerovšek gladko izmislil.

No, če v Demokraciji na Jerovškova zavajanja ni bilo mogoče reagirati januarja, ko mu je nasel Umek, bo morda mogoče sedaj, ko me gospa Vodiškova direktno sprašuje, ali bom kaj oporekal objavi Jerovškovih trditve v Ampaku. Tja sem svoj odgovor poslal že tri tedne prej, preden me je ona to vprašala. Iz nje ga tu navajam samo en odstavek:

"V drugem odstavku Jerovšek laičnim bralcem podtakne kvazi-strokovno trdi-

tev, da Ustavno sodišče ("ni ugotovilo, kakšno dolžnost so imeli 'izbrisani' po 13. členu ustavnega zakona, in da ni ugotovilo, ali so izrabili vse pravne možnosti, ki so jih po predpisih imeli"). Ker v četrtem odstavku nato besedilo tega člena citira, mi tega ni treba tu ponavljati – iz besedila je vsakomur, tudi nepravniku, jasno, da ta člen tem ljudem ni nalagal absolutno nikakršnih dolžnosti. Jerovšek si kljub temu preprosto izmisli, da "niso vedeli, da si morajo po tem istem členu urediti status tujca s stalnim prebivanjem, če želijo tu ostati" – "zaprostiti za enega od teh statusov (državlanskega ali tega tujškega – op. M. K.) je bila torej nesporna dolžnost," tako fabulira Jerovšek brez vsake pravne podlage v nasprotju z dejansko pravno ureditvijo. Vmes v tretjem odstavku članka postreže celo z jasnimi dokazom svojega nepoznavanja kritizirane odločbe US, ko trdi, da je US "nepravilno ugotovilo neustavnost 81. člena Zakona o tujcih", čeprav kaj takega v odločbi zmanjka iščemo. ... Člen 81 je ostal v veljavi in prav ta je določal, da 26. 2. 1992 za vse te ljudi začne veljati zakon o tujcih. ... Ti ljudje so torej s tem dnem avtomatično po zakonu postali tujci, ne da bi za to morali karkoli storiti – status stalnih prebivalcev Slovenije pa so imeli zakonito pridobljen že poprej in bi jim bil ta status lahko odvzet le na zakonski podlagi (ki je ni bilo), in to z odločbami (ki jih prav tako ni bilo). Vse to je bilo ugotovljeno že z odločbo US februarja 1999, s tisto torej, za katero je pol pravne podlage pripravila že naša prva ekipa ustavnih sodnikov (ob Jerovškovem nasprotovanju) – ne šele s to iz aprila 2003, na katero Jerovšek zavajajoče omejuje svoj gnev. Novost v tej aprilski odločbi je pravzaprav samo znamenita 8. točka (ukaz ministrstvu, naj takoj izda na tisoče dopolnilnih odločb o vračanju statusa za nazaj) – točka, ki jo je dr. Lovro Šturm že maja lani v Magu in nato ponovno pred kratkim v od-

daji Aktualno na TVS ocenil kot pravno popolnoma korektno."
Matevž Krivic,
Spodnje Pirnice

Z Evropo prihajajo tudi spretni tatovi

Tak je naslov članka v Dnevniku 11. marca. V njem piše: "Slovenija se evropeizira, kar dokazujejo tudi tatovi." Namesto slovenskih tatov bomo dobili tatove visoke tehnologije! Pa smo tam! Preden se bo slovenska policija temu primerno usposobila, bo še tisto malo, kar bo ostalo od slovenskih tatov in gospodarskega kriminala, odšlo v tuje roparske roke! Eno upanje pa je, in sicer, da se bodo domači kriminalci vseh vrst hitro vključili v "trust" mednarodnih tatov. Menda pri goljufijah z bankomati prevladujejo mojstri Vzhodnoevropejci in ni vrag, da naši izurjeni specialci ne bi našli skupnega jezika z bratskimi strokovnjaki. Morda se bodo obnovila tudi kakšna stara znanstva? Domači potenciali predvsem gospodarskih kriminalcev jih bo v zameno za njihove spretnosti podučil, kje in kako se krađe pri nas in koliko časa traja, preden so tatovi odkriti, da o kakšni obtožbi in sojenju sploh ne govorimo! V poplavi tujega in domačega kriminala, vsesplošne korupcije, podkupovanja, nepotizma, klientizma in lobiranja za "prave ljudi" se nam slabo piše. Menim, da bi morali pred navalom tujih roparskih strokovnjakov pospraviti z domačimi pa tudi z vsemi njihovimi podporniki. Ti so glavni in ti so "nedotakljivi"! Odkriti bi jih morali nekateri nadzorni uradi, če bi svoje delo pošteno opravljali. Si upajo to narediti? Pa ne tako kot lobist velikega kova Mile Šetinc, ki v isti izdaji Dnevnika znova kot že neštetokrat obtožuje Janeza Janšo prodaje orožja. Kot na dlani je, da je to ukaz "iz ozadja" in vladajoče kaste LDS in združene liste, da se zabriše gospodarski kriminal, prikrivan in prikazovan kot nekaj povsem normalnega, in obremeni ljudi, ki že več let, razen tistih borih pet mesecev, niso na oblasti. Kako to, da "kriminal", ocenjen na desetine milijonov dolarjev iz prodaje orožja, kot podjetnik Mile Šetinc, do današnjih dni ni bil odkrit, dokazan in kaznovan? Kdo je to tako dolgo prikrival? Naj Mile Šetinc, ki je, kakor je videti, najbolje obveščen, napiše ime. Če pa je to samo podlo podtikanje, naj do takrat, ko bo to lahko dokazal, molči! Videti je, da teh "trideset" ogoljufanih M. Šetincu ne pomeni prav nič. Seveda jih ni le trideset, kot jih lobist milostno omenja, ampak jih je na tisoče in vsak dan znova se odkrivajo goljufije. Veliki lobist Šetincevega kova mora te stvari in vpletene osebe in osebe dobro poznati, saj je to njegov teritorij. Državnozborna komisija, ki je imela nalogo preiskovati zadeve o prodaji orožja, vodil jo je poslanec LDS Moge, ni odkrila tistega, kar je želela. Do kod in do koga je prišla predvsem v zadevi mariborskega orožja? Se je tam zaradi osebke, ki ne smejo biti imenovani, ustavilo? Nedovršeno delo pa jim sedaj, kadar tako nanese, rabi za podtikanja in dvoumna besedičenja, le toliko, da v ljudeh ostane sum. Spretno in popolnoma v udbovskem slogu! V Dnevniku, 15. marca, M. Šetinc za "nedokončano" raziskavo trgovine z orožjem krivi takratnega predsednika LDS Janeza Drnovška. Mu bo slednji kaj odgovoril? Zakaj na primer tak vsesplošni "stezosledec", kot je Mile Šetinc, ki ima vse v malem prstu, ni nikoli zahteval, da se razjasni in ujame oseba, ki mu je pred leti na Kunaverjevi 1 menda podstavila razstrelivo in "zakurila" vrata njegovega stanovanja? Je bil to le razlog, da je lahko odšel iz "plebejskega" okolja v prestižne Murgle?

Marija Vodišek

» Zrcalo sedanjosti

Kogledam televizijo in berem časnik, se pogosto sprašujem, kam plovemo. Same goljufije, a ena sama "resnica", ki se imenuje LDS plus ZLSD. Samo njihova beseda nekaj velja, samo njihova resnica je zveličavna. Zgroženi si, ko jih poslušas v državnem zboru, saj se imajo za popolne. Opozicija, ki ji po domače pravimo ogledalo vlade, pa je vsega kriva in je sovražna, nestrpna, ksenofobna. Koliko gorja so nam naredili vladajoči. Problem izbrisanih! Za nas so povsem izbrisani povojni poboji, kjer mrtvi še danes nimajo svojih imen in priimkov. Potem pa še drugi izbrisani, tisti, ki leta 1992 niso hoteli našega državljanstva (izjeme naj oprostijo!); pa SIB, Orion, Tobačna in še in še. V vladi so tudi upokojenci – DeSUS. Le kaj so naredili za upokojence? V LDS in ZL nenehno očitajo g. Jansi, da je ksenofob, obnašajo se, kot bi se ga bali. V resnici pa gre za načelnega politika, ki nenehno ponavlja skrb tudi za malega človeka, delavca, kmeta in upokojenca in opozarja na nepotrebno trošenje denarja, s katerim bi lahko država pomagala prav tem slojem. Zato menim, da mora opozicija vztrajati pri svojih načelih, pa če vladajoče stranke, vključno z nekdanjim predsednikom Kučanom, še tako zameglujejo resnično stanje v državi.

Marija Zupančič, Višnja Gora

Pričakovanja volilcev

Slovenski volilci končno spoznavajo, da je vladanje LDS in ZL skrajno škodljivo za Slovenijo in njene državljane. Koalicija Slovenija, predvsem pa SDS, napreduje, zato je pred njo velika odgovornost. Člani, simpatizerji in volilci pričakujemo kar nekaj jasnih in konkretnih odgovorov, predvsem pa želimo, da nam koalicija Slovenija predstavi svoj program po zmagi na volitvah. Tu je kar nekaj nepogrešljivih vprašanj. Slovence zanima, kaj bo z zaposlitvami, kako bo podprla podjetništvo, kaj bo storila za upokojence in njihove že nekaj let padajoče pokojnine. Veliko vprašanje so

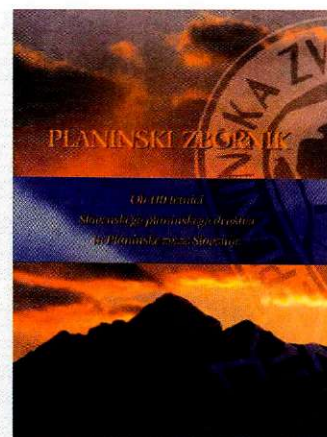
naši izseljenci in zdomci. Mislim, da je največje vprašanje pokradeno t. i. družbeno premoženje. Kaj bo z davčno politiko, nataliteto ter zdravstvenim in socialnim varstvom čedalje bolj starajočega se prebivalstva? Seveda je vprašanje še veliko. Vladajoča LDS s podporo svojih satelitov podpira skupino tistih državljanov, ki so nenormalno obogateli. Tudi t. i. Kučanov Forum 21 ni nič drugega kot varovanje privilegijev privilegiranih, ki so posebno vprašanje, tako tisti iz nekdanje Juge kot tudi novonastali v samostojni Sloveniji. Vlada prav tako ne bo mogla mimo nespoštovanja pravne države in enakosti pred zakonom. Boleča je tudi korupcija na najvišjih ravneh oblasti. Vse to razjeda našo državo. Vse zgodbe o uspehu in druge manipulacije, ki jih navaja predsednik vlade Rop, so zavajanje državljanov. Na veliko namreč razlaga, da Slovenija napreduje na gospodarskem področju. A kaj imajo navadni državljani od tega, če so pa na vseh področjih diskriminirani? Ponižani so delavci v industriji, upokojenci z najnižjimi pokojninami, državljani pred sodišči, ker ne dočakajo sodnih odločitev itd. Stranka SDS in koalicija Slovenija sta pred težko nalogo. Volitve se nezadržno bližajo. Levica bo poskušala s svojimi manipulacijami, zato mora biti program strank slovenske pomladi čimprej pripravljen in javno objavljen pred članstvom in volilci. Vsak državljan mora v njem videti tudi sebe. Seveda vladna LDS pušča za seboj take rane, da bo preteklo kar nekaj časa, preden bodo zaceljene. Tako je bilo tudi ob propadu komunizma. Še sedaj niso zaceljene vse zablode jugokomunizma in diktature. Upam, da bo zdaj lažje. Vlada bo morala samo odločno poseči na vsa področja in prerazporediti težo dajatev enakomerneje na vse državljane. Volilci koalicije Slovenija se zavedamo, da levica vse obvladuje s kapitalom, moč desne sredine pa je v poštenem in odkritem programu. Zaupamo vodstvu, vendar potrebujemo jasen program, ki bo volilce popeljal k uspehu na volitvah.

Alojz Dragoš, Ljubljana

Planinski zbornik

Ob 110-letnici Slovenskega planinskega društva in Planinske zveze Slovenije je slednja izdala zajeten (397 strani) Planinski zbornik.

Enajst avtorjev je s svojimi prispevki prikazalo zgodovino slovenskega planinstva, predvsem pa njegov današnji utrip. Uvodoma je pod naslovom *Stodesetletno planinsko sopotništvo slovenstva* objavljeno razmišljanje zdajšnjega predsednika planinske zveze Franca Ekarja. Sledita dva daljša prispevka, namenjena zgodovini: *Kratka predzgodovina nastanka Slovenskega planinskega društva* (Matjaž Deržaj) in *Ustanovitve in razvoj Slovenskega planinskega društva (1893–2001)* (Tone Strojín). Stanko Klinar je podrobneje prikazal nekatere knjižne izdaje zadnjega desetletja, ki obravnavajo planinsko tematiko. O varstvu gorske narave piše Jurij Dobravec. *Z geologom po slovenskem gorskem svetu* je naslov prispevka Antona Ramovša. Janez Duhovnik je prikazal zadnjih deset let delovanja Združenja gorskih vodnikov Slovenije. Bine Mlač je svoj prispevek naslovil *Vnovič na razglednem stolpu zgodovine slovenskega alpinizma*. Odprave v tuja gorstva, predvsem v Himalajo, je prikazal Tone Škarja, športno plezanje pa Tomo Česen. Najdaljši, sto strani dolg, je zadnji prispevek *Zgodovina Gorske reševalne službe*, ki ga je napisal Danilo Škerbinek. Zbornik je opremljen s številnimi fotografijami.

Slovenske povedke

Zbirka Slovenske povedke iz 20. stoletja, izdala jo je Mohorjeva družba iz Celja, je nadaljevanje izdajanj slovenskih pravljic iz naših dni.

Gre za gradivo, ki so ga po vsej Sloveniji in v zamejstvu na pobudo urednice dr. Marije Stanonik zbirali otroci in odrasli in je na podlagi različnih raziskovalnih in tekmovalnih akcij pritekalo v Inštitut za slovensko narodopisje pri ZRC SAZU. Iz tisočev enot je urednica za to knjigo izbrala nekaj sto najboljših. Gradivo je urejeno po žanrskem načelu. Prvi trije razdelki, bajčne, razlagalne, legendne povedke, so vsebinsko pripeti v nadnaravni svet. Strašljive se prav tako navezujejo nanj, hkrati pa so povezane s konkretnim prostorom in časom. Še bolj so postavljeni na zemljo zadnji trije razdelki z zgodovinskimi, socialnimi in šaljivimi povedkami. 565 povedk se žanrsko ločuje od pravljic. Ne le na zunaj, ker so krajše, tudi njihov miselni ustroj jim nasprotuje. Zbirka je izjemno ogledalo določeni plasti v slovstveni duhovni kulturi. Povedke, zbrane v njej, so zbiralci, med njimi mnogi učenci, dobesedno zadnji hip iztrgali zobu časa oziroma pozabi. Stara generacija, ki je s povedkami rastla, odhaja, današnji svet pa je nasičen z novodobnimi »povedkami«, ki s temi, starimi, nimajo več nič skupnega. Zbirka je opremljena s temeljnim strokovnim aparatom (kazalo pripovedi s podatki o pripovedovalcih in zapisovalcih, abecedni seznam, seznam krajev) in strokovno spremno besedo dr. Marije Stanonik.

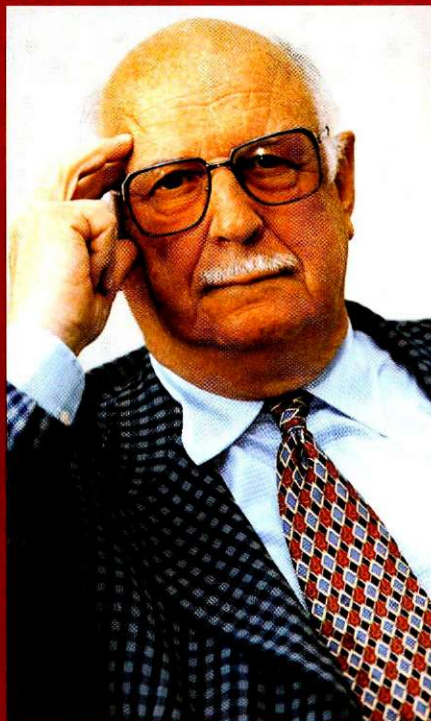
I. Ž.

Pripoved o življenju, v katerem je avtor doživel na stotine nevarnih in zanimivih dogodkov.

MED SVOBODO IN RDEČO ZVEZDO

Dušan S. Lajovic

Knjiga obsega 350 strani napetega in zanimivega branja. Priloženo naročilnico pošljite na naslov: Nova Obzorja, d. o. o., Komenskega 11, 1000 Ljubljana. Knjigo lahko naročite tudi na telefonski številki: 01-434-54-63 ali na elektronskem naslovu: obzorja.narocnine@siol.net ali plačate v tajništvu založbe na Komenskega 11 v Ljubljani.

Napeta avtobiografska pripoved Dušana S. Lajovca, zavednega Slovence, uspešnega poslovnega in nekdanjega častnega generalnega konzula Republike Slovenije na Novi Zelandiji.

Pripoved o življenju, v katerem je avtor doživel na stotine nevarnih in zanimivih dogodkov. Mnogokrat je ostal živ in zdrav predvsem zato, ker je tudi v najtežjih preizkušnjah ohranil vedrino in smisel za humor, ki ga spremljata še danes. Sin znanega ljubljanskega tovarnarja Lajovca, ustanovitelja Saturnusa in Tube, se je skozi burno obdobje druge svetovne vojne prebijal kot ilegalec Kraljeve vojske v domovini, kot obveščevalec za potrebe zaveznikov v boju z nemškim okupatorjem in komunističnimi partizani. Po vojni je delal za angleško obveščevalno službo, pomagal demokratični emigraciji v zamejstvu, študiral v izgnanstvu in nato odšel v Avstralijo, kjer je začel novo življenje kot navaden delavec. Komunistična policija mu je doma zaprla starše in zaročenko, ki jo je grobo zasliševal znani udbovec in donedavni svetovalec Milana Kučana dr. Zdenko Roter. Avtor opisuje tudi novo življenje v Avstraliji, kjer postavi na noge Impact International, uspešno podjetje s tovarnami po vsem svetu, in svoje vezi z domovino, ki je za desetletja potonila v močvirje komunističnega enoumja. Ob osamosvojitvi se prvič vrne v domovino

in doživi napad JLA na Slovenijo junija 1991. Z vsemi močmi dela za mednarodno priznanje Slovenije in Avstralija ter Nova Zelandija predvsem po njegovi zaslugi Slovenijo priznata med prvimi.

Postane častni konzul na Novi Zelandiji in še naprej pomaga demokratičnim procesom v Sloveniji. Prizadeva si za resnico o preteklosti in zbere številne dokumente in druge dokaze o kršenju človekovih pravic v času komunističnega režima. Spozna ljudi, ki so bili nekoč na drugi strani in želijo sedaj popraviti napake iz preteklosti. Veliko ve o ljudeh, ki so v Sloveniji še vedno na oblasti. Kako je prišel do seznamov Udbe, na katerih je tudi sam kot strogo nadzorovana oseba, ki ji je bil vse do leta 1990 prepovedan prihod v domovino? Vse to in še več v knjigi, ki posveti v doslej temne kote slovenske polpreteklosti.

V knjigi je objavljen tudi obsežen seznam glavnih sodelavcev Udbe.

Po posebni založniški ceni 6.200 SIT nepreklicno naročam knjigo
Dušana S. Lajovca MED SVOBODO IN RDEČO ZVEZDO

ime in priimek: _____

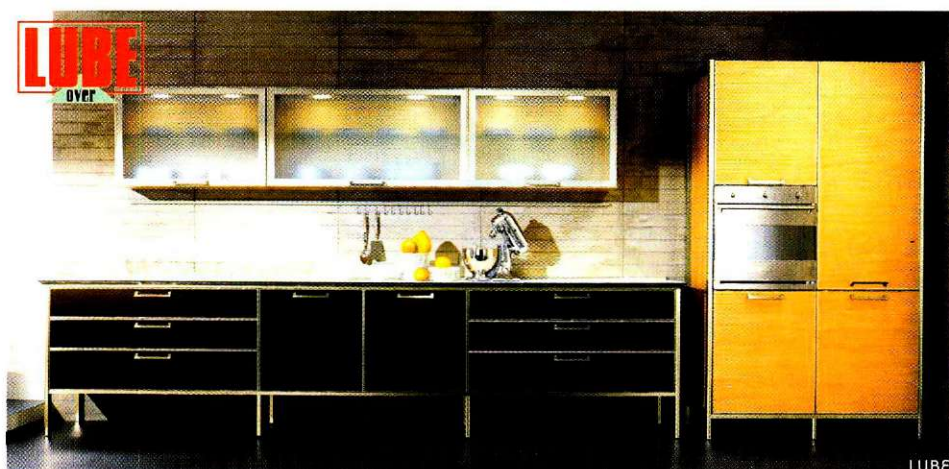
datum: _____

ulica: _____

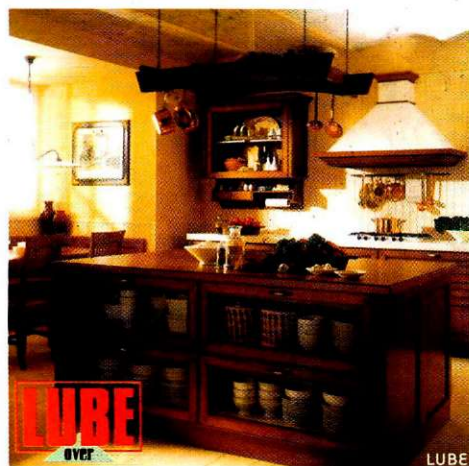
kraj, poštna št.: _____

podpis naročnika: _____

V ceni je všteti DDV, ni pa všteta poštšina.

Studio VARIO

- pohištvo za opremo doma, poslovnih prostorov in apartmajev
- izris načrtov
- svetovanje in izmera prostorov
- osebni pristop

